

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับ
รางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557

LITERARY TECHNIQUES AND IDEAS IN YOUNG ADULT NOVELS
WINNING 2014 WANKAEW AWARD

LUO YAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับ

รางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557

LITERARY TECHNIQUES AND IDEAS IN YOUNG ADULT NOVELS

WINNING 2014 WANKAEW AWARD

LUO YAN

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2560

รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

รองศาสตราจารย์อิสยา จันทรวิธานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรธัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชน
ที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557

LUO YAN 586081

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ธิดา โมสิกรัตน์, กศ.ม.

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้ว พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ ในสระน้ำ ไม้หมอนกับก้อนหิน และดินสอแห่งสิ้น โดยนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ใช้กลวิธีการแต่ง ได้แก่ การตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญ การตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญ และการตั้งชื่อบทด้วยสิ่งแวดล้อม การเปิดเรื่องใช้การบรรยาย การเล่าเรื่อง และการใช้บทสนทนา การดำเนินเรื่องใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และความขัดแย้งภายในจิตใจของมนุษย์ การปิดเรื่องใช้วิธีแบบสุกนาฏกรรม โศกนาฏกรรม และทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเอง การสร้างตัวละครมี 4 ลักษณะ คือ ตัวละครเด็ก ตัวละครผู้ใหญ่ ตัวละครเหนือมนุษย์ และ ตัวละครสัตว์ การสร้างบทสนทนามี 3 ประเภท ได้แก่ บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง บทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยตัวละคร และบทสนทนาที่ให้คติและข้อคิด มีการสร้างฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และเหตุการณ์ ด้านแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้ว พ.ศ. 2557 พบว่า มีแนวคิดเกี่ยวกับความรัก ได้แก่ ความรักระหว่างครอบครัว และ ความรักในชุมชน แนวคิดการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น มีแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความอดทน ความซื่อสัตย์ เป็นต้น ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม ได้แก่ ในด้านปัญหาของเด็ก ปัญหาของผู้ใหญ่ และปัญหาทางสิ่งแวดล้อม แนวคิดทั้งหมดนี้ปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องและดีงาม ผู้อ่านจะได้มุมมองใหม่เกี่ยวกับชีวิตและสังคมไทย

คำสำคัญ: กลวิธีการแต่ง แนวคิด นวนิยายสำหรับเยาวชน รางวัลแวนแก้ว

LITERARY TECHNIQUES AND IDEAS IN YOUNG ADULT NOVELS
WINNING 2014 WANKAEW AWARD

LUO YAN 586081

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: THIDA MOSIKARAT, ED.M.

ABSTRACT

This research aimed to analyze literary strategies in 4 young adult novels that won Wankaew Award in 2014 : Siang Duan nai Siang Wood Rodfai, Nai Sanam, Maimorn kab Kon Hinin, and Dinsaw Tang San. The study found that 2004-award winning young adult novels named the titles by using important events, scenes and surrounded things, and opened the story by describing, narrating, and creating conversations. Conflict between human and conflicts within the mind were used in rising action. The finish of the novels can be the tragedy, comedy, or unclear leaving it to the readers to think. Character creations were in characters as children, adults and supernatural characters, including animal characters. Creating conversations in the story can be categorized into proceeding the story, describing each character and giving the readers some morals or ideas. The scenes, natural environment and events were also created in the story.

The concepts in young adult novels that won Wankaew Award in 2014 were the concepts of love, including love between family and love in the community. The concepts of coexistence with others were ethics and morality: gratitude, responsibility, patience, honesty, etc. There were also concepts of social problems, including child, adult, and environment problems. All of these concepts raised good and accurate consciousness for the readers about new perspectives on lives and Thai society.

Keywords: Literary Techniques, Young Adult Novels, Wankaew Award

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากอาจารย์ของมหาวิทยาลัย คือ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และรองศาสตราจารย์ดา โมสิกรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ความคิด และคำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์และสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม รองศาสตราจารย์ดา โมสิกรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร. จิตรลดา แสงปัญญา และอาจารย์ ดร. พัชรินทร์ บุรณะกร ที่ได้ให้แนวคิดและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและมีคุณภาพตามหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตในประเทศไทย

ขอขอบพระคุณเพื่อนนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สองทุก ๆ คนที่ได้เรียนร่วมกันตลอด 2 ปี และให้กำลังใจ ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยตลอดเวลา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ที่ให้ความรักใคร่ การสนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในช่วงเวลาการศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

LUO YAN

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.7 วิธีการดำเนินการวิจัย	5
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย	7
2.1.1 ความหมายของนวนิยาย	7
2.1.2 ประเภทของนวนิยาย	8
2.1.3 องค์ประกอบของนวนิยาย	10
2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน	14
2.2.1 ค่านิยมในสังคมที่มีต่อเด็กและเยาวชน	14
2.2.2 ความต้องการของเด็กและเยาวชน	15
2.2.3 ความสนใจในการอ่านของเด็กและเยาวชน	17
2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายสำหรับเยาวชน	19
2.3.1 ลักษณะของนวนิยายสำหรับเยาวชน	20
2.3.2 ประเภทของนวนิยายสำหรับเยาวชน	22
2.3.3 บทบาทคุณค่าของนวนิยายสำหรับเยาวชน	23
2.3.4 กลวิธีการแต่งของนวนิยายสำหรับเยาวชน	26
2.3.5 แนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชน	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประกวดหนังสือดีเด่นรางวัลแว่นแก้ว	30
2.4.1 ความเป็นมาของการประกวดวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว	30
2.4.2 เกณฑ์การประกวดวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วประเภทนวนิยาย	31
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชน	32
2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล	35
บทที่ 3 กลวิธีการแต่งนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แว่นแก้ว พ.ศ. 2557	
3.1 การตั้งชื่อบท	40
3.1.1 การตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญ	40
3.1.2 การตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญ	42
3.1.3 การตั้งชื่อบทด้วยสิ่งที่อยู่แวดล้อม	44
3.2 โครงสร้างของเรื่อง	45
3.2.1 การเปิดเรื่อง	45
3.2.2 การดำเนินเรื่อง	59
3.2.3 การปิดเรื่อง	66
3.3 ตัวละคร	73
3.3.1 ตัวละครเด็กและเยาวชน	73
3.3.2 ตัวละครผู้ใหญ่	78
3.3.3 ตัวละครเหนือมนุษย์	82
3.3.4 ตัวละครสัตว์	84
3.4 บทสนทนา	85
3.4.1 บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง	85
3.4.2 บทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยตัวละคร	88
3.4.3 บทสนทนาที่ให้คติและข้อคิด	91
3.5 ฉากและบรรยากาศ	92
3.5.1 ฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่	92
3.5.2 ฉากและบรรยากาศที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ	94
3.5.3 ฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 แนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557	
4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก	100
4.1.1 ความรักในครอบครัว	101
4.1.2 ความรักในชุมชน	103
4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น	107
4.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม	110
4.3.1 ความกตัญญู	111
4.3.2 ความรับผิดชอบ	113
4.3.3 ความอดทน	115
4.3.4 ความกล้าหาญ	116
4.3.5 ความมีน้ำใจ	118
4.4 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาสังคม	121
4.4.1 ปัญหาของเด็ก	121
4.4.2 ปัญหาของผู้ใหญ่	125
4.4.3 ปัญหาของสิ่งแวดล้อม	126
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	128
5.2 อภิปรายผล	129
5.3 ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	136
เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	137
ประวัติผู้เขียน	138

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

เด็กหรือเยาวชนเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า การพัฒนาให้เด็กหรือเยาวชนมีความพร้อมเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องสำคัญของประเทศ ในการพัฒนาของเด็กหรือเยาวชน เมื่อถึงวัยศึกษาอย่าปล่อยให้ฝึกฝนการใช้ภาษาและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยผ่านการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็ก การอ่านจึงมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเด็กหรือเยาวชน ดังที่ ธีธัญญาสังขพันธ์ (2538 : 167) ได้กล่าวว่า ในแง่ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หนังสือและการอ่านมีความสำคัญและบทบาทในการพัฒนาความคิดและพฤติกรรมของวัย เพื่อสร้างความคิดสร้างสรรค์และสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้อ่าน รวมทั้งยังช่วยปูพื้นฐานแนวความคิดและค่านิยมต่าง ๆ ให้แก่เด็กหรือเยาวชน

ในประเทศไทย องค์กรหลายแห่งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการอ่านแก่เยาวชน จึงจัดการประกวดหนังสือสำหรับเด็กเป็นกิจกรรมที่มีประวัติยาวนาน เนื่องจากวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นวรรณคดีหรือศิลปะสำหรับเด็ก และเป็นผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งเกิดจากจินตนาการและความคิดของ ผู้แต่งเป็นงานเขียนที่ให้อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน นอกจากนี้ ยังสะท้อนภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละสมัย วชิราภรณ์ สุวรรณวรางกูร (2554 : 2) ได้กล่าวถึงวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเป็นพิเศษสำหรับเด็กหรือเยาวชน เขียนให้เด็กโดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นเรื่องที่อ่านง่ายและเสริมสร้างจินตนาการให้เด็ก ทำให้ได้รับความนิยม แต่ไม่เพียงแต่อ่านแล้วได้รับความรื่นรมย์เท่านั้น ยังต้องมีคุณภาพทางด้านเนื้อหาและได้มาตรฐานทางศิลปะ เหมาะกับระดับความสามารถในการอ่านและความเข้าใจของเยาวชนในแต่ละวัย

นวนิยายเยาวชนจึงเป็นรูปแบบวรรณกรรมเยาวชนประเภทหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อหาที่สะท้อนชีวิตความเป็นจริง ความผูกพันของนวนิยายกับสังคม จึงได้เรียนรู้ผ่านนวนิยายและเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมได้ง่าย นอกจากการเกิดความสะเทือนใจและความเพลิดเพลิน ซึ่ง วิทย์ ศิวะศิริยานนท์ (2541 : 197) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า วรรณกรรมประเภทนวนิยายสะท้อนภาพของสังคม คือเรื่องราวของกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันภายใต้ระบบวัฒนธรรมเดียวกัน สิ่งที่นักประพันธ์เขียนนวนิยายขึ้น ก็ย่อมเป็นสิ่งที่มิในสังคมหรือได้รับอิทธิพลจากสังคม สิ่งแวดล้อม และระบบวัฒนธรรมรอบตัว ไม่ว่านักประพันธ์จะมีเจตนาสะท้อนภาพสังคมไว้ในเนื้อหานวนิยายหรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้ สะอาด รอดคง (2535 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีที่ผู้เขียนจินตนาการการสร้างสรรค์ขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเรื่องเล่าที่สื่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนซึ่ง

ผู้เขียนย่อมถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการ และสภาพสิ่งแวดล้อมออกมาตามทรรศนะความรู้ และประสบการณ์ของบุคคล

เนื้อหาของนวนิยายสำหรับเยาวชนมีลักษณะที่เป็นจินตนาการของมนุษย์ที่คาบเกี่ยวกับอยู่ระหว่างความฝันกับความจริง ซึ่งผู้เขียนสังเกตความจริงรอบตัวนำมาตกแต่งประดับประดาให้เป็นจินตนาการ สุทธิ โสภาก (2543 : คำนำ) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเนื้อหาในวรรณกรรมเยาวชนที่เหมาะสมสำหรับเด็กหรือเยาวชนนั้นว่า ไม่ใช่เน้นเรื่องที่ตั้งง่าย ผู้เขียนต้องเข้าใจเด็กหรือเยาวชนคิดอะไรและเห็นอย่างไร ไม่ควรเขียนแต่สิ่งที่อยากจะเขียน นอกจากนี้ นวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชนย่อมจะสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่านและพาผู้อ่านออกไปจากความเป็นจริง นวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชนจึงทำให้เยาวชนเริ่มมองโลกอย่างลึกซึ้ง ทั้งยังสามารถเข้าใจภาพสะท้อนเหตุการณ์ แนวคิด และสภาพสังคมได้ดี ดังนั้น ผู้เขียนที่เข้าใจเด็กหรือเยาวชนที่ดีจะต้องมีความรับผิดชอบต่อเยาวชนและเขียนในสิ่งที่สะท้อนความเป็นจริงในสังคมออกมา

ในด้านกลวิธีการแต่งวรรณกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่ช่วยพัฒนาเยาวชนก็คือการทำให้เด็กอ่านง่าย มีความสนใจ ความสั้นของเนื้อหา การดำเนินเรื่องที่เป็นบทสนทนามากกว่าคำบรรยาย ยืดยาว ซึ่งทำให้เด็กหรือเยาวชนไม่เบื่อหน่าย เรียงลำดับเรื่องราวที่ดีทำให้เด็กสามารถติดตามเรื่องราวได้ง่ายไม่สับสน ในด้านตัวละคร การที่ตัวละครเอกเป็นเด็ก ใช้ภาษาของเด็ก ทำให้เข้าใจได้เด็กนั้นมีความสนใจที่จะติดตาม สามารถผูกพันไปกับตัวเอกของเรื่อง และสามารถเข้าใจจิตใจตัวเอกของเรื่องได้เป็นอย่างดีกว่าที่จะเป็นผู้ใหญ่ชุลลิตรา สัตยวัฒน์ (2522 : 61) กล่าวว่า กลวิธีการแต่งเป็นศิลปะการแต่ง นวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชนจึงเป็นนวนิยายที่มีศิลปะการประพันธ์ ใช้กลวิธีการแต่งที่มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้าง ความสะเทือนใจและประทับใจแก่ผู้อ่าน และทำให้เรื่องราวต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นเรื่องที่น่าอ่าน ชวนให้ติดตามด้วยความเพลิดเพลิน พึงพอใจและซาบซึ้งสะเทือนใจไปตามเนื้อเรื่อง อารมณ์ของตัวละคร หรือจุดจบสำคัญของเรื่อง นอกจากนี้ นันทน์ภัส พิมพะนิตย์ (3 พฤษภาคม - มิถุนายน 2555 : 78) ได้กล่าวว่า กลวิธีการแต่งนวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่สามารถสะท้อนเรื่องราวและแนวคิดต่าง ๆ สู่ผู้อ่านได้สำเร็จ ซึ่งกลวิธีการแตงนับเป็นความสามารถเฉพาะตัวของนักเขียนแต่ละคน จึงอาจกล่าวได้ว่า นวนิยายที่ประสบความสำเร็จและผู้อ่านติดตามอ่านต่อเนื่องเป็นนวนิยายที่มีความดีเด่นทั้งในด้านการเสนอเนื้อหา แนวคิด และกลวิธีการแต่ง

นอกจากนี้ นวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชนยังต้องประกอบด้วยแนวคิดซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของเรื่อง ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2553 : 159) ได้อธิบายว่า แนวคิดในนวนิยายมีลักษณะโดดเด่นคือ การสะท้อนให้ผู้อ่านมองเห็นถึงสภาพชีวิตและทรรศนะความคิดของผู้เขียนโดยผ่านตัวละคร การเล่าเรื่อง บทสนทนา และฉากและบรรยากาศ เป็นต้น ทำให้ผู้อ่านได้รับประสบการณ์และ

ความรู้สึกข้อคิด สิ่งเหล่านี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป ดังนั้น ควรสอดแทรกแนวคิดในนวนิยายก็เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ที่จะช่วยผู้อ่านเข้าใจสังคมในสมัยนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

นวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชนจึงมีบทบาทและคุณค่า ดัง ธัญญา สังขพันธานนท์ (2536 : 89) กล่าวว่าความสำเร็จในฐานะเป็นนักเขียนยอดเยี่ยมต้องเป็นนักเขียนที่มีคุณภาพ ผลงานนั้นต้องเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าในเชิงการสะท้อนภาพสังคม มุ่งเสนอแนวคิดที่มีสาระแสดงความเป็นจริงของชีวิตผู้คนในสังคมร่วมสมัย และประกอบด้วยองค์ประกอบทางวรรณศิลป์ที่ยุ่ยากซับซ้อน และในสภาพความเป็นจริง นวนิยายยังมีอิทธิพลและมีคุณค่าต่อเยาวชนในวงการศึกษาสังคม สอดคล้องกับ จิตรลดา สุวดีกุล (2530 : 75) ได้กล่าวว่า นักเรียนหรือนักศึกษาสนใจและนิยมน่านนวนิยายมากกว่าหนังสือประเภทอื่น ๆ มีผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นวนิยายเป็นหนังสือที่ผู้อ่านในวัยศึกษาที่ควรสนใจและเลือกอ่าน เพราะการอ่านนวนิยายยังเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ให้กับเยาวชน ซึ่งคนเหล่านั้นน้อยนักที่จะมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง และหากเยาวชนมีชีวิตที่ราบรื่นไม่มีประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต ก็มักจะคับแคบตามไปด้วย ดังนั้น คนที่รู้จักอ่านนวนิยายย่อมมีประสบการณ์ ทำให้มีความรู้เรื่องชีวิตดีกว่าคนที่ไม่ได้อ่านนวนิยาย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพระราชินพณธ์วรรณกรรมเยาวชนเปี่ยมคุณภาพเรื่อง “แก้วจอมแก่น” และ “แก้วจอมซน” เด็กและเยาวชนอ่านแล้วชื่นชอบมาก รวมทั้งได้เรียนรู้ ซึมซาบสิ่งดี ๆ ต่อการพัฒนาตนเอง ทรงใช้พระนามแฝง “แว่นแก้ว” ทั้งต่อบริษัท นานามีบุ๊คส์ จำกัดได้จัดทำโครงการประกวดตามที่ได้พระราชทานพระราชนุญาตให้บริษัทฯ อัญเชิญพระนามแฝง “แว่นแก้ว” มาเป็นชื่อรางวัล ตาม วัตถุประสงค์ของโครงการนี้เพื่อจะส่งเสริมพัฒนาให้เกิดผลงานเขียนที่ดีและมีคุณภาพ และส่งเสริมบรรยากาศการอ่านและการเขียนวรรณกรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะแนวคิดว่าการพัฒนาคุณภาพของสังคมไทยเป็นเรื่องที่ภาครัฐและเอกชนต้องร่วมกันวางนโยบายและดำเนินการในระยะยาว นโยบายสำคัญที่ภาคเอกชนสมควรทำ และสามารถมีส่วนช่วยผลักดันได้นั้นก็คือ การร่วมส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน และช่วยสนับสนุนให้มีหนังสือคุณภาพที่หลากหลายจำนวนมากพอต่อผู้อ่านที่เป็นเยาวชน นโยบายนี้จะเป็นแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทยให้เกิดประสิทธิผลยิ่ง ๆ ขึ้น ดังนั้น การปลูกฝังพัฒนาให้รักการอ่านควรเริ่มตั้งแต่เด็ก ขณะเดียวกันการสร้างสรรคหนังสือที่เหมาะสม มีคุณภาพ กระตุ้นให้เยาวชนใฝ่รู้รักการอ่านที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญเช่นกัน (“วรรณกรรมรางวัลแว่นแก้ว” ม.ป.ป. : ออนไลน์)

จากความเป็นมาของโครงการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วมีบทบาทต่อผู้อ่านมาก เพราะเป็นผลงานที่ได้รับการยอมรับและมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ ทำให้มองเห็นภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายต่าง ๆ และยังทำให้เข้าใจกลวิธีการแต่งและแนวคิดของนวนิยายเยาวชนได้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติจึง

สนใจศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแตงนวนิยายและแนวคิดของนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว
ในประจำปี พ.ศ. 2557

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแตงนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วใน พ.ศ. 2557
2. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วใน พ.ศ. 2557

1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการแตงของนวนิยายและแนวคิดใน
นวนิยาย ดังนี้

1. กลวิธีการแตงนวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชน เป็นศิลปะอย่างหนึ่งในการเขียน
วรรณกรรมประเภทหนึ่งซึ่งมีลักษณะเฉพาะ โดยผ่านการพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่อง
ได้แก่ การตั้งชื่อ การวางโครงเรื่อง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา
และการสร้างฉาก ซึ่งจะมีผลต่องานเขียนอย่างมาก (วิภา กงกะนันทน์. 2533 : 69-107) ผู้เขียนจะ
เลือกใช้กลวิธีการแตงที่ดีจะช่วยสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่านและดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านที่เป็นเยาวชน
ติดตาม ทำให้ผลงานเขียนมีประโยชน์ต่อผู้อ่าน องค์ประกอบของนวนิยายจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะ
บุคลิกของผู้แตงด้วย

2. แนวคิดในนวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชน จะสื่อแนวคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในนวนิยาย
ให้แก่ผู้อ่าน และมีคุณค่าด้านให้สาระและความรู้ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับความรู้ความเข้าใจของ
เยาวชน โดยเฉพาะจะทำให้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับการมีมารยาท แนวคิด
เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวเป็น
สาระสำคัญของเรื่องโดยเสนอผ่านตัวละคร ฉาก การเล่าเรื่อง เป็นต้น ส่วนการพิจารณาแนวคิดต้อง
พิจารณาความสมจริง ความชัดเจน และคุณค่าทางปัญญาที่ผู้เขียนแสดงไว้ (กาญจนา วิชญาปกรณ์.
2534 : 72-74)

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษากลวิธีการแตงนวนิยาย ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะนวนิยายที่ได้รับรางวัล
แว่นแก้วจากประจำปี พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เล่ม รายละเอียดดังนี้

1. เสียงเตือนในเสียงหวูดรถไฟ โดย กร ศิริวัฒน์
2. ในสระน้ำ โดย ศักดิ์สิทธิ์

3. ไม่หมอนกับก้อนหิน โดย ปรียันทนา พงษ์ไพบูลย์
4. ดินสอแท่งสั้น โดย ฉวีวรรณ พุ่มแก้ว

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้มีการนิยามศัพท์ ดังต่อไปนี้

1. เยาวชน หมายถึง วัยรุ่นที่กำลังเจริญเติบโต ทั้งในด้านสมอง จิตใจ อารมณ์และร่างกาย อายุ ระหว่าง 12-18 ปี และเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาสังคมในอนาคตบุคคลกลุ่มนี้มีความอยากรู้อยากเห็นช่างซักช่างถาม เป็นกลุ่มที่กำลังสร้างความคิดสร้างสรรค์
2. นวนิยายสำหรับเยาวชน หมายถึง ผลงานที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุ 12-18 ปีอ่าน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากรรณกรรมสำหรับวัยอื่น ตัวละครหลักของวรรณกรรมเยาวชนมักเป็นวัยรุ่น เนื้อหามักเกี่ยวข้องกับสิ่งที่พึงประสพด้วยวัยและประสบการณ์ของตัวเอกของนวนิยายนั้นๆ ส่วนเนื้อหาของเรื่องอาจครอบคลุมลักษณะของนวนิยายหลากหลายประเภท แต่มักเน้นไปที่ประเด็นซึ่งท้าทายความเป็นวัยรุ่น
3. กลวิธีการแต่ง หมายถึง ชั้นเชิงในการเขียน เป็นวิธีการที่ผู้เขียนใช้ในการถ่ายทอดความนึกคิดหรืออารมณ์สะเทือนใจซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองไปยังผู้อ่าน รวมถึงเสนอผลงานออกมาในลักษณะต่าง ๆ ตั้งแต่การตั้งชื่อ การวางโครงเรื่อง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และฉาก เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพทางสังคมต่าง ๆ ในเรื่องอย่างชัดเจน
4. แนวคิด หมายถึง ทัศนคติ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียนมีต่อมนุษย์และสังคมได้นำมาแสดงไว้ในงานเขียนเพื่อทำให้ผู้อ่านรับทราบ โดยถ่ายทอดผ่านแบบพฤติกรรมหรือความรู้สึกนึกคิดอันเป็นค่านิยมที่ตัวละครแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ จากการคิดและจินตนาการหรือแสดงออกมาด้วยกลวิธีต่าง ๆ สามารถให้แนวคิดจากการอ่านโดยมีข้อคิด คติธรรม และประสบการณ์ชีวิตที่แทรกอยู่ในนวนิยายเรื่องนั้น ๆ
5. รางวัลแว่นแก้ว หมายถึง รางวัลที่มุ่งช่วยพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทย และเพื่อส่งเสริมสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน รวมทั้งช่วยสร้างสรรค์ให้มีหนังสือคุณภาพที่หลากหลายมากพอต่อผู้อ่าน ดังนั้น การประกวดหนังสือดีเด่นรางวัลแว่นแก้วเป็นสิริมงคลและเกียรติประวัติอย่างยิ่ง

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณกรรมและนวนิยาย

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายสำหรับเยาวชน
3. ศึกษาผลงานของนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วใน พ.ศ. 2557
4. คัดเลือกนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วในประจำปี พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เสียงเตือนในเสียงหูดรณไฟ ในสระน้ำ ไม้หอมกับก้อนหิน และ ดินสอแห่งสัน
5. วิเคราะห์กลวิธีการแต่งของนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วใน พ.ศ. 2557
6. วิเคราะห์แนวคิดในของนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วใน พ.ศ. 2557
7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจกลวิธีที่นำมาใช้ในการเขียนนวนิยายในด้านการวางโครงเรื่อง การดำเนินเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างบทสนทนา และการสร้างฉาก
2. ทำให้เข้าใจกลวิธีการเสนอแนวคิดในของนวนิยายสำหรับเยาวชนที่รับรางวัลแว่นแก้ว
3. ทำให้ได้แนวทางศึกษานวนิยายสำหรับเยาวชนและส่งเสริมการอ่านแก่เยาวชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องกลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล
แว่นแก้ว พ.ศ. 2557 ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย
 - 2.1.1 ความหมายของนวนิยาย
 - 2.1.2 ประเภทของนวนิยาย
 - 2.1.3 องค์ประกอบของนวนิยาย
- 2.2 ความรู้ความเข้าใจของเด็กและเยาวชน
 - 2.2.1 ค่านิยมในสังคมที่มีต่อเยาวชน
 - 2.2.2 ความต้องการของเยาวชน
 - 2.2.3 ความสนใจในการอ่านของเยาวชน
- 2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายสำหรับเยาวชน
 - 2.3.1 ลักษณะของนวนิยายสำหรับเยาวชน
 - 2.3.2 ประเภทของนวนิยายสำหรับเยาวชน
 - 2.3.3 บทบาทและคุณค่าของนวนิยายสำหรับเยาวชน
 - 2.3.4 กลวิธีการแต่งของนวนิยายสำหรับเยาวชน
 - 2.3.5 แนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชน
- 2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกวดหนังสือดีเด่นรางวัล แว่นแก้ว
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชน
 - 2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายเยาวชนที่ได้รางวัล

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย

การวิเคราะห์นวนิยายของศึกษาและพึงความเข้าใจ ความหมาย ประเภทและองค์ประกอบ
ของนวนิยายซึ่งนักวิชาการได้อธิบายไว้ ดังนี้

2.1.1 ความหมายของนวนิยาย

นักวิชาการให้ความหมาย “นวนิยาย“ต่อไปนี้

ไพโรจน์ บุญประกอบ (2539 : 99) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดี
มีขนาดความยาวเท่าใดก็ได้ไม่จำกัด องค์ประกอบของนวนิยายจะเป็นองค์ประกอบที่ผู้แต่งนวนิยาย
มีอิสระกว้างขวางที่จะสร้างสรรค์ผลงานของตน

วนิดา บำรุงไทย (2544 : 9) กล่าวว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดี (Fiction) รูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมอ่านกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ให้ความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมและการให้สาระแนวคิดต่าง ๆ ตอบสนองสิ่งที่สังคมโลกให้ความสนใจ

ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง (2546 : 1) ได้กล่าวถึงว่า นวนิยายเป็นผลิตผลของผู้เขียน และเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างมาก แม้ว่าโครงเรื่องและพฤติกรรมของตัวละครเป็นเรื่องที่ถูกเขียนจินตนาการสร้างขึ้น แต่องค์ประกอบเหล่านี้ก็ถ่ายแบบมาจากบุคคลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง ๆ นวนิยายจึงผูกพันและสัมพันธ์กับสังคมผ่านทางโลกทัศน์ของผู้เขียนที่มีต่อสังคม

อิงอร สุพันธ์วิช (2552 : 1) ได้อธิบายว่า นวนิยายหมายถึงนิยายใหม่ มาจากภาษาอังกฤษว่า Novel คำนี้ใช้เป็นครั้งแรกเพื่อเรียกนวนิยายอย่างใหม่ของบอคาจิโอ (Boccacio) กล่าวคือ เขียนเล่าเป็นเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ อย่างสมจริง แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าเรื่องราวในวรรณกรรมนั้นเป็นเรื่องสมมุติไม่ใช่เรื่องจริง นอกจากนี้ก็มีวิธีการเสนอเรื่องให้ยอกย้อนชวนติดตาม และมีแนวคิดกว้างขวาง มีลักษณะต่างไปจากการเขียนนิทานนิยายแต่เดิมที่มักสร้างเรื่องจากจินตนาการและอุดมคติของผู้เขียน แต่ผู้เขียน นวนิยายจะทำให้เรื่องที่น่าสนใจดูเหมือนเป็นเรื่องจริง โดยอาศัยการเล่าเรื่องให้เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์แล้วสะท้อนแนวคิดสำคัญของเรื่องให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของศาสนา เป็นต้น

นอกจากนี้ วิภา กงกะนันท์ (2540 : 3-4) กล่าวว่า นวนิยายเป็นงานประพันธ์ที่ได้รับอิทธิพลด้านกลวิธีการเขียนมาจากวัฒนธรรมทางวรรณกรรมตะวันตก นวนิยายเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบหนึ่งที่ดีควรจะมีควมยาวไม่น้อยกว่า 50,000 คำ ซึ่งผู้แต่งใช้กลวิธีสร้างเรื่องราวที่สมมุติขึ้นให้ดูเป็นเรื่องจริง หรือเหมือนเรื่องจริง

จากความหมายของนวนิยายดังกล่าว สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก เป็นที่นิยมของประชาชนและได้รับการเผยแพร่ในสังคม โดยผู้แต่งใช้โครงเรื่องที่จำลองจากชีวิตจริงหรือจากจินตนาการโดยสะท้อนภาพสังคมรวมและข้อคิดแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินและได้รับแนวคิดในนวนิยายที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.2 ประเภทของนวนิยาย

การแบ่งประเภทของนวนิยาย ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว แต่ต้องคำนึงถึงความสำคัญของนวนิยายและเพื่อศึกษาวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ การแบ่งประเภทของนวนิยายเพื่อนำแนวในการเขียน นวนิยายอาจแบ่งประเภทตามเนื้อเรื่องได้หลายประเภท ดังต่อไปนี้

อิงอร สุพันธ์วิช (2552 : 2) ได้แบ่งประเภทของนวนิยายตามลักษณะเนื้อเรื่อง เช่น นวนิยายรักคือ นวนิยายประเภทนี้มีทั้งรักสุขและรักโศก นวนิยายสะท้อนสังคม นวนิยายชีวิตโลดโผน

อาชญานิยาย นวนิยายผจญภัย หัสนิยาย นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ นวนิยายการเมือง นวนิยายพุทธศาสนา นวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์

P.J. Anderson (2550 : 23) ได้แบ่งประเภทของนวนิยาย 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. นวนิยายจินตนิมิต (Fantasy Novel) คือเรื่องแต่งที่มีการใช้โลกที่ไม่สมจริง เช่น นรก ดินแดนใต้ดิน เป็นฉากในงานเขียนของตน โดยอาจ มีตรรกะบางอย่างที่แตกต่างจากโลกจริง ๆ ไปบ้าง เช่น เวทย์มนต์ อย่าง The Lord of the ring ของ จอร์จ อาร์ อาร์ ทอลคีน หรือทวิภพ ของ ทมยันตี

2. นวนิยายรัก (Romantic Novel) เป็นเรื่องแต่งที่เน้นให้ความรักเป็นแก่นหรือสาระสำคัญ ใช้ความรักเป็นเหตุจูงใจให้เกิดเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง โดยยังแบ่งประเภทย่อย ได้แก่

1) นวนิยายรักสุข (Romantic Comedy) เนื้อเรื่องบันเทิงเรีงรมย์ นำไปสู่ตอนจบที่มีความสุข เช่น As you like it ของ เช็คสเปียร์

2) นวนิยายรักโศก (Romantic Tragedy) เนื้อหาจบลงด้วยความเศร้าโศกหรือความเศร้าโศก เช่น Streetcar Named Desire ของ เทนเนสซี วิลเลียมส์, คู่กรรม ของทมยันตี

3) นวนิยายเบาสมอง (Tragic-Comedy) ปนเรื่องขบขัน เช่น นางแมวป่าของ อรวรรณ นางไพร ของ รพีพร

3. นวนิยายจดหมาย (Letters Novel) เป็นงานเขียนโต้ตอบในรูปจดหมาย ระหว่างตัวละคร เช่น Humphrey Clinker ของ โทมัส ยอร์ช สมอลเล็ดต์ คุณพ่อขยาวยาว ของ Jean Webster ทางรัก ของ ทมยันตี ในฝัน ของ โรสลาเลน

4. นวนิยายชีวิตเสเพล (Picaresque Novel) เสนอเรื่องราวเสเพลของตัวละคร โดยเล่าประสบการณ์ทำนองเสียดสีสังคมของตน การเอาตัวรอด โดยมักเล่าเป็นตอนๆ ไม่มีโครงเรื่องที่แน่นอน เช่น Jonathan Wild ของ เฮนรี ฟิลลิง พันธุ์หมาบ้า ของ ซาตี กอบจิตติ เด็กเสเพล ของ พนมเทียน

5. นวนิยายสยองขวัญ (Gothic หรือ Terror Novel) เรื่องเกี่ยวกับความลึกลับ และความน่าสะพรึงกลัว เป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ อาจจะมีฉากเป็นบ้านผีสิง คุกใต้ดิน เคราะห์กรรม ความเศร้าโศกและสิ้นหวัง บรรยากาศของความหายนะ เช่น โรงแรมผี ของ อ.อรรถจินดา

6. นวนิยายนักสืบ (Detective Story) มีอีกชื่อว่า อาชญานิยาย (Crime Story) ได้แก่ เรื่องลึกลับ โดยมากเกี่ยวกับฆาตกรรม การคลี่คลายคดี

7. นวนิยายเพ้อฝัน (Utopia) พรรณนาโลกอุดมคติในจินตนาการ

8. นวนิยายวิทยาศาสตร์ (Science Fiction) สร้างจากข้อเท็จจริง ข้อสันนิษฐาน หรือสมมติฐานทางวิทยาศาสตร์

ฟิลิมดา (ม.ป.ป) ได้แบ่งประเภทของนวนิยายอย่างกว้าง ๆ ดังนี้

1. นวนิยายรัก (Romance fiction) เป็นนวนิยายที่มีเรื่องราวของความรักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นแกนกลางของเรื่อง จะเป็นเรื่องที่เน้นอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครเป็นสำคัญ นวนิยายประเภทนี้มีมากที่สุดในตลาดนวนิยาย และพล็อตเกี่ยวกับความรักก็จะสอดแทรกเข้าไปอยู่ในนวนิยายเกือบทุกประเภท

2. นวนิยายลึกลับ (Mystery fiction) จะเน้นไปที่นวนิยายประเภทสืบสวนสอบสวน หรือเป็นนวนิยายนักสืบ

3. นวนิยายสยองขวัญ (Horror fiction) เป็นนวนิยายที่เสนอเรื่องสยองขวัญระทึกขวัญเช่นเรื่องเกี่ยวกับผี เรื่องผีดิบดูดเลือด แวมไพร์ หรือเรื่องของหญิงสาวบริสุทธิ์ที่น่าสยดสยองอยู่ในการขู่เชิญของคนที่หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. นวนิยายวิทยาศาสตร์ (Sciences fiction) เป็นนวนิยายที่เอาเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์มาเป็นแกนสำคัญในการสร้างเรื่อง

5. นวนิยายมหัศจรรย์ (Fantasy fiction) นวนิยายที่เน้นในเรื่องเวทมนตร์ ความเชื่อและศรัทธาอันก่อให้เกิดอภินิหาร เรื่องราวเหนือธรรมชาติ แต่หลัง ๆ มานี้มักจะมีการรวมกันเอาทั้งวิทยาศาสตร์และเวทมนตร์เข้าด้วยกัน กลายเป็นประเภท sciences fantasy ขึ้นมา

6. นวนิยายแนวกามารมณ์ (Erotica fiction) นวนิยายที่เน้นในเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก และเขียนถึงฉากกามารมณ์มากเป็นพิเศษในเรื่อง (“การเขียนนวนิยายเบื้องต้น” ม.ป.ป. : ออนไลน์)

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของนวนิยายไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่จำเป็นต้องวิเคราะห์เนื้อหาของนวนิยาย นวนิยายที่สะท้อนปัญหาสังคม เป็นนวนิยายที่คนแต่งมุ่งแสดงหรือเปิดเผยให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และสอดแทรกความคิดเห็นของตนเองลงในเรื่อง โดยผ่านตัวละคร ส่วนทางแก้นั้นก็แล้วแต่ผู้เขียน หรือเพียงแต่บอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นเท่านั้น

2.1.3 องค์ประกอบของนวนิยาย

องค์ประกอบของนวนิยายจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดสำคัญของผู้แต่งได้ง่าย และเข้าใจแนวคิดหลักในการดำเนินเรื่องของผู้แต่ง นักวิชาการอธิบายองค์ประกอบของนวนิยายไว้ดังต่อไปนี้

หัทธวรรณ ไชยะกุล (2544 : 13-15) ได้อธิบายว่าองค์ประกอบของนวนิยายองค์ประกอบหลัก ได้แก่ รูปแบบ เนื้อหา และภาษา รายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบ (form) รูปแบบงานเขียนเป็นศิลปะร่วมสมัย อาจสร้างวรรณกรรมในรูปแบบใหม่ต่างจากที่เคยเรียนรู้ก็ได้ เช่น รูปแบบของจดหมายในการเขียนนวนิยาย

2. เนื้อหา (content) เนื้อหาของนวนิยายมีหลายประเภท เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับสังคม

การสั่งสอนหรือสุภาพจิต ขนบประเพณี ความเชื่อ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของนวนิยายเรื่องหนึ่งอาจมีเนื้อหาหลายอย่างประสมกันก็ได้

3. ตัวละคร (character) ในนวนิยายเรื่องต่าง ๆ จะมีบุคคลหรือสิ่งอื่นเป็นผู้แสดงบทบาทต่าง ๆ เรียกว่า ตัวละคร ตัวละครในเรื่องต่าง ๆ นั้นอาจเป็นบุคคล อาจเป็นสัตว์ หรือเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

4. ฉาก (setting) องค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือฉาก หรือสภาพแวดล้อมของตัวละคร เป็นสถานที่และบรรยากาศที่ตัวละครโลดแล่นไปตามเรื่องราว ฉากอาจเป็นสถานที่จริง ๆ ที่มีอยู่หรือไปดูไปสัมผัสได้

5. ภาษา (language) การใช้บทสนทนาจำเป็นต้องได้รับการเลือกเฟ้นขัดเกลอย่างประณีต เพื่อให้เกิดความไพเราะรื่นหู

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543 : 182-187) กล่าวว่า นวนิยายมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการ คือ

1. แก่นเรื่อง คือ แนวคิดสำคัญของเรื่องและผู้แต่งมุ่งจะสื่อให้ผู้อ่านทราบแต่ด้วยเหตุที่นวนิยายมีขนาดยาว นวนิยายจึงมีจุดที่จะให้แง่คิดแก่ผู้อ่านได้หลายจุด แนวคิดในนวนิยายจึงแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความคิดของเรื่องทั้งเรื่องเรียกว่า แนวคิดเอก และความคิดเฉพาะบางตอนของเรื่องเรียกว่า แนวคิดรอง

2. โครงเรื่อง โครงเรื่องของนวนิยายประกอบด้วยปัญหาขัดแย้งด้านพฤติกรรมด้านเหตุการณ์หรือด้านอารมณ์ของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านสนใจอยากรู้ค่าเฉลยในตอนจบ โครงเรื่องของนวนิยายมีลักษณะซับซ้อน มีโครงเรื่องย่อย ๆ หลายโครงแทรกอยู่ภายในโครงเรื่องใหญ่ เพราะนวนิยายเป็นเรื่องเล่าที่มีขนาดยาว มีจุดที่จะให้แง่คิดแก่ผู้อ่านได้หลายจุด อย่างไรก็ตามเมื่อสร้างโครงเรื่องย่อยแล้วผู้แต่งจะต้องสานต่อและต้องให้ประสานสอดคล้องกับโครงเรื่องใหญ่ด้วย เพราะโครงเรื่องย่อยที่สร้างขึ้นโดยไม่จำเป็นอาจทำให้โครงเรื่องใหญ่ขนาดเอกภาพได้

3. ตัวละคร คือ ผู้ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่องหรือเป็นผู้ที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในเรื่อง ตัวละครนั้นนับเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของนวนิยายเพราะถ้าไม่มีตัวละครแล้ว เรื่องราวต่าง ๆ ในนวนิยายก็ย่อมเกิดมีขึ้นไม่ได้ ตัวละครในนวนิยายย่อมมีได้ไม่จำกัดทั้งในส่วนที่เป็นตัวละครเอกและตัวละครประกอบที่เหมาะสม ตัวละครเอกของเรื่องคือตัวละครที่เป็นศูนย์กลางของเรื่อง อาจมีทั้งฝ่ายชายฝ่ายหญิง หรืออาจมีเพียงฝ่ายเดียวก็ได้ ตัวละครประกอบมีส่วนช่วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องทำให้เรื่องดำเนินไปด้วยดี

4. บทสนทนา คือ คำพูดที่ตัวละครใช้โต้ตอบกันในเรื่อง บทสนทนาต้องเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวละคร ต้องสอดคล้องกับบรรยากาศในเรื่องและที่สำคัญต้องสมจริง คือ มีคำพูดที่เหมือนกับบุคคลมีชีวิตจริงใช้พูดจากัน บทสนทนาในนวนิยายอาจเป็นเรื่องราวของสงคราม เศรษฐกิจ

การศึกษา การคมนาคม ปัญหาของเด็กวัยรุ่น การค้าของเถื่อน วงการธุรกิจเพชรพลอย วงการแฟชั่นวงการภาพยนตร์ ข่าวสังคมซุบซิบ หรือเรื่องของอาหาร ฯลฯ

5. ฉาก คือ สถานที่และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์รวมทั้งสภาวะแวดล้อมแห่งสังคมซึ่งเป็นแหล่งที่เกิดเหตุการณ์ทั้งหมดและเหตุการณ์เฉพาะในแต่ละตอนของเรื่องเป็นส่วนที่มีความสำคัญและความจำเป็นสำหรับนวนิยายซึ่งเป็นบทประพันธ์ที่มักจะต้องทำให้ผู้อ่านทั้ง “เห็น” และ “รู้สึก” ในเรื่องราวที่เกิดขึ้นด้วยเหตุนี้

6. บรรยากาศ คือ รายละเอียดต่าง ๆ ที่ผู้แต่งสร้างขึ้นในงานเขียนเพื่อให้เกิดอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งและมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร เช่น การสร้างบรรยากาศที่สงบเงียบบริสุทธิ์ของสังคมชนบท ผู้แต่งอาจจะกล่าวถึงหมู่บ้านเล็ก ๆ ในชนบทเกือบทุกบ้านจะเลี้ยงไก่ หม่า วัวควาย ยามเช้าจะมีเสียงไก่ขัน ได้กลิ่นโคลนสาปควายลอยตามลมที่โชยมาเป็นระยะ ๆ ชาวบ้านมีน้ำพริกปลาร้าแกงส้มและผักต่าง ๆ เป็นอาหารประจำวัน ยามค่ำมีแสงจากเดือนดาวและตะเกียงช่วยขับไล่ความมืด ฯลฯ และสภาพการณ์เช่นนี้ย่อมทำให้ตัวละครมีชีวิตที่เรียบง่ายสุขสงบ เป็นต้น

วนิดา บำรุงไท (2544 : 106-157) กล่าวว่า ศิลปะการประพันธ์นวนิยายมีส่วนประกอบสำคัญ ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ท่วงทำนองเขียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดประการหนึ่งในฐานะที่เป็นโครงเรื่องของเรื่องอันประกอบด้วยลำดับของเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องและเป็นเหตุเป็นผลกันซึ่งได้จัดขึ้นอย่างจงใจ ในส่วนของโครงเรื่องนี้มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่หล่อมซ้อนหรือคาบเกี่ยวกับโครงเรื่อง คือเนื้อเรื่อง และแนวคิดหรือแนวเรื่อง

2. ตัวละคร คือ บุคคลที่ผู้แต่งกำหนดหรือสมมุติขึ้นในวรรณกรรมประเภทเรื่องเล่า ตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับเรื่องเล่าทุกประเภทรวมทั้งนวนิยาย เพราะถ้าไม่มีตัวละครก็ไม่มีเรื่อง นอกจากนี้ตัวละครยังมักเป็นจุดดึงดูดความสนใจ ความประทับใจของผู้อ่านมากกว่าส่วนอื่น ๆ ของนวนิยาย ตัวละครในเรื่องเล่าโดยทั่วไปมีสองประเภท ตัวละครเอกและตัวละครประกอบ

3. บทสนทนาหรือบทพูดของตัวละคร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญหนึ่งในนวนิยาย เนื่องจากนวนิยายเป็นเรื่องเล่าขนาดยาว โดยทั่วไปผู้ประพันธ์ไม่อาจนำเสนอเรื่องโดยพรรณนาหรือบรรยายตลอดทั้งเรื่องได้ การมีบทสนทนาของตัวละครจะเป็นการสลับปรับเปลี่ยน ไม่ใช่กลวิธีการนำเสนอเรื่องอย่างเรียบเรียงจำเจด้วยการบรรยายเท่านั้น นอกจากนี้บทสนทนาจะให้ความรู้สึกว่าตัวละครมีชีวิตชีวา มีการพูดการเจรจาเช่นเดียวกับคนทั่วไป และที่สำคัญคือทำให้ผู้อ่านมีความใกล้ชิดผูกพันกับตัวละคร โดยได้มีส่วนรับรู้รับฟังการพูดคุยของตัวละครประหนึ่งว่าได้อยู่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ของเรื่องด้วย

4. ฉาก คือ สถานที่และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์รวมทั้งสภาวะแวดล้อมแห่งสังคม ซึ่งเป็นแหล่งที่เกิดเหตุการณ์ทั้งหมดและเหตุการณ์เฉพาะในแต่ละตอนของเรื่อง เป็นส่วนที่มีความสำคัญ

และมีความจำเป็นสำหรับนวนิยายผู้ประพันธ์มักจะต้องการให้ผู้อ่านทั้ง “เห็น” และ “รู้สึก” ในเรื่องราวที่เกิดขึ้น

5. ท่วงทำนองเขียน หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียนแต่ละคนในการสรรใช้ภาษา ทั้งด้านการให้คำและแนวนิยมการใช้โวหาร

ธัญญา สังขพันธานนท์ (2539 : 162-291) ได้กล่าวไว้ว่า นวนิยายมักจะมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ ดังนี้

1. โครงเรื่อง เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นเหตุผลต่อกัน โดยมีความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดการต่อสู้ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจและติดตาม โครงเรื่องของนวนิยายมี 2 ชนิด คือ โครงเรื่องใหญ่ (main plot) คือ แนวที่ผู้ประพันธ์ ต้องการให้เรื่องดำเนินไป ต้องมีการผูกปมเรื่องให้ซับซ้อนและคลี่คลายเงื่อนไขในตอนจบ และโครงเรื่องย่อย (sub plot) คือ เรื่องที่แทรกอยู่ในโครงเรื่องใหญ่มีความสำคัญน้อยกว่า แต่เป็นส่วนที่เพิ่มความสนุกสนานแก่นเนื้อเรื่อง ดังนั้นในนวนิยายเรื่องหนึ่งอาจมีโครงเรื่องย่อยได้หลายโครงเรื่อง

2. ตัวละคร คือ ตัวละครของนวนิยาย มี 2 ประเภท คือ ตัวละครเอก (the major character) คือตัวละครซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องโดยตลอด หรือ เป็นศูนย์กลางของเรื่อง และตัวละครประกอบหรือตัวละครย่อย (the minor character) คือตัวละครซึ่งมีบทบาทในฐานะเป็นส่วนประกอบของการดำเนินเรื่องเท่านั้น แต่ก็ต้องมีส่วนช่วยเสริมเนื้อเรื่องและตัวละครสำคัญให้เด่นชัดด้วย

3. แก่นเรื่อง คือความคิดหลักของเรื่อง มีจุดประสงค์ต้องการสื่อความคิดยังผู้อ่านสาระสำคัญนั้นมักจะเกี่ยวกับความเป็นจริงของชีวิตเพื่อให้อ่านเกิดความหยั่งรู้ เข้าใจและเป็นข้อคิดเตือนใจ ผู้อ่านแต่ละคนอาจตีความหรือสรุปแก่นเรื่องแตกต่างกันออกไป

4. ฉากและสถานที่ คือ เวลาและสถานที่รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ช่วยบอกให้อ่านรู้ว่า เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ที่ไหน ที่นั้นมีลักษณะอย่างไร นวนิยายโดยทั่วไปจะสร้างฉากให้เป็นส่วนประกอบของเรื่อง เพื่อช่วยให้อ่านเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์และเวลาที่กำหนดไว้ในเนื้อเรื่อง หรือช่วยกำหนดบุคลิกลักษณะของตัวละคร ช่วยสื่อความคิดของผู้แต่ง หรือช่วยให้เรื่องดำเนินไป

5. ภาษา เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแสดงออกโดยผ่านการใช้ภาษา

จากองค์ประกอบที่นักวิชาการที่กล่าวถึงข้างต้น จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของนวนิยายได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศเป็นหลัก ผู้แต่งจะใช้ องค์ประกอบดังกล่าวทำให้ นวนิยายเป็นเรื่องแต่งที่สมบูรณ์พร้อม และทำให้อ่านมีจินตนาการ และเกิดอารมณ์สะเทือนใจกับเนื้อเรื่องนวนิยายและพรรณนะของผู้เขียน

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเยาวชน

คำว่า เด็ก ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556 : 442) หมายถึง บุคคลที่มีอายุยังไม่เกินสิบบริบูรณ์ คำว่าเยาวชน (2556 : 961) หมายถึง บุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ดังนั้น เยาวชนเป็นเด็กหรือวัยรุ่นที่อายุระหว่าง 15-18 ปี เป็นกลุ่มที่อายุน้อย แตกต่างกับกลุ่มผู้ใหญ่ เยาวชนมีลักษณะเฉพาะดังนี้

2.2.1 ค่านิยมในสังคมที่มีต่อเด็กและเยาวชน

คุณลักษณะของเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์เป็นค่านิยมของสังคมที่มีจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาและประกอบอาชีพ มีแนวคิดดังต่อไปนี้

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (2554 : 29) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นค่านิยมของสังคมที่ต้องการเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ดังนี้

1) ให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันต่อครอบครัว ภาควุมิใจในความเป็นไทย มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย และรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งกฎเกณฑ์ และกติกาสังคม

2) ให้มีสุขภาพและพลานามัยแข็งแรง รู้จักป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด

3) ให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ตามสมควรแก่วัยจริยธรรมและคุณธรรม

4) ให้มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์และความภาคภูมิใจในการทำงานสุจริต

5) ให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6) ให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีจิตสำนึกในการให้และการอาสาสมัคร รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

7) ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อคนอื่น และต่อส่วนรวมตามสมควรแก่วัย

สุริยเดว ทรีปาตี (2552 : 15) ได้กล่าวว่า เด็กและเยาวชนไทยยังมีจุดอ่อนหลายประการ ดังนั้นจึงควรพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวศาสนา คือการพูดจริง ความซื่อสัตย์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาเพื่อมีหลักยึดเหนี่ยวที่พึงพอใจ การมีคุณธรรมจริยธรรม เช่น การให้อภัยและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบร่มเย็น นอกจากนี้ ให้เด็กและเยาวชนได้บำเพ็ญประโยชน์หรือการมอบหมายให้มีบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ค่านิยมของเด็กและเยาวชนเช่นนี้จะทำให้เด็กและเยาวชนพัฒนาตนในด้านคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อเป็นเติบโตเป็นพลเมืองที่มีจิตอาสาในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2549 :11) ได้กล่าวถึงค่านิยมของเด็กและเยาวชนว่า เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จึงกำหนดคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 1) ยึดอย่างไทยมีน้ำใจ ใฝ่สันติรักความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นมิตรกับทุกคน รักธรรมชาติ
- 2) มีความมั่นใจในตนเองแบบสากลแต่มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมแบบวัฒนธรรมไทย
- 3) รู้จักสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ จิตสำนึกสาธารณะในการเมืองระบอบประชาธิปไตย
- 4) ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง การรู้จักพึ่งตนเองได้
- 5) การเป็นผู้มีความอดทน สู้งาน รู้จักประหยัด อดออม มีทักษะการจัดการและการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) การรู้จักคุณค่าของตนเอง ยอมรับในความแตกต่างแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สุขแก่ทุกฝ่าย
- 7) การมีทักษะชีวิตในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีภูมิทัศน์ของจิตใจที่เข้มแข็ง จนสามารถปฏิเสธกับภัยอันตรายต่าง ๆ ที่กระตุ้นยั่วให้หลงผิดได้

นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยแบ่งกลุ่มตามอายุ คือ อายุต่ำกว่า 5 ปี เด็กควรมีชีวิตอยู่รอดในครอบครัวที่อบอุ่นและได้รับการอบรมสั่งสอนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมอย่างมั่นคง กลุ่มเด็กและเยาวชน อายุ 6-14 ปี เด็กควรได้รับการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถและทักษะในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น กลุ่มเยาวชน อายุ 15-25 ปี เยาวชนควรเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ พึ่งตนเองได้ และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และพัฒนากิจการของชุมชน จนเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่นและสังคม

สรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนมีความสำคัญที่จะต้องพัฒนาให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ จึงกำหนดค่านิยมที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนตามกลุ่มอายุและเน้นการมีบทบาทหน้าที่ พร้อมกับการมีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อพึ่งตนเองและพึงประโยชน์แก่สังคมต่อไป

2.2.2 ความต้องการของเด็กและเยาวชน

เยาวชนเป็นวัยที่ต้องการแสวงหาสิ่งอันเป็นอุดมคติในชีวิต รวมทั้งต้องการค้นหาความจริงทั้งหลายด้วยตนเอง ความต้องการของเยาวชนมีนักวิชาการได้อธิบายได้ดังต่อไปนี้

ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม (2527 : 123-125) ได้อธิบายความต้องการของเด็กและเยาวชนทางด้านจิตใจ ความต้องการด้านอารมณ์ ความต้องการทางกาย และความต้องการทางสังคม แตกต่างไปจากเด็กเล็กและผู้ใหญ่ ดังต่อไปนี้

- 1) ความต้องการอยากรู้ อยากเห็น
- 2) ความต้องการความรัก
- 3) ความต้องการความปลอดภัย
- 4) ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม
- 5) ความต้องการได้รับอิสระ
- 6) ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง
- 7) ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ

ความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่นำไปสู่การกระทำ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในทางที่สังคมยอมรับหรือไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคมไม่ยอมรับ

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (2554 : 29) ได้เสนอความต้องการของเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

- 1) ต้องการความปลอดภัยและมีความสุข โดยได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากภาครัฐในพื้นที่ เป็นหลัก นอกเหนือจากครอบครัวแล้ว ซึ่งจะทำให้เกิดความสมานฉันท์ตามมา
- 2) ต้องการความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข
- 3) ต้องการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับครอบครัว เพื่อสนับสนุนความสัมพันธ์และการพูดจาสื่อภาษาที่ดีต่อกันภายในครอบครัว
- 4) ต้องการรับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม
- 5) ต้องการให้มีศูนย์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมั่นคงตลอดชีวิต รวมถึงการค้นหาและขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส
- 6) ต้องการให้ผู้ทำงานกับเด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่เข้าใจเด็กและเยาวชน
- 7) ต้องการโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมตลอดทุกกระบวนการในการจัดกิจกรรมเพื่อ การพัฒนาเด็กและเยาวชน
- 8) ต้องการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อเด็กและเยาวชน และควรจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ
- 9) ต้องการให้สื่อมวลชนนำเสนอการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนให้สังคม ได้รับรู้มากกว่านี้ เพื่อเป็นภาพลักษณ์และต้นแบบที่งดงามอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชน และสังคม
- 10) ต้องการให้รัฐสนับสนุนองค์กรดูแลเด็กที่ยืดหยุ่นอิสระมีเสรีภาพและมีกองทุนด้านเด็ก และเยาวชน

วริยะ สิริสิงห์ (2537 : 19-20) ได้กล่าวว่า เด็กหรือเยาวชนมีความต้องการขั้นมูลฐานที่สำคัญเหมือนกับความต้องการของผู้ใหญ่ ความต้องการนี้จะช่วยให้เขียนและเลือกวรรณกรรมสำหรับผู้อ่านที่เป็นเด็กและเยาวชนได้ถูกต้อง ความต้องการขั้นมูลฐาน 7 ประการ คือ

1. ต้องการความอบอุ่น ปลอดภัย ทั้งทางด้านวัตถุ อารมณ์และจิตใจ
2. ต้องการจะเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ครอบครัว บ้านเมืองประเทศชาติและโลก
3. ต้องการที่จะให้ผู้อื่นรักและต้องการที่จะรักผู้อื่น
4. ต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต
5. ต้องการที่จะเรียนรู้ อยากรู้ อยากเห็น
6. ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง เด็ก ๆ ต้องการพ้นจากกิจวัตรประจำวันในครอบครัว

และพ้นจากการควบคุมของผู้ใหญ่

7. ทุกคนรักสวย รักงามและต้องการตอบสนองอารมณ์

นอกจากความต้องการพื้นฐาน 7 ประการนี้แล้ว มีความต้องการเพิ่มอีก 2 ประการที่ผู้ใหญ่ไม่มี คือ

1. ต้องการโลกแห่งความนึกฝัน
2. ต้องการให้ผู้อื่นเป็นสุขสมหวังตามที่ตัวเองเป็น

ลมูล รัตตากร (2529 : 16-17) ได้กล่าวว่า ความต้องการของเยาวชน คือ

1. การพัฒนาสุขภาพกายและจิต คือ ต้องการสารอาหารครบถ้วนเพื่อสร้างเสริมการเจริญเติบโตของร่างกายที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว

2. การพัฒนาสติปัญญาและความสามารถ คือ ต้องการสร้างความสนใจรอบตัวและรอบด้านตระหนักในศักยภาพของตนเอง และใฝ่หาความรู้และทักษะเพิ่มเติมตลอดเวลา

3. การพัฒนาด้านอาชีพ คือ ต้องการโอกาสเตรียมตัวและพัฒนาความสามารถเพื่อประกอบอาชีพ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานไปในแนวคิดที่จะไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน

4. การพัฒนาบุคลิกภาพด้านสังคม วัฒนธรรม และจริยธรรม คือ ต้องการโอกาสในการพัฒนาบุคลิกภาพให้มีคุณภาพและมีการสร้างสรรค์ มีความสามารถในการกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ค่านิยมทางวัฒนธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม

สรุปได้ว่า เยาวชนเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งแตกต่างจากผู้ใหญ่ และความต้องการเฉพาะตัว เยาวชนเป็นวัยที่ต้องการค้นหาความจริงทั้งหลายด้วยตนเอง ต้องการอิสรภาพ ต้องการอาหารจิตใจ เพื่อจะพัฒนาให้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีสติปัญญาความสามารถ การสร้างสรรค์ และบุคลิกภาพที่ดี

2.2.3 ความสนใจในการอ่านของเยาวชน

นักวิชาการได้อธิบายลักษณะของเยาวชนที่เป็นกลุ่มผู้อ่านที่มีความสนใจอ่านดังนี้

วัยรุ่นมีความสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวจะมีมากโดยเฉพาะกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อนที่เป็น การสร้างประสบการณ์และบังเกิดผลดีด้านการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 131-132) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นสนใจสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ สนใจเรื่องสุขภาพ สนใจเรื่องเพศ สนใจการ เลือกอาชีพ สนใจสนทนาการ สนใจค้นคว้า สนใจสร้างนิสัยการเรียนดี สนใจเรื่องคุณสมบัติส่วนตัว และสนใจเรื่องปรัชญาชีวิต

เยลั๊กษณ์ สุวรรณแห (2546 : 47) ได้อธิบายความสนใจในการอ่านของเด็กและเยาวชนไว้ ดังนี้

1) เด็กตอนต้นอายุ 2-6 ปี

อายุ 2-3ปี สายตามองเห็นชัดเจน สามารถแยกสีได้ แต่ยังไม่พร้อมเรื่องการอ่าน ดังนั้น เด็กในวัยนี้จึงชอบหนังสือที่มีภาพขนาดใหญ่ สวยงาม มีสีสันสดใส มีชีวิตชีวา วัสดุที่จัดทำ หนังสือ อาจจะทำมาจากกระดาษแข็ง ผ้า หรือพลาสติก

อายุ 3-4 ปี เริ่มอ่านตัวอักษรทั้งไทยและอังกฤษได้ และมีความเข้าใจเรื่องราวได้ มักจะชอบหนังสือการ์ตูน หนังสือที่ฝึกสติปัญญา โดยให้กากบาท โยงเส้น และเขียนตามรอยประ เด็กวัยนี้จะชื่นชอบการเล่านิทานมากกว่าวัยอื่น ๆ

อายุ 5-6 ปี อ่านหนังสือได้มากขึ้น สามารถผสมคำได้ มีความสนใจหนังสือนิทาน เกี่ยวกับสัตว์ประเภทต่าง ๆ นิทานสอนใจ นิทานอีสป และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ แต่เนื้อหา จะต้องไม่ยาวนัก เพราะเด็กวัยนี้มีความสนใจระยะสั้น

เด็กตอนกลาง อายุ 7-11 ปี เด็กในวัยนี้มีความพร้อมในการอ่าน มีความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็นเป็นวัยค้นหา เด็กผู้หญิงจะชอบอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน เด็กผู้ชายชอบเรื่องราว ของการผจญภัย นอกจากนี้เด็กในวัยนี้จะชื่นชอบหนังสือการ์ตูนมากเป็นพิเศษ

2) เด็กตอนปลาย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ

อายุ 12-13 ปี มีความสนใจในการอ่านหนังสือหลายประเภท มีความสามารถในการอ่านคำประพันธ์ ชอบหนังสือเนื้อหาเชิงวิทยาศาสตร์ การเดินทาง ประวัติบุคคล และเรื่องราวของ ความรัก

อายุ 14-16 ปี เป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นเริ่มค้นหาตนเอง เด็กในวันนี้เริ่มอ่าน หนังสือตามความสนใจของตน เช่นเด็กผู้ชายจะเลือกอ่านเรื่องเครื่องบินรบรถโลก กีฬา การเดินทาง ดนตรี เรื่องราวของความรัก

เด็กอายุ 17-18 ปี เริ่มมีความสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต ความเป็นไปของโลก และสังคม เริ่มอ่านเรื่องสั้น นวนิยาย

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2542 : 13) ได้กล่าวว่า ความสนใจของเยาวชน หมายถึงความ สนใจซึ่งเยาวชนมีอยู่ตามธรรมชาติ อันเกี่ยวกับความชอบ ความต้องการ และรสนิยม คือเป็นเรื่องสนุก

ส่งเสริมจินตนาการ ส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ สนองอารมณ์ที่ปรารถนา คือเป็นผู้ประสบความสำเร็จ ต้องการเป็นคนเก่ง ต้องการความรัก และการส่งเสริมความรู้ด้านต่าง ๆ วรรณกรรมเยาวชนจึงต้องตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ดังกล่าวมาขั้นต้นจึงเป็นอาหารจิตใจและอาหารสมองที่ดีสำหรับเยาวชน

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2549 : 12) ได้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของเยาวชน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เยาวชนวัยอายุ 15 ปี แต่ละคนเริ่มอ่านหนังสือตามความต้องการของโรงเรียน และสังคมของตน แต่ยังคงชอบอ่านหนังสืออยู่แต่ไม่กระหายเหมือนในวัยเด็ก เยาวชนชายมักชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ งานอดิเรกและการทดลอง ส่วนเยาวชนหญิงยังคงชอบอ่านนวนิยาย

2. เยาวชนวัยอายุ 16-17 ปี ความสนใจการอ่านค่อยพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จะมีความสนใจ ความต้องการ

และมีรสนิยมของตนเอง เริ่มสนใจชีวิตอย่างผู้ใหญ่ สนใจกับเรื่องของโลกของสังคม และปัญหาส่วนตัวต่าง ๆ

ลมูล รัตตากร (2529 : 50) ได้กล่าวว่า เยาวชนสนใจอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้ในระดับมากคือ

1. สารคดี เยาวชนสนใจหนังสือซึ่งให้ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวางในระยะแรก ๆ และจะจำกัดความสนใจลง และจะสนใจอ่านเฉพาะวิชาเอกเมื่อศึกษาในระดับอุดมศึกษา

2. นวนิยาย เยาวชนสนใจนวนิยายประเภทตลกขบขัน นวนิยายประวัติศาสตร์ นวนิยายสำหรับผู้ใหญ่

3. เรื่องสั้น เยาวชนสนใจเรื่องสั้นอยู่ในระดับสูง

4. นิทาน เยาวชนสนใจทั้งนิทานพื้นเมือง ซึ่งเป็นนิทานไทย และนิทานนานาชาติกับนิทานชาดก

5. ร้อยกรอง เยาวชนสนใจร้อยกรองเกือบทุกประเภท มีทั้งละครสุภาพนิทานคำกลอนเสภา บทร้อยกรองสั้น ๆ เรื่องย่อพระเกียรติ ภาพยนตร์เรื่อ และนิราศ

จากแนวคิดข้างต้นดังกล่าว สรุปได้ว่า เยาวชนมีความสนใจด้านการอ่านในแต่ละช่วงไม่เหมือนกัน หากอยากสร้างความคิดสร้างสรรค์และถูกกาลเทศะ ต้องพยายามสังเกตความสนใจของเด็กหรือเยาวชนในแต่ละช่วงและแต่ละเพศ เพื่อให้การอ่านหนังสือเกิดประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้น

2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายสำหรับเยาวชน

นวนิยายสำหรับเยาวชนเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับและวัยของเยาวชน เป็นงานเขียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้กลุ่มเยาวชนอ่านอย่างมีความสุขเพลิดเพลิน และมีความคิดเชิงบวก

ดังนั้น จึงมีลักษณะที่แตกต่างกับวรรณกรรมทั่วไป นักวิชาการได้อธิบายลักษณะของวรรณกรรมเยาวชนดังต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะของนวนิยายสำหรับเยาวชน

นักวิชาการได้อธิบายลักษณะของนวนิยายสำหรับเยาวชนได้ดังนี้

วชิราภรณ์ สุวรรณวรางกูร (2554 : 18) ได้กล่าวถึงว่า วรรณกรรมสำหรับเยาวชนมีลักษณะเฉพาะตัวซึ่งแตกต่างกับวรรณกรรมวัยอื่น เป็นเรื่องที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน เนื้อหาน่าสนใจ เหมาะสมกับระดับและวัยของผู้อ่าน มีรูปภาพประกอบเนื้อเรื่อง ภาษาไม่ซับซ้อน จำนวนหน้าไม่มาก หรือไม่น้อยเกินไป ลักษณะของรูปร่างเล่มจะเด่นชัดสะดุดตา ลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวเพื่อให้เยาวชนรักการอ่าน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาด้านสติปัญญา และจิตใจ

จินตนา ไบกาชุยี (2542 : 10-14) กล่าวว่า นวนิยายสำหรับเยาวชนโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้

1. เนื้อหา มีวัตถุประสงค์และแก่นเรื่องบ่งบอกชัดเจน มีความยากง่ายเหมาะสมวัย ไม่ทำให้เยาวชนอ่านแล้วสับสนและเกิดความเข้าใจผิด มีเรื่องราวแสดงความเคลื่อนไหวของตัวละคร มีการดำเนินเรื่องของตัวละครอย่างรวดเร็ว ใช้ตัวละครที่เหมาะสม
2. แนวการเขียน เหมาะสมกับประเภทของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของหนังสือ เมื่อเลือกใช้ประเภทใดประเภทหนึ่ง จะต้องใช้อย่างถูกต้องตามรูปแบบ ไม่ปะปนจนสับสน และกลมกลืนกันไป ส่วนหลักการเขียนเรื่องหรือการเสนอเรื่องคือ เขียนให้ผู้อ่านซึ่งสามารถอ่านเข้าใจง่ายและรู้เรื่องเร็วที่สุด
3. ภาพประกอบ เป็นส่วนสำคัญของหนังสือ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาของหนังสือประเภทนั้น ภาพนั้น ๆ จะต้องชัดเจน ไม่มีดมัว เลือน หรือมีรายละเอียดมาก
4. การใช้ภาษา ต้องใช้คำที่เข้าใจง่ายและไม่ต้องแปลคำ ต้องหลีกเลี่ยงคำศัพท์ยาก ๆ หรือคำศัพท์ที่มีหลายความหมายใช้ในประโยคสั้น ๆ

นอกจากนั้น นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ดีต้องมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีความง่ายยากเหมาะกับวัย นอกจากให้ความสนุกสนานแล้วยังให้ความรู้แก่เด็กวัยรุ่นด้วยซ้ำ ดังที่ รัถพร ชังธาดา (2542 : 33) ได้กล่าวถึงลักษณะของนวนิยายสำหรับเยาวชนว่า มีกลวิธีเขียนให้อ่านง่ายเหมาะกับวัย ความสนใจ และความเข้าใจของเด็กและเยาวชน ด้านเนื้อหาที่ไม่ละเอียดลึกซึ้ง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านและอ่านติดตามจนจบเรื่อง

ไพโรธ เลิศพิริยกุลม (2539 : 80) ได้กล่าวถึงว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชน คือ หนังสือที่เขียนให้เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชน เหมาะสมตามความถนัดหรือเทคนิคของผู้เขียนแต่ละคน จุดมุ่งหมายรวมก็เพื่อให้สนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ มุ่งให้เด็กหรือเยาวชนเป็นคนดี

และกระทำความดี ยิ่งถ้าอ่านหนังสือจนติดเป็นนิสัย ก็ถือได้ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุด เพราะเป็นการสร้างนิสัยเด็กหรือเยาวชนให้เป็นผู้เรียนรู้ไปตลอดชีวิตนั่นเอง

ถวัลย์ มาศจรัส (2539 : 29-30) ได้กล่าวว่า ลักษณะนวนิยายเยาวชนควรมีเนื้อเรื่องมีความยาวพอประมาณ ส่วนภาพประกอบเรื่องจะมีหรือไม่มีก็ได้ ตัวละครของเรื่องมักจะเป็นเด็กหรือสัตว์ซึ่งจะเหมาะกับวัยของเยาวชน นอกจากนี้ ควรมีเค้าโครงเรื่องง่าย ๆ และเป็นเรื่องธรรมดาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก

วินัย รอดจ่ายและคณะ (2534 : 8) ได้อธิบายลักษณะเด่นของนวนิยายสำหรับเยาวชนสรุปได้ดังนี้

1. มุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก ความรู้เป็นส่วนเสริมประกอบ เนื่องจากเป็นวัยที่ชอบความสนุกสนาน เนื้อหาที่ควรเป็นเรื่องที่สนุกสนานชวนติดตาม เป็นแก่นของเรื่องสำหรับความรู้ ผู้เขียนเพียงสอดแทรกแต่ไม่มากนักจะทำให้เบื่อหน่ายต่อการอ่านได้

2. เนื้อเรื่องสอดคล้องกับวัยและจิตวิทยาความต้องการของเด็กหรือเยาวชน เช่น เด็กอายุ 6-8 ปี ชอบอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับนิทาน ตำนาน เทพนิยาย คำกลอนง่าย ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันหรือเด็กวัย 11 ปี เด็กผู้ชายชอบอ่านเรื่องลึกลับ ผจญภัย เด็กผู้หญิงชอบอ่านเรื่องชีวิตในบ้าน สัตว์เลี้ยง ถ้าเป็นนวนิยายก็เป็นเรื่องความรัก

3. เป็นหนังสือที่เด็กและเยาวชนสามารถตัดสินใจซื้อด้วยตัวเอง ได้ด้วยความพอใจ หนังสือนี้จะต้องมีจุดเด่นในด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ เนื้อหา เมื่อเด็กหยิบขึ้นมาพิจารณาแล้วสามารถตัดสินใจด้วยตัวเองที่จะซื้อหนังสือได้

4. เป็นหนังสือที่เด็ก ๆ และเยาวชนทั่วไปยอมรับ ซึ่งหนังสือในลักษณะนี้ เด็ก ๆ และเยาวชนจะกล่าวถึงเสมอ หรือจำนวนความถี่ของการใช้หนังสือเล่มนี้ จากการยืมจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน หรือสภาพของหนังสือที่เหลือร่องรอยของการเปิดอ่าน ดูจนชำรุดทรุดโทรมก่อนกาลเวลาเป็นต้น

วราภรณ์ บำรุงกุล (2530 : 73) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่จะทำให้เยาวชนชื่นชอบได้นั้น ควรเป็นนวนิยายที่มีความงามพร้อมกับภาพประกอบ เนื้อเรื่องหรือตัวละครควรตรงกับ ความสนใจของเยาวชน ซึ่งต้องตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของเยาวชน

สรุปได้ว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนเป็นหนังสือที่แต่งให้เหมาะกับกลุ่มผู้อ่านที่เป็นเด็กหรือเยาวชน สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กหรือเยาวชนได้มีเนื้อหาน่าสนใจ ผู้แต่งใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจน มีเนื้อหา เค้าโครง แนวคิดที่ง่ายไม่ซับซ้อน บางเรื่องยังมีภาพประกอบ มีเนื้อหาที่ส่งเสริมความรู้ทางสังคมในด้านต่าง ๆ

2.3.2 ประเภทของนวนิยายสำหรับเยาวชน

การจัดประเภทนวนิยายสำหรับเยาวชนต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนในแต่ละวัยด้วย มีนักวิชาการได้จัดประเภทนวนิยายสำหรับเยาวชน ดังต่อไปนี้

สมพร จารุณัฐ (2541 : 10) ได้จัดแบ่งวรรณกรรมสำหรับเยาวชนตามวัยและชั้นเรียน ดังนี้

1. เด็กก่อนวัยเรียน อายุ 2-5 ปี ได้แก่ เด็กที่เริ่มเข้าเรียนระดับก่อนอนุบาลและอนุบาล
2. เด็กวัยเริ่มเรียน อายุ 6-9 ปี ได้แก่ เด็กที่เริ่มเข้ามาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4
3. เด็กวัยรุ่นตอนต้น อายุ 10-14 ปี ได้แก่ เด็กที่ส่วนใหญ่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

และ 6 ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4. เด็กวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 15-18 ปี ได้แก่ เด็กที่ส่วนใหญ่เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิริยะ สิริสิงห์ (2537 : 13) ได้แบ่งวรรณกรรมสำหรับเยาวชนตามระดับชั้นเรียนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

หนังสือสำหรับวัยเด็กเล็ก อายุ 3-6 ปี

หนังสือสำหรับวัยเด็กประถมศึกษา อายุ 7-12 ปี

หนังสือสำหรับเด็กวัยมัธยมศึกษา อายุ 13-18 ปี

นอกจากนี้ วิริยะ สิริสิงห์ (2537 : 13-14) ได้แบ่งประเภทของหนังสือสำหรับเด็กตามลักษณะการเขียนเรื่องเป็น 3 ประเภท คือ

1. นวนิยาย (Fiction) ให้ความเพลิดเพลินเป็นสำคัญ การบรรยายเรื่องเขียนเป็นร้อยแก้ว หนังสือสำหรับเด็กที่เสนอในรูปของนวนิยายนี้มีอยู่ 2 แบบ ได้แก่

1.1 เสนอเป็นเรื่องราว (story) ได้แก่ การเล่าเรื่อง เล่านิทาน มีการบรรยายให้ผู้อ่านเห็นเป็นภาพพจน์

1.2 เสนอเป็นบทละคร (play) สำหรับใช้แสดงบนเวที ใช้ฉากบทเจรจา และท่าทางของผู้แสดงเป็นการสื่อความเข้าใจ

2. สารคดี (Non Fiction) ให้ความรู้และข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ หนังสือสารคดีเหมาะกับเยาวชนทุกวัย

3. ร้อยกรอง (Verse) เป็นการเสนอเรื่องราวไม่ว่าจะแทรกอยู่ในนวนิยายหรือสารคดีเป็นคำคล้องจองตามประเภทฉันทลักษณ์ต่าง ๆ มี 2 ประเภท คือ

3.1 บทร้อยกรองสำหรับเด็ก

3.2 บทร้อยกรองสำหรับวัยรุ่น

จินตนา ไบกาชุกี (2534 : 25) ได้แบ่งประเภทวรรณกรรมเยาวชนตามลักษณะของเรื่องไว้ 3 ประเภท มีดังนี้

1. หนังสือเรียน
2. หนังสืออ่านทั่วไป
3. นิตยสาร วารสาร และการ์ตูน

นอกจากนี้ ปราณี เชียงทอง (2526 : 56) ได้แบ่งประเภทของวรรณกรรมสำหรับเยาวชนไว้ 9 ประเภทตามลักษณะของเนื้อเรื่อง ได้แก่ หนังสือภาพ (Picture Books) บทเห่กล่อม บทเด็กเล่น และบทกลอน (Nursery Rhymes) หนังสือนิทาน (Tales) นวนิยายสำหรับเด็ก (Novels) หนังสือสารคดี หนังสืออ้างอิง หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม และวารสารและหนังสือพิมพ์

จากสรุปของนักวิชาการข้างต้น การแบ่งวรรณกรรมสำหรับเยาวชนตามเกณฑ์อายุ และระดับการศึกษานั้น จะเห็นได้ว่าการแบ่งเกณฑ์ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน แต่สังเกตได้ว่า เกณฑ์การแบ่งวรรณกรรมสำหรับเยาวชนเป็นการรวมถึงอายุซึ่งจัดอยู่ในช่วงชั้นก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา นอกจากนี้แบ่งได้ตามระดับอายุของเยาวชน ยังสามารถจะแบ่งได้ตามเนื้อหาของเรื่อง รวมทั้งสามารถออกเป็น 3 ประการตามเนื้อหาของเรื่อง ได้แก่ หนังสือเรียน นวนิยาย สารคดีและร้อยกรอง หรือแบ่งตามลักษณะของเรื่อง จะแบ่งได้เป็น 3 ประการ ได้แก่ หนังสือเรียน หนังสืออ่านทั่วไป และนิตยสาร วารสาร การ์ตูน เป็นต้น

2.3.3 บทบาทและคุณค่าของนวนิยายสำหรับเยาวชน

นักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นต่อคุณค่าของวรรณกรรมสำหรับเยาวชน มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2542 : 15) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนว่า เป็นวรรณกรรมที่สามารถพัฒนาเด็กหรือเยาวชนได้หลายด้าน คือ

1. สร้างความอบอุ่นในครอบครัว วรรณกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนมีส่วนอย่างยิ่งในการสร้างความรัก ความอบอุ่น ระหว่างผู้ใหญ่และเด็กในครอบครัว เด็กจะรู้สึกอบอุ่นใจ มีความรัก ความผูกพันต่อกัน

2. พัฒนาทักษะทางภาษา เด็กหรือเยาวชนได้พัฒนาทักษะทางภาษาทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

3. ให้ข้อคิด คติเตือนใจในการดำรงชีวิต นอกจากจะให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน แล้ว ยังสอดแทรกข้อคิด คติเตือนใจในการดำรงชีวิตในสังคม สอนให้เด็กหรือเยาวชนเติบโตเป็นคนดีมีคุณธรรมโดยที่เด็ก หรือเยาวชนจะไม่รู้ตัวว่าถูกสอน

กรมวิชาการ (2541 : 10) ได้กล่าวว่า คุณค่าของหนังสือสำหรับเยาวชนมีดังนี้

1. เป็นสื่อขยายการรับรู้ของเยาวชนและช่วยพัฒนาความรู้ ความคิดให้แตกฉานออกไป

2. เป็นอุปกรณ์ต่อเนืองตลอดชีวิตที่เยาวชนสามารถใช้แสวงหาความรู้ได้

3. เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์อันอบอุ่นระหว่างพ่อ แม่ ลูกและช่วยในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 4. ให้ข่าวสารพร้อมทั้งการอธิบาย ช่วยให้เกิดการพัฒนาเจตคติและค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ขยายการรับรู้ สร้างความสำนึกและตื่นตัวอยู่เสมอ ให้ความบันเทิง กระตุ้นจินตนาการเพื่อสร้างความคิดริเริ่ม ให้ความคล้อยใจที่จะใฝ่รู้
 5. ช่วยส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ และความอบอุ่น จากผลสำเร็จของตัวละครที่อ่าน และบรรยากาศในการดำเนินเรื่อง
 6. ช่วยให้เยาวชนคุ้นเคยกับหนังสือ มีนิสัยรักการอ่าน อันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะ
 7. ช่วยส่งเสริมจินตนาการ ให้คิดก้าวไกลไปกว่าสภาพที่เคยพบเห็น โดยนึกวาดภาพไว้ว่า เรื่องควรจะเป็นอย่างไรต่อไป
 8. ให้ความสนุกเพลิดเพลิน
 9. ช่วยให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่วแตกแตกฉาน
 10. แสดงให้เห็นความเป็นจริงของชีวิต ช่วยให้เยาวชนสามารถเผชิญโลกอย่างเข้มแข็งและมั่นคง
 11. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเยาวชนรุ่นใหม่ของสังคม
 12. สนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น ช่วยให้สามารถหาคำตอบได้ด้วยตนเองจากการอ่านเรื่องที่ตนต้องการรู้
 13. ทดแทนความต้องการของเยาวชนที่ขาดไป เช่น ความอยากมีเพื่อนของเยาวชนที่เป็นลูกโตน หรือเยาวชนที่ไม่มีโอกาสได้ออกไปเล่นกับเพื่อน หนังสือจะพาเยาวชนไปสู่โลกที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ทำให้ลืมความเหงาได้เป็นครั้งคราว
- สมพร จารุณัฐ (2541 : 35-36) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเยาวชนมีคุณค่าต่อพัฒนาการของเยาวชนทุกวัยเป็นอันมาก วรรณกรรมสำหรับเยาวชนไม่ว่าจะเป็นหนังสือภาพ บทกวี คติ และ สารคดี สามารถส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้เกิดพัฒนาการทางการใช้ภาษาทางสติปัญญาทางบุคลิกภาพ และทางสังคม
- สนั่น มีชันหมาก (2537 : คำนำ) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเยาวชนเป็นเครื่องมือสื่อสารอันทรงประสิทธิภาพในการอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถทางศิลปะวิทยาการต่าง ๆ วรรณกรรมสำหรับเยาวชนช่วยปลูกปลอบอารมณ์ให้เรามีชีวิตชีวา ปลูกฝังแนวคิด จิตสำนึกที่ขอบธรรมตามวิถีของสังคมให้แก่เยาวชนผู้เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญสูงสุดแห่งมวลมนุษยชาติความเจริญรุ่งเรืองหรือความล้าหลังของประชาชาตินั้นย่อมขึ้นอยู่กับสติปัญญาความสามารถ แนวคิดและจิตสำนึก ซึ่งรวมเรียกว่า คุณภาพชีวิตของเยาวชนทั้งปวง ที่เจริญเติบโตขึ้น

จากการเลี้ยงดูอย่างถูกวิธี กล่าวคือ เยาวชนได้รับทั้งอาหารกายที่เป็นประโยชน์และได้รับทั้งอาหารสมองที่มีคุณค่าที่สามารถหล่อหลอม หล่อลื่น และหล่อเลี้ยง จิตวิญญาณให้ขงแง และขงงวม ซึ่งอาหารสมองดังกล่าวนี้ก็คือวรรณกรรมสำหรับเยาวชนนั่นเอง

รัถพร ชังธาตา (2531 : 6-7) สรุปคุณค่าของหนังสือสำหรับเยาวชนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความพร้อมในการอ่าน
2. ช่วยให้อ่านหนังสือได้คล่องแตกฉาน
3. ช่วยเสริมทักษะในการอ่านซึ่งเป็นสื่อนำไปสู่การแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ
4. ช่วยให้ได้รับความบันเทิงเพลิดเพลินใจ
5. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกลักษณะนิสัย ค่านิยม ทศนคติ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม อันดีงามให้กับเด็กและเยาวชน
6. ให้ข่าวสาร ความรู้ ความคิด และคำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกต้อง
7. ช่วยลับสมองและส่งเสริมเชาวน์ปัญญา
8. ช่วยให้เด็กและเยาวชนเข้าใจตัวเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสิ่งแวดล้อม และสิ่งที่ผ่านมามีในอดีต
9. ช่วยให้เกิดโลกทรรศน์กว้างไกล มีความรอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์
10. ช่วยเสริมสร้างให้เด็กและเยาวชนมีความรู้สึกมั่นคงในชีวิต มีความหวังในชีวิต มองเห็นทางออกของปัญหา
11. ช่วยเสริมสร้างให้มึนิสัยรักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
12. ช่วยสนองความต้องการและความสนใจของเด็กและเยาวชน
13. ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและสร้างศรัทธาในเอกลักษณ์ของชาติให้แก่เยาวชน
14. ช่วยให้เห็นคุณค่าของความเป็นชาติ และสถาบันที่สำคัญของชาติ
15. ช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้กับเด็กและเยาวชน
16. เป็นแหล่งบันดาลใจให้เด็กและเยาวชนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จากทรรศนะของนักวิชาการดังกล่าวสรุปว่า วรรณกรรมเยาวชนมีประโยชน์ต่อการสร้างความคิดโดยใช้สมองและด้านจิตใจที่ดีสำหรับเยาวชนที่กำลังเจริญเติบโต ช่วยให้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ตามวัยของเยาวชน นอกจากนี้ ยังช่วยแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยส่งเสริม

การอ่านหนังสือและรักการอ่าน ปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมความเข้าใจตนเอง พร้อมทั้งได้ช่วยสร้างความอบอุ่นในครอบครัวอีกด้วย

2.3.4 กลวิธีการแต่งของนวนิยายสำหรับเยาวชน

กลวิธีการแต่งของนักเขียนแต่ละคนมีลักษณะแตกต่างกันและมีผลต่องานสร้างสรรค์ไม่เหมือนกัน และมีส่วนทำให้งานแต่งมีคุณค่าแตกต่างกันได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นคุณค่าทางศิลปะหรือคุณค่าทางสังคม ดังนั้น มีนักวิชาการได้แนะแนวทางในการศึกษากลวิธีการแต่งสำหรับเยาวชนไว้ ดังนี้

วิภา กงกะนันทน์ (2533 : 69-107) ได้กล่าวว่า กลวิธีการแต่งมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุดิบ (Material) วัตถุดิบที่นำมาปรากฏเป็นงานแต่งนั้น ๆ มีคุณภาพอยู่กับเจตนาอารมณ์และฝีมือของนักเขียน เพื่อให้เกิดมโนทัศน์ที่ชัดเจนขึ้น แหล่งที่มาของวัตถุดิบต่าง ๆ ในเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นจินตนาการ ธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม อัตชีวประวัติและชีวประวัติ ศาสนา นิทานชาวบ้าน วรรณคดีต่างภาษา และผลของการศึกษาค้นคว้า เป็นต้น

2. แนวเรื่อง (Theme) แนวเรื่องช่วยให้มองเห็นวัตถุประสงค์เฉพาะของงานเขียน และช่วยให้ผู้อ่านรู้ว่าควรหวังอะไรจากงานชิ้นนั้น ในการกำหนดแนวเรื่องนักเขียนแต่ละคนมีวิธีการกำหนดหลายวิธี เช่น

1) ใช้ความสะเทือนอารมณ์เป็นหลัก คือ กำหนดแนวเรื่องให้เป็นเรื่องรักประเภทต่าง ๆ เรื่องโศก เรื่องเศร้า เรื่องลึกลับ เป็นต้น

2) กำหนดลักษณะของเนื้อหา เช่น เป็นเรื่องในแนวการเมืองประเภทต่าง ๆ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ การเมืองภายในประเทศ ฯลฯ

3) ใช้แนวเรื่องแบบฉบับ เช่น แนวเรื่องศรีธนญชัย เจ้าเงาะรจนา ฯลฯ

4) ใช้นามธรรมเป็นแนวเรื่อง เช่น การเสียดสี เสรีภาพ ความกตัญญูทเวทิต ความอดทน ความเพียร ความเป็นธรรม ฯลฯ

3. พล็อต (Plot) พล็อตมีอีกชื่อหนึ่งเรียกว่า “โครงเรื่อง” เป็นวิธีการเรียงลำดับความคิด หรือการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องว่า ผู้เขียนเริ่มต้นตรงส่วนใดของเรื่อง ต่อไปเป็นความคิดหรือเหตุการณ์ใดและจบเรื่องอย่างไร วิธีเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องมีหลายวิธี เช่น

1) เรียงตามการเดินของเวลาหรือตามปฏิทิน

2) เล่าเรื่องย้อนหลัง

3) เปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตอนต้นและตอนจบของเรื่อง

4) เปิดเรื่องและดำเนินเรื่องที่ยังมิได้เกิดขึ้น

5) เรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องโดยการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดในสถานที่หนึ่ง และสถานที่อื่นที่เกิดในเวลาตรงกันหรือต่างกันสลับกันไป

ผู้แต่งแต่ละคนมีวิธีเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และจบเรื่องต่างกัน โดยลำดับเหตุการณ์ ความคิด หรือความรู้ในเรื่อง คือเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และจบเรื่อง ที่ก่อให้เกิดผลต่องานชิ้นนั้น ต่ออารมณ์หรือปัญญาของผู้อ่าน คือทำให้เกิดความประทับใจ

4. การสร้างตัวละคร (Characterization) กลวิธีการสร้างตัวละคร มี 3 ส่วน ได้แก่

1) ประเภทตัวละคร ในกลวิธีการเลือกตัวละครนั้น ๆ ผู้เขียนสามารถเลือกได้เป็น คน สัตว์ อมนุษย์ ธรรมชาติอย่างอื่น ผลิตผลจากวิทยาศาสตร์และสังคม อาหารชนิดต่าง ๆ นามธรรม

2) แนวการสร้าง นักแต่งมีแนวการสร้างตัวละครเป็น 4 แนว คือ สร้างให้สมจริง (realistic) สร้างตามอุดมคติ (idealistic) สร้างแบบเหนือจริง (surrealistic) สร้างแบบบุคคลิทธิฐาน (personification) สร้างโดยใช้ตัวละครแบบฉบับ (type)

3) วิธีการสร้าง นักแต่งมีวิธีสร้างตัวละครหลายวิธีด้วยกัน เช่น 1) ด้วยการที่ผู้แต่ง บรรยายหรืออธิบายบุคลิกภาพทั้งหมด 2) ด้วยการไม่แสดงบทบาทโดยตรง แต่ให้ตัวละครอื่นพูดถึง 3) ใช้พฤติกรรมของตัวละครเอง 4) ใช้ปฏิกิริยาของตัวละครอื่นสร้างตัวละคร

5. การสร้างฉาก (Setting) ผู้แต่งสร้างฉากด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี เช่น สร้างเหมือนจริง สร้างตามอุดมคติ สร้างในลักษณะของมโนทัศน์ศิลป์ สร้างให้มีลักษณะเหมือนจริง และสร้างตามประเภทประเพณีนิยม

6. การเสนอผลงาน (Presentation) การเสนองานเขียน พบว่านักเขียนใช้วิธีต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ใช้บทพรรณนา หรือบรรยายโดยตลอด
- 2) ใช้บทพรรณนาและบรรยายสลับบทสนทนา
- 3) ใช้คำถามและคำตอบสลับกันไป
- 4) ใช้บทสนทนาของตัวละคร
- 5) ใช้วิธีการเลียนกระแสความคิด หรือความฝันของมนุษย์
- 6) ใช้วิธีการเขียนจดหมายหรือบันทึก
- 7) ใช้วิธีการเช่นเดียวกับการเสนอภาพยนตร์ข่าว

ในการสร้างองค์ประกอบของเรื่อง ผู้เขียนวรรณกรรมสำหรับเยาวชนใช้กลวิธีการ แต่งดังต่อไปนี้

1. แนวคิด (Theme) เป็น"สาร"สำคัญที่ผู้เขียนต้องการ"สื่อ"ถึงผู้อ่าน โดยใช้เทคนิคการผูก เรื่องให้สนุกสนาน ดังนั้น แนวคิดที่เหมาะสมสำหรับเด็กควรมีแนวคิดเดียว เป็นเรื่องสั้นๆ เข้าใจง่าย มีคุณค่าในการให้ความรู้ แนวคิดแนวทางปฏิบัติที่ดีงาม และเป็นแนวคิดที่ผู้อ่านสามารถจับได้ด้วย ตนเอง

2. **เค้าโครงเรื่อง (Plot)** เป็นปัญหาความขัดแย้งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของชีวิตตัวละครเอก มี 3 แบบ คือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวละครเอกกับคู่กรณี ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม และปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวเอกกับตัวเอง ซึ่งเค้าโครงเรื่องที่ดีต้องมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนเริ่มเรื่อง : เป็นตอนเสนอปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เป็นเหตุนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของเนื้อเรื่องได้หลายทาง

จุดเด่นที่สุดของเรื่อง : ได้แก่เหตุการณ์ตึงเครียดมาก และเป็นจุดที่จะต้องตัดสินใจว่าเรื่องจะคลี่คลายไปทางใด

ตอนจบเรื่อง : เป็นตอนที่ความจริงต่าง ๆ ปรากฏขึ้น ปัญหาคลี่คลาย ความขัดแย้งต่างๆ สิ้นสุดลง

3. **ฉาก (Setting)** หมายถึงสถานที่ เวลา และบรรยากาศที่ตัวละครแสดงบทบาทไปตามเนื้อเรื่อง มีหลักการสร้างฉาก ได้แก่ บรรยายโดยไม่ต้องให้ละเอียดมากนัก ควรเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับเนื้อเรื่อง อีกทั้งยังต้องชัดเจน ไม่น่าเชื่อ

4. **เนื้อเรื่อง (Content)** เนื้อเรื่องควรตรงกับความสนใจของเยาวชน เรื่องที่เด็กชอบมีดังนี้

4.1 เรื่องสิ่งเล็กๆ แสดงความสามารถชนะสิ่งใหญ่ เช่น ลูกไก่เล่นกล หนูกับราชสีห์

4.2 เรื่องแสดงความเจ้าเล่ห์เพทุบาย กลั่นแกล้งแพ้ยตัวเอง เช่น หนูน้อยหมวกแดง

หมาป่ากับลูกแกะ

4.3 เรื่องเกี่ยวกับความน่ารักของสิ่งที่ได้รู้จัก ได้แก่ สัตว์ต่าง ๆ เช่น ลูกหมีเป็นหวัด

แมวล้านตัว

4.4 เรื่องตำนาน เช่น ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม ทำไมจระเข้ไม่มีลิ้น

4.5 เรื่องคำทำนาย เช่น ปรีศนาคำทาย อะไรเอ่ย ปัญหาเขาน์

4.6 เรื่องจินตนาการสนุกสนานเหลือเชื่อ เช่น กระจต่ายน้อยกับหินวิเศษ

นอกจากนี้ได้เรื่องเป็นชุด เรื่องที่ใช้เขาน์ เรื่องลึกลับ หนังสือการ์ตูน เป็นต้น

5. การดำเนินเรื่องควรเป็นไปตามลำดับ ได้แก่ สถานการณ์ตอนเปิดเรื่อง ปัญหาของตัวละครเอกเริ่มปรากฏ การคลี่คลายปัญหา การแก้ไขปัญหา ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา จุดจบของปัญหา ทั้งนี้การดำเนินเรื่องต้องรวดเร็ว สนุกสนานทุกตอน

6. **บุคลิกลักษณะของตัวละคร (Character)** แนวทางการสร้างตัวละคร ได้แก่ ไม่ควรให้มีตัวละครมากนัก สร้างความประทับใจตั้งแต่เริ่มปรากฏตัว แนะนำตัวละครสำคัญให้หมด มีความจริงและวัยใกล้เคียงกับเด็ก มีคุณค่าทุกตัว การเลือกตัวละครในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนควรทำให้เห็นลักษณะบุคลิกของเยาวชน เช่น เด็กผู้หญิงน่ารักใช้ตัวละครเป็นกระจต่าย แมว ผีเสื้อ หรือสัตว์มีรูปร่าง

น่ารัก เด็กผู้ชายใช้ตัวละครเป็นฮีโร่ สุนัข และกวาง เป็นต้น การเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยแสดงลักษณะของตัวละครตามไปเป็นความจริง

7. บทสนทนา คือคำพูด คำเจรจาโต้ตอบกันระหว่างตัวละครเด็กไม่ชอบเรื่องแบบบรรยายตลอดตัวละครจึงต้องมีการเจรจาอย่างสมจริง ควรใช้ภาษาง่าย ๆ และใช้ภาษาระดับเดียวกับกับเนื้อหา (“หลักการเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก” ม.ป.ป. : ออนไลน์)

สรุปได้ว่า กลวิธีการแตงนวนิยายสำหรับเด็กหรือเยาวชนควรเข้าใจลักษณะบุคลิกของเด็กหรือเยาวชนก่อน ส่วนองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องต้องเหมาะสมกับความสนใจของเด็กหรือเยาวชนเพื่อจะดึงดูดความสนใจให้อ่านติดตามจนจบเรื่อง

2.3.5 แนวคิดในนวนิยายสำหรับเด็ก

นักเขียนมีเป้าหมายที่จะแสดงความคิดเห็นหรือเสนอความคิดในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่านโดยจะสอดแทรกแนวคิดในนวนิยายเรื่องนั้น ๆ ดังนั้น นักวิชาการได้อธิบายแนวคิดในนวนิยายดังต่อไปนี้

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2535 : 105) ได้กล่าวว่าความนึกคิดที่ผู้แต่งต้องการเสนอต่อผู้อ่านคือแนวคิดของเรื่อง ผู้แต่งย่อมมองดูโลกและชีวิตมนุษย์ ในแง่มุมต่าง ๆ กัน และต่างก็มีแนวคิดของตนต่อโลก ต่อสังคม และชีวิตมนุษย์แตกต่างกัน แนวคิดของผู้แต่งจึงมีหลายแนวและต่างพยายามถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาต่าง ๆ นั้นในนวนิยายที่ตนแต่งขึ้นและสื่อความคิดยังผู้อ่าน

บุญยงค์ เกศเทศ (2536 : 30-33) ให้คำจำกัดแนวคิดว่า แนวคิด หมายถึงความคิดเห็นสำคัญที่สุดของนักเขียนที่ต้องการแสดงในเรื่องต่าง ๆ นั้น ความคิดนี้เปรียบเสมือนแนวในการดำเนินเรื่องของนักเขียนด้วย นักเขียนจะแสดงแนวคิดของเขาโดยอาศัยตัวละคร บทสนทนา เป็นต้น และนักเขียนก็จัดเหตุการณ์ สถานการณ์ในเรื่องเพื่อย้ำแนวคิดนั้น ๆ ด้วย แนวคิดมักมองเห็นง่าย ถ้าปรากฏในเรื่องที่ทำเป็นสังเขปหรือในที่แฝงไว้ด้วยข้อธรรมะและการสั่งสอนผู้อ่านจะเห็นแนวคิดได้ไม่ยากนัก

กาญจนา วิชญาปกรณ์ (2534 : 72-74) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดจะสะท้อนภาพสังคมและภาพชีวิตออกมาตามทรรศนะของผู้แต่งโดยผ่านตัวละคร ซึ่งแนวคิดที่ปรากฏในเรื่องนั้น ๆ อาจไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไป แต่ควรพิจารณาว่า ผู้อ่านได้รับประสบการณ์โดยอ้อมและได้ข้อคิดหรือไม่เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตหรือใช้เป็นวิจารณ์ญาณในเรื่องต่าง ๆ เมื่อพบกับสถานการณ์ที่เคยอ่านโดยบังเอิญ การพิจารณาแนวคิดควรให้พิจารณาถึงความสมจริง ความชัดเจน และคุณค่าทางปัญญาที่ผู้แต่งแสดงไว้โดยผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ตัวละคร ฉาก การเล่าเรื่อง เป็นต้น

อิรวดี ไตลังคะ (2543 : 66) ได้ให้ความหมายแนวคิดว่า แนวคิดเป็นความคิดสำคัญที่นำเสนอในเรื่อง ซึ่งจะวิเคราะห์จากเหตุการณ์หรือสถานการณ์เฉพาะของโลกบังเอิญออกมาเป็นความเข้าใจทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโลกในชีวิตจริง

สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร (2548 : 11) ได้แบ่งแนวคิดนวนิยายในการเขียนเรื่องออกเป็น 4 ประการ คือ

1. แนวคิดแสดงทรรศนะ คือ แนวคิดที่ผู้เขียนมุ่งเสนอทัศนคติเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ผู้อ่าน

2. แนวคิดแสดงอารมณ์ คือ แนวคิดที่ผู้เขียนมุ่งเสนออารมณ์และความรู้สึกนึกคิดโดยผ่านตัวละคร

3. แนวคิดแสดงพฤติกรรม คือ แนวคิดที่ผู้เขียนมุ่งเสนอพฤติกรรมผ่านตัวละครจะเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง อาจเกิดขึ้นจากการคลี่คลายจากทัศนคติต่อค่านิยมหรือคุณธรรมและความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์

4. แนวคิดแสดงสภาพและเหตุการณ์ คือ แนวคิดที่ผู้เขียนมุ่งเสนอสภาพที่ปรากฏและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร อาจจะเป็นสภาพและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติก็ได้

จากทรรศนะของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า แนวคิด คือความคิดเห็นสำคัญที่สุดที่ผู้แต่งต้องการเสนอต่อผู้อ่าน มักเป็นสาระหรือความคิดหลักของเรื่อง ผู้แต่งจะแสดงแนวคิดของเขาโดยอาศัยตัวละคร นอกจากนี้ยังอาศัยบทสนทาระหว่างตัวละคร และนักประพันธ์ก็จัดเหตุการณ์สถานการณ์ในเรื่องเพื่อย้ำแนวคิดนั้น ๆ ด้วย เพื่อให้ผู้อ่านได้มองเห็นปัญหาต่าง ๆ หรือความดีความงามต่าง ๆ ที่ปรากฏในสังคมจริงชัดเจนมากขึ้น

2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกวดหนังสือดีเด่นรางวัล แว่นแก้ว

วรรณกรรมเยาวชนมีบทบาทสำคัญสำหรับการส่งเสริมการอ่าน เป็นอาหารทางจิตใจสำหรับเยาวชน ดังนั้น สังคมจึงมีความต้องการที่จะจัดการประกวดขึ้นเพื่อชื่นชมและส่งเสริมวรรณกรรมเยาวชนที่มีคุณภาพและสามารถเกิดประโยชน์มากมายต่อเยาวชน

2.4.1 ความเป็นมาของการประกวดวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงใช้พระนามแฝง "แว่นแก้ว" ในพระราชนิพนธ์วรรณกรรมเยาวชนเปี่ยมคุณภาพ "แก้วจอมแก่น" และ "แก้วจอมซน" เด็กและเยาวชนอ่านแล้วชื่นชอบมาก รวมทั้งได้เรียนรู้ ซึมซาบสิ่งดี ๆ ต่อการพัฒนาตนเอง จึงเป็นสิริมงคลและเกียรติประวัติยิ่งทั้งต่อบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัดและโครงการประกวดนี้ ที่ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชานุญาตให้บริษัทอัญเชิญพระนามแฝง "แว่นแก้ว" มาเป็นชื่อรางวัลตามกราบบังคมทูลขอพระราชทานของบริษัท ฯ

ทั้งนี้ บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพคนไทยเป็นเรื่องที่ภาครัฐและเอกชนต้องร่วมกันวางนโยบายและดำเนินการในระยะยาว นโยบายสำคัญสองประการที่ภาคเอกชนสมควรทำและสามารถมีส่วนช่วยผลักดันได้นั้นก็คือ การร่วมส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคม

การอ่าน รวมทั้งช่วยสร้างสรรค์ให้มีหนังสือคุณภาพดีที่หลากหลายจำนวนมากพื่อผู้อ่านทุกระดับอายุ บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด เชื่อว่านโยบายทั้งสองประการนี้จะช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทยได้

การปลูกฝังพัฒนาให้รักการอ่านควรเริ่มตั้งแต่เด็ก ขณะเดียวกัน การสร้างสรรค์หนังสือที่เหมาะสมมีคุณภาพ กระตุ้นให้เยาวชนใฝ่รู้ รักการอ่าน ก็เป็นพื้นฐานที่สำคัญเช่นกัน บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด จึงได้ร่วมส่งเสริมจัดโครงการประกวดวรรณกรรมสำหรับเยาวชน รางวัล "แว่นแก้ว" ครั้งที่ 8 ประจำปี 2554 ในงานเขียน 2 ประเภท (พรชัย จันทโสภ. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

2.4.2 เกณฑ์การประกวดวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วประเภทนวนิยาย

บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด ได้เสนอว่า การประกวดวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยายสำหรับเยาวชน อายุ 12-18 ดังนี้

1. ลักษณะงานเขียนเป็นนวนิยายสำหรับเยาวชน โดยต้องมืองค์ประกอบของนวนิยาย คือ
 - 1.1 โครงเรื่อง
 - 1.2 แก่นเรื่อง (แนวคิดหลัก แนวคิดย่อย)
 - 1.3 การสร้างตัวละคร
 - 1.4 การดำเนินเรื่อง
2. เนื้อหาสาระเหมาะแก่เยาวชน ส่งเสริมจินตนาการ หรือสะท้อนภาพชีวิตสังคมไทย
3. เนื้อเรื่องมีวรรณรสชวนอ่าน และมีคุณค่าในเชิงวรรณศิลป์ จริยธรรม
4. สำนวนภาษาสละสลวย กระชับ และมีความเหมาะสม
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และช่วยพัฒนาเยาวชนในด้านต่าง ๆ (“วรรณกรรมรางวัลแว่นแก้ว” ม.ป.ป. : ออนไลน์)

สรุปได้ว่า การประกวดวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วมุ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดผลงานวรรณกรรมเยาวชน ซึ่งเขียนโดยคนไทยเพิ่มมากขึ้น และมีเกณฑ์ที่รายละเอียดสำหรับงานวรรณกรรมเยาวชนที่เข้าประกวด เพื่อให้แน่ใจว่างานวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลมีคุณค่าต่อผู้อ่านอย่างแน่นอน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล “แว่นแก้ว” พ.ศ. 2557 แบ่งได้เป็นหัวข้อดังนี้

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชน ผู้วิจัยได้รวบรวมและคัดเลือกงานวิจัยที่สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

เสาวคนธ์ อุปพงศ์ (2537) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์กลวิธีการเขียนนวนิยายของปะภัสสร เสวิกุล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการเขียนนวนิยายของปะภัสสร เสวิกุลโดยศึกษาจากนวนิยายที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2524-2526 จำนวน 11 เรื่อง ศึกษาเฉพาะกลวิธีการเสนอเรื่อง ผลการศึกษาพบว่า ปะภัสสรเสวิกุล มีกลวิธีในการเขียนนวนิยายที่น่าสนใจทั้งในแง่ของการเสนอเรื่องไม่ว่าจะเป็นการกำหนดโครงเรื่อง การสร้างบทสนทนา การสร้างฉากและบรรยากาศ ตลอดจนวิธีการเล่าเรื่องที่เหมาะสม แยกย่อย ทำให้เรื่องมีความสนุกสนาน ละเอียดและน่าติดตาม ขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน ในด้านกลวิธีการเสนอแนวคิด ปะภัสสร เสวิกุลนำเสนอแง่มุมต่าง ๆ

LI ZIJUAN (2558) ศึกษาเรื่อง กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็กของ ชมัยภร แสงกระจ่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็กของ ชมัยภร แสงกระจ่าง ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยจำนวน 8 เล่ม และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลงานวิจัยพบว่า วรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็กของ ชมัยภร แสงกระจ่าง ใช้กลวิธีการแต่ง ได้แก่ การตั้งชื่อด้วยคำพูด เหตุการณ์สำคัญในเรื่อง ชื่อบุคคลหรือคำเรียกแทนบุคคล สำนวนภาษาและชื่อตามสิ่งของทั่วไป การวางโครงเรื่องใช้แบบการลำดับเรื่องตามเหตุการณ์ ความขัดแย้งและเวลา มีการเปิดเรื่องด้วยการบรรยาย การเล่าเรื่อง การใช้นาฏกรรมและการใช้บทสนทนา ผู้แต่งใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องโดยสร้างความขัดแย้ง และปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม โศกนาฏกรรม การทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิด และบทสนทนา ผู้แต่งสร้างตัวละครอย่างสมจริง เป็นเด็ก ผู้ใหญ่ และสัตว์ มีพฤติกรรมที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง มีฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่ฉากและบรรยากาศที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์ ใช้บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่องบอกลักษณะนิสัยตัวละคร ให้คิดและข้อคิดซึ่งสมจริงในสังคมไทย ด้านแนวคิดในวรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็ก พบว่าผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญคือ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก ได้แก่ ความรักในครอบครัว ความรักระหว่างบุคคลในชุมชน และความรักระหว่างหนุ่มสาว แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความอดทน ความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจที่ปลูกฝังแก่เด็ก ๆ แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาเด็ก ได้แก่ ปัญหาเด็กถูกโทษทั้ง และเด็กมีพฤติกรรมไม่ดี และให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนที่มีสำคัญในการพัฒนาเด็ก

กาญจนา ปราบปัญจะ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาลีลาการใช้ภาษาและ กลวิธีการเขียนของ ว.วชิรเมธี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาให้เห็นลีลาการใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนใน

งานเขียนของ ว.วชิรเมธี ผลการวิจัยพบว่า ด้านกลวิธีการเขียนในงานเขียนของ ว.วชิรเมธี ผู้วิจัยศึกษากลวิธีการเขียนที่น่าสนใจมีทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านกลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง พบว่า ผู้เขียนนิยมใช้กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องแบบตรงไปตรงมามากที่สุด ด้านกลวิธีการเขียนเรื่อง พบว่า ผู้เขียนนิยมใช้กลวิธีการเขียนส่วนนำเรื่องด้วยการกล่าวอย่างตรงไปตรงมามากที่สุด ด้านกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา พบว่า ผู้เขียนมีกลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจและนิยมใช้อย่างสม่ำเสมอ 6 วิธี ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาโดยการนิยาม การนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ภาพพจน์ การนำเสนอเนื้อหาโดยการสาธก การนำเสนอเนื้อหาโดยการอุปมา-อุปไมย การนำเสนอเนื้อหาโดยการยกหลักฐานมาอ้างอิง และการนำเสนอเนื้อหาโดยการแสดงทรรศนะ และด้านกลวิธีการเขียนบทสรุป พบว่า ผู้เขียนนิยมใช้กลวิธีการเขียนบทสรุปด้วยการย้ำใจความสำคัญของเรื่องมากที่สุด

เอกพงษ์ พัฒนากุล (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดมนุษยนิยมในงานวรรณกรรมของ ฌองปอล ซาทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องมนุษยนิยมในวรรณกรรมเบื้องต้นและศึกษามนุษยนิยมในวรรณกรรมของ ฌองปอล ซาทร์ ผลการศึกษาพบว่า พื้นฐานแนวคิดมนุษยนิยมในเชิงปรัชญา ได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะหลัก คือ (1) สสารนิยม ซึ่งเป็นลัทธิที่เชื่อว่า มนุษย์ในระดับสสารและประสาทสัมผัสคือสิ่งที่เป็นจริง และมี เป้าหมายคือสุขนิยมในระดับผัสสะเท่านั้น (2) จิตนิยม ซึ่งเป็นลัทธิที่เชื่อว่า มนุษย์มีจิตกับกาย แต่จิตนั้นจริงมากกว่า ส่วนเป้าหมายคือสุขนิยม เช่น ทางปัญญา จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมทั้งการเสนอ ความจริง และสะท้อนแนวความคิดของคนในสังคม สำหรับพื้นฐานแนวคิดมนุษยนิยมเป็นทฤษฎีที่เน้นมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ กิจกรรมทุกอย่างเกิดขึ้นด้วยมนุษย์ และเป็นไปเพื่อมนุษย์เอง โดยดึงเอาลักษณะข้อดีจากลัทธิต่าง ๆ มาเป็นของตน อีกทั้งไม่ยึดหลักใด ๆ หากไม่สามารถใช้ได้กับมนุษย์เอง ส่วนแนวคิดเบื้องต้นของซาทร์นั้น ได้รับอิทธิพลปรากฏการณ์นิยม ที่ว่าการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ถือเป็นสิ่งปรากฏนั้นถือเป็นจริง และความเป็นจริงก็คือเสรีภาพ ที่มนุษย์จะกระทำได้ได้อย่างเสรี ไม่มีสิ่งใดกำหนดให้ตัวมนุษย์เป็นนอกเสียงจากมนุษย์จะเลือกด้วยตนเองจากสิ่งปรากฏ ส่วนแนวคิดมนุษยนิยมในงานวรรณกรรมของ ฌองปอล ซาทร์แสดงให้เห็นว่า ทรรศนะมนุษยนิยมดั้งเดิมที่เห็นมนุษย์ยิ่งใหญ่ไม่ใช้วิถีทางที่ถูกต้อง ไม่ต่างจากอะไรไปจากการที่ยอมรับคนอื่นว่า เหมือนกว่า มนุษย์ต้องสร้างแก่นสารของตนตลอดเวลา มีความเป็นปัจเจกภาพที่จะมนุษย์ตนเองไปสู่อนาคต โดยไม่มีสิ่งที่เรียกว่าเหนือประสาทสัมผัสเข้ามาบงการ หรือสิ่งอื่นใดก็ตามที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่มีเสรีภาพในตัดสินใจและคลี่คลายสู่ความเป็นมนุษย์ที่แท้

อารยา ทองเพชร (2550) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนของ นางฉวี ประยูรวิชัย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนของ นางฉวี ประยูรวิชัย จำนวน 10 เรื่อง โดยใช้การศึกษาเอกสารและนำเสนอผลการศึกษาเป็นแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

วรรณกรรมสำหรับเยาวชนของ นางไฉน ปริญาธวัช ทั้ง 10 เรื่องมี แนวคิดที่สำคัญ 4 แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความกตัญญูกตเวที การประหยัดและอดออม ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน อดกลั้น ความเมตตากรุณา และ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความไม่ประมาทและมีสติ ความละเอียดต่อการทำความชั่วและเกรงกลัวต่อบาป ความซื่อสัตย์สุจริต แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ได้แก่ การใฝ่เรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพ การนำหลักธรรมของพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน การเข้าใจและศรัทธาในพระพุทธศาสนา แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ การศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน ความสำคัญของการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสำนึกในหน้าที่และบทบาทของตน การรู้คุณค่าและรักษาวัฒนธรรมประเพณี ส่วนกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนของ นางไฉน ปริญาธวัช มีกลวิธีการนำเสนอแนวคิด 4 กลวิธี คือ กลวิธีการนำเสนอแนวคิดผ่านโครงเรื่อง ซึ่งผู้เขียนสร้างโครงเรื่องไว้ 4 ลักษณะตามลำดับดังนี้ โครงเรื่องที่แสดงถึงความพากเพียรพยายามของตัวละคร โครงเรื่องที่ แสดงถึงความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว โครงเรื่องที่แสดงถึงภัยจากธรรมชาติและโครงเรื่องที่แสดงถึงการพัฒนาอาชีพและชุมชน กลวิธีการนำเสนอแนวคิดผ่านการสร้างตัวละคร ทั้งตัวละครเอกและตัวละครประกอบ กลวิธีการนำเสนอแนวคิดผ่านบทสนทนาและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดผ่านการบรรยาย โดยเน้นไปที่การบรรยายพฤติกรรมอุปนิสัยและความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่แฝงแนวคิดไว้อย่างสม่าเสมอ ด้วยแนวคิดที่มีคุณค่าและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดอย่างกลมกลืนและแนบเนียนทำให้วรรณกรรมเยาวชนของ นางไฉน ปริญาธวัช น่าสนใจและจัดว่าเป็นวรรณกรรม เยาวชนที่มีคุณภาพ

สุภาณี ขุนรักษ์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดในเรื่องสั้นและนวนิยายของพนม นันทฤกษ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดในเรื่องสั้นและนวนิยายของ พนม นันทฤกษ์ ผลการวิจัยในด้านการวิเคราะห์แนวคิดพบว่า เรื่องสั้นและนวนิยายของพนม นันทฤกษ์ ปรากฏแนวคิดดังต่อไปนี้ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบท แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ซึ่งล้วนเป็นแนวคิดที่น่าสนใจ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี ส่วนผลการวิจัยในด้านการวิเคราะห์กลวิธีการเสนอแนวคิดพบว่า พนม นันทฤกษ์ได้เสนอแนวคิดโดยผ่านชื่อเรื่อง โดยผ่านตัวละคร โดยผ่านบทสนทนา โดยผ่านการเล่าเรื่อง โดยผ่านฉาก การเสนอแนวคิดดังกล่าวปรากฏว่า พนม นันทฤกษ์ มีความสามารถในการใช้กลวิธี การเสนอแนวคิดที่เหมาะสม ทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจ และชวนติดตาม โดยที่ พนม นันทฤกษ์ นิยมใช้กลวิธีการเสนอแนวคิดโดยผ่าน ตัวละครและบทสนทนา มากกว่าวิธีอื่น

ลัดดา ราตรีฤกษ์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิด กลวิธีเสนอแนวคิด และศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิด

กลวิธีการเสนอแนวคิดและศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม ผลการวิจัยพบว่า ปิยะพร ศักดิ์เกษม เสนอแนวคิดที่หลากหลายและทันสมัย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว สามภรรยาและครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาการทำงานและการดำเนินชีวิต และแนวคิดเกี่ยวกับสังคม ล้วนเป็นแนวคิดที่น่าสนใจ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี ปิยะพร ศักดิ์เกษม มีความสามารถในการใช้กลวิธีการเสนอแนวคิดที่เหมาะสม ทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจ คือ การเสนอแนวคิด โดยใช้แก่นเรื่องในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว และเรื่องเกี่ยวกับไสยศาสตร์ สยองขวัญ การเสนอแนวคิดโดยใช้บทสนทนา การเสนอแนวคิดโดยผ่านตัวละคร และการเสนอแนวคิดโดยใช้กลวิธี การเล่าเรื่อง โดยที่ ปิยะพร ศักดิ์เกษม นิยมใช้กลวิธีการเสนอแนวคิดโดยผ่านตัวละครมากกว่าวิธีอื่น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชน สรุปได้ว่าการวิเคราะห์และแนวคิดในนวนิยาย ต้องวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยาย ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร วิธีการเล่าเรื่อง บทสนทนา และการสร้างฉาก เป็นต้น เพราะผู้แต่งจะแนะนำแนวคิดของตัวเองออกมาโดยใช้กลวิธีการแต่งมีองค์ประกอบ แก่นเรื่อง ตัวละครของนวนิยาย งานวิจัยที่ศึกษาได้วิเคราะห์แนวคิดหลากหลาย มีแนวคิดเกี่ยวกับทางสังคม ครอบครัว การดำเนินชีวิต การมีมารยาท ปัญหาทางสังคม และยังมีแนวคิดเกี่ยวกับด้านคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ด้าน ความกตัญญู ความอดทน ความกล้าหาญ เป็นต้น วรรณกรรมได้นำเสนอแนวคิดที่น่าสนใจ และผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาได้อย่างถูกต้อง

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลได้มีผู้กล่าวไว้หลายคน ดังที่ผู้วิจัยค้นหาได้ต่อไปนี้

พรรณทิตา ปานเอี่ยม (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วปี พ.ศ. 2552 ประเภทนวนิยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว ประจำปี พ.ศ. 2521 เรื่องขวดคนอยู่หนใด บ้านต่างสายเลือด การกลับมาของดาวหางดวงที่เจ็ด และหมีพิทักษ์ฝัน ในด้านเนื้อเรื่อง แนวคิด กลวิธีการประพันธ์และคุณค่า ผลการวิจัยพบว่าในด้านเนื้อเรื่องผู้แต่งนำเสนอเนื้อเรื่อง 2 ลักษณะ คือ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยในโลกสมมุติและเนื้อเรื่องผจญภัยในโลกแห่งความเป็นจริง มุ่งเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมองชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว และแนวคิดเรื่องมิตรภาพ ด้วยกลวิธีการประพันธ์ ทั้งในด้านตัวละคร การเล่าเรื่อง การนำเสนอเรื่องและการใช้ภาษาที่มีศิลปะพอควร สามารถสื่อความหมายให้แก่ผู้อ่านที่เป็นเยาวชนได้ค่อนข้างดี ส่วนในด้านคุณค่า พบว่ามี 3 ด้าน คือ คุณค่าด้านความรู้ คุณค่าด้านอารมณ์ และคุณค่าด้านคุณธรรมจริยธรรม

วชิราภรณ์ สุวรรณวารงกูร (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนแฉ่วนแก้วประเภทสารคดี พ.ศ. 2546-2552 มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเนื้อหาและกลวิธีการเขียน การใช้ภาษาและคุณค่าในวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลแฉ่วนแก้ว ประเภทสารคดีอัตชีวประวัติ พ.ศ. 2546-2552 จำนวน 5 เล่ม ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแฉ่วนแก้วประเภทสารคดีอัตชีวประวัติทั้ง 5 เล่มมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตของผู้เขียนตลอดจนวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น ได้แก่เรื่อง วันวานของแม่ เมื่อยายอายุเท่าหนู และ บ้านชายทุ่ง และมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องของการเป็นนักเล่นเปียโนและนักวิ่งตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในเรื่องนั้นเพียงอย่างเดียว ได้แก่เรื่อง ศิลปินวัยใส และ ได้ฝุ่น ส่วนเนื้อหาของวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแฉ่วนแก้วประเภทสารคดีอัตชีวประวัติทั้ง 5 เล่มกล่าวถึงความรู้ด้านดนตรีและกรีฑา ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ การศึกษา วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ การเกษตร การแสดงและการละเล่น ความรู้ทางพฤกษศาสตร์ ความรู้เกี่ยวกับภาษาและการแสดงทรรศนะหรือความคิดเห็น ด้านกลวิธีการใช้ภาษาในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแฉ่วนแก้วประเภทสารคดีอัตชีวประวัติทั้ง 5 เล่มพบว่า มีการใช้คำและสำนวนไทยใช้ภาพพจน์แบบอุปมาเป็นส่วนใหญ่ ใช้โวหารแบบบรรยายโวหาร อธิบายโวหาร สาธกโวหาร และพรรณนาโวหารในการเล่าเรื่องโดยใช้บรรยายโวหารเป็นหลัก มีการใช้ภาษาระดับทางการ กึ่งทางการ และภาษาระดับสนทนาโดยใช้ภาษาระดับกึ่งทางการและระดับสนทนาเป็นส่วนใหญ่ คุณค่าที่ได้รับจากวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแฉ่วนแก้วประเภทสารคดีอัตชีวประวัติทั้ง 5 เล่มมี 3 ประการคือ คุณค่าด้านการให้ความรู้ คุณค่าด้านการให้ความบันเทิงและคุณค่าด้านการให้แง่คิด

ลลิตา ศุภชนสินเชษม (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแฉ่วนแก้วปี พ.ศ. 2544-2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา แนวคิด กลวิธีการประพันธ์และคุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเยาวชน ประเภทนวนิยาย ผลการวิจัยพบว่า ด้านเนื้อหาแนวคิด ผู้เขียนสะท้อนแนวคิดเรื่องมิตรภาพความรัก ความผูกพัน แนวคิดเรื่องความเจริญทางเทคโนโลยีและทางวัตถุ แนวคิดเรื่องครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรม แนวคิดเรื่องการค้นพบความดีงามที่อยู่ในตนเองและแนวคิดเรื่องการผจญภัย ด้านกลวิธีการประพันธ์พบว่า ผู้เขียนวางโครงเรื่องไม่สลับซับซ้อน ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายโดยเริ่มเรื่องด้วยการบรรยายฉาก บรรยายพฤติกรรมตัวละคร การดำเนินเรื่องผู้เขียนนิยมใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้งที่เกิดจากสาเหตุภายนอก มีการดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน ส่วนใหญ่ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องและปิดเรื่องแบบสุขนานุกรมทั้งหมด ด้านตัวละครผู้เขียนสร้างตัวละครแบบสมจริงเพื่อเป็นแบบอย่างในการกระทำแก่ผู้อ่านและตัวละครแบบเหนือจริงเพื่อก่อให้เกิดจินตนาการและเกิดความบันเทิงใจ ด้านฉาก ผู้เขียนเน้นฉากแบบโลกปัจจุบันและแบบโลกจินตนาการ ด้านบทสนทนาผู้เขียน มีการใช้คำภาษาปาก ภาษาถิ่น คำแสดงภาพ คำแสดงอาการ คำหยาบ และด้านใช้ภาพพจน์มี

อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่ายและก่อให้เกิดอรรถรสจากการอ่าน คุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเยาวชน มีคุณค่าด้านต่าง ๆ คือเรื่องความเมตตากรุณา ความมีน้ำใจ ความอดสาหัส ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัด ความกตัญญู ความใฝ่รู้ ความขยัน ความอดทน ความพอเพียง คุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ดีงามที่ผู้อ่านควรยึดถือและปฏิบัติ ผู้เขียนเน้นเรื่องความเมตตาเพราะเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องปลูกฝังให้เกิดในใจของเยาวชน

ทิพวัลย์ ชันธมะ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521-2544 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521-2544 ในด้านผู้จัดทำ เนื้อหา แนวคิด ตัวละคร ฉาก วิธีการนำเสนอเรื่อง สำนวนภาษาและองค์ประกอบของหนังสือ โดยใช้แบบบันทึกและแบบวิเคราะห์ ข้อมูลหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่เป็นประชากร จำนวน 78 ชื่อเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้จัดทำหนังสือบันเทิงคดีทั้งหมดมีผู้แต่งเป็นบุคคลจำนวน 45 ราย หนังสือบันเทิงคดีส่วนใหญ่จัดพิมพ์ของเอกชน ในด้านเนื้อหา หนังสือบันเทิงคดีจำนวนมากที่สุดมีเนื้อหาเรื่องครอบครัวและมีแนวคิดเกี่ยวกับความเมตตากรุณา ด้านตัวละคร หนังสือบันเทิงคดีส่วนใหญ่มีตัวละครเป็นคน โดยจำนวนมากที่สุดมีอายุ 12-14 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ในด้านฉาก หนังสือบันเทิงคดีส่วนใหญ่มีฉากเป็นประเทศไทยในชนบทโดยเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด ด้านการนำเสนอเรื่อง หนังสือบันเทิงคดีส่วนใหญ่มีโครงเรื่องที่มีเอกภาพ มีแนวเรื่องสมจริงและมีวิธีการนำเสนอเรื่องเป็นเรื่องเล่า ด้านสำนวนภาษา หนังสือบันเทิงคดีทั้งหมดมีการใช้คำจากภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่มีการใช้สุภาษิต คำพังเพย ภาษาถิ่นและเชิงอรรถเสริมความ ด้านองค์ประกอบของหนังสือ หนังสือบันเทิงคดีส่วนใหญ่มีหน้าลิขสิทธิ์หน้าคำนำ และหน้าปกใน มีภาพประกอบเรื่องเป็นภาพวาดลายเส้นเป็นภาพขาวดำ มีปกเป็นปกอ่อน จัดพิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์ มีขนาด 13*18.5 ซม. (16 หน้ายก) และหนังสือบันเทิงคดีจำนวนมากที่สุดมีจำนวนหน้า 101-150 หน้า ใช้ตัวอักษรขนาด 16 พ้อยท์

กฤษตยา ณ หนองคาย (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ได้รับรางวัล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการประพันธ์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ชนะรางวัลคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติปี พ.ศ. 2522-2542 ผลการวิจัยสรุปว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นทั้ง 71 เรื่อง มีแนวคิดที่สำคัญ 5 แนวคิดคือ แนวคิดเรื่องคุณธรรม จริยธรรม แนวคิดเรื่องความรักความผูกพัน แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ แนวคิดเรื่องปัญหาเด็ก และแนวคิดอื่น ๆ ที่เตรียมความพร้อมและพัฒนาให้เด็กก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ เนื้อหาของแนวคิดเหล่านี้ นำผู้อ่านไปสู่การเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องของธรรมชาติชีวิตและสังคมได้ ด้านกลวิธีการประพันธ์ในวรรณกรรมสำหรับ

เด็กก่อนวัยรุ่นมีกลวิธีการประพันธ์ 5 กลวิธี คือ การสร้างโครงเรื่องที่ไม่น่าซับซ้อน การสร้างตัวละครเอกเป็นเด็กหรือเป็นพืชและสัตว์ต่าง ๆ ในธรรมชาติ การสร้างฉากชนบท การสร้างบทสนทนาที่สมจริง และการใช้ภาษาที่ผสมผสานภาษาที่เรียบง่าย ชัดเจนกับภาษาที่มีการตกแต่งให้งดงามเป็นวรรณศิลป์ แนวคิดและกลวิธีการประพันธ์กับจุดมุ่งหมายในการแต่งวรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น สามารถผสมรอยต่อระหว่างวัยและตอบสนองความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กได้และแนวคิดถ่ายทอดสู่ผู้อ่านอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งสามารถนำไปสู่การเรียนรู้ธรรมชาติ ชีวิต และสังคมได้

จากงานวิจัยให้เห็นสรุปได้ว่า วรรณกรรมเยาวชนเป็นวรรณกรรมที่สำคัญสำหรับสังคมมนุษย์ ได้สะท้อนภาพสังคมเดียวกันกับวรรณกรรมประเภทอื่น เป็นกระจกที่มองเห็นเยาวชนของสมัยนี้ในสังคมได้อย่างชัดเจน หนังสือและวิจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้วิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลแวนแกวเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่า และมีสาระสำคัญแก่ผู้อ่านที่เป็นเยาวชน ซึ่งสามารถสร้างจิตใจของเยาวชนได้อย่างดี นอกจากนี้ วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลเหล่านี้เป็นวรรณกรรมที่ดีเด่นในด้านผู้จัดทำ เนื้อเรื่อง แนวคิด กลวิธีการแต่ง บทสนทนา และคุณค่า เป็นต้น ดังนั้น ทั้งหมดนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ได้อย่างดี

บทที่ 3

กลวิธีการแตงนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล

แว่นแก้ว พ.ศ. 2557

การวิเคราะห์กลวิธีการแตงนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แว่นแก้ว พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เสียงเตือนในเสียงหวูดรถไฟ ในสระน้ำ ไม่หมอนกับก้อนหิน และ ดินสอแห่งสัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลวิธีการแตงด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 การตั้งชื่อบท

3.1.1 การตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญ

3.1.2 การตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญ

3.1.3 การตั้งชื่อบทด้วยสิ่งที่อยู่แวดล้อม

3.2 โครงสร้างของเรื่อง

3.2.1 การเปิดเรื่อง

3.2.2 การดำเนินเรื่อง

3.2.3 การปิดเรื่อง

3.3 ตัวละคร

3.3.1 ตัวละครเด็กและเยาวชน

3.3.2 ตัวละครผู้ใหญ่

3.3.3 ตัวละครเหนือมนุษย์

3.3.4 ตัวละครสัตว์

3.4 บทสนทนา

3.4.1 บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง

3.4.2 บทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยตัวละคร

3.4.3 บทสนทนาที่ให้คติและข้อคิด

3.5 ฉาก

3.5.1 ฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่

3.5.2 ฉากและบรรยากาศที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

3.5.3 ฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การตั้งชื่อบท

นวนิยายสำหรับเยาวชนแบ่งเนื้อเรื่องเป็นบท ๆ เพื่อตอบสนองธรรมชาติการอ่านของเยาวชนที่สนใจอ่านในช่วงเวลาสั้น ๆ โดยใช้กลวิธีตั้งชื่อ ซึ่งเป็นการสรุปเนื้อเรื่องในตอนนั้นๆ จากการใช้กลุ่มคำหรือวลีที่บอกให้ทราบประเด็นของเนื้อเรื่อง หรือมีความหมายแฝงที่ทำให้ผู้อ่านคาดเดาตั้งแต่เริ่มเรื่องว่าเนื้อเรื่องจะดำเนินไปอย่างไร

จากการวิเคราะห์ทฤษฎีการตั้งชื่อของนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว ในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เรื่อง มี 2 เรื่องที่ใช้กลวิธีการตั้งชื่อบท ได้แก่ ในสระน้ำและเสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ ผู้แต่งใช้กลวิธีการตั้งชื่อ 3 ลักษณะ ได้แก่ การตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญ การตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญ และการตั้งชื่อบทด้วยสิ่งที่อยู่แวดล้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 การตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง

การตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญจะบอกเรื่องราวของเนื้อเรื่องในบทนั้นว่า เกิดเหตุการณ์อะไรที่สัมพันธ์กับตัวละครสำคัญ เกิดเรื่องราวที่คาดเดาเนื้อเรื่องได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง *ในสระน้ำ* ใช้กลวิธีการตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง จำนวน 5 ชื่อบท ได้แก่

การแสดงบนเวที

ความฝันของต้นน้ำ

ภารกิจที่สอง

การพูดคุยครั้งสุดท้าย

ภารกิจของคีตา

จากตัวอย่างชื่อบทในเรื่อง *ในสระน้ำ* มีลักษณะดังนี้

ชื่อบท “การแสดงบนเวที” เป็นชื่อที่มีความหมายว่า มีเหตุการณ์ที่ตัวละครชมดูการแสดงบนเวทีที่ทำให้ตัวละครสงสัยว่าการแสดงนี้เพื่ออะไร แม้คุณพ่อของตัวละครอธิบายว่าการแสดงนี้เป็นการแสดงที่ชกใจให้คนสนใจ และเสนอข้อดีของตนเพื่อให้คนเลือกตัวเองขึ้นมาเป็นผู้นำแล้วดำเนินเรื่องตามความสงสัยของตัวละคร

ชื่อบท “ความฝันของต้นน้ำ” ชื่อบทนี้แสดงว่ามีเนื้อเรื่องที่เกิดเหตุการณ์ที่เกิดในฝันของต้นน้ำโดยเล่าเรื่องตัวละครผีพรายที่ซื้อเอกสารพาด่น้ำไปดูความสวยงามของธรรมชาติในอดีตและบอกต้นน้ำว่า หากว่าในปัจจุบันนี้มนุษย์เอาแต่ประโยชน์ใส่ตัว เมื่อถึงเวลามนุษย์ก็ต้องจ่ายคืนมากเท่านั้น ทำให้ต้นน้ำมีความคิดที่จะรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นความฝันของตัวละครที่นำไปสู่เหตุการณ์อื่น ๆ

ชื่อบท “ภารกิจที่สอง” และ “ภารกิจของคีตา” ชื่อบทบอกได้ว่าชื่อตัวละครต้นน้ำได้ทำภารกิจสำคัญคือการรักษาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นเหตุการณ์ที่เน้นบทบาทของตัวละครต้นน้ำและคีตาที่มีความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

ชื่อบท “การพูดคุยครั้งสุดท้าย” ชื่อบทนี้บอกให้ทราบว่าตัวละครได้การพูดคุยกันครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้ายระหว่างคุณชาญชัยกับนายทุนอภิพัฒน์ เพราะท่านายทุนอภิพัฒน์เป็นเจ้าของที่เปิดโรงงานซึ่งทำให้แหล่งน้ำสกปรก ส่วนคุณชาญชัยก็มีความมั่นใจจะต่อสู้กับนายทุนให้ได้ ทำให้ผู้กล่าวให้ข้อคิดว่า เยาวชนควรมีบทบาทในการรักษาสิ่งแวดล้อมต่อไป

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ มีกลวิธีการตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญ ดังนี้

เรื่องเล่าของครูเนศ

อุบัติเหตุ

เรื่องเล่าของแม่

สู้เพื่อปกป้อง

กิจกรรมสังคมมิติ

จดหมายถึงยาย

ชาวดีมีฝัน

เล่นน้ำยามเหงา

รอหวังสู้ฝั่งฝัน

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้วิธีการตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญ ดังนี้
ชื่อบท “เรื่องเล่าของครูเนศ” ชื่อบทบอกให้รู้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นเหตุการณ์ที่ครูเล่าเรื่องราวของความฝันเมื่อตอนเด็ก ๆ ของครูเนศซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนุกเพราะความฝันของครูเนศคืออยากเป็นนักร้องที่มีชื่อเสียง แต่ครูเนศร้องไม่ไพเราะ การเล่าเรื่องความฝันสนุกของครูเนศเพื่อจะบอกนักเรียนว่า ความฝันคือสิ่งที่นักเรียนอยากเป็น อยากมีในอนาคต นอกทำให้บรรยากาศห้องเรียนสนุกสนานแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักเป้าหมายในชีวิต

ชื่อบท “เรื่องเล่าของแม่” เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อแม่กับเดือนแรมไปเยี่ยมยาย แต่ยายของเดือนแรมไม่ยอมพูดกับแม่และเดือนแรม เดือนแรมรู้สึกสะเทือนใจมาก และไม่เข้าใจว่าทำไมยายจึงเกลียดเหมือนเขาไม่ใช่หลาน แม่จึงเล่าให้ฟังว่ายายอยากให้แม่เข้าเรียนมหาวิทยาลัยในเมื่อแม่ยังเป็นสาว แต่เมื่อแม่ได้พบพ่อของเดือนแรมก็ตัดสินใจออกจากโรงเรียน ยายจึงโกรธแม่มาถึงตัดเป็นตัดตายกัน เรื่องเล่าของแม่ทำให้เดือนแรมได้รู้ว่าแม่มีความขัดแย้งกับยายอย่างไรซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้เดือนแรมรู้สึกเศร้าใจ

ชื่อบท “อุบัติเหตุ” เป็นชื่อที่บอกถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุของตัวละครยงวิทย์ที่เกิดขึ้นในสนามกีฬา ยงวิทย์ล้มจากจักรยานและถูกทับร่างจนขาหัก เดือนแรมและมานะศักดิ์พยายาม

ช่วยพยายงวิทย์กลับบ้าน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นมิตรภาพระหว่างเพื่อน

ชื่อบท “สู้เพื่อปกป้อง” การตั้งชื่อบทนี้บอกว่ามีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์การต่อสู้ โดยเล่าเรื่องเดือนแรมต่อสู้กับสมชัยเพื่อมิตรภาพ เพราะว่าสมชัยเตะขาข้างที่หัดของเพื่อนเดือนแรม เดือนแรมอยากป้องกันเพื่อนจึงมีความขัดแย้งกับสมชัย เหตุการณ์นี้ทำให้เห็นว่าเดือนแรมเป็นเด็กที่มีความจริงใจกับเพื่อน

ชื่อบท “กิจกรรมสังคมนิติ” เป็นชื่อบทที่ทำให้เข้าใจว่า มีเหตุการณ์ที่ครูเนศจัด กิจกรรมสังคมนิติเพื่อให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนที่อยากร่วมกิจกรรมสามคน การทำกิจกรรมสังคมนิติ ทำให้นักเรียนได้รู้จักตัวเองในมุมมองของคนอื่น ครูเนศสอนว่าคนที่มีคนเลือกมากไม่ลืมหิว คนที่ไม่มีใครเลือกหรือมีน้อยก็อย่าเสียใจ ทางที่ดีต้องปรับตนเองเพื่อให้ความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มกับเพื่อนให้ได้ ทำให้ผู้อ่านได้เห็นว่าการปรับตัวเองให้เข้ากับคนอื่น ๆ ได้ดี

ชื่อบท “จดหมายถึงยาย” ชื่อบทนี้จะบอกว่าเหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่นำไปสู่เรื่องราวที่เดือนแรมเขียนจดหมายให้ยายเพื่อบอกความรักและความคิดถึงให้ยายรู้ และเพื่อทำให้ยายรักเดือนแรม และให้ยายคืนดีกับแม่เหมือนเดิม บทนี้ทำให้ผู้อ่านเห็นความรักของเด็กที่มีต่อผู้ใหญ่ ต้องการให้ครอบครัวอบอุ่น ไม่ขัดแย้งกัน

ชื่อบท “ข่าวดีมีฝัน” เป็นชื่อที่บอกเหตุการณ์ความฝันของเดือนแรมกลายเป็นความจริง ในเรื่องการให้สมชัยเป็นเด็กดีและคุณตาโทรศัพท์มาหาเดือนแรมว่ายายได้รับจดหมายของเดือนแรมแล้ว แม้ยายยังไม่ได้พูดอะไรกับเดือนแรม แต่ตาบอกเขาว่ายายไม่ได้เกลียดเขาเหมือนที่เดือนแรมคิด และให้เดือนแรมลองเขียนจดหมายให้ยายบ่อย ๆ สองเรื่องนี้ทำให้เดือนแรมมีความสุขอยู่ในใจ ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นความน้ำใจของเด็กและ ความจริงใจที่มีต่อกับครอบครัว

ชื่อบท “เล่นน้ำยามเหงา” เป็นชื่อที่แสดงให้เข้าใจถึงเหตุการณ์ในเรื่องที่เดือนแรมเล่นน้ำกับเพื่อน ๆ หลายคนหลังจากไปเยี่ยมตายายมา จะทำให้ผู้อ่านเขาวงกตเรื่องราวที่เกี่ยวกับการเล่นในเวลาว่าง ๆ ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อนและมองเห็นความสามัคคีระหว่างเพื่อน

ชื่อบท “รอหวังสู้ฝั่งฝัน” ชื่อบทนี้จะบอกว่าเหตุการณ์ที่เดือนแรมนึกถึงความฝันของตนเองว่าเขาอยากนั่งรถไฟไปเที่ยวทั้งประเทศไทย โดยที่เขาจะต้องได้รับรางวัลในการเขียนเรียงความเกี่ยวกับกิจกรรมของการรถไฟแห่งประเทศไทย แต่สิ่งสำคัญก็คือเดือนแรมจะมีความเข้าใจว่าหากความฝันไม่บรรลุผลในครั้งนี้ ก็ไม่ควรท้อแท้ แต่ให้สร้างฝันใหม่ให้ตนเองได้ ทำให้ผู้อ่านได้รู้ว่าความฝันคือเป้าหมายในชีวิตที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

3.1.2 การตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญ

การตั้งชื่อด้วยฉากคือ การตั้งชื่อบทด้วยสถานที่ เวลา และบรรยากาศในแต่ละบท ของเรื่อง ผู้แต่งสร้างขึ้นเพื่อบอกให้รู้ว่าเรื่องราวในนั้น ๆ เกิดขึ้นเมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร มีความสัมพันธ์กับตัวละครอย่างไร และมีบทบาทต่อการดำเนินเรื่องอย่างไร ทำให้ทั้งเรื่องมีลำดับเรื่องราวอย่างต่อเนื่องกัน

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้ตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญ ดังต่อไปนี้

บ้านหลังใหม่

สระน้ำหลังบ้าน

อุทยาน

ด้านหลังโรงงาน

บ้านหลังเก่า

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งตั้งชื่อบทด้วยฉากต่าง ๆ ซึ่งเป็นฉากที่เป็นธรรมชาติที่แวดล้อมชีวิตของเยาวชนที่สมจริง การตั้งชื่อบทด้วยฉากที่เป็นหลังบ้าน สระน้ำ อุทยาน ด้านหลังโรงงาน จะทำให้ผู้อ่านรู้ว่าฉากเหล่านี้จะเกิดเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งจะเป็นเหตุเป็นผลของการดำเนินเรื่องเกี่ยวกับตัวละครเยาวชนต่อไป

ชื่อบท “บ้านหลังใหม่” เป็นฉากและสถานที่บอกว่า ตัวละครกำลังไปอยู่ในบ้านหลังใหม่ซึ่งห่างจากความเจริญอยู่ในต่างจังหวัด และตัวละครต้นน้ำไม่คุ้นเคยกับการอยู่กับธรรมชาติ เหตุการณ์นี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ตัวละครได้รู้จักหญิงสาวที่อยู่ในสระน้ำ และทำให้ตัวละครต้นน้ำกับหญิงสาวที่พบกันที่ในสระน้ำมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อไป

ชื่อบท “สระน้ำหลังบ้าน” เป็นชื่อที่จะบอกได้ว่าเป็นฉาก หรือสถานที่ที่ตัวละครได้พบหญิงสาวคนหนึ่งครั้งแรก ซึ่งหญิงสาวนี้เป็นผีพราย เป็นสถานที่หรือจุดเริ่มต้นที่ตัวละครต้นน้ำเปลี่ยนความคิดมารักสิ่งแวดล้อมนึกถึงการรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ชื่อบท “อุทยาน” เป็นฉากที่ตัวละครได้พาต้นน้ำไปดูธรรมชาติป่าไม้ที่อุทยานเป็นวิธีที่ต้องการให้ต้นน้ำได้รู้ได้เห็นความสวยงามของธรรมชาติป่าไม้ เพื่อให้ต้นน้ำรู้สึกรักและต้องการรักษาธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

ชื่อบท “ด้านหลังโรงงาน” เป็นฉากที่บอกว่าตัวละครต้นน้ำไม่เข้าใจว่า ป่าไม้ถูกทำลายและปัญหาน้ำเสียที่ปล่อยจากโรงงานได้ก่อให้เกิดปีศาจแห่งความสกปรกขึ้นต้นเหตุก็คือ มนุษย์ ต้นน้ำจึงตัดสินใจจะช่วยหญิงสาวที่อยู่ในสระน้ำ ไม่ให้พวกพรายน้ำและสัตว์ทำความเดือดร้อน ชื่อบทนี้บอกว่าตัวละครต้นน้ำตัดสินใจจะรักษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และต่อสู้กับเจ้าของของโรงงาน

ชื่อบท “บ้านหลังเก่า” เป็นฉากที่เกิดขึ้นในบ้านหลังเก่าซึ่งเป็นบ้านของสายหญิง กาสาร กาสารใช้ความสามารถพิเศษทำให้ต้นน้ำ และบอยได้มองเห็นความแตกต่างของบ้านหลังเก่าในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งทำให้ ต้นน้ำตัดสินใจอย่างแน่วแน่จะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้ตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญ ดังนี้

บนชานชาลา

ความวุ่นวายในห้องเรียน

ชื่อบท “บนชานชาลา” ชื่อบทนี้เป็นฉากที่บอกให้รู้ว่าตัวละครเดือนแรมที่ชอบดูพระจันทร์ที่ชานชาลา ด้วยความรู้สึกว่าพระจันทร์เป็นเพื่อน เขาจึงรู้สึกอบอุ่นใจและสบายใจเมื่อมองพระจันทร์ ฉากนี้ทำให้รู้ถึงภูมิหลังของเดือนแรมว่า อยู่กับแม่คนเดียวและไม่มีเพื่อนสนิท แต่เดือนแรมก็ยังรู้สึกมีความสุข ทำให้ผู้อ่านรู้ความเป็นมาของตัวละครยาวชนทั้งเรื่อง

ชื่อบท “ความวุ่นวายในห้องเรียน” เป็นฉากที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของเดือนแรมซึ่งจะเล่าเรื่องตัวละครย้ายที่ไปเรียนที่โรงเรียนใหม่ เขาไม่รู้จักเพื่อนนักเรียนใหม่ และรู้สึกบรรยากาศวุ่นวายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้ต้นน้ำไม่พอใจ เหตุการณ์นี้ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักสภาพโรงเรียนของตัวละครที่ต้องปรับตัวในสภาพแวดล้อมใหม่

3.1.3 การตั้งชื่อบทด้วยสิ่งที่อยู่แวดล้อม

การตั้งชื่อบทตามสิ่งที่อยู่แวดล้อม มีลักษณะการนำสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้อ่านคุ้นเคยในชีวิตประจำวันมาตั้งชื่อบททำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นว่าตัวละครมีความสัมพันธ์กับสิ่งของนั้น ๆ อย่างไร และติดตามอ่านเรื่องต่อไป ดังนี้

ในเรื่อง *ในสระน้ำ* มีการตั้งชื่อบทด้วยสิ่งที่อยู่แวดล้อม ดังนี้

เพื่อนใหม่

แมวของยายแม้น

ผีพราย

ต้นกล้างอกงาม

พลังชุมชน

พลังแห่งธรรมชาติ

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งตั้งชื่อบทด้วยสิ่งในแวดล้อมเพื่อจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ และให้แง่คิดว่าสิ่งในแวดล้อมนี้มีความสัมพันธ์กับตัวละครยาวชนเป็นอย่างไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อบท “เพื่อนใหม่” เป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นเพื่อนบ้านบอกว่าตัวละครได้รู้จักเพื่อนบ้านใหม่ ๆ เมื่อย้ายบ้านมาอยู่ที่สถานที่ใหม่ ได้พบเพื่อนบ้านใหม่ที่ได้ช่วยต้นน้ำเก็บสิ่งของเข้าห้อง ทำให้ผู้อ่านสนใจว่าเรื่องราวของ ต้นน้ำกับเพื่อนบ้านใหม่มีความสัมพันธ์อย่างไรในเรื่องบทต่อไป

ชื่อบท “แมวของยายแม้น” นำสัตว์เลี้ยงที่เป็นสิ่งแวดล้อมมาตั้งชื่อบทโดยมีความหมายบอกว่าแมวของยายแม้นมีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อการดำเนินเรื่อง โดยไม่ได้บอกละเอียดว่าแมวชื่ออะไร มีความสัมพันธ์อย่างไรกับตัวละครยาวชน แต่ก็ทำให้ผู้อ่านจะสนใจว่าแมวตัวนี้มีบทบาทสำคัญอย่างไร และจะเกิดเรื่องอะไรบ้างกับตัวละครเอก

ชื่อบท “ผีพราย” เป็นชื่อบทที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เป็นสิ่งแวดล้อมของเยาวชน โดยเป็นเหตุการณ์ที่ถึงผีพราย ซึ่งเป็นความเชื่อของคนไทย และทำให้รู้ว่าผีพรายมีลักษณะอย่างไร ซึ่งไม่ใช่ภาพที่น่ากลัวและ จะเกิดเรื่องราวอะไรบ้างกับตัวละคร

ชื่อบท “ต้นกล้าอองกาม” เป็นการตั้งชื่อบทจากพืชต้นกล้าที่เป็นสิ่งแวดล้อมในชนบทโดยนำมาใช้เปรียบเทียบกับความหวังของเยาวชนต้นกล้าต้นเล็ก ๆ ที่สามารถงอกงามเป็นต้นข้าวใหญ่ได้ แสดงให้เห็นว่าความหวังเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็จะสามารถประสบความสำเร็จได้

ชื่อบท “พลังชุมชน” และ “พลังแห่งธรรมชาติ” เป็นชื่อที่มีน้ำใจ ชื่อบทที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่ตัวละครอาศัยอยู่ในชุมชนและในธรรมชาติเมื่ออยู่ร่วมกัน เหมือนกับพลังของความสามัคคีระหว่างคนในชุมชนโดยทุกคนจะต้องพยายามรักษาแหล่งน้ำให้สะอาดเหมือนเดิม ส่วนพลังแห่งธรรมชาติ จะบอกได้ว่ามนุษย์เป็นสาเหตุที่ทำลายสิ่งแวดล้อมและเห็นแก่ตัวเอาแต่ประโยชน์จากธรรมชาติ จึงต้องหาวิธีที่จะทำให้ธรรมชาติกลับมาได้ เพราะพลังแห่งธรรมชาติเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ชื่อสองบทนี้จะทำให้ผู้อ่านได้รู้จักการมีความสามัคคีในชุมชน และบทบาทที่เยาวชนมีอิทธิพลต่อชีวิตของมนุษย์ต้องร่วมกับรักษาสิ่งแวดล้อม

จากตัวอย่างชื่อบทที่ยกมาเห็นได้ว่า การตั้งชื่อจากสิ่งแวดล้อม ดังเช่นชื่อบท “แมว” “ผีพราย” “อุทยาน” “ต้นกล้าออง” เป็นสิ่งทั่ว ๆ ไปที่ผู้อ่านคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้อ่านจับใจความเรื่องราวได้ง่ายและดึงดูดความสนใจให้ติดตามอ่านเรื่องราวจนถึงจบเรื่อง

สรุปได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการตั้งชื่อบท 3 ลักษณะ ได้แก่ การตั้งชื่อด้วยเหตุการณ์สำคัญ การตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญ และการตั้งชื่อบทด้วยสิ่งในแวดล้อม เป็นวิธีที่ให้อ่านเข้าใจได้ว่าจะเกิดเหตุการณ์อย่างไร ในสถานที่ใด และมีสิ่งแวดล้อมอะไรที่มีความสำคัญกับตัวละครที่เป็นเยาวชน การนำเสนอเนื้อหาเป็นตอน ๆ โดยตั้งชื่อให้น่าสนใจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย ดึงดูดความสนใจและชวนผู้อ่านติดตามจนจบเรื่อง

3.2 โครงสร้างของเรื่อง

นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ใช้กลวิธีการแต่งในด้านโครงสร้างประกอบด้วย การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 การเปิดเรื่อง

การเปิดเรื่องเป็นส่วนแรกของการขึ้นต้นเรื่อง เป็นส่วนที่จะดึงดูดผู้อ่าน ถ้าเปิดเรื่องได้อย่างน่าสนใจทำให้ผู้อ่านกระหายใคร่รู้ จึงติดตามอ่านเนื้อเรื่องต่อไปจนจบ จากการศึกษานวนิยายเรื่อง เอ้อระเหยลอยคอ และ เรื่อง ขนมหุบลูก การเปิดเรื่องในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ปรากฏว่าผู้แต่งนิยมเปิดเรื่องด้วยการบรรยาย การเล่าเรื่อง และการใช้บทสนทนา โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การเปิดเรื่องโดยการบรรยาย

การเปิดเรื่องโดยการบรรยาย เป็นวิธีการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉาก บรรยาย ลักษณะของตัวละคร และบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1) การเปิดเรื่องโดยการบรรยายฉาก

เรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน ผู้แต่งใช้วิธีการเปิดเรื่องโดยการบรรยายฉาก สำคัญที่เป็นขานชาลาสถานีรถไฟ ดังนี้

เสียงหวูดรถไฟดังใกล้สถานีเข้ามาเรื่อย ๆ พร้อมกับกลุ่ม คนที่พากันเดินเข้าใกล้รางรถไฟเพื่อจับจองพื้นที่ถ้ายูโรปใกล้โบกี้ให้ มากที่สุด วันนี้รถไฟหัวรถจักรไอน้ำขบวนพิเศษออกแล่นเนื่องใน โอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประชาชนจะได้มีโอกาสเดินทางด้วยรถไฟหัวรถจักรไอน้ำขบวนนี้ในวัน พิเศษซึ่งมีเพียงปีละครั้งเท่านั้น

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 1)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการ บรรยายฉากที่เป็นขานชาลาสถานีรถไฟ มีการฉลองวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งประชาชนได้มีโอกาสเดินทางด้วยรถไฟหัวรถจักรไอน้ำ เหตุการณ์นี้เป็นภูมิหลังที่บอกให้รู้ว่าตัว ละครไม้หอมมีความสัมพันธ์กับรถไฟ ทำให้ผู้อ่านสนใจและติดตามต่อไปจนจบเรื่อง

เรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน บทที่ 9 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยใช้การบรรยายฉากที่ เป็นพิพิธภัณฑสถาน ดังนี้

รถบัสสองคันมุ่งหน้าสู่มิวเซียมสยาม พิพิธภัณฑสถานการเรียนรู้ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพระนคร ใกล้กับวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามหรือ วัดโพธิ์ เมื่อไปถึงพิพิธภัณฑสถานนักเรียนแบ่งกลุ่มกันแยกย้ายไปเดินชม วันนี้ไม้หอมกับต้นตาลมีความสุขมากที่ได้มาเจอเพื่อนแต่ไม่ต้อง เรียนหนังสือ สำหรับก้อนหินนั้นเขาไม่ได้ตื่นเต้นมากนัก เพราะเคยเข้าไปดูนิทรรศการเสมือนจริงจากในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑสถานมาแล้ว แต่ ถึงอย่างไรพอได้มาสถานที่จริงก็ถือเป็นอีกหนึ่งประสบการณ์ที่ น่าสนใจ

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 69)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องใช้กลวิธีการเปิด เรื่องโดยการบรรยายฉากที่เป็นพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งเป็นฉากที่ให้รายละเอียดของสถานที่ที่สวยงาม และนำไปสู่เนื้อเรื่องที่เป็นความขัดแย้งภายในจิตของตัวละครก้อนหินว่า เขาไม่ได้ตื่นเต้นมากนัก

เพราะเคยเข้าไปดูนิทรรศการเสมือนจริงจากเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์มาแล้ว การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉากพิพิธภัณฑ์นี้ จะทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ความรู้อรรถรสเข้าใจเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์

เรื่อง ดินสอแห่งสั้น บทที่ 1 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยบรรยายฉากที่เป็นแกลเลอรี หอสมุดแห่งหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แกลเลอรีหอสมุดแห่งหนึ่งตั้งอยู่ย่านอาคารเก่าแก่หัวมุม ถนน ประตูด้านหน้าแกลเลอรีเปิดสู่ถนนสายหลัก ส่วนประตู ด้านข้างเปิดไปสู่สวนหย่อมเนื้อที่ห้าสิบตารางวาซึ่งรายล้อมด้วย กำแพงรั้วต้นไม้กวนหนาที่บเลียบไปตามบาทวิถี ในรั้วเขียวชอุ่มมีต้น ลิลาวดีดอกขาวบานสะพรั่ง ดอกจำนวนมากร่วงเกลื่อนกลาดบนพื้น หญ้า ใต้ต้นลิลาวดีมีโซฟาไม้ไผ่ที่นั่งรับลมหลายจุด

(ดินสอแห่งสั้น : 12)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้วิธีเปิดเรื่องโดยการบรรยาย ลักษณะฉากที่เป็น แกลเลอรีหอสมุดแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ในอาคารเก่าแก่ การบรรยายฉากนี้ทำให้ผู้อ่าน นึกถึงความหอสมุดและความสวยงามของแกลเลอรี ผู้แต่งนำความหอสมุด และความสวยงามมา เปรียบเทียบกับความยากลำบากของตัวละครก้าวไกล นำไปสู่เหตุการณ์ที่ก้าวไกลพยายามอยากวาด ภาพที่สวยงาม และชายที่แกลเลอรีที่มีชื่อเสียงในประเทศไทยแห่งนี้

เรื่อง ดินสอแห่งสั้น บทที่ 5 ผู้แต่งได้เปิดเรื่องโดยบรรยายฉากที่เป็นร้าน ก๋วยเตี๋ยว ดังนี้

กว่าครูใหญ่กลมศรีจะไปถึงร้านก๋วยเตี๋ยวลอซอกาก็เกือบ หกโมงเย็นเป็นเวลาใกล้จะปิดร้านแล้ว อาแป๊ะศักดิ์ชัยยิ้มร่าออกมา ต้อนรับเพื่อนเก่าแก่สมัยยังเด็ก คนงานต่างด้าวทุกคนเงยบเลียง ขณะเร่งมือเก็บร้าน แก้อ้อไม้ถูกยกขึ้นวางบนโต๊ะ ก้าวไกลยื่นเช็ด ซ้อนอยู่ใกล้หม้อต้ม เหลือบตามองครูใหญ่กลมศรีกับอาแป๊ะศักดิ์ชัย ที่นั่งคุยกันตรงมุมหนึ่งบริเวณหน้าร้าน

(ดินสอแห่งสั้น : 52)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้วิธีเปิดเรื่องโดยการบรรยาย ลักษณะฉากที่เป็นร้านก๋วยเตี๋ยวของอาแป๊ะศักดิ์ชัยเมื่อในเวลาใกล้ปิดร้าน การเปิดเรื่องโดยการ บรรยายฉากที่เป็นร้านก๋วยเตี๋ยวจะทำให้ผู้อ่านรู้จักลักษณะของร้านก๋วยเตี๋ยวในเวลาที่จะปิด และยังให้ ผู้อ่านเข้าใจว่าเหตุการณ์ครูใหญ่ไปหาอาแป๊ะเป็นเหตุการณ์ภูมิหลังที่ครูใหญ่อยากให้ก้าวไกลทำงานที่ ร้านของอาแป๊ะเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว

1.2) การเปิดเรื่องโดยการบรรยายลักษณะของตัวละคร

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้เปิดเรื่องโดยการบรรยายลักษณะของตัวละคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ณ ถนนสายหลักอันเจียบสงบ เราจะพาพวกคุณไปพบ
ครอบครัวเล็ก ๆ ครอบครัวหนึ่ง ประกอบด้วยพ่อผู้ขับรถอยู่ใน
ขณะนี้ แม่ที่นั่งอยู่อีกฝั่ง และลูก ๆ ของพวกเขาอีกสองคน

ลูกสาวคนโตชื่อคีตา เธอเพิ่งได้ไฝผมยาวประจำเพราะขึ้น
ม. 4 มาได้ไม่นาน ผิวขาว หน้าตาจิ้มลิ้มน่ารัก ส่วนลูกชายคนเล็ก
ชื่อต้นน้ำ เป็นเด็กชายผมสั้นเกรียน ปีนี้เขาอายุสิบสี่ ซึ่งเขารู้สึกไป
เองว่ามันพิเศษกว่าที่เคยเพราะเขากำลังเติบโตขึ้น

(ในสระน้ำ : 10)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการบรรยายลักษณะ
ของตัวละครในด้านอายุ หน้าตา ผม และผิว ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของตัวละครที่ชื่อคีตาและต้นน้ำได้
ชัดเจนว่า คีตากำลังเติบโตเป็นสาว และต้นน้ำเป็นเด็กชายที่มีอายุสิบสี่ปี ตัวละครสองคนนี้เป็นพี่น้อง
กัน เป็นเหตุการณ์ที่เพื่อนบ้านใหม่ไปเยี่ยมครอบครัวของตัวละคร เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านว่าครอบครัว
ของตัวละครเป็นอย่างไร

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน บทที่ 2 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วันนี้ก้อนหินตื่นเช้ากว่าปกติ เขารีบจัดการกิจวัตร
ประจำวันให้เสร็จเรียบร้อยแล้วลงมาข้างล่างก่อนใคร แต่ก็ช้ากว่า
แม่ที่ตื่นมาเตรียมอาหารเช้าให้เขาเสร็จแล้ว ก้อนหินเดินไปยังกอง
ไม้เมื่อคืนนี้ เขาสังเกตว่านี่เป็นกองไม้กองใหม่ เมื่อถามแม่ก็ได้
คำตอบว่าไม้กองนี้คือไม้หมอนที่พ่อจะนำมาต่อโต๊ะกับเก้าอี้เพิ่มอีก
สองชุด จากเดิมที่ร้านอาหารมีโต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอสำหรับสี่คน
เพียงสามชุด เมื่อมีไม้หมอนกองนี้ก็จะต่อโต๊ะอาหารที่ใหญ่กว่าเดิม
ได้

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 14)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการบรรยายลักษณะ
นิสัยของตัวละคร ผู้อ่านจะเห็นภาพของตัวละครเด็กชายได้ชัดเจนว่า ก้อนหินเป็นเด็กที่ขยัน และชอบ
ช่วยงานครอบครัวสม่ำเสมอ การเปิดเรื่องโดยการบรรยายลักษณะนิสัยของตัวละครทำให้ผู้อ่านเข้าใจ
ตัวละครได้มากขึ้น

เรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 17 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วันเสาร์นี้คีตาแต่งตัวสวยออกไปทำรายงานตั้งแต่เช้า
เธอสวมชุดกระโปรงยาวสีขาวลายดอกไม้ เข้ากันกับต่างหูรูปนก
และจี้ห้อยคอรูปหยดน้ำสีฟ้าสวยสะดุดตา น่าสงสัยว่าไปทำงานหรือ
ไปเที่ยวกันแน่

(ในสระน้ำ : 114)

จากตัวอย่างยกมาที่ข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการบรรยายลักษณะ
ตัวละครผ่านการแต่งกายของตัวละครที่ชื่อคีตา ทำให้ผู้อ่านนิกรภาพของตัวละครได้ชัดเจนว่า คีตาเป็น
หญิงสาวที่สวย แต่งกายน่ารัก ในเรื่องจะเป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครต้นน้ำสงสัยว่าพี่สาวแต่งตัวจะไป
ทำงานหรือไปเที่ยว เพื่อจะนำไปสู่เหตุการณ์การทำงานของคีตาต่อไป

1.3) การเปิดเรื่องโดยการบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการบรรยายความรู้สึก
อบอุ่นใจของตัวละครที่ชื่อเดือนแรมเมื่อมองพระจันทร์อยู่ที่บริเวณชานชาลา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เดือนแรมค่อยหย่อนก้นลงบนม้านั่งหินขัดตรงตำแหน่งเดิม
แต่ไม่ใช่บนม้านั่งตัวเดิมที่เขาเคยนั่งเมื่อตอนเป็นเด็กชายเดือนแรม
เขาวางกระเป๋าเอกสารไว้ใกล้ตัว ชานชาลายังมีกลิ่นเฉพาะตัว
เหมือนเดิม เขาแหงนมองเดือนเสี้ยวฟ้า ดวงดาวพราวแสง
ระยิบระยับกลางท้องฟ้าราตรี สายลมแผ่วพัดมาทักทายพอรู้สึกเย็น
เดือนคืนนี้ยังคงเป็นเดือนดวงเดิมที่เขารักและหลงใหล ยังส่งยิ้มให้
เขาอย่างเมตตาและอบอุ่น เขาเพ่งพินิจดวงเดือนเหมือนจะค้นหา
บางสิ่งบางอย่างที่เคยเก็บไว้ในนั้น เพียงชั่วอึดใจเดียว เรื่องราว
ต่าง ๆ ก็ผุดพรั่งขึ้นในมโนภาพ

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 10)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้การบรรยายความรู้สึกของตัวละครในตอน
เปิดเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพว่า เมื่อตัวละครยืนอยู่ในบริเวณชานชาลาและมองสถานการณ์รอบตัว
ตัวละครรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข ทำให้คาดเดาได้ว่าตัวละครเดือนแรมเป็นเด็กที่ห้อยเหงาและไม่มี
เพื่อน เพื่อนำไปสู่เหตุการณ์เดือนแรมได้รู้จักเด็กหญิงที่ชื่อไม้หอม และได้เป็นเพื่อนสนิทกัน

เรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน บทที่ 4 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก้อนหินนอนเท่าไรก็ไม่หลับ ในหัวของเขาคิดวนเวียนแต่
เรื่องที่เพิ่งเจอเมื่อครู ขนาดนับทั้งแกะทั้งแพะจนแทบจะครบทั้ง

สวนสัตว์แล้วก็ยังไม่อาจหลับลง

(ไม่เหมือนกับก้อนหิน : 30)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น ผู้แต่งใช้การบรรยายความรู้สึกของตัวละครที่ชื่อ ก้อนหินที่นอนไม่หลับ ทำให้ผู้อ่านคาดเดาว่า ก้อนหินมีความสับสน และมีความกังวลกับเหตุการณ์ แปลกที่พบเด็กหญิงชื่อไม้หอม การบรรยายเหตุการณ์นี้บอกให้รู้ว่าก้อนหินรู้สึกกลัวที่พบเด็กหญิง แปลกหน้า ในเหตุการณ์ครั้งแรกที่ก้อนหินกับไม้หอมพบกัน ทำให้ผู้อ่านสนใจอยากรู้ว่าสองตัวละคร นี้จะมีความสัมพันธ์อย่างไรในตอนต่อ ๆ ไป

ในเรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 7 ผู้แต่งใช้วิธีการเปิดเรื่องโดยการบรรยายความรู้สึก นึกคิดของตัวละคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชาญชัยเหม่อมองหมูไม้ข้างบ้านอย่างเหนียวแน่น ร่างกาย
ของเขาไม่ได้เจ็บป่วย แต่จิตใจต่างหากที่ไม่สู้ดีนัก ปัญหาหลายเรื่อง
ถ้าถามเข้ามาจนยากจะรับไหว แม้ใจจริงเขาอยากจะปัดมันทิ้งไปให้
พ้น อยากรู้อะไรไปอยู่เฉย ๆ แถวชายทะเลอันเงียบสงบ แต่เขาก็ทำ
ไม่ได้เพราะหน้าที่และความรับผิดชอบทุกครั้งไว้

(ในสระน้ำ : 45)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการบรรยาย ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่ชื่อชาญชัย สะท้อนให้เห็นความรู้สึกรับผิดชอบ แต่เมื่อประสบกับ ปัญหาที่เกี่ยวกับการปิดโรงงาน ชาญชัยก็รู้สึกท้อแท้และอยากหนีปัญหา แต่เขามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ และต้องแก้ไขปัญหาให้ได้ วิธีการเปิดเรื่องประเภทนี้นำไปสู่เรื่องราวที่ตัวละครสามารถจะแก้ไขปัญหา ได้สำเร็จหรือไม่

เรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 18 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นน้ำร้องโวยวายดิ้นรนให้หลุดจากพันธนาการของพวก
ปีศาจโคลน แต่พวกมันจับเขาไว้นั่นแน่นแถมยังเหนียวหนืดไปทั้งตัว
เขาไม่อาจรอดพ้นเงื้อมมือของพวกมัน ในเมื่อรู้ว่าสู้ไปก็เปล่า
ประโยชน์ ต้นน้ำจึงยอมให้พวกมันพาไปแต่โดยดี เขาไม่รู้ว่าตัวเอง
ถูกพาไปที่ไหน แต่ดูเหมือนจะลึกเข้าไปในใจกลางทางระบายน้ำ

ไฟฉายคาดหน้าผากส่องให้เขาเห็นเพดานซึ่งทอดยาวไปใน
ความมืดอย่างไม่สิ้นสุด พอพวกมันเลี้ยวซ้าย เพดานอุโมงค์ก็ขยาย
ออกกว้างและสูงขึ้นไปเหมือนกับห้อง

(ในสระน้ำ : 128)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการบรรยายความรู้สึกของต้นน้ำที่ถูกปีศาจจับไป ความรู้สึกนึกคิดของต้นน้ำไม่มีความกลัว เพียงคิดว่า “สู้กับพวกปีศาจก็เปล่าประโยชน์” “ไม่รู้ว่าตัวเองถูกพาไปไหน” การเปิดเรื่องโดยการบรรยายความรู้สึกของตัวละครจึงทำให้รู้ว่าตัวละครเป็นเด็กที่ฉลาด ผู้อ่านจะสนใจและอยากรู้เรื่องราวของตัวละครในตอนต่อไป

2) การเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่อง

การเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่อง เป็นกลวิธีที่ผู้แต่งกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องอย่างละเอียดโดยนำเสนอเรื่องที่จะเกิดในลำดับตามเวลา ได้แก่ การเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องในอดีต การเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องในปัจจุบัน และการเปิดเรื่องโดยเล่าเรื่องในอนาคต ตัวอย่างดังต่อไปนี้

2.1) การเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องในอดีต

ในเรื่อง ดินสอแห่งสัน บทที่ 6 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยใช้การเล่าเรื่องเหตุการณ์ที่เป็นความเป็นมาของตัวละครซึ่งเป็นเหตุเป็นผลกับเรื่องที่เคยเกิดขึ้น ดังนี้

เช้าวันจันทร์ ก้าวไกลแต่งตัวไปโรงเรียนพร้อมกับต้นกล้า
เมื่อถึงโรงเรียน ที่แรกที่เขาไปคือห้องวาดเขียนและห้องสมุด เพื่อ
ค้นหาภาพที่เขาอยากวาด ก้าวไกลเจอเพื่อนที่เคยเรียนชั้นเดียวกัน
ตอนนี้เขาเลื่อนไปเรียนชั้นประถมหกแล้ว ก้าวไกลหยุดเรียนไป
เกือบปี ต้องเรียนซ้ำชั้นประถมห้า ก้าวไกลถูกเพื่อนล้อว่าเป็นลูก
ขอทานบ้าง เป็นเด็กล้างจานบ้าง เมื่อมีคาบว่างเขาจึงหลบมาวาด
ภาพในห้องสมุด สถานที่เดียวที่ทำให้เขาสงบและสมาธิ ก้าวไกลคิด
ว่าต้นกล้าเองก็คงโดนล้อแบบเดียวกัน

(ดินสอแห่งสัน : 63)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตของก้าวไกลในโรงเรียน การหยุดเรียนเพื่อไปทำงานหาเงินดูแลแม่กับตัวเอง และการแก้ปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อน ๆ ที่ชอบล้อเลียนที่เขาอยากจน ไม่มีอาหารกลางวันรับประทานเช่นเดียวกับเพื่อน ๆ แต่เขาชอบวาดภาพ และมีความฝันอยู่ในใจเสมอ กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องจะทำให้ผู้อ่านรู้เหตุผลของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อมาทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

เรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 3 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยเล่าเรื่องความเป็นมาของตัวละครเพื่อจะดำเนินเรื่องต่อไป ดังนี้

กาลครั้งหนึ่งไม่นานเท่าไรนัก ประมาณสิบปีที่แล้วเห็นจะได้
ตอนนั้นยายแม้นอายุเจ็ดสิบต้น ๆ อาศัยอยู่กับสามีด้วยกันสอง

คนในบ้านหลังนี้ บ้านซึ่งลูก ๆ ช่วยกันสร้างให้แทนหลังเก่าที่ผู้ฟังไป
ตามกาลเวลา

เรื่องราวเริ่มขึ้นในวันคล้ายวันเกิดครบเจ็ดสิบสามปีของ
ยายแม่ เป็นวันที่ถือว่าแกมีความสุขที่สุดก็ว่าได้ เพราะในวันนั้น
ลูกหลานที่แยกย้ายกันไปต่างก็มาอวยพรกันพร้อมหน้า

(ในสัปดาห์ : 21)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการ
เล่าความเป็นมาของยายแม่ในอดีต ทำให้ผู้อ่านรู้ว่า เมื่อก่อนยายแม่อยู่ในบ้านหลังใหม่หลังหนึ่งซึ่ง
ตอนนี้ครอบครัวของต้นน้ำก็อาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ และเลี้ยงเจ้าแมวตัวหนึ่งที่ชื่อสองสี ทำให้ผู้อ่าน
เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างยายแม่กับครอบครัวของต้นน้ำ

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ บทที่ 14 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยใช้การเล่า
เรื่องความคิดของตัวละครในอดีต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บ่ายวันหนึ่ง เดือนแรมเห็นบุรุษไปรษณีย์ขี่จักรยานยนต์
ผ่านหน้าบ้าน บรรทุกหีบห่อไปรษณีย์ภัณฑ์มากมายมาจอดส่ง
จดหมายและพัสดุภัณฑ์ต่าง ๆ ตามบ้านเลขที่ซึ่งระบุไว้ เขานึกอะไร
บางอย่างได้ ตอนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ครูเคยสอนให้นักเรียน
เขียนจดหมายถึงเพื่อนและญาติ พอเขียนแล้วให้ไปส่งจดหมาย
จริง ๆ ตอนนั้นเขายังตื่นเต๋นกับการได้เขียนและส่งจดหมายจริง ๆ
เขาเคยสงสัยว่าเมื่อหย่อนจดหมายใส่ตู้ไปรษณีย์แล้วจดหมายจะ
เดินทางไปถึงมือผู้รับได้อย่างไร ที่แรกเขาเข้าใจว่าตู้จะมามีท่อใต้ดิน
ต่อโยงไปทั่วประเทศ โดยมีเครื่องกลบางอย่างคอยแยกจดหมาย
ส่งไปตามที่อยู่ทีระบุไว้บนหน้าซอง เขาเพิ่งรู้ความจริงตอนครูให้
ปฏิบัติจริงนั่นละ

(เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ : 111)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยใช้การเล่าเรื่องความคิด
ของตัวละครในอดีต เพื่อปูพื้นฐานที่ตัวละครไม่รู้จักความจริงที่การทำงานของเครื่องส่งจดหมาย
และนำไปสู่เหตุการณ์ตัวละครได้รู้จักความจริง การเปิดเรื่องโดยเล่าเรื่องในอดีตนี้ทำให้เห็นว่าตัวละคร
เป็นเด็กที่ช่างคิด และเข้าใจเรื่องราวในตอนต่อ ๆ ไป

2.2) การเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องในปัจจุบัน

เรื่อง ในสัปดาห์ บทที่ 16 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยเล่าเรื่องในปัจจุบันที่คุณชาญชัย
ต้องการแก้ปัญหาให้ได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชาญชัยนั่งอยู่บนโซฟาในห้องรับแขกของบ้านตนเอง ตรงข้ามเขาคือบุคคลที่เขาสัญญาว่าต้องการให้ได้ ตั้งแต่เช้าวันนั้น โรงงานก็ถูกสั่งปิดชั่วคราว พนักงานหลายคนเดือดร้อนไปตาม ๆ กัน เขาอดสงสารผู้คนเหล่านั้นไม่ได้ แต่อีกด้านเขาก็คิดว่าประโยชน์ส่วนรวม และผลที่จะตามมาในระยะยาวสำคัญกว่า

(ในสระน้ำ : 110)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้วิธีการเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นหลังจากปิดโรงงาน เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับต่อไปเป็นเหตุเป็นผล ทำให้เรื่องนี้เป็นเรื่องสมจริงและสมเหตุสมผล

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน บทที่ 15 ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องความวุ่นวายเป็นพิเศษของตัวละครในปัจจุบันเพื่อจัดงานเลี้ยงข้าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เย็นวันนี้บ้านของก้อนหินวุ่นวายเป็นพิเศษเพราะอยู่ในช่วงใกล้ปีใหม่ พ่อจัดงานปีใหม่ที่บ้านเพื่อให้เด็ก ๆ ลูกหลานของเจ้าหน้าที่สถานีรถไฟได้มาสนุกสนานกัน บรรยากาศงานเลี้ยงยามเย็นหน้าบ้านก้อนหินคึกคักมาก แม่ลงทุนไปหาซื้อต้นคริสต์มาสขนาดกลางมาประดับตกแต่งบ้าน แม้อาติศย์นี้ยังไม่เข้าสู่ช่วงเทศกาล แต่พ่อเกรงว่าหากจัดงานตรงกับวันปีใหม่จริง ๆ คนอื่นอาจไม่ว่างกัน

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 114)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องของตัวละครที่จะจัดงานปีใหม่ ซึ่งการจัดงานปีใหม่เป็นเรื่องที่วุ่นวาย พ่อของก้อนหินจึงจัดงานเลี้ยงอาหารก่อนถึงวันปีใหม่จริง ๆ เพราะพ่อเกรงว่าหากจัดงานตรงกับวันปีใหม่อาจจะมีคนไม่ว่างกัน เหตุการณ์นี้ทำให้เห็นถึงความรักในชุมชนได้อย่างชัดเจน

เรื่อง เสียงเตือนในเสียงหวูดรถไฟ บทที่ 6 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ตัวละครพบเห็นในท่าทรายข้างสะพานคลองหน้าวัดบ้านล้อม และเล่าถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ดังนี้

เดือนแรมกับมานะศักดิ์ไปถึงท่าทรายข้างสะพานข้ามคลองหน้าวัดบ้านล้อม เห็นรถกระบะเก่าสีสนิมเขรอะจอดเอาท้ายรถกองทราย เดือนแรมรู้ว่ามีขาประจำมาซื้อทราย เขาเห็นรถกระบะคันนี้ค่อนข้างบ่อย เห็นรถรับจ้างบรรทุกทรายตามลั้ง พ่อของมานะศักดิ์ใช้พลั่วตักทรายในกองใส่รถกระบะอย่างรีบเร่ง คนขับรถกระบะวัย

เลยทกลีบตัวพอมหลังค่อมยื่นสวบหรืออยู่ข้างรถ ใกล้ ๆ รถกระบะมี
จักรยานคันหนึ่งจอดอยู่ เขาจำได้ทันทีว่าเป็นจักรยานของธนวิสุทธิ
เขาก็บมานะศักดิ์ยิ้มให้กันแล้ววิ่งลงจากทางรถไฟไปหาธนวิสุทธิ
ด้วยความดีใจกันที่

(เสียงเดือนในเสียงในหวูดรถไฟ : 50)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยเล่าเรื่องประสบการณ์
ใหม่ ๆ ของตัวละครเดือนแรมกับมานะศักดิ์ได้พบเห็น เพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน ตอนท้ายของย่อหน้า
ของการเปิดเรื่องดังตัวอย่างที่ยกมาเป็นการเล่าความรู้สึกนึกคิดของตัวละครเมื่อเห็นจักรยานของ
เพื่อน ๆ ทำให้ผู้อ่านจะคาดเดาว่า เดือนแรมกับมานะศักดิ์จะทำอะไรต่อไป แสดงให้เห็นว่าการเปิด
เรื่องโดยการเล่าเรื่องมีส่วนช่วยนำไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งในเนื้อเรื่องต่อไป

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ บทที่ 11 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่อง
ที่กำลังเกิดขึ้นของตัวละครวีรยุทธในเวลาปัจจุบัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หลังจากเปิดเรียนชั้น ป. 5 ได้สามเดือน วีรยุทธก็ย้ายไป
เรียนที่จังหวัดพังงา พ่อกับแม่ของเขาได้งานปีใหม่ที่มั่นคงที่นั่นจึง
ย้ายไปอยู่ถาวร ก่อนไปวีรยุทธมาพบเดือนแรมกับธนวิสุทธิที่หน้า
สถานีรถไฟบ้านสองในเช้าวันเสาร์ เขาต้องการขอโทษที่ได้ร่วมมือ
กับสมชัยทำไม่ดีไว้กับเพื่อน ๆ มากมาย

(เสียงเดือนในเสียงในหวูดรถไฟ : 87)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยกล่าวถึง
ตัวละครวีรยุทธที่จะย้ายไปโรงเรียนในต่างจังหวัดซึ่งก่อนจะเดินทางไป วีรยุทธไปพบเดือนแรมกับธน
วิสุทธิเพื่อขอโทษที่ได้ร่วมมือกับสมชัยทำไม่ดีกับเพื่อน ๆ มากมาย ทำให้เห็นมิตรภาพระหว่างวีรยุทธ
กับเดือนแรมและธนวิสุทธิที่กลับมาคืนดีกันอีก

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ บทที่ 5 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยใช้วิธีการเล่า
บรรยากาศของห้องเรียนในปัจจุบันนี้ ดังต่อไปนี้

เช้าวันนี้ช่างสดชื่นอย่างยิ่งเหมือนกับหลายเช้าที่สมชัยขาด
เรียน บรรยากาศภายในห้องเงียบสงบ เต็มไปด้วยความสดใส ทุก
คนเรียนกันอย่างสนุกสนาน มีเสียงหัวเราะระรื่นขึ้นบน เด็กผู้หญิง
ทุกคนหน้าตาแจ่มชื่น ดอกยี่มเบ่งบานเต็มกลีบแก้มทั่วห้อง แน่นนอน
ว่าคนที่มีความสุขมากที่สุดคือธนวิสุทธียามว่างเขาจะเดินไปคุยกับ
เพื่อนคนโน้นคนนี้อ่างอิสระเต็มที่เพราะไม่มีสมชัยคอยส่งรังสี

อำมหิตคุกคามเขา เดือนแรมมองดูเพื่อนอย่างมีความสุข อยากให้
บรรยากาศในห้องเรียนเป็นแบบนี้ทุกวัน

(เสียงเดือนในเสียงในห้วงครุฑไฟ : 41)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยกล่าวถึง
บรรยากาศของห้องเรียนในปัจจุบันที่เงียบสงบและมีความสุข เพื่อนนักเรียนสนุกสนานทุกคน
เนื่องจากไม่ต้องเกรงกลัวตัวละครสมชายที่วันนี้ขาดเรียน การเปิดเรื่องโดยเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงของ
บรรยากาศห้องเรียนระหว่างสมชายเข้าเรียนและสมชายขาดเรียน ทำให้มองเห็นความขัดแย้งระหว่างสม
ชายกับนักเรียนทุกคนอย่างชัดเจน

เรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 3 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยเล่าเรื่องลักษณะนิสัยของเจ้าของ
โรงงานในปัจจุบันนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ห่างจากบริเวณบ้านของต้นน้ำไปประมาณสิบกิโลเมตร มี
โรงงานผลิตพลาสติกแห่งหนึ่ง ตั้งมาได้เจ็ดปีแล้ว เจ้าของโรงงานคือ
นายอภิวัฒน์ นักธุรกิจและนายทุนผู้ร่ำรวย ไม่มีใครรู้จักเขาอย่าง
แท้จริง เพื่อนสนิทของเขามีเพียงเงินหรือไม่ก็ตัวเลขในสมุดบัญชี
เท่านั้น

(ในสระน้ำ : 55)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการ
กล่าวถึงลักษณะนิสัยของเจ้าของโรงงานในปัจจุบันนี้ว่า เป็นคนที่ร่ำรวย เพื่อนสนิทของเจ้าของคนนี้
ยึดถือเงินเป็นสำคัญ การเปิดเรื่องโดยเล่าถึงลักษณะนิสัยของเจ้าของโรงงานบอกได้ว่า เจ้าของของ
โรงงานนี้ไม่ได้สนใจการรักษาสิ่งแวดล้อม ต้องการที่จะได้เงินเท่านั้น ทำให้ผู้อ่านเห็นความขัดแย้ง
ระหว่างตัวละครกับสิ่งแวดล้อม

2.3) การเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องในอนาคต

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงห้วงครุฑไฟ บทที่ 19 ผู้แต่งเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่องที่
จะเกิดขึ้นในอนาคตตามแผนกาลเวลา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วันเวลาเคลื่อนไปไม่หยุดนิ่ง ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเปลี่ยนไป
ตามกาลเวลา วันจันทร์หน้าจะเป็นวันแรกของการสอบวัดผล
ปลายปีแล้ว มีเวลาเรียนอีกสิบสองวันเท่านั้น เขาจะมาพบปะพูดคุย
กับนักเรียนนาน ๆ ครั้ง นักเรียนทุกคนยืนฟังกันเงียบ ครูประจำชั้น
ยืนคumnักเรียนอยู่ท้ายแถวของทุกชั้น แดดเช้าเริ่มร้อนจนรู้สึกได้
หลายคนเหงื่อชุ่มใบหน้า

(เสียงเดือนในเสียงในห้วงครุฑไฟ : 147)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยเล่าเรื่องที่จะเกิดในอนาคตตามแผนกาลเวลาเพื่อจะบอกให้รู้เรื่องที่จะเกิดขึ้นมีเรื่องอะไรบ้าง ในตัวอย่างนี้มีเรื่องจะเกิดขึ้นก็คือการสอบวัดผลปลายปีซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของเดือนแรม เพราะว่าหากเดือนแรมได้ระดับหนึ่งก็จะมีรางวัลเป็นคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะกับเครื่องฉายโปรเจกเตอร์พร้อมจอฉายรวมสามรางวัล การเปิดเรื่องโดยเล่าเรื่องในอนาคตจะทำให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของเรื่องที่จะดำเนินต่อไป

3) การเปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนา

การเปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนาเป็นวิธีการเปิดเรื่องที่น่าคำพูดของตัวละครมาไว้ในตอนต้นของเนื้อเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านรู้อุปนิสัยของตัวละครมากยิ่งขึ้น และสนใจเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในเรื่องต่อไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน บทที่ 11 ผู้แต่งใช้การเปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนาเพื่อแสดงอุปนิสัยของตัวละครเอก ดังต่อไปนี้

“ก้อนหิน อยู่ไหมลูก” เสียงลุงข้างตะโกนจากหน้าบ้าน

“อยู่ครับลุง มีอะไรครับ” ก้อนหินส่งเสียงตอบพร้อมกับวิ่งลงบันไดบ้าน

“เห็นไก่ลุงบ้างไหม มันหายไปอีกแล้ว”

“อ้าว เดียวไปถามพ่อกับแม่ให้ละ ลุงเข้ามาก่อน”

“ที่บ้านเลี้ยงแมวแล้วใช่ไหม”

“ใช่ แยะละสิ ไม้รู้ว่ายีนดีปล่อยให้น้ำตาลลงมารีงเล่นหรือเปล่า”

“แมวอายุเท่าไร”

“ไม่ค่อยแน่ใจเหมือนกัน ตัวมันเล็ก ๆ แม่บอกว่าประมาณสามเดือน”

“ถ้ามันลงมาก็คงแค่จ้องไถ่นะ ไม่น่าถึงขั้นกัดหรอก”

“น้ำตาลไม่อยู่บนบ้านจริง ๆ ด้วยลุง” ก้อนหินเดินสำรวจตามใต้โต๊ะและพุ่มไม้ “เอ แต่ไม่เห็นไก่ลุงเลยนะ” เขาช่วยลุงข้างหาไก่”

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 84)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องด้วยบทสนทนา ระหว่างตัวละครเอกกับลุงคนหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่าก้อนหินเป็นเด็กที่มีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือคนอื่น ทำให้ผู้อ่านสนใจตัวละครเอกและบทสนทนาได้ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าก้อนหินกับลุงมีความสัมพันธ์ที่สนิทสนมกัน

เรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 14 ผู้แต่งใช้วิธีการเปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนาระหว่างตัวละครเพื่อนำเรื่องราวไปสู่เหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ว่าไงต้นน้ำ รู้ไหมว่าเราจะทำอะไร”บอยถาม

“ไม่รู้สิ อาจจะมีภารกิจใหม่ให้เราทำก็ได้” ต้นน้ำหวังอยู่
ลึก ๆ ในใจให้เป็นอย่างนั้น

“จริงเหรอ น้ำตื่นเต้นจัง”

(ในสระน้ำ : 92)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้วิธีการเปิดเรื่องโดยการให้บทสนทนาระหว่างเพื่อนที่สนิทสนมกัน เพื่อนำเรื่องราวไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง ทำให้รู้ว่าภารกิจของต้นน้ำและบอยคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรที่ทำให้เกิดเรื่องราวในการดำเนินเรื่องต่อไป

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ บทที่ 22 ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องด้วยใช้บทสนทนาระหว่างคุณยายกับเดือนแรม ดังนี้

“ยายว่าเดือนแรมต้องได้รางวัลแน่ ๆ” ยายให้กำลังใจเขา
“เขาให้ตั้งหลายคน ยายเชื่อว่าหลานต้องเป็นหนึ่งในนั้น” ยายพูด
เต็มปากเต็มคำ

“นั่นเป็นความฝันของผมเลยละครับยาย ผมอยาก
ท่องเที่ยวทั่วไทยไปกับรถไฟมาก” เขาบอกแววดตาเป็นประกาย นึก
ลึ้นให้เรียงความเข้ารอบสุดท้าย “ถ้าได้ไปจริง ๆ ผมจะกลับมาเล่า
เรื่องการเดินทางให้ยายฟังอย่างละเอียดเลย” เขาพูดเอาใจยาย
และอดไม่ได้ที่เอาใจช่วยตนเองไปด้วย

(เสียงเดือนในเสียงในหูดรถไฟ : 170)

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้วิธีเปิดเรื่องด้วยบทสนทนาระหว่างคุณยายและเดือนแรม นอกจากแสดงความรักระหว่างคุณยายกับหลาน ยังนำเหตุการณ์ไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งที่เดือนแรมได้รับรางวัลและได้ไปเที่ยว ซึ่งจะให้ผู้อ่านติดตามอ่านต่อไป

เรื่อง ดินสอแท่งสั้น บทที่ 8 ผู้แต่งใช้กลวิธีเปิดเรื่องด้วยบทสนทนาระหว่างพี่น้องกัน ดังต่อไปนี้

ก้าวไกลเป็นหน้าหนี ชมความเจ็บปวดทุกครั้งให้เห็น
กระดากเหล่านั้น

“พี่ก้าว ต้นกล้าต่อรูปภาพเสร็จแล้วครับ มีอีกชิ้นไหมครับ”

“พี่บอกแล้วไง พี่ไม่อยากเห็นเศษกระดากพวกนั้นอีก”

“แต่มันขาดชิ้นสุดท้ายเดี๋ยวเองนะ”

“ขึ้นสุดท้ายอะไรกัน ไม่มีหรอก”

“พี่ก้าวต้องมีลิ เอามาให้ต้นกล้าเดี๋ยวนี้ละ” ต้นกล้าเถียง

หิวชนฝา

“เฮ้อ บอกว่าไม่มีก็ไม่มีลิ” ก้าวไกลพูดแล้วเดินหนี

“ต้องมีลิ” ต้นกล้าเดินตาม

(ดินสอแห่งสัน : 83)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้เปิดเรื่องด้วยบทสนทนาการพูดโต้ตอบระหว่างตัวละครก้าวไกลและต้นกล้า ซึ่งตัวละครสองคนนี้เป็นพี่น้องกัน การเปิดเรื่องด้วยวิธีนี้ทำให้เรื่องมีชีวิตชีวาและสมจริงมากขึ้น และยังทำให้ผู้อ่านคาดเดาว่าจะเกิดเรื่องอะไรต่อและเหตุการณ์ที่คาดเดานั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่

เรื่อง ดินสอแห่งสัน บทที่ 9 ผู้แต่งใช้กลวิธีเปิดเรื่องด้วยบทสนทนายาระหว่างคุณลุงกับก้าวไกล ดังต่อไปนี้

เมื่อก้าวไกลพาลุงคะนิงมาถึงซอยกำแพงวัดแก้วลาย

กระหนกก็เอ๋ยขึ้น

“ลุงครับ เดินอีกนิดเดียวก็จะถึงซอยเข้าชุมชนแล้ว ผมส่งลุงแค่นี้แล้วกัน”

“เฮ็งจะไปไหนล่ะ” ลุงคะนิงถาม

“ผมจะเข้าไปดูลายกระหนกในวัดสักหน่อยครับ”

“จ้ะไปเถอะ ขอบใจนะหลานชาย”

(ดินสอแห่งสัน : 91)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องด้วยบทสนทนายาระหว่างตัวละคร ลุงคะนิง และก้าวไกล นอกจากทำให้รู้ลักษณะนิสัยของตัวละครก้าวไกลแล้วยัง นำเหตุการณ์ไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง กลวิธีการเปิดเรื่องโดยบทสนทนานี้ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และชักชวนผู้อ่านติดตามอ่านเนื้อเรื่องต่อไป

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน บทที่ 3 ผู้แต่งใช้กลวิธีเปิดเรื่องด้วยบทสนทนายาระหว่างคุณพ่อกับลูก ดังต่อไปนี้

“พ่อ ทำไมสถานีนีถึงชื่อว่าสามเสนล่ะ”

“ก็ตั้งตามชื่อย่านไงลูก แถวนี่เขาเรียกว่าสามเสน”

“แล้วทำไมแถวนีถึงชื่อสามเสนล่ะ”

“เออ นั่นสิ ทำไมนะ ก้อนหินไม่รู้เหรอลูก”

“อ้าว พ่อ ถ้าก้อนหินรู้จะถามพ่อทำไมเนี่ย”

“จริง ๆ แถวนี่ไม่น่าเรียกสามเสนเลยนะ เพราะถนนสาม
 เสนจริง ๆ อยู่แถวศรียาน แต่บ้านเรานี้ใกล้ราชวัตรมากกว่า”
 “ตกลงยังงั้นแม่พ่อ ก้อนหินต้องทำรายงานส่งครูนะ”
 “เธอ ก้อนหินจะทำเรื่องอะไรล่ะ”
 “เรื่องสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เป็นรายงานกลุ่มนะ”
 (ไม่หมอนกับก้อนหิน : 23)

จากตัวอย่างยกมาที่ข้างต้น ผู้แต่งใช้กลวิธีการเปิดเรื่องด้วยบทสนทนาระหว่างพ่อ
 กับลูก นอกจากทำให้ผู้อ่านรับรู้ความเป็นมาของชื่อสถานที่แล้ว ยังนำเรื่องไปอีกเรื่องหนึ่ง ทำให้ผู้อ่าน
 สนใจจะรู้ว่ารายงานของ ก้อนหินจะทำอย่างไรต่อไป

สรุปได้ว่า นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการ
 เปิดเรื่อง 3 วิธี ได้แก่ การเปิดเรื่องโดยการบรรยายภาค การเปิดเรื่องโดยการเล่าเรื่อง และการเปิดเรื่อง
 โดยบทสนทนา เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราว ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่เนื้อเรื่อง
 และยังรู้จักลักษณะนิสัยของตัวละครได้ชัดเจนขึ้น ทำให้เรื่องราวสนุกสนานเพลิดเพลินดึงดูดความ
 สนใจของผู้อ่าน และให้อ่านติดตามเรื่องจนจบเรื่อง

3.2.2 การดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่องเป็นตอนกลางของเรื่อง นับได้ว่ามีความสำคัญ เพราะผู้แต่งจะต้องชัก
 จูงความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องอยู่เสมอ ดังนั้น การดำเนินเรื่องจึงใช้กลวิธีสร้างความขัดแย้งที่
 เร้าใจแล้วคลี่คลายความขัดแย้งเหล่านั้นอย่างแนบเนียนไปจนถึงเป้าหมายในตอนที่เปิดเรื่อง และใช้
 กลวิธีเล่าเรื่องที่เหมาะสมด้วย

จากวิเคราะห์กลวิธีการดำเนินเรื่องของนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แว่นแก้ว ในปี
 พ.ศ. 2557 ได้พบวาทศิลป์ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องคือ การสร้างความขัดแย้ง มี 2 ประการได้แก่

1) ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์ในสังคม เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่
 ได้มาติดต่อสัมพันธ์กันหรืออยู่ร่วมกันในที่แห่งเดียวกัน จะรู้จักกันหรือไม่รู้จักกันก็ตาม ในนวนิยาย
 ทั้งหมด 4 เรื่องนี้ ผู้แต่งสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มีหลายแบบ ได้แก่ ความขัดแย้ง
 ระหว่างเด็กกับเด็ก ความขัดแย้งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างเด็กกับเด็ก

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งระหว่างเด็กกับเด็ก
 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ก้อนหิน ก้อนหิน เรามาแล้ว ลงมาได้แล้ว”

“อะไรกัน อ้าว ใบหม่อน มาทำไมแต่เช้า”

“ก็เรากับต้นตาลนัดกันมาหานายไง”

“เรารู้แล้ว แต่ทำไมมาเข้าขนาดนี้ล่ะ วันนี้วันหยุดนะ”

“เราอยากมาชวนนายไปบ้านลุงข้างเพื่อนข้างบ้านนายนะ”

“ไปทำไม มีอะไร”

“ไปดูไก่ชน สวยดีนะ”

“ไม่ดูหรอก จะไปดูทำไม เห็นอยู่ทุกวัน”

“โธ่ นายก็เป็นแบบนี้ตลอดเลย เดี่ยวต้นตาลก็มาแล้ว”

(ไม่เหมือนกับก้อนหิน : 45)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างตัวละครเด็กชื่อก้อนหินกับเพื่อนที่ชื่อใบหม่อนมีความขัดแย้งกันในเรื่องการไปดูไก่ชนของลุงข้าง แสดงให้เห็นว่าเยาวชนจะมีความสนใจแตกต่างกันดังเช่นก้อนหินไม่สนใจเรื่องการไปดูไก่ชน จึงเกิดการโต้เถียงกันกับเพื่อน

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งระหว่างเด็กนักเรียนทั้งห้องกับเด็กเกเรสามคน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

มานะศักดิ์สะกิดให้เดือนแรมดูเด็กเกเรทั้งสามที่เดินสาย
กันตามกันมาใบหน้ายิ้มระรื่น ยกคิ้วลือตามองกันอย่างมีลัษณคม
ใน เดือนแรมลอบมองด้วยหัวหน้าแล้วเก็บขยะต่อ เด็กผู้หญิงทำ
เป็นมองไม่เห็น ไม่มีใครอยากไปยุ่งด้วย

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 27)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งสร้างความขัดแย้งระหว่างนักเรียนที่มีความประพฤติดีกับนักเรียนเกเรสามคน มีนิสัยและการกระทำแตกต่างกัน ผู้อ่านจะเข้าใจสิ่งที่เยาวชนชอบ และสนใจติดตามว่าความขัดแย้งครั้งนี้จะคลี่คลายอย่างไรต่อไป

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งระหว่างเด็กคือธนวิสุทธิ์กับสมชัยและ วิรุทธิ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“มีอะไรหรือ”

“เหมือนถุงขนมของฉันเลย” เขากระซิบพอให้สุรีย์ศรีได้ยิน
เธอก็หันไปดูกลุ่มของสมชัยที่ยืนยิ้มแผ่อย่างสบายใจเกินเหตุ

“ดูท่าทางจะไม่ดีนะ เธอขึ้นไปดูขนมในห้องลิ” สุรีย์ศรีบอก

ธนวิสุทธิ์วิ่งอ้อมไปทางด้านหน้าตึก ขึ้นบันไดมุขทางด้าน
ขวาห้องไปเปิดกระเปาะดู ขนมสามถุงหายไปแล้ว แน่ใจเลยว่าขนมที่

สามคนนั้นกินเป็นขนมของเขาเอง เขาเดินออกจากห้อง ลงบันไดวิ่ง
กลับไปหลังตึก เกือบชนเพื่อนต่างห้องที่เก็บขยะอยู่ข้างหน้า

“เป็นไงบ้าง สุริย์ศรีถามทันที”

“ขนมของฉันจริง ๆ ด้วย” เขาพูดเบา ๆ ออดหันมองไปทาง
สมชัยกับพวกไม่ได้ เขาเห็นสมชัยแลบลิ้นปลิ้นตาใส่ โยกย้ายสาย
สะเอวไปมาอย่างยียวน ยงวิทย์กับวีรยุทธยิ้มเจ้าเล่ห์

(เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ : 27-28)

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ผู้แต่งสร้างความขัดแย้งระหว่างเยาวชน 2 คน
คือ ธนวิสุทธิ์กับสมชัยและวีรยุทธในเรื่องการทำความดีกับการทำความชั่ว ในตัวอย่างนี้ ตัวละครสมชัย
กับวีรยุทธขโมยขนมของธนวิสุทธิ์ และยังนำขนมที่ขโมยมาหลอกเพื่อนนักเรียนอีก ผู้อ่านจะเห็น
นิสัยของเยาวชนผ่านบทสนทนาของสมชัยกับวีรยุทธได้อย่างชัดเจน ในความขัดแย้งที่เป็นปัญหา
ต่อกันและสนใจว่า การดำเนินเรื่องวิธีนี้ทำให้เรื่องมีชีวิตชีวามากขึ้น

2. ความขัดแย้งระหว่างเด็กของผู้ใหญ่

ในนวนิยายทั้งหมด 4 เรื่องที่จะศึกษา ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งระหว่างเด็ก
กับผู้ใหญ่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อะไรกันนี่ ยินดีไม่ค่อยได้ไปบ้านลุงข้างแต่ทำไมเล่าได้
เป็นเรื่องเป็นราวขนาดนี้”

“ยินดีรู้”

“พอเถอะลูก กินข้าวเถอะ” ผู้เป็นแม่ขำในความเดียงสา
ของลูกชาย

“แต่ยินดีไม่เล่นพนันนะ ไม่ดี”

“หือ อะไรนะ แสดงว่าเวลาไปที่บ้านนั้นเขาเล่นพนันไก่ชน
ด้วยหรือ”

“ยินดีไม่ได้เล่น”

“นั่นไง แม่ว่าแล้วเซียว เดี่ยวต้องไปคุยกับลุงข้างสัก
หน่อย”

“แม่ ก้อนหินว่าอย่าให้น้องไปบ้านนั้นดีกว่านะ อีกรูปไป
คุยกับลุงข้างก็คงช่วยอะไรไม่ได้หรอก เพราะยังงั้นพวกเขาก็ไม่เลิก
อยู่ดี ก้อนหินออกความเห็น เขาคิดว่าการทนายผลเล็ก ๆ น้อย ๆ
ของผู้ใหญ่ไม่ควรให้เด็กเข้าไปร่วมรับรู้ แต่ป่านนี้จะมาห้ามผู้ใหญ่

ไม่ให้ทำคงไม่ทันเสียแล้ว ทางที่ดีที่สุดคือต้องป้องกันไม่ให้เด็กในบ้านตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องพวกนี้”

(ไม้หมอนกับก้อนหิน : 46)

จากตัวอย่างที่ยกมา เห็นได้ว่าความขัดแย้งระหว่างเด็กชายก้อนหินกับลุงช้างที่ชอบเล่นการพนันโดยเล่าถึงก้อนหินที่ไม่ชอบการเล่นพนัน ก้อนหินจึงได้ห้ามน้องชายไปเที่ยวบ้านลุงช้าง เพราะว่าก้อนหินคิดว่าการเล่นไพ่เป็นเรื่องที่ไม่ดี ก้อนหินไม่ต้องการอยากให้น้องชายสนใจเรื่องนี้ เหตุการณ์นี้ทำให้เห็นชัดเจนว่าก้อนหินกับลุงช้างมีความขัดแย้งกันในเรื่องการพนัน แต่เนื่องจากว่าก้อนหินกับลุงช้างมีความสัมพันธ์ที่ดี เขาไม่สามารถกล่าวลุงช้างได้ เขาจึงใช้วิธีไม่ให้น้องชายเกิดความสนใจในการเล่นพนันก็คือการห้ามน้องชายไปเล่นที่บ้านลุงช้าง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่าตัวละครเด็กและผู้ใหญ่มีความขัดแย้งกัน

เรื่อง ไม้หมอนกับก้อนหิน ผู้แต่งสร้างความขัดแย้งระหว่างพ่อกับลูกก้อนหินดังต่อไปนี้

“อ้าว แต่นี่เป็นรายงานกลุ่มนะลูก ต้องช่วยกันทำสิ ก้อนหินจะทำคนเดียวไม่ได้นะ”

“ก้อนหินหาข้อมูลแล้วให้สองคนนั้นไปช่วยกันพิมพ์กับเข้าเล่มไป แบบนี้ก็ช่วยกันแล้ว”

“แล้วใครรายงานหน้าชั้น”

“ก็ก้อนหินไง”

“จะดีหรือลูก พ่อว่าเหมือนก้อนหินทำคนเดียวเลย ลูกลองถามเพื่อนหรือยัง”

“ไม่ต้องถามหรือพ่อ พวกนั้นต้องยอมอยู่แล้ว ก้อนหินไปอาบน้ำก่อนนะ” ลูกชายพูดจบก็เดินขึ้นบ้านไปเลย

ผู้เป็นพ่อมองตามลูกชายไปอย่างไม่เข้าใจ หลายครั้งที่เขาพยายามบอกให้ก้อนหินทำตัวสบาย ๆ กว่านี้ แต่ลูกชายคนโตดูเหมือนไม่ค่อยรับฟังที่เขาพูดนัก

(ไม้หมอนกับก้อนหิน : 23)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า บทสนทนาระหว่างพ่อกับก้อนหินสะท้อนให้เห็นว่ามีความคิดที่แตกต่างกัน พ่อไม่ต้องการให้ก้อนหินทำงานกลุ่มโดยรับผิดชอบคนเดียว แม้ว่าก้อนหินจะคิดว่าการที่เพื่อนในกลุ่มช่วยพิมพ์รายงานก็ถือว่าเพื่อนทำงานกลุ่มด้วยแล้ว ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งระหว่างพ่อกับลูกทำให้ผู้อ่านมองเห็นความคิดของก้อนหินที่ไม่ถูกต้อง พ่อจึงพยายามสอนให้ลูกเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มต้องรู้หน้าที่ของตัวเองให้ชัดเจน

เรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งระหว่างคุณยายกับลูกหลาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แต่แม่ยายของเขาก็เลี้ยงหลานด้วยความรัก และเอาใจใส่
มาก เขาไม่ได้คิดจะโทษว่าท่านทำให้ก้อนหินเป็นเด็กแบบนี้
เพียงแต่หากเขาได้อยู่กับลูกในช่วงวัยเด็กมากกว่านี้ ก้อนหินคงเป็น
เด็กร่าเริงเหมือนกับยีนดี นี้อาจเป็นสาเหตุที่แม่ยายของเขาไม่ค่อย
ชอบหลานชายคนเล็กเท่าไรนัก เพราะท่านเห็นว่าเมื่อเขาอยู่กับ
ยีนดีมักเล่นอะไรเป็นเด็ก ทำให้ยีนดีไม่คิดเรื่องเรียน

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 24)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งระหว่างยายกับหลานชายที่ชื่อก้อนหิน เพราะว่ายายคิดว่าหลานชายเป็นเด็กที่ไม่รักการเรียน ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นความรู้สึกความคิดที่ขัดแย้งกันระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก เพราะผู้ใหญ่ได้เห็นความสำคัญของการศึกษา ส่วนเด็กไม่สนใจการเรียน ชอบเล่นสนุกสนาน จึงมักเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งกันผ่านตัวละครยายกับหลาน ทำให้เรื่องสนุกสนานและมีชีวิตชีวามากขึ้น

เรื่อง ดินสอแห่งสัน ผู้แต่งสร้างความขัดแย้งกันระหว่างเด็กกับคุณชาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ดูดี ๆ ลี เขาไม่ได้ฉีก”

“ผมไม่ได้ตาบอดสักหน่อย”

“ถ้ามีหลายชิ้นมันจะสมบูรณ์แบบกว่านี้”

“ไม่จริง มันไม่มีอะไรสมบูรณ์” ก้าวไกลเถียง

“ลุงเชื่อว่ากระดาษชิ้นนี้จำเป็นสำหรับเอ็ง มันอาจเป็นคำตอบที่เอ็งกำลังรออยู่ได้”

“ลุงว่ามันสำคัญกับผมถึงขนาดนั้นเชียวหรือครับ” ก้าวไกล

ถาม

“ใช่ เอ็งดูสิ” ลุงคะนึ่งคะยั้นคะยอ

“ผมไม่ดูให้เสียลูกตาหรอกครับ” ก้าวไกลกระแทกเสียง
แล้วคว้ากระดาษชิ้นนั้นยัดใส่กระเป๋าทางเกงนักเรียนเพื่อตัดความรำคาญ

“ไม่ว่าเอ็งจะคิดยังไง ลุงถือว่าได้คืนของให้แล้วนะ ลุงจะได้สบายใจเสียที”

(ดินสอแห่งสัน : 82)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งสร้างความขัดแย้งกันระหว่างเด็กก้าวไกลกับคุณชาญโดยกล่าวถึงภาพวาดที่ถูกคุณชาญฉีกแล้วทิ้งไป เรื่องนี้ทำให้ก้าวไกลเสียใจและเกิดความท้อแท้ แต่ลุงนำกระดาษที่ถูกฉีกทิ้งคืนให้ก้าวไกลและบอกว่า กระดาษชิ้นนี้จะเป็นสิ่งสำคัญของก้าวไกล หวังว่าก้าวไกลจะฟื้นความเชื่อมั่นในการวาดภาพ กลวิธีการสร้างความขัดแย้งนี้จะทำให้เรื่องมีชีวิตชีวามากขึ้น

2) ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร

ความขัดแย้งภายในใจของตัวละครเป็นความขัดแย้งที่ตัวละครต้องต่อสู้ในความคิดของตนเอง และจะต้องเลือกทางเลือกที่มีหลาย ๆ ทางในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดสับสนในใจเป็นความทุกข์ที่เกิดมนุษย์ในเวลาที่ต้องเลือกทางใดทางหนึ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ครอบครัวของก้อนหินกับเพื่อน ๆ ออกจากเทเวศร์ราวหก

โมงเย็น

โดยพ่อแวะส่งใบหมอนกับต้นตาลที่บ้าน พ่อแม่ของใบหมอนและต้นตาลออกมารับหน้าบ้าน พวกเขามีท่าที่ยินดีเมื่อได้พบก้อนหินเพราะทุกคนชื่นชมเขามาก ก้อนหินคิดว่าพ่อแม่ของเพื่อนคงได้รับแต่ข้อมูลดี ๆ เกี่ยวกับเขาผ่านลูกชายตัวเองแน่นอน เขารู้สึกขอบคุณเพื่อนทั้งสองที่พูดถึงเขาแต่ในแง่ดี หลายครั้งเขาอาจรำคาญเพื่อนอยู่บ้าง แต่ทั้งคู่ก็ไม่เคยมีท่าที่ไม่พอใจเขาเลย

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 54)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น เป็นกลวิธีการแต่งโดยใช้ความขัดแย้งในจิตใจของตัวละคร เมื่อเพื่อนของก้อนหินพูดถึงเขาแต่ในแง่ดี จึงทำให้พ่อแม่ของเพื่อนได้รับแต่ข้อมูลดี ๆ ทำให้ก้อนหินที่รู้สึกไม่ดีกับเพื่อน แต่ในเหตุการณ์ทำให้เห็นความนึกคิดของก้อนหินที่ขัดแย้งว่า ก้อนหินรู้สึกอับอายเพื่อน เพราะเพื่อนเขาไม่เคยมีท่าที่พอใจมาก่อน บางที่รำคาญเพื่อนแต่เพื่อนทำดีกับเขาสะท้อนให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงความคิดของตัวละครอย่างชัดเจน

เรื่อง ดินสอแท่งสั้น ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครก้าวไกลดังต่อไปนี้

ช่วงเวลานั้น ก้าวไกลอยากเอ่ยปากขอแม่กลับไปเรียน ทว่ามองน้ำพริกตาแดงค้างสองวันที่แม่เอามาชอยหอมแดงใส่ บีบมะนาว และเติมน้ำปลาอีกหน่อยให้น้ำกินเหมือนโคลกใหม่ ๆ กับยอดกระถินสดที่เพิ่งเก็บจากข้างทางรถไฟมาล้างจะสะอาด และไข่ต้มอีกสี่ฟอง มองแม่ หญิงวัยสาวสิบต้น ๆ ร่ามผอม ผิวคล้า ใบหน้าตอบ ดวงตาเศร้าสร้อย มีรอยของความตรากตรำมาทั้งชีวิต ที่กำลัง

ตักข้าวเข้าปากเคี้ยวหมุบหมับ มือข้างหนึ่งกอดฟางข้าว น้องคน
สุดท้องซึ่งกำลังดูคนมาจากยอดดอก ภายในใจของเขารู้สึกเหน็บหนาว
คำพูดที่กำลังจะหลุดออกจากปากถูกกลืนหายลงคอจนหมดสิ้น

(ดินสอแห่งสั้น : 15)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการแต่งโดยสร้างความ
ขัดแย้งความคิดภายในจิตใจของตัวละคร โดยกล่าวถึงก้าวไกลที่อยากขอโอกาสไปเรียนต่อ แต่เมื่อ
มองเห็นว่าแม่ทำงานหนักลำบากไม่มีเงินให้เขาเรียนและยังต้องเลี้ยงน้อง ๆ ก็ตัดสินใจไม่พูดอะไรกับ
แม่อีก ทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นความอึดอัดใจของตัวละคร การสร้างความขัดแย้งภายในจิตใจของ
ตัวละครก้าวไกลทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกสับสนในจิตใจของตัวละครอย่างชัดเจน

เรื่อง ดินสอแห่งสั้น ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครก้าวไกล
กับต้นกล้า ดังนี้

“พี่ก้าวไกล ต้นน้ำจะไปโรงเรียน” ต้นกล้าพูดเสียงเครือ

ต้นกล้าเงยหน้าขึ้นมองก้าวไกลเพื่อรอคำตอบ เขาเคยไป
โรงเรียนทุกวันจู้ ๆ ต้องมีเหตุจำเป็นหยุดเรียนกลางคัน ดูเหมือนเขา
จะมีปฏิกริยาแบบนี้ทุกครั้งเมื่อเห็นเด็กในวัยเดียวกันได้มีโอกาสไป
โรงเรียน ก้าวไกลก็ไม่ต่างจากต้นกล้า เมินหน้าหนีพยายามข่ม
ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเอาไว้ เมื่ออดเปรียบเทียบตัวเองกับเด็กคน
อื่น ๆ ไม่ได้

“มาเถอะต้นกล้า” ก้าวไกลพูดเสียงแผ่ว

ต้นกล้าพยักหน้าหงิก ๆ แก้มตอบอาบน้ำตา สะอื้นอีก ๆ
พยายามหักห้ามใจก่อนจะหันหลังเดินตามพี่ชายไป

(ดินสอแห่งสั้น: 18)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการแต่งโดยสร้างความขัดแย้ง
ภายในจิตใจของตัวละครก้าวไกลกับต้นกล้าในเรื่องการศึกษา เนื่องจากพ่อของก้าวไกลและต้นกล้า
เสียชีวิตไป แม่มิรายได้ไม่เพียงพอที่จะให้ลูกเข้าเรียนได้ ก้าวไกลกับต้นกล้าจึงขาดโอกาสเข้าเรียน
แต่ตัวละครสองคนนี้ต้องหักห้ามใจตัดสินใจเลือกที่จะไม่ไปโรงเรียน ในตัวอย่างนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ
ความรู้สึกผิดหวัง และไม่มีทางออกที่ตอบสนองความต้องการของตัวละครอย่างชัดเจน

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สร้างความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครชาญชัย
ดังต่อไปนี้

ชาญชัยเหม่อมองหมูไม้ข้างบ้านอย่างเหนียวแน่น ร่างกาย
ของเขาไม่ได้เจ็บป่วย แต่จิตใจต่างหากที่ไม่สู้ดีนัก ปัญหาหลายเรื่อง

ถ้าโถมเข้ามาจนยากจะรับไหว แม้ใจจริงเขาอยากจะปิดมันทิ้งไปให้
พ้น อยากร่วงหนีไปอยู่เฉย ๆ แถวชายทะเลอันเงียบสงบ แต่เขาก็ทำ
ไม่ได้เพราะหน้าที่และความรับผิดชอบครั้งไว้

(ในสระน้ำ : 45)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการแต่งโดยสร้างความขัดแย้ง
ในจิตใจของตัวละครชายที่มีความอ่อนแอทางสุขภาพร่างกายกับต้องรับผิดชอบทำทางหน้าที่
ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความเหนื่อยทั้งภายในจิตใจและร่างกาย แต่เนื่องจากหน้าที่และความรับผิดชอบ
ของชายชาย เขาต้องพยายามต่อสู้กับตนเองและแก้ปัญหาให้สำเร็จ ทำให้เห็นว่าตัวละครชาย
สามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ

สรุปได้ว่า นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแกว่าว พ.ศ. 2557 ผู้แต่งใช้กลวิธีการ
ดำเนินเรื่อง 2 วิธี ได้แก่ การสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และการสร้างความขัดแย้ง
ภายในจิตใจของมนุษย์ เพื่อสะท้อนความสัมพันธ์ตัวละครกับตัวละคร ทำให้มองเห็นพฤติกรรม
และอุปนิสัยของตัวละครที่เป็นเด็กและเยาวชน ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนานและสมจริง
มากยิ่งขึ้น

3.2.3 การปิดเรื่อง

การปิดเรื่องคือ การหยุดการดำเนินเรื่อง หรือการจบเรื่อง นวนิยายสำหรับเยาวชนที่
ได้รับรางวัลแวนแกว่าวในปีพ.ศ. 2557 จำนวน 4 เรื่อง พบว่ากลวิธีการปิดเรื่องมี 3 ลักษณะ ได้แก่
การปิดเรื่องแบบสุขนานุกรมการปิดเรื่องแบบโคกนาฏกรรม และการปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิด
เอง ดังต่อไปนี้

1) การปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม

การปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม เป็นกลวิธีการปิดเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสุขสมหวัง
เมื่อเรื่องราวได้รับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และคลี่คลายไปในทางที่ดี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ มีตัวอย่างดังนี้

“หากความฝันของข้าแตกสลายในครั้งนี้ เจ้าจงแต่งฝันให้
ข้าใหม่ซะเดือน”

เดือนแรมกระซิบบอกดวงเดือนอย่างแผ่วเบาละมุนละไม
ท่ามกลางน้ำค้างที่พร่างโปรยลงมาบนความเหน็บหนาวจับใจของเขา

เดือนแรมตื่นจากภวังค์ความคิดเมื่อได้ยินเสียงรถด่วน
พิเศษยะลากรุงเทพฯ เปิดหวูดดังมาแต่ไกล แสงไฟจากหัวรถจักร
ส่องสาดจ้าเป็นลำ เขาลุกจากม้านั่งที่อยู่เยื้องกับสะพานเหล็กซึ่ง
ทอดตัวดำทะมึนข้ามทางรถไฟไปอีกฝั่ง หัวกระเป่าเอกสารสีด้า

เตรียมพร้อมขึ้นรถไฟ พຽ່ນຸ້ນີ້ເຂົາຕ້ອງເຂົ້າປະຊຸມຮ່ວມກັບຄະນະ
ຜູ້ບຸຮານຂອງບຸຮານແຕ່ເຂົ້າ ເມື່ອຂບວນຮຸດໄຟເຂົ້າເທິຍບານຊາລາ
ເຂົາກ້າວເທົ່າເທິຍບັນບັນໄດ້ຂຶ້ນໄປຢ່າງມັ່ນຄຽງ ອດນີ້ຄືຄວາມຝັນໃນ
ວັຍເດັກຂອງຕົວເອງໄດ້

(ເສິຍງເດືອນໃນເສິຍງຮຸດໄຟ :190)

ຈາກຕົວຢ່າງນີ້ ຜູ້ແຕ່ງຈບເຣື່ອງເມື່ອເດືອນແຮມມີຄວາມຫວັງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມຝັນບຸຮານຮຸດ
ຊີວິດຈະມີຄວາມມັ່ນຄຽງສູ່ອຸນາຄຕ ແມ່ເດືອນແຮມມີຄວາມຍາກລຳບາກແລະມີຄວາມທຸກໆແຕ່ເດືອນແຮມ
ໄດ້ທ້ອທ້າ ມີຄວາມຝັນຢູ່ໃຈທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຊີວິດໃຫ້ຊີວິດດີຂຶ້ນໂດຍຮ່ວມຈະກ້າວເດີນຕໍ່ໄປເມື່ອນັ້ນ
ການເດີນທາງໂດຍຮຸດໄຟໄປສູ່ສະຖານີປາຍທາງຢ່າງຮາບຮື່ນ

ເຣື່ອງ ເສິຍງເດືອນໃນເສິຍງຮຸດໄຟ ບທທີ່ 10 ຜູ້ແຕ່ງປິດເຣື່ອງແບບສຸຂນາຊາຊາຊາ
ຈບເຣື່ອງໂດຍທີ່ມີຄວາມອບອຸ່ນແລະຄວາມໂຊດດີທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຍິ່ງວິທິ ດັ່ງນີ້

“ຮ້ອນຍາກມີເພື່ອນດີ ໆ ເມື່ອນັ້ນພວກນາຍຕອດໄປ”

ທຸກຄົນທັນມອນຍິ່ງວິທິເປັນຕາເດີຍ ສີ່ນ້ຳຂອງເຂົາເຮົາຮ້ອນ
ນ້ອຍເນື້ອຕໍ່ໃຈໃນຊີວິດທີ່ຜ່ານມາ ເດືອນແຮມຍິ່ງວິທິເປັນໄປເຂົາເຮົາເບາ
ໆ ຟລາງໃຫ້ກັບໃຈ

“ພວກເຮົາທຸກຄົນກໍ່ດີໃຈທີ່ມີນາຍເປັນເພື່ອນນະຍິ່ງວິທິ”

“ໃຊ້” ພວກເຮົາຍິ່ງວິທິເປັນຄຳພຸດຂອງເດືອນແຮມຮ່ວມກັນ ຍິ່ງວິທິ
ມອນສາຍຕາເພື່ອນທີ່ລະຄົນແລ້ວຍິ່ງວິທິ ໆ

(ເສິຍງເດືອນໃນເສິຍງຮຸດໄຟ : 86)

ຈາກຕົວຢ່າງທີ່ຍົກມາຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ຜູ້ແຕ່ງໃຊ້ຄວາມວິຊາປິດເຣື່ອງແບບສຸຂນາຊາຊາຊາ
ທີ່ເດືອນແຮມແລະເພື່ອນ ໆ ຮູ້ສຶກທີ່ດີທີ່ມີເພື່ອນທີ່ດີຢ່າງຍິ່ງວິທິ ແສດຊິງມິຕຣາຟາ ແລະຄວາມສັມພັນທີ່ມີ
ອບອຸ່ນໃຈທີ່ມີເພື່ອນທີ່ດີ ເຫັນຮາຟຊີວິດເຍາວຊນທີ່ມີຄວາມສຸຂ

ເຣື່ອງ ດິນສອແຫ່ງສິ້ນ ບທທີ່ 3 ຜູ້ແຕ່ງປິດເຣື່ອງແບບສຸຂນາຊາຊາຊາໂດຍການເລ່າເຣື່ອງ
ຄວາມຮູ້ສຶກມີຟຣັງຢູ່ໃຈຂອງຕົວລະຄົນທີ່ຮູ້ກ້າວໄກ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ແມ່ຈະເຫັນເຫນືອຍຫຼືອກດັດ ກ້າວໄກຈະອດທນຢ່າງເຕັມ
ໃຈ ເພິ່ງເຕັມໃຈ ເພິ່ງຄຳພຸດໄມ່ກີ່ຄຳຂອງຊາຊາ ເຂົາຮູ້ສຶກສດຊິງມີຟຣັງຮາ
ນ້ຳເຍິນຊໂລມຈິດໃຈ ມີເຣິຍວແຮງຮັບຮາຟາທີ່ພັນຮາການຮ້ອນຮັດເຂົາໄວ້
ເຫນືອຍນ້ຳໃຫ້ເຂົາກ້າວຮາຊໂດດໄດ້ໄກເກີນກວ່າປັດຮາກັບຮອນເທົ່າແຕະ
ດິບດິດສປຣິງ

ຄຳພຸດຂອງຊາຊາສົ່ງຜົນຮາຟາຕໍ່ການດຳຮາງຊີວິດຂອງກ້າວໄກ
ດ້ວຍ ເຂົາເລິກຂອທານ ມອນຮາງານທຳ ຮັບຈັ່ງລັ່ງຈານ ເພຣາະໄມ່

ต้องการให้แม่กับน้อง ๆ ต้องลำบากพากันร่ำร้อนขอทาน ต้นกล้าก็
จะได้ไปโรงเรียนสมใจหวังด้วย

(ดินสอแห่งสิ้น : 40)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการปิดเรื่องแบบ
สุขนานุกรม โดยเล่าถึงความเหน็ดเหนื่อย หรือความกดดันที่มีมากแค่ไหน แต่ก้าวไกลก็มีความอดทน
และพยายามที่จะมีชีวิตที่ดีไม่ให้ครอบครัวต้องลำบากอีกต่อไป การจบเรื่องแบบสุขนานุกรมทำให้
เรื่องมีชีวิตชีวามากขึ้น

เรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 5 ผู้แต่งปิดเรื่องแบบสุขนานุกรมโดยจบเรื่องโดยตัวละคร
หยุดโต้เถียงกันและมีความเข้าใจต่อกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ต้นน้ำ” บอยคว่ำไหล่เพื่อนไว้ “เราขอโทษนะที่ทำให้นาย
เดือนร้อน” เขากล่าว สิ้นน้ำสำนึกผิดและเศร้าหมองอย่างยิ่งแบบที่
ต้นน้ำไม่เคยเห็นมาก่อน

ต้นน้ำยิ้ม “ไม่เป็นไรหรอกน่า” เขาบอกแล้วกอดคอเพื่อน
พาเดินไปด้วยกัน แต่ก่อนจะพ้นจากสระน้ำ เขาก็หันกลับไปมองอีก
ครั้ง ตอนนี้เขาพอจะรู้แล้วว่าความรู้สึกที่เกิดขึ้นยามสบตาคืออะไร

มันคล้าย ๆ กับความหลงใหลและละห้อยหา

(ในสระน้ำ : 38)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม
เป็นการปิดเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ตัวละคร “ต้นน้ำ” กับตัวละคร “บอย” หยุดโต้เถียงกัน
บอยสำนึกได้และขอโทษต้นน้ำสะท้อนให้เห็นว่าระหว่างตัวละครสองคนนี้มีความเข้าใจกัน และ
ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตลอดไป การปิดเรื่องแบบสุขนานุกรมทำให้ผู้อ่านรู้สึกเป็นสุขไปกับตัวละคร

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน บทที่ 10 และบทที่ 11 ผู้แต่งใช้กลวิธีปิดเรื่องแบบ
สุขนานุกรมโดยเล่าความสัมพันธ์และความรักในครอบครัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้เป็นแม่ขำในความกระตือรือร้น รวมถึงท่าทางภูมิใจ
เหลือเกินของลูกชายคนเล็ก ก็น่าภูมิใจอยู่หรอก เพราะนี่เป็น
ครั้งแรกที่ก้อนหินซื้อของมาฝากน้อง แม่เป็นของเล็กน้อยแต่ท่าทาง
น้องชายดีใจมากเป็นพิเศษเนื่องจากยินดีไม่เคยประจบที่ชายสำเร็จ
สักครั้ง ครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่น้องเป็นแน่

(ไม่หมอนกับก้อนหิน (บทที่ 10) : 83)

แต่...ถ้าทำงานเสร็จ ยินดีจะชวนไปหมอนเล่นก็ได้นะ
ก้อนหินพูดกับน้องพลางยิ้ม

เมื่อยินดีได้ยื่นถึงทำหน้าที่ประหลาดใจ ขณะเดียวกันเขาก็ดี
ใจจนแทบลืมกินข้าวเลยทีเดียว ส่วนพ่อกับแม่ต่างมองหน้ากันอย่าง
สงสัย แต่ก็ดีใจมากเช่นกันที่ลูกชายคนโตใจดีกับน้องชายมากขึ้น
(ไม่หมอนกับก้อนหิน (บทที่ 11) : 90)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม
เป็นการปิดเรื่องโดยกล่าวถึงเรื่องความสุขและความอบอุ่นของคนในครอบครัวเมื่อทุกคนมี
ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างตัวละครพี่และตัวละครน้อง แสดงให้เห็นความรักความผูกพันกัน
และความเข้าใจระหว่างพี่น้องสองคนนี้ส่งผลให้พ่อแม่มีความสุขใจ ทำให้ผู้อ่านมีความสุขกับตัวละคร

2) การปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม

การปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรมเป็นกลวิธีการจบเรื่องด้วยความเศร้าโศก
ความผิดหวังและความสูญเสีย เป็นต้น ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกเสียใจหรือเศร้าใจ จากการวิเคราะห์
นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 พบว่ามีการปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม ดังนี้

เรื่อง ดินสอแท่งสั้น บทที่ 4 ผู้แต่งปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรมโดยจบเรื่อง
ความยากลำบากของก้าวไกล แต่แม่ชีวิตของก้าวไกลลำบากมากน้อยเพียงใด ก้าวไกลก็พยายามอดทน
เรียนในเงื่อนไขที่จำกัด ดังนี้

ไม่มีคันทันที่บ้านของก้าวไกลปราศจากแสงตะเกียงก้าวไกล
เรียนรู้จากการมองก่อนลงมือวาดทุกครั้ง เขาวาดลายไทย

ทุกลายบน

ปกสมุดจนไม่มีลายเหลือให้วาดตามอีก

(ดินสอแท่งสั้น : 51)

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการปิดเรื่องโดยจบด้วยเรื่องความ
ยากลำบากในการเรียนวาดภาพของก้าวไกล ซึ่งแม้ว่าก้าวไกลไม่มีโอกาสไปเรียนวาดภาพที่โรงเรียน
ไม่มีสมุดวาดภาพ และในบ้านไม่มีแสงไฟเขาต้องเรียนรู้จากการฝึกตัวเอง แต่แม่ลำบากมากเพียงใด
ก้าวไกลพยายามอดทนเรียนรู้ในโอกาสที่จำกัด ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเศร้าใจและสงสัยว่าทำไม
ก้าวไกลจึงประสบกับอุปสรรคในชีวิตมากมาย

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน บทที่ 3 ผู้แต่งใช้กลวิธีการปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม
โดยตอนจบตัวละครไม่หมอนคิดถึงพ่อแม่ของตัวเอง แต่ไม่สามารถจะพบพ่อแม่ได้ เพราะพ่อแม่ไม่หมอน
เสียชีวิตไปแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ไม่หมอนยืนมองบ้านไม้สองชั้นตรงหน้าด้วยความรู้สึกโดด
เดี่ยว เธอไม่รู้ว่านานเท่าใดแล้วที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัวดังเช่น
เด็กชายก้อนหิน เธอคิดถึงบ้านเหลือเกิน บ้านที่มีพ่อแม่อยู่

พร้อมหน้า ทว่าปิดเทอมครั้งนั้นทำให้เธอต้องจากพวกเขาไปตลอดกาล
ไม้หอมไม่รู้ว่แม่ยังคิดถึงไม้หอมนอนอยู่ไหม แต่เธออยากเจอ
แม่เหลือเกิน อยากให้แม่รู้ว่าไม้หอมรักและเป็นห่วง

ไม้หอมอยากขอโทษที่เธอไม่สามารถอยู่กับแม่ได้อีกแล้ว

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 29)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งปิดเรื่องแบบโบศกนาฏกรรมโดยบรรยาย
ความคิดถึงและ ความเศร้าโศกของไม้หอม เพราะว่าไม้หอมเป็นตัวละครที่เป็นวิญญาณที่ไม่ใช่
มนุษย์ แต่ก็ยังมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างมนุษย์ คือ คิดถึงแม่และเป็นห่วงแม่อยู่ แสดงให้เห็นถึงความรัก
ความผูกพันในครอบครัว ไม้หอมถูกรถไฟชนจนเสียชีวิตจึงไม่สามารถดูแลแม่ได้ ผู้แต่งใช้กลวิธีการ
ปิดเรื่องแบบโบศกนาฏกรรมโดยไม้หอมเล่าถึงความโศกเศร้าที่เธอไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้
แต่ก็มีความรักต่อครอบครัวตลอดกาล ผู้อ่านจะเกิดความสงสาร และ ความเศร้าใจที่ไม้หอมเสียชีวิต
และความรู้สึกห่วงใยแม่โดยไม่สามารถอยู่กับแม่ได้อีกต่อไป

3) การปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเอง

การปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิด เป็นกลวิธีการปิดเรื่องโดยจบเรื่องแบบทิ้ง
ท้ายปล่อยให้ผู้อ่านนึกคิดเรื่องราวต่อไปเอาเองว่าเรื่องจะดำเนินต่อไปอย่างไร กลวิธีนี้ทำให้อ่านเกิด
แง่คิดเชิงสร้างสรรค์ในการสร้างเรื่องราวต่อไปตามความคิดของแต่ละคน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก้อนหินและเพื่อนแยกย้ายกันกลับบ้าน เขายังไม่ได้ตอบใบ
หมอนว่าทำไมถึงเลือกชมรมถ่ายภาพ มีเพียงตัวเขาที่รู้ว่าเหตุใดจึง
เป็นชมรมนี้ ก้อนหินหยุดเดิน และมองตามขบวนรถไฟที่วิ่งผ่าน
หน้าเขาไปด้วยหัวใจเปี่ยมสุข เขาอาจเลือกถ่ายภาพรถไฟ ถ่ายภาพ
วิถีชีวิต เพื่อสะท้อนมุมมองของเขาต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไป
แน่นอนว่าไม่ใช่สิ่งเหล่านั้นหรอกที่เปลี่ยน แต่เป็นความคิดของเขา
ต่างหาก เขาอาจถ่ายรูปพ่อกำลังกำลังปฏิบัติหน้าที่ หรือป้าหน้าเขา
อาจไปถ่ายภาพรถจักรไอน้ำกับเพื่อนก็ได้ แต่เหนือสิ่งอื่นใด
ภาพแรกที่เขาจะถ่ายเพื่อเป็นที่ระลึก และยังเป็นคำตอบที่ลงตัวที่
สำหรับคำถามของใบหมอนคือภาพ “ไม้หอม”

ก้อนหินคิดขณะเดินผ่านรั้วเข้าบ้านไป

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 134)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น ผู้แต่งใช้กลวิธีแบบทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิดเองว่า
ตัวละครจะถ่ายภาพอะไรต่อไป โดยให้ตัวละครก้อนหินบอกว่าเหตุผลที่เลือกชมรมถ่ายภาพ
และกล่าวถึงภาพที่เขาต้องการถ่ายภาพไว้ หลาย ๆ ภาพโดยไม่ยุติว่าจะเป็นภาพอะไร ไม้หอมพูดถึง

หมายถึงอะไร แล้วก้อนหินมีมุมมองด้านไหนบ้างที่ได้เปลี่ยนไป เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านคิดว่าตัวละครจะถ่ายภาพใดในเรื่องนั้น

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน บทที่ 9 ผู้แต่งปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเองโดยเล่าเรื่องการเลี้ยงสัตว์ที่น้องชายของตัวละครเอกจะต้องรับผิดชอบเลี้ยงสัตว์ต่อไปและจะทำหน้าที่นี้ไปได้นานเท่าไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก้อนหินยื่นมองน้องชายเล่นกับแมวจากระเบียงบ้าน เด็กอายุหกขวบคงตื่นเต๋นกับเรื่องต่าง ๆ ได้ไม่นาน ยินดีกำลังเห่ออยากเลี้ยงสัตว์ถึงขนาดยอมทำทุกอย่างแม้แต่คลุกข้าวให้แมวกินตามที่แม่บอก เขาจะรอคูน้องชายจะทำหน้าที่นี้ไปได้นานเท่าไร และเมื่อแมวตัวนี้โตขึ้น น้องของเขาจะยังรักและเอ็นดูมันอยู่หรือไม่

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 74)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีแบบทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิดว่าน้องชายของตัวละครเอกต้องการจะเลี้ยงแมว และเขาจะทำได้นานเท่าไร ผู้อ่านจะคาดเดาจากลักษณะนิสัยของน้องชายที่ยังเป็นเด็กเล็กซึ่งสนใจทำสิ่งต่าง ๆ ในช่วงเวลาสั้น ๆ และจะรู้สึกเบื่อหน่ายหันไปสนใจสิ่งอื่น ๆ ใหม่ ๆ ต่อไป กลวิธีการปิดเรื่องแบบให้ผู้อ่านคิดเองทำให้เรื่องสนุกสนาน และทำให้อ่านเกิดความสนใจจะติดตามจนจบเรื่อง

เรื่อง ในสระน้ำ ตอนสุดท้าย ผู้แต่งปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บางครั้งบางคราวต้นน้ำก็ฝืนถึงกาลสาร บางครั้งบางคราวเขาก็ไต่ยีนเสียงกระซิบจากธรรมชาติรอบตัว นี่คือน้ำสำคัญที่เข้าต้องรักษาไว้ เพื่อจะได้สัมผัสถึงเพื่อนคนสำคัญได้ตลอดไป

ถ้าไม่เชื่อต้นน้ำ คุณก็ลองหลับตาแล้วตั้งใจฟังดูสิ คุณอาจไต่ยีนเสียงธรรมชาติร้องเพลงอยู่ก็ได้ แต่ถ้าไม่ได้ยินก็ไม่ใช่ไร เรื่องสำคัญกว่านั้นคือเราอยากให้คุณปกป้องพวกเขา เพื่อที่พวกเขาจะได้อยู่เป็นเพื่อนคุณไปตราบนานเท่านาน

(ในสระน้ำ : 158)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเองว่าจากความนึกคิดของตัวละครที่ผูกพันกับธรรมชาติ มนุษย์เราต้องการป้องกันสิ่งแวดล้อมให้ดีที่สุด เพราะว่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นเพื่อนคนสำคัญในชีวิตของทุกคน และผู้แต่งทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิดว่าเราต้องรักษา และป้องกันสิ่งแวดล้อมอย่างไรจึงจะมีประโยชน์มากที่สุด

เรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 11 ผู้แต่งใช้กลวิธีการปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้แก่ผู้อ่านคิดเองว่าทำไมแมวมิชีวิตจิตใจเหมือนมนุษย์ และวิธีการที่จะทำให้ธรรมชาติคงอยู่ต่อไปคืออะไรดังต่อไปนี้

“ฉันอยากช่วย อยากให้ธรรมชาติคงอยู่ต่อไป” เขาตอบ
รู้สึกเช่นนั้นจริงจากก้นบึ้งของหัวใจ
เจ้าแมวยิ้มมุมปาก “ดี ฉันเองก็หวังไว้อย่างนั้น” มันกล่าว
ทิ้งท้ายแล้วเดินเข้าไปในเงามืด หลังจากนั้นในห้องก็เงียบกริบ ไม่มี
ใครรู้เลยว่ามันหายไปอย่างไร หรือออกจากห้องด้วยวิธีไหน

(ในสระน้ำ : 73)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งปิดเรื่องโดยให้แมวมิชีวิตจิตใจอย่างมนุษย์พูดและยิ้มได้ แบบทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิดเองว่า มีวิธีการช่วยให้ธรรมชาติอยู่ต่อไปได้อย่างไร และเจ้าแมวมิที่หายไปเป็นสัญลักษณ์ของความหวังที่จะรักษาธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไป ทำให้ผู้อ่านคิดคาดคะเนเอาเอง เป็นการทิ้งท้ายให้ผู้อ่านค้นหาคำตอบโดยอ่านตอนต่อไป

เรื่อง ในสระน้ำ บทที่ 6 ผู้แต่งปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้แก่ผู้อ่านคิดเอง ดังต่อไปนี้
สวัสดิ์ครับ เด็กชายยกมือไหว้อย่างรู้มารยาท นายชาญชัย
ยิ้มตอบพลางพยักหน้ารับ เมื่อเห็นว่าไม่มีอะไรแล้วเด็กชายจึงขอตัว
ออกมา เขาวิ่งออกไปหาเพื่อนที่รออยู่หน้าร้านแล้วไปหาอะไรเล่น
กันต่อ

หากเป็นสถานการณ์ทั่วไป การพบกันของเด็กชายกับหนุ่ม
ใหญ่ผู้ยึดมั่นในอุดมการณ์คงเป็นเพียงเรื่องธรรมดา แต่พวกเขาไม่รู้
เรื่องที่จะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ไม่รู้เลยว่าโชคชะตาได้ชักนำให้
พวกเขาต้องผจญอะไรบางอย่างร่วมกันแล้ว

(ในสระน้ำ : 44)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเองโดยใช้คำว่า “อนาคต” “โชคชะตา” ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านคิดต่อไปว่าเด็กชายจะพบเรื่องราวต่าง ๆ ใดในอนาคต และโชคชะตาจะนำเด็กชายผจญอะไรบ้าง ผู้อ่านจะได้ข้อคิดที่ว่า เด็กและเยาวชนเป็นพลังในการพัฒนาสังคม พวกเขาจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ และมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ดีที่สุด

จากการวิเคราะห์การปิดเรื่องของนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เรื่องพบว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการปิดเรื่องทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่ การปิดเรื่องแบบสุชานาฏกรรม การปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม และการปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเอง นวนิยาย

4 เล่มนี้ส่วนใหญ่จะใช้กลวิธีการปิดเรื่องแบบสุขนานุกรมกับการปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเอง ส่วนการปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรมได้พบเพียงในเรื่องดินสอด่แทงสั้นและไม้หอมกับก้อนหิน เพราะว่าในนวนิยายสำหรับเยาวชนไม่ควรให้เด็กหรือเยาวชนพบกับสิ่งที่เศร้าโศกมาก ควรทำให้เด็กหรือเยาวชนมีทัศนคติเชิงบวก และชวนให้เด็กหรือเยาวชนสร้างความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อไป

3.3 ตัวละคร

ตัวละครเป็นผู้ที่รับบทบาทแสดงพฤติกรรมตามเหตุการณ์ในเรื่อง หรือเป็นผู้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่อง ตัวละครอาจเป็นคน สัตว์หรือสิ่งของก็ได้ ตัวละครที่ดีต้องมีชีวิตจิตใจ มีการกระทำ พูด คิด เช่นเดียวกับคนจริง ๆ ซึ่งจากจะนำเอาลักษณะอุปนิสัยมาจากบุคคลจริง ๆ หรือจากจินตนาการก็ได้ และผู้อ่านจะรู้ได้จากบทสนทนา บทพรรณนา หรือบทบรรยายในเรื่อง ดังนั้น การศึกษาวิธีการสร้างตัวละคร ในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว ในปีพ.ศ. 2557 จำนวน 4 เรื่อง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ตัวละครเด็กและเยาวชน

ตัวละครเด็กและเยาวชนเป็นคนในวัยเยาว์มีอายุน้อย ขาดความรู้และประสบการณ์ ตามลักษณะของเด็กมักจะมึนสับสน ชุกชอน ข้างพูดข้างคิด ในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เล่ม ผู้แต่งได้สร้างตัวละครเด็กและเยาวชนที่เฉลียวฉลาด อยากรู้อยากเห็น และเป็นเด็กที่มีความกตัญญูที่จะช่วยพ่อแม่ ช่วยผู้ใหญ่ เป็นเด็กที่มีน้ำใจโดยถ่ายทอดผ่านตัวละครเอก ได้แก่ ก้อนหิน เตือนแรม ก้าวไกล ต้นน้ำ และคีตา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) ก้อนหิน

ผู้แต่งได้สร้างตัวละครก้อนหินให้เป็นตัวละครเอกในเรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน เป็นเด็กชายที่เรียนเก่ง ขยันขันแข็ง และช่วยงานพ่อแม่เสมอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วันนี้ก้อนหินตื่นเช้ากว่าปกติ เขารีบจัดการกิจวัตรประจำวันให้เสร็จเรียบร้อยแล้วลงมาข้างล่างก่อนใคร แต่ก็ซำกว่าแม่ที่ตื่นมาเตรียมอาหารเช้าให้เขาเสร็จแล้ว ก้อนหินเดินไปยังกองไม้เมื่อคืนนี้ เขาสังเกตว่านี่เป็นกองไม้กองใหม่ เมื่อถามแม่ก็ได้คำตอบว่าไม้กองนี้คือไม้หอมที่พ่อจะนำมาต่อโต๊ะกับเก้าอี้เพิ่มอีกสองชุด จากเดิมที่ร้านอาหารมีโต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอสำหรับลูกค้าเพียงสามชุด เมื่อมีไม้หอมกองนี้ก็จะต่อโต๊ะอาหารตัวใหญ่กว่าเดิมได้

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 14)

ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

“ก๊อนหิน อยู่ใหม่ลูก” เสียงลุงข้างตะโกนจากหน้าบ้าน

“อยู่ครับลุง มีอะไรครับ” ก๊อนหินส่งเสียงตอบพร้อมกับวิ่ง

ลงบันไดบ้าน

“เห็นไก่ลุงบ้างไหม มันหายไปอีกแล้ว”

“อ้าวอีกแล้วเหรอ เดี่ยวไปถามพ่อกับแม่ให้หน่อย ลุงเข้ามา
ก่อน”

“ที่บ้านเลี้ยงแมวแล้วใช่ไหม”

“ใช่ ไม่รู้ว่ายีนตีปล่อยให้น้ำตาลลงมารีงเล่นหรือเปล่า”

“แมวอายุเท่าไร”

“ไม่ค่อยแน่ใจเหมือนกัน ตัวมันเล็ก ๆ แม่บอกว่าประมาณ
สามเดือน”

“ถ้ามันลงมาก็คงแค่จ้องไก่ละ ไม่น่าถึงขั้นกัดหรอก”

“น้ำตาลไม่อยู่บนบ้านจริง ๆ ด้วยลุง” ก๊อนหินเดินสำรวจตาม
ใต้โต๊ะและพุ่มไม้ “เอ แต่ไม่เห็นไก่ลุงเลยนะ” เขาช่วยลุงข้างหาไก่

(ไม่หมอนกับก๊อนหิน : 84)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่าตัวละครก๊อนหินเป็นเด็กที่มีวิถีชีวิตของเด็กวัยรุ่น
ในเมืองทั่ว ๆ ไป ในตัวอย่างนี้จะทำให้ผู้อ่านมองเห็นว่าก๊อนหินเป็นเด็กช่างสังเกต เพราะก๊อนหิน
สังเกตว่าพ่อได้เอากองไม้กองใหม่กลับบ้าน และเป็นเด็กที่มีน้ำใจ มีนิสัยช่วยเหลือครอบครัวและ
คนอื่น ๆ

เรื่อง ไม่หมอนกับก๊อนหิน ได้กล่าวถึงนิสัยของก๊อนหินเป็นเด็กที่มีความคิดเป็น
ของตัวเองซึ่งอาจจะไม่รอบคอบ ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

“อ้าว แต่นี่เป็นรายงานกลุ่มนะลูก ต้องช่วยกันทำสิ ก๊อน
หินจะทำคนเดียวไม่ได้นะ”

“ก๊อนหินหาข้อมูลแล้วให้สองคนนั้นไปช่วยกันพิมพ์กับเข้า
เล่มไง แบบนี้ก็ช่วยกันแล้ว”

“แล้วใครรายงานหน้าชั้น”

“ก็ก๊อนหินไง”

“จะดีหรือลูก พ่อว่าเหมือนก๊อนหินทำคนเดียวเลย ลูก
ลองถามเพื่อนหรือยัง”

“ไม่ต้องถามหรือท้อ พวกนั้นต้องยอมอยู่แล้ว ก้อนหินไป
อาบน้ำก่อนนะ” ลูกชายพูดจบก็เดินขึ้นบ้านไปเลย

ผู้เป็นพ่อมองตามลูกชายไปอย่างไม่เข้าใจ หลายครั้งที่เขา
พยายามบอกให้ก้อนหินทำตัวสบาย ๆ กว่านี้ แต่ลูกชายคนโตดู
เหมือนไม่ค่อยรับฟังที่เขาพูดนัก

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 23)

เสียงรถไฟขบวนตึกเคลื่อนออกจากชานชาลา ก้อนหิน
ตั้งใจไว้ว่าจะพยายามไม่รำคาญเช่นที่ผ่านมา แต่เมื่อขบวนแล่นผ่าน
หน้าบ้านเขาอย่างรวดเร็ว ก้อนหินก็ยังอดรู้สึกรำคาญไม่ได้ แม้ว่า
ครั้งนี้ความรู้สึกจะลดลงกว่าครั้งก็ตาม รถไฟผ่านไปไม่นาน เสียง
มอเตอร์ไซค์จ่อม รังควานพลันเข้ามาแทนที่ ครั้งนี้เขาไม่ยับยั้ง
ความรู้สึกเบื่อและรังเกียจเลย เมื่อเสียงลั่นผ่านไป ก้อนหินอด
ละอายใจไม่ได้ที่ตนเองไม่อาจ “ทำใจ” ตามที่แม่หมอนแนะนำได้

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 68)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ตัวละครก้อนหินมีนิสัยเชื่อมั่นตัวเองและเอาแต่
ใจตัวเอง ไม่เชื่อฟังคำพูดของผู้ใหญ่ ในตัวอย่างที่สองก็จะทำให้เห็นว่า ชีวิตของเด็กก้อนหินที่มีบ้านอยู่
ริมทางรถไฟ ซึ่งเคยเบื่อหน่ายทั้งเสียงรถไฟ เมื่อได้รับรู้เรื่องราวของความรักในครอบครัว
และมิตรภาพของเพื่อนที่ชื่อแม่หมอน ทำให้ก้อนหินเริ่มตระหนักถึงคุณค่าที่สำคัญในชีวิต และมองโลก
ต่างไปจากเดิม ความเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยของตัวละครเด็กจะทำให้เรื่องสมจริงและมีความเข้าใจ
เด็กมากขึ้น

2) เดือนแรม

เดือนแรมเป็นตัวละครเอกที่ปรากฏในเรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ
เป็นเด็กชายตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งที่มีปมชีวิตภูมิหลังน่าเห็นใจ พ่อของเดือนแรมตาย แม่ยากจนและมี
ความทุกข์เศร้า เพราะความผิดพลาดจากการตัดสินใจของตนเอง ต้องดิ้นรนเลี้ยงลูกไปตามลำพังด้วย
ความยากลำบาก แต่ก็มีชีวิตอันอบอุ่นเต็มไปด้วยความรักความห่วงใยซึ่งกันและกันของสองแม่ลูก
นำไปให้ทั้งสองคนก้าวข้ามปัญหาและอุปสรรคในชีวิตต่อไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เดือนแรมค่อย ๆ หย่อนก้นลงบนม้านั่งหินขัดตรงตำแหน่ง
เดิม แต่ไม่ใช่บนม้านั่งตัวเดิมที่เขาเคยนั่งเมื่อตอนเป็นเด็กชายเดือน
แรม เขาวางกระเป๋าเอกสารไว้ใกล้ตัว ชานชาลายังมีกลิ่นเฉพาะตัว
เหมือนเดิม เขาแหงนมองเดือนเลี้ยวเกี่ยวฟ้า เขาเพิ่งจินตนาการ

เหมือนจะค้นหาบางสิ่งบางอย่างที่เคยเก็บไว้ในนั้น เพียงชั่วอึดใจ
เดียว เรื่องราวต่าง ๆ ก็ผุดพรั่งขึ้นในมโนภาพ

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 11)

เดือนแรมกวาดสายตาจากม่านมิดเหนือโรงเรียนไปจับที่
เดือนเพ็ญแสงเย็นอร่ามตา เขาส่งยิ้มให้เดือนเพ็ญอย่างจริงใจและ
นุ่มหวาน รู้สึกอบอุ่นใจเหลือเกินเขาสูญหายใจลึก ๆ ความเย็นของ
บรรยากาศยามค่ำชุ่มปอดยิ่งนัก เสียงจิ้งหรีดพลิวไหวแสนหวาน
ก้องกังวานอยู่ในความรู้สึก เขาเห็นเดือนเพ็ญส่งยิ้มหวานให้ด้วย
ความเมตตา

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 12)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งสร้างตัวละครเดือนแรมขึ้นมาพร้อมกับ
พระจันทร์ยามกลางคืน แสดงให้ผู้อ่านเห็นเด็กชายผู้มีความฝัน และมีพระจันทร์เป็นเพื่อนมองเห็น
และรับรู้ความเมตตาของพระจันทร์ เดือนแรมได้ยินเสียงพระจันทร์อยู่ในความรู้สึก จึงพูดคุยก
กำลังใจ และค้นหาบางสิ่งบางอย่างจากพระจันทร์ กลวิธีการสร้าง ตัวละครแบบสมจริงทำให้อ่าน
มองเห็นภาพชีวิตของเด็กยากจนลำบาก แต่ก็เป็เด็กที่มีความรัก มีน้ำใจและความเมตตาอยู่ในใจ
เสมอ ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้จะทำให้เขาประสบความสำเร็จในชีวิตได้

3) ก้าวไกล

ก้าวไกลเป็นตัวละครเอกที่ปรากฏในเรื่อง ดินสอแห่งสัน เป็นเด็กชายที่ไม่ได้มีชีวิต
สมบูรณ์พร้อมเหมือนคนอื่น ๆ เพราะว่าก้าวไกลเป็นเด็กกำพร้าพ่อตอนที่เขาอายุเพียงเก้าขวบและ
อาศัยอยู่กับแม่กับน้อง ๆ สองคน เนื่องจากแม่ต้องดูแลน้องไม่มีเวลาไปทำงาน ก้าวไกลจึงต้องไปหา
เงินเลี้ยงครอบครัว แม่ต้องพบอุปสรรคและความยากลำบากแต่ก็ยังเป็นตัวละครที่พยายามไปสู่
ความสำเร็จแห่งชีวิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก้าวไกลอยากวาดภาพได้แบบนั้นบ้าง เพราะงานศพของ
พ่อไม่มีภาพถ่ายแม้แต่ใบเดียว เขาอยากวาดภาพพ่อออกมาจาก
ความทรงจำสักใบ ก่อนที่ภาพเหล่านั้นจะเลื่อนรางหายไปกับ
กาลเวลา

(ดินสอแห่งสัน : 13)

ก้าวไกลดวงตาเศร้าหมอง เยหน้ามองข้ามถนนที่กว้างราว
ลิบเมตร มองผ่านผนังกระจกเข้าไปในแกลเลอรีหุ

...

จากที่มีความมั่นใจกลายเป็นคนหดหูได้ภายในพริบตาเดียว

ก้าวไกลรู้สึกครั้นคร้ามอย่างบอกไม่ถูก หากไม่จำเป็นเขาคงไม่กล้า
เฉียดใกล้แกลเลอร์เด็ดขาด

(ดินสอแท่งสั้น :14)

คำพูดของชาวยุสส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของก้าวไกล
ด้วย เขาเลิกขอทาน มองหางานทำ รับจ้างล้างจาน เพราะไม่
ต้องการให้แม่กับน้อง ๆ ต้องลำบากพากันร่ำร้อนขอทาน ต้นกล้าก็
จะได้ไปโรงเรียนสนใจหวังด้วย

(ดินสอแท่งสั้น :40)

ไม่มีคืนไหนที่บ้านของก้าวไกลปราศจากแสงตะเกียง ก้าว
ไกลเรียนรู้จากการมองก่อนลงมือวาดทุกครั้ง เขาวาดลายไทยทุก
ลายบนปกสมุดไม่มีลายเหลือให้วาดตามอีก

(ดินสอแท่งสั้น : 51)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างตัวละครเยาวชนที่เข้มแข็ง
เป็นเด็กชายที่มีความรักและความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีกำลังใจในการดำรงชีวิต แม้ว่าตัวละคร
ก้าวไกลต้องหยุดเรียนไปขอทานเพื่อหาเงินจุนเจือครอบครัวซึ่งประกอบด้วยแม่กับน้องอีกสองคน
ก้าวไกลนั่งขอทานอยู่ไม่ไกลจากแกลเลอร์ที่มีชื่อระดับประเทศ ก้าวไกลจึงตั้งใจมั่นว่าเขาจะต้องวาด
ภาพที่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าของแกลเลอร์แห่งนั้นในสัก วันหนึ่ง แสดงให้ผู้อ่านเห็นว่าก้าวไกล
เป็นเด็กชายที่พยายามต่อสู้กับโชคชะตา และมีความกตัญญูต่อครอบครัว กลวิธีการสร้างตัวละครเอก
นี้จะทำให้ผู้อ่านเห็นถึงความพยายามต่อสู้กับชีวิตที่ลำบากจนประสบความสำเร็จ เป็นตัวละครที่สมจริง

4) ต้นน้ำ

ต้นน้ำเป็นตัวละครเด็กชายที่อยู่ในเรื่อง ในสระน้ำ เป็นตัวละครที่ทำให้เห็นชีวิตที่
แตกต่างหลังจากย้ายบ้านจากในเมืองไปอยู่ชนบทของต่างจังหวัด เมื่อย้ายมาเขาก็บ่นว่าที่นี่ห่างไกล
ความเจริญ และเบื่อหน่ายธรรมชาติที่ร่ายล้อม แต่ต้นน้ำมีความคิดเห็นเปลี่ยนแปลงไปเมื่อพบกับ
หญิงสาวที่อยู่ในสระน้ำ เขาเริ่มคิดว่าธรรมชาติก็สวยงาม และเกิดความรู้สึกอยากรักษาธรรมชาติ ดังนี้

ต้นน้ำกับคีตาจึงต้องจากผองเพื่อนและภาพแวดล้อมอัน
คุ้นเคยที่พวกเขาเติบโตมา พวกเขาทั้งเศร้าและไม่พอใจ แต่ก็ต้อง
พยายามยอมรับให้ได้ โชคคีตาทำใจได้เร็ว เพราะเธอเชื่อเสมอว่า
การเปลี่ยนแปลงย่อมนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ต่างจากต้นน้ำที่โวยวายไม่
เลิก

(ในสระน้ำ : 11)

ในที่สุดต้นน้ำก็เอ่ยขึ้น “ผมดูแลเองครับแม่” ทุกคนหัน
 ขวับมาเป็นตาเดียวแทบไม่เชื่อหูตัวเอง
 “อะไรกันครับ”
 “เปล่า ก็แค่แปลกใจ” คีตาตอบ
 “ลูกจะไม่ทำมันตายใช่ไหม” พ่อเล็กคิ้วถาม เด็กชายพยัก
 หน้า “แน่ใจนะ”
 “ครับ”
 “งั้นตกลงตามนั้นนะจ๊ะ” แม่สรุป “ต่อไปนี่ลูกจะเป็นคน
 ดูแลมัน
 ทั้งให้อาหารรวมถึงเก็บกวาดอึของมันด้วย”

(ในหน้า : 15)

บอยตะโกนเสียงดัง นันมันตัวอะไรนะ ผีรีโง เขาถามเอง
 ตอบเองคล้ายคนประสาทเสีย
 ใจเย็นนะ ตอนนี้นันไปแล้ว ต้นน้ำพูด เขาเองก็กลัวไม่แพ้
 กัน เพียงแต่ความรู้สึกอื่นมีมากกว่า

(ในหน้า : 86)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างตัวละครต้นน้ำที่มีชีวิตราบรินจน
 น่าเบื่อเช่นเดียวกับเด็กชายวัยสิบสี่ปีในครอบครัวชนชั้นกลางทั่วไป มีนิสัยชอบความเจริญและไม่ชอบ
 ธรรมชาติ จุดพลิกผันเดียวในชีวิตของต้นน้ำคือการต้องย้ายบ้านไปอยู่ที่ต่างจังหวัดซึ่งห่างไกลจาก
 ในเมือง ต้นน้ำเริ่มมีนิสัยชอบบ่น และรู้สึก เบื่อหน่ายที่จะต้องอยู่กับธรรมชาติ แต่ตามตัวอย่างที่สอง
 จะเห็นได้ว่า ต้นน้ำรู้จักรับผิดชอบแม่เขาไม่ชอบ และไม่เคยเลี้ยงสัตว์มาก่อน แต่ก็ตัดสินใจจะเลี้ยงแมว
 เจ้าสองสี เพราะว่าหากเขาไม่เลี้ยง แมวตัวนั้นก็จะถูกทิ้ง นอกจากนี้ ต้นน้ำมีความรู้สึกกลัวเมื่อพบสิ่งที่ไม่
 ปกติ เช่น ผีพราย ปีศาจ ทำให้ตัวละครต้นน้ำเป็นตัวละครเยาวชนที่สมจริง มีทั้งข้อดีและ
 ข้อบกพร่อง

3.3.2 ตัวละครผู้ใหญ่

ในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว ในปีพ.ศ.2557 ทั้งหมด 4 เรื่องนี้
 พบว่า มีเรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน เรื่องเดียวได้พูดถึงพ่ออย่างตรงตัว ส่วนเรื่องอื่นได้พูดถึงผู้ใหญ่ที่อยู่ใน
 ในชุมชน เช่น ลุงคะนิง คุณชาญ คุณชาญชัย คุณอภิวัฒน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นตัวละครผู้ใหญ่ที่แบ่งตาม
 ลักษณะพฤติกรรมได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ตัวผู้ใหญ่ที่มีบทบาทเป็นผู้สั่งสอนเด็ก และตัวผู้ใหญ่ที่
 ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) พ่อของก้อนหิน

พ่อของก้อนหินเป็นตัวละครผู้ใหญ่ที่ปรากฏในเรื่อง ไม่เหมือนกับก้อนหินเป็นตัวละครผู้ใหญ่ที่ดูแลครอบครัวอย่างดี และมีบทบาทที่จะสั่งสอนลูก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อ้อ ก้อนหินช่วยนิดเดียวเองนะพ่อ แค່หีบน้ำเนี่ยนะ”

เด็กชายทำหน้าสงสัย

“ใช่ ลูกแค່หีบน้ำ แต่ลูกค้าเขาเห็นเด็กคนหนึ่งคอยช่วยงานแม่ นี่ไงเหตุผลที่เขาชอบลูกกันทุกคนเลย” ก้อนหินยิ้มขำๆ แบบที่มักทำเสมอ พ่อภูมิใจในตัวลูกชายมาก เขาแทบลืมไปเลยว่าเมื่อวานยังรู้สึกว่ก้อนหินเป็นเด็กแปลกแยกเพราะวันนี้เขาได้รู้ลึก ๆ แล้วลูกคนนี้เป็นคนมีน้ำใจ

“งั้นพ่อไม่กวนแล้ว อย่านอนดึกมากละ ตอนกลางคืนก็ไม่ต้องลงไปเดินหน้าบ้านนะ เพื่อมีอะไรไม่น่าไว้ใจแล้วพ่อกับแม่ไม่ได้อยู่ด้วย รู้ไหมลูก”

“ครับ” ก้อนหินตอบอย่างอารมณ์ดี

(ไม่เหมือนกับก้อนหิน :19)

“อ้าว แต่นี้เป็นรายงานกลุ่มนะลูก ต้องช่วยกันทำสิ ก้อนหินจะทำคนเดียวไม่ได้นะ”

“ก้อนหินหาข้อมูลแล้วให้สองคนนั้นไปช่วยกันพิมพ์กับเข้าเล่มไง แบบนี้ก็ช่วยกันแล้ว”

“แล้วใครรายงานหน้าชั้น”

“ก็ก้อนหินไง”

“จะดีเหรอลูก พ่อว่าเหมือนก้อนหินทำคนเดียวเลย ลูกลองถามเพื่อนหรือยัง”

“ไม่ต้องถามหรอกพ่อ พวกนั้นต้องยอมอยู่แล้ว ก้อนหินไปอาบน้ำก่อนนะ” ลูกชายพูดจบก็เดินขึ้นบ้านไปเลย

ผู้เป็นพ่อมองตามลูกชายไปอย่างไม่เข้าใจ หลายครั้งที่เขาพยายามบอกให้ก้อนหินทำตัวสบาย ๆ กว่านี้ แต่ลูกชายคนโตดูเหมือนไม่ค่อยรับฟังที่เขาพูดนัก

(ไม่เหมือนกับก้อนหิน : 23)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า พ่อของก้อนหินเป็นตัวละครผู้ใหญ่ที่รักครอบครัว และดูแลครอบครัวอย่างดี เป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์ดี และสอนให้ลูกเป็นลูกที่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ดังเช่น พ่อของก้อนหินพยายามสอนให้ลูกเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มต้องรู้หน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน

2) ลุงคะนิง

เรื่อง ดินสอแห่งสั้น ผู้แต่งได้สร้างตัวละครผู้ใหญ่ที่มีบทบาทหรือหน้าที่จะสั่งสอน และอบรมเด็ก มีความสำคัญต่อการช่วยให้เด็กได้รับความคิดเห็น และนำไปปรับปรุงตัวเองให้เป็นเด็กดี เป็นการให้กำลังใจแก่เด็ก ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก้าวไกลหวังใจลึก ๆ ว่าเขาจะถูกปลุกให้ตื่นจากการถูกกัก
กร่อน ร้าวลึกลงในจิตใจ

ลุงคะนิงชี้เหล่าที่ก้าวไกลเคยเดินจนจวนล้ม เพิ่งสร้างเมายืน
โง่งเนน

บัวนปากอยู่ตรงหน้าบ้านไม้เก่าคร่ำคร่าสองชั้น ไม่มีรั้วกัน
แต่มีระเบียงยื่นจากชั้นบน ลุงคะนิงจำก้าวไกลได้ ส่งเสียงทักทายดัง
โหวกเหวก

“ไปไหนวะหลานชาย”

“สวัสดิ์ครับ” ก้าวไกลยกมือไหว้

“เออ สวัสดิ์ ๆ” ลุงยกมือไหว้ตอบพลางตะโกนถาม “แล้ว
นั่นจะไปไหน”

“ผมจะเอาภาพวาดไปให้คุณชาญดู ก้าวไกลเรียกเล่นที่เขา
ลากว่าภาพวาดอย่างภาคภูมิใจ”

“เธอ เออ ดี ๆ” ลุงตอบทั้งที่ยืนโง่งเนน “ดีที่ลุงจับปาก
โองมังกกรไว้ ไม่อย่างนั้นหน้าคงคะม่า”

ก้าวไกลยิ้มมุมปาก เริ่มรู้สึกใจชื้นขึ้นบ้าง อย่างน้อยก็มี
แววตาเป็นมิตรจากลุงคะนิงที่หยิบยื่นให้ในยามท้อแท้

(ดินสอแห่งสั้น :36)

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่รู้จักของเด็ก เมื่อเห็นเด็กท้อแท้ควรจะให้กำลังใจแก่เด็ก เด็กจะรู้สึกว่าคุณใหญ่เป็นมิตรและมีกำลังใจ และทำให้เด็กเชื่อมั่นในเรื่องที่ตนเองทำอยู่

2) คุณชาญ

เรื่อง ดินสอแห่งสั้น ผู้แต่งได้สร้างตัวละครคุณชาญที่เป็นเจ้าของแกลเลอรีแห่งหนึ่ง เป็นผู้ใหญ่ที่เข้มงวด เคร่งขรึม และชอบวาดภาพ ดังนี้

ก้าวไกลเห็นชายคนนั้นขยับริมฝีปาก ทำมือทำไม้เพื่อพยายามบอกอะไรสักอย่างเกี่ยวกับภาพวาดด้วยท่าทางมั่นใจ เจ้าของแกลเลอรีใช้มือข้างหนึ่งจับคางพยักหน้ารับรู้เป็นระยะ ก่อนจะวนนิ้วเป็นวงกลมชี้ที่ภาพ อธิบายบางอย่างด้วยที่ท่าเครื่องขริม

(ดินสอแห่งสิ้น : 13)

“ที่ไอ้เด็กขอทานยังให้มันผ่านได้เลย”

“ฉันบอกไปแล้วว่าไม่เกี่ยวกับ จะเป็นขอทานหรือลูกชายเจ้าของร้านขายเครื่องเขียนใหญ่โตฉันก็ไม่สนหรอก ฉันตัดสินจากภาพที่วาดมาเท่านั้น” ชาวยุทพลาวยกไหล่

(ดินสอแห่งสิ้น : 73)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างตัวละครคุณชาวยุทที่เป็นคนที่เข้มงวดและยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็นในการวาดภาพหรือการวิจารณ์ภาพวาด คุณชาวยุทไม่ได้ดูหมิ่นเด็กขอทานและไม่ได้ยกยอเด็กชายเจ้าของร้านขายเครื่องเขียนใหญ่โต ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าแม้คุณชาวยุทเป็นตัวละครที่เข้มงวดและเคร่งขรึมแต่ก็เป็นตัวละครที่มีคุณธรรมและยุติธรรม

3) คุณชาวยุทชัย

คุณชาวยุทชัยเป็นตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง ในสระน้ำ ซึ่งเป็นตัวละครผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ และมีบทบาทสอนเด็กหรือเยาวชนให้รักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชาวยุทชัยเหม่อมองหมู่ไม้ข้างบ้านอย่างเหนื่อยล้า ร่างกายของเขาไม่ได้เจ็บป่วย แต่จิตใจต่างหากที่ไม่สู้ดีนัก ปัญหาหลายเรื่องถ้าโถมเข้ามาจนยากจะรับไหว แม้ใจจริงเขาอยากจะปิดม่านทิ้งไปให้พ้น อยากวิ่งหนีไปอยู่เฉย ๆ แลวชายทะเลอันเงียบสงบ แต่เขาก็ทำไม่ได้เพราะหน้าที่และความรับผิดชอบทุกครั้งไว้

(ในสระน้ำ : 45)

คืนนั้นเขาทำแผลให้ตัวเองเงียบ ๆ แล้วเขานอนด้วยความเหนื่อยล้า แต่เขายังไม่หลับ สมองวิ่งวนหาวิธีจัดการปัญหานี้ เขาจะปล่อยให้โรงงานปล่อยน้ำเสียต่อไปไม่ได้ และคงหวังพึ่งเจ้าหน้าที่ไม่ได้ด้วย ทรายใดที่พวกเขาจะรับสินบนจากนายอภิวัฒน์

เขาต้องลงมือเอง อาจใช้วิธีป่าวประกาศให้ทุกคนรู้อย่างฉลาดและแยบยล หรือที่ร้ายแรงกว่านั้นคือเผชิญหน้ากับนาย

อภิวัฒน์โดยตรง ไม่ว่าจะด้วยวิธีไหนก็ตาม เขาต้องหยุดเรื่องราว
เลวร้ายนี้ให้ได้

(ในหน้า : 80)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างตัวละครที่ชื่อ
คุณชาญชัยเป็นตัวละครที่มีความรู้สึกรับผิดชอบ แต่เมื่อประสบกับปัญหาที่เกี่ยวกับการปิดโรงงาน
เขาก็รู้สึกท้อแท้ และอยากหนีปัญหา แต่เขามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบและต้องแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ

4) นายอภิวัฒน์

นายอภิวัฒน์เป็นตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง ในหน้า โดยเป็นตัวละครผู้ใหญ่ที่มี
ฐานะสูงและร่ำรวย แต่เปิดโรงงานที่ผลิตพลาสติกซึ่งทำลายสิ่งแวดล้อม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ห่างจากบริเวณบ้านของต้นน้ำไปประมาณสิบกิโลเมตร มี
โรงงานผลิตพลาสติกแห่งหนึ่ง ตั้งมาได้เจ็ดปีแล้ว เจ้าของโรงงานคือ
นายอภิวัฒน์ นักธุรกิจและนายทุนผู้ร่ำรวย ไม่มีใครรู้จักเขาอย่าง
แท้จริง เพื่อนสนิทของเขามีเพียงเงินหรือไม่ก็ตัวเลขในสมุดบัญชีเท่านั้น

(ในหน้า : 55)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างตัวละครนายอภิวัฒน์
เป็นตัวละครที่มีนิสัยชอบเงิน นายอภิวัฒน์เห็นแก่ตัวเปิดโรงงานเพื่อหารายได้ แต่ไม่สนใจการรักษา
สิ่งแวดล้อม ดังเช่น โรงงานที่ผลิตพลาสติกทำให้แหล่งน้ำเน่าเสียหมด และทำให้สัตว์ต่าง ๆ ไม่มีพื้นที่
อยู่อาศัย กลวิธีการสร้างตัวละครนายอภิวัฒน์แสดงให้เห็นผู้อ่านเข้าใจการกระทำที่ทำลายสิ่งแวดล้อมเป็น
พฤติกรรมไม่สมควรทำ ทุกคนจึงต้องพยายามรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ดีที่สุด

3.3.3 ตัวละครเหนือมนุษย์

ตัวละครเหนือมนุษย์คือตัวละครที่เป็นวิญญาณ ผี ปีศาจ พระเจ้า และเทวดา เป็นต้น
โดยไม่ได้อยู่เป็นความจริง แต่เป็นสัญลักษณ์หรือเป็นสื่อที่ทำให้เรื่องสนุกสนานและตอบสนองความ
สนใจของผู้อ่าน จากการวิเคราะห์นวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 พบว่า ผู้แต่งได้
สร้างตัวละครเหนือมนุษย์ 3 ลักษณะ ได้แก่ วิญญาณ ผีพราย และปีศาจ ดังนี้

1) ไม้หอม (วิญญาณ)

ไม้หอมเป็นวิญญาณที่ปรากฏในเรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน เป็นตัวละครวิญญาณ
เด็กหญิงอยู่ในไม้หอมวางรถไฟที่พ่อเก็บมาเพื่อใช้ทำเฟอร์นิเจอร์จำหน่าย ดังนี้

“น้อง มานั่งทำอะไร ร้านปิดแล้วนะ กลับบ้านเถอะ”

เด็กหญิงไม่ตอบ เพียงแต่มองก้อนหินแล้วยิ้มให้ เมื่อก่อน

หินถามย้า เธอจึงตอบว่า “มารอแม่”

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 11)

“เธออยากให้เราช่วยอะไรหรือเปล่าไม่หมอน”

“ช่วยคุยกับเรากี่พอ” ก้อนหินได้ยินเช่นนี้ก็ถึงกับใจอ่อนยวบ

“แล้วเธอรู้อย่างไรเราจะเจอแม่”

“ไม่รู้เหมือนกัน” ไม่หมอนตอบเสียงเศร้า

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 59)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างตัวละครวิญญานเด็กหญิงที่มีชื่อไม่หมอนซึ่งยังเป็นเด็กหญิง ไม่หมอนถูกรถไฟชนจนล้มลง ศีรษะของไม่หมอนกระแทกก้อนหินจนสลบไปทันที แม่หน่วยกู้ภัยจะมาถึงอย่างรวดเร็วแต่ก็ไม่ทันเสียแล้ว เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อไม่หมอนเดินทางนั่งรถไฟไปเยี่ยมพ่อแม่ แม่ไม่หมอนเป็นผีแต่ไม่เคยทำร้ายกับคนอื่น ไม่หมอนคิดถึงพ่อแม่แต่ไม่สามารถไปพบพ่อแม่ได้ ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความรักของไม่หมอนที่มีต่อพ่อแม่ นอกจากนี้ ไม่หมอนยังเป็นสื่อกลางที่ทำให้ก้อนหินรู้จักการสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อน ๆ แทนที่จะอยู่คนเดียว และได้รู้จักความสำคัญของการอยู่ในสังคมหลังจากได้รู้จักไม่หมอน ผู้แต่งสร้างตัวละครนี้ที่ไม่สมจริงแต่นำมาเปรียบเทียบกับเด็กที่อยู่ห่างไกลจากพ่อแม่และครอบครัว ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเศร้าโศกกับตัวละคร

2) กาสาร (ผีพราย)

กาสารเป็นตัวละครผีพรายที่ปรากฏในเรื่อง ในสระน้ำ เป็นผีพรายหญิงสาวที่อยู่ในน้ำ รูปร่างผอม หน้าตาสวยงาม และพยายามช่วยให้ธรรมชาติกลับเป็นเหมือนเดิม ดังนี้

พรายสาวยี่นึ่ง เธอสวมชุดขาวตัวเดิม แต่เปราะเปื้อน
และขาดวิน ใบหน้าเศร้าสร้อยปวดร้าว เขาเห็นน้ำตาบนแก้มเธอ

(ในสระน้ำ : 67)

เจ้าจ้องมองผิวน้ำ หยดฝนทำให้มันกระโดดโลดเต้นไปมาอย่าง
มีชีวิตชีวา ครุ่นหนึ่งใบหน้าขาวซีดของหญิงสาวก็ค่อย ๆ ปรากฏ เธอลอย
เลื่อนขึ้นมาจากใต้น้ำดูเลือนรางจนแทบมองไม่เห็น

(ในสระน้ำ : 74)

“สวัสดิ์จ๊ะ” กาสารทักพลางยิ้มงดงาม

“เอ๋อ...ครับ สวัสดิ์ครับ” บอยตอบตะกุกตะกัก หน้าแดง
เรื่อ ไม่รู้ว่าเขินเพราะความสวยของคนตรงหน้าหรือเพราะถูกจับได้
กันแน่

(ในสระน้ำ : 84)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างตัวละครเหนือมนุษย์เป็นผีพรายหญิงสาวที่อยู่ในสระน้ำมีรูปร่างสวยงาม เนื่องจากมนุษย์ทำลายสิ่งแวดล้อม ทำให้น้ำสกปรก เกิดมลพิษตัดโค่นต้นไม้ และใช้ทรัพยากรในดิน ทำให้ผีพรายไม่มีที่อยู่อาศัย กาสารจึงพยายามหามนุษย์ที่ช่วยเธอ

ปกป้องธรรมชาติได้ ผู้แต่งได้สร้างตัวละครผีพรายเป็นสัญลักษณ์ของคนที่ย้ายมารักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อจะบอกผู้อ่านว่าธรรมชาติก็มีชีวิตและมีพลัง ย่อมดีนรรนเพื่อดำรงตนอยู่ตลอดเวลา ผู้แต่งจึงสร้างตัวละครผีพรายที่เทียบกับพลังธรรมชาติ ทำให้เรื่องน่าสนใจและสนุกสนานมากขึ้น ชวนผู้อ่านติดตามอ่านจนจบเรื่อง

3) ปิศาจ

ปิศาจเป็นตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง ในสระน้ำ เป็นตัวละครปิศาจที่มีรูปร่างน่าเกลียดและมีกลิ่นเหม็น เป็นสัญลักษณ์ของพวกที่ทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พวกมันเป็นตัวประหลาดสามตัว ผิวสีดำเป็นเมือกกลิ่น
รูปร่างเหมือนมนุษย์ผอมแห้ง แขนและขาเหมือนกิ่งไม้สีดำ เข้าตา
กลวงโปรวกับผี ดูน่าเกลียดน่ากลัวจนไม่อาจบรรยายได้

(ในสระน้ำ : 85)

ต้นน้ำร้องโวยวายตื่นรนให้หลุดจากพันธนาการของพวก
ปิศาจโคลน แต่พวกมันจับเขาไว้แน่นแถมยังเหนียวหนืดไปทั้งตัว
เขาไม่อาจรอดพ้นเงื้อมมือของพวกมัน ในเมื่อรู้ว่าสู้ไปก็เปล่า
ประโยชน์ ต้นน้ำจึงยอมให้พวกมันพาไปแต่โดยดี เขาไม่รู้ว่าตัวเอง
ถูกพาไปที่ไหน แต่ดูเหมือนจะลึกเข้าไปในใจกลางทางระบายน้ำ

(ในสระน้ำ : 128)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างตัวละครเป็นปิศาจซึ่งเป็นตัวประหลาด ผิวของปิศาจเป็นเมือกกลิ่นสีดำ รูปร่างเหมือนมนุษย์ผอมแห้ง แขนและขาเหมือนกิ่งไม้สีดำ เข้าตากลวงโปรวกับผี ดูน่าเกลียดน่ากลัวจนไม่อาจบรรยายได้ ผู้แต่งสร้างตัวละครที่น่ากลัวเพื่อทำให้ผู้อ่านเปรียบเทียบกับคนที่ทำลายกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ให้ข้อคิดสอนให้รู้ว่าหากทำลายกับธรรมชาติและเอาแต่ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม พลังธรรมชาติก็กลับทำร้ายมนุษย์ได้

3.3.4 ตัวละครสัตว์

จากการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างตัวละครในนวนิยายสำหรับเยาวชนทั้งหมด 4 เรื่อง ได้พบว่า มีตัวละครแมวที่ปรากฏในเรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สร้างตัวละครสัตว์ที่เป็นแมวชื่อเจ้าสองสี เป็นสื่อกลางเชื่อมการติดต่อระหว่างตัวละครต้นน้ำกับตัวละครกาสาร เพื่อให้เรื่องน่าสนใจและสนุกสนานมากขึ้น ดังนี้

เขาเฝ้ารออย่างตื่นเต้นที่จะได้พบพรายสาวอีกครั้ง ทีแรก
เขาตั้งใจไปรอที่ท่าน้ำด้วยซ้ำ แต่เจ้าสองสีห้ามไว้เพราะกลัวเขาจะ
ไม่สบายไปเสียก่อน และมันรู้ว่ายังไม่ถึงเวลา

“รู้ตัวก็ดี ถ้างั้นมาช่วยฉันอาบน้ำเลย” เจ้าแมวลั่ง
 “ดินแห้งเกรอะกรังไปทั้งตัวแล้ว”
 ต้นน้ำหัวเราะขำคำพูดนั้น ไม่บ่นยักที่เจ้าแมวล้วนนี้จะอ่อน
 “ไหนบอกว่าแมวไม่ถูกโฉลกกับน้ำง”
 เจ้าแมวแยกเขี้ยวใส “ก็ยิ่งดีกว่าโคลนละนะ”
 (ในระหว่าง : 74)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างตัวละครสัตว์ที่เป็นแมวมามีชื่อว่า เจ้าสองสี ซึ่งพูดคุยกับมนุษย์และผีพรายได้ แมวเจ้าสองสีได้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผีพรายกับต้นน้ำ มีบทบาทหน้าที่ช่วยต้นน้ำไปต่อสู้กับคนที่ทำลายธรรมชาติ ผู้แต่งได้สร้างตัวละครแมวทำให้เรื่อง น่าประทับใจและสนุกสนาน

สรุปได้ว่า นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแกว่า พ.ศ. 2557 จำนวน 4 เรื่อง ผู้แต่ง ได้สร้างตัวละครหลายประเภท ได้แก่ ตัวละครเด็ก ตัวละครเยาวชน และตัวละครผู้ใหญ่เป็นตัวละครที่มีลักษณะอารมณ์ นิสัย ความคิดที่สมจริง ซึ่งทำให้เรื่องราวมีความเป็นจริง นอกจากนี้ ผู้แต่งยังได้สร้าง ตัวละครเหนือมนุษย์ และตัวละครสัตว์ ทั้งสองประเภทนี้ผู้แต่งได้ใช้บุคลาธิษฐาน ทำให้ผี ปีศาจ มีรูปร่างเหมือนมนุษย์ แมวพูดคุยกับมนุษย์ได้เหมือนเป็นมนุษย์ ทำให้เรื่องราวน่าประทับใจและ สนุกสนานมากขึ้น

3.4 บทสนทนา

บทสนทนา หมายถึงถ้อยคำที่ตัวละครเจรจาโต้ตอบกันหรือพูดคุยกัน มีส่วนช่วยดำเนินเรื่อง แทนที่ผู้แต่งจะเล่าเหตุการณ์ใด เป็นวิธีการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์และเจตนาของ ตัวละคร ทำให้ผู้อ่านรู้จักบุคลิกของตัวละครนั้นเป็นอย่างดี ผู้แต่งสร้างบทสนทนาได้เหมาะสมกับ สภาพฐานะ และบทบาทของตัวละคร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.4.1 บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง

บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง เป็นการช่วยบอกผู้อ่านว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรต่อไป หรือตัวละครจะไปทำอะไร และเหตุการณ์หรือเรื่องนั้น ๆ จะเกิดขึ้นอย่างไร กลวิธีการใช้บทสนทนาจะ ทำให้เรื่องดำเนินไปได้รวดเร็วและสอดคล้องกับโครงเรื่องที่วางไว้ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้มากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง เสียงเตือนในเสียงหวูดรถไฟ ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เอ็งवादใหม่สิ” วีรยุทธพูด สองมือยังกดไหล่ธนวิสุทธิไว้นแน่น

“ใช่ เอ็งवादภาพเก่ง วาดใหม่ก็ได้” ยงวิทย์พูดเสริม

“ไม่มีเวลาแล้ว” ธนวิสุทธิพูดเสียงลั่น สองมือ
เคลื่อนไหวปะปะโดยไม่รู้ตัว
“หนีเรียนไปวาดลัทธิชั่วโมงก็ได้แล้ว” สมชัยจ้องธนวิสุทธิเขม็ง
“เดี่ยวครูจับได้ ฉันทัวลัทธิ” ธนวิสุทธิไม่กล้าทำ
“ข้าจะบอกครูเองว่าเอ็งป่วยไปนอนพักที่ห้องพยาบาล”
สมชัยเสนอทางออกให้
ธนวิสุทธิไม่รู้จะทำอย่างไร จะทำตามที่สมชัยแนะนำก็ไม่กล้า
สุดท้ายก็จะเอาขนมมาให้เพื่อน ๆ กิน และขอคืนภาพจากเพื่อน
(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 23)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ในบทสนทนา มีตัวละครสองคนเป็นเด็กชายชวนตัวละครอีก
คนหนึ่งหนีเรียนไปวาดภาพที่ข้างนอก ซึ่งทำให้ธนวิสุทธิต้องพูดโกหกครู บทสนทนานี้สะท้อนให้เห็น
ว่าหากสนใจทำงานอดิเรก แต่เมื่อต้องเรียนก็ต้องตั้งใจเรียนก่อน ห้ามหนีเรียน เหตุการณ์นี้เป็น
เหตุการณ์ที่สมจริง ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจเพื่ออ่านติดตาม

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่องที่ตัวละครเอก
ห้ามน้องชายไปเล่นที่บ้านลุงเพื่อไม่ให้น้องชายติดนิสัยชอบเล่นพนัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อะไรกันนี่ ยินดีไม่ค่อยได้ไปบ้านลุงข้างแต่ทำไมเล่าได้
เป็นเรื่องเป็นราวขนาดนี้”
“ยินดีรู้”
“พอเถอะลูก กินข้าวเถอะ” ผู้เป็นแม่ขำในความเดียงสา
ของลูกชาย
“แต่ยินดีไม่เล่นพนันนะ ไม่ดี”
“หือ อะไรนะ แสดงว่าเวลาไปที่บ้านนั้นเขาเล่นพนันไก่อชน
ด้วยหรือ”
“ยินดีไม่ได้เล่น”

“แม่ ก้อนหินว่าอย่าให้น้องไปบ้านนั้นดีกว่านะ อีกรูปไป
คุยกับลุงข้างก็คงช่วยอะไรไม่ได้หรอก เพราะยังงั้นพวกเขาก็ไม่เลิก
อยู่ดี” ก้อนหินออกความเห็น เขาคิดว่าการทายผลเล็ก ๆ น้อย ๆ
ของผู้ใหญ่ไม่ควรให้เด็กเข้าไปร่วมรับรู้ แต่ป่านนี้จะมาห้ามผู้ใหญ่
ไม่ให้ทำคงไม่กันเสียแล้ว ทางที่ดีที่สุดคือต้องป้องกันไม่ให้เด็กใน
บ้านตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องพวกนี้

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 46)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่องที่มีการห้าม น้องชายเล่นพนันโดยไม่ให้น้องไปบ้านลุงช้าง เพราะก๊อหนินคิดว่าการพนันทลายผลการชกของผู้อยู่ใหญ่ ไม่ควรให้เด็กเข้าไปร่วมรับรู้และกลัวน้องชายติดเล่นพนันเหมือนลุงช้าง กลวิธีการใช้บทสนทนาจะทำให้เรื่องดำเนินอย่างต่อเนื่องกัน และให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องให้มากขึ้น

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่องไปอีกเหตุการณ์หนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“มีอะไรหรือครับ” ต้นน้ำถาม เกือบเดินชนกาสาร

“มีคนตามเรามา” กาสารตอบ แต่ดูไม่ทุกข์ร้อนเท่าไร

“ใครหรือครับ” เขากวาดตาไปรอบทิศทันที รู้สึกตกใจแทน

“เพื่อนของท่าน”

ต้นน้ำประมวลคำตอบอยู่ครู่หนึ่งแล้วร้องอย่างตกใจ บอก
ยคงแอบตามเขามานั่นเอง แบบนี้พรายน้ำก็ถูกคนอื่นเห็นตัวนะสิ

“คุณรีบซ่อนเร็วเข้า” ต้นน้ำบอกอย่างลุกลี้ลุกกลน

“ไม่เป็นไรหรอกจ๊ะ เขียวเขาออกมาเถิด” เธอยิ้ม “นี่คง
เป็นโชคชะตา”

(ในสระน้ำ : 83)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง ที่ต้นน้ำและกาสารกำลังไปที่ด้านหลังบ้านเก่าของกาสาร ซึ่งเรื่องนี้เป็นความลับระหว่างต้นน้ำกับกาสาร แต่บอยพบต้นน้ำอยู่กับคนหน้าแปลกก็ตามไปด้วยโดยถูกกาสารรู้ บทสนทนานี้ก็จะนำไปสู่เหตุการณ์ที่ต้นน้ำกับกาสารมีเพื่อนที่ช่วยต่อสู้กับปีศาจด้วย

เรื่อง ดินสอแห่งสิ้น ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่องที่ตัวละครได้มีโอกาสเข้าไปเรียนที่โรงเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ก๊าวไกลก็ต้องเรียนต่อเหมือนกัน” ครูหันมาบอกก๊าวไกล

“ผมคงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“ได้สิ ครูใหญ่จะช่วย”

“แต่ผมเป็นห่วงแม่ เป็นห่วงน้อง ใครจะหาเงินล่ะครับ”

“เรียนช่วงเช้าจนถึงบ่ายสาม ช่วงเย็นค่อยทำงานก็ได้ ไม้
น่ำมีปัญหา”

“แต่...ผมกลัวอาแป๊ะจะไม่ให้ทำงาน คงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“อาแป๊ะเป็นเพื่อนครูเอง ครูจะขอให้ก๊าวไกลทำงานเฉพาะ
ช่วงเย็น ๆ เองนะ ไม่ต้องห่วง”

“ได้หรือครับ”

“ได้สิ อาแป๊ะศักดิ์ชัยใจดี ครูรู้จักตั้งแต่เด็ก ๆ”

“โอ ขอขอบคุณค่ะคุณครู” แม่พนมมือไหว้ น้ำตาลออบัว
ด้วยความปิติ

(ดินสอแห่งสิ้น : 46)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาระหว่างครูใหญ่กับก๊าวไกล โดยกล่าวถึงเหตุการณ์สำคัญที่ครูใหญ่จะช่วยก๊าวไกลหางานทำ และให้โอกาสกลับไปเรียนที่โรงเรียน เหตุการณ์นี้จะช่วยนำไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งว่าก๊าวไกลได้มีโอกาสกลับไปเรียนและมีงานทำด้วย แสดงให้เห็นความพยายามของตัวละคร ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

3.4.2 บทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร

บทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร เป็นบทสนทนาที่จะแสดงให้เห็นความคิดเห็นความรู้สึก และอารมณ์ของตัวละครในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรายละเอียดดังต่อไปนี้ เรื่อง ไม้หมอนกับก้อนหิน ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่ช่วยบอกลักษณะนิสัยของตัวละครก้อนหิน ดังนี้

“ก้อนหิน อยู่ไหมลูก” เสียงลุงข้างตะโกนจากหน้าบ้าน

“อยู่ครับลุง มีอะไรครับ” ก้อนหินส่งเสียงตอบพร้อมกับวิ่ง
ลงบันไดบ้าน

“เห็นไก่ลุงบ้างไหม มันหายไปอีกแล้ว”

“อ้าว อีกแล้วเหรอ เดียวไปถามพ่อกับแม่ให้ละ ลุงเข้ามา
ก่อน”

“ที่บ้านเลี้ยงแมวแล้วใช่ไหม”

“ใช่ แอ่ละสิ ไม้รู้ว่าอินตีปล่อยให้ น้ำตาลลงมาวิ่งเล่นหรือ
เปล่า”

“แมวอายุเท่าไร”

“ไม่ค่อยแน่ใจเหมือนกัน ตัวมันเล็ก ๆ แม่บอกว่าประมาณ
สามเดือน”

“ถ้ามันลงมาก็คงแค่จ้องไถ่นะ ไม่น่าถึงขั้นกัดหรอก”

“น้ำตาลไม่อยู่บนบ้านจริง ๆ ด้วยลุง” ก้อนหินเดินสำรวจตาม
ใต้โต๊ะและพุ่มไม้ “เอ แต่ไม่เห็นไก่ลุงเลยนะ” เขาช่วยลุงข้างหาไก่

(ไม้หมอนกับก้อนหิน : 84)

จากตัวอย่างที่ยกมาเราเห็นได้ว่าตัวละครเป็นเด็กที่มีน้ำใจ รู้จักความช่วยเหลือ ครอบครัวและคนอื่น ๆ เป็นเด็กที่รู้จักคุณธรรมและจริยธรรม การสร้างบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละครจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจตัวละครมากขึ้น

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่บอกความกตัญญูของตัวละครเดือนแรมที่ห่วงใยแม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แม่ แม่ครับ”

“หือ” แม่ขานรับเสียงเครือ ยังนอนนิ่งอยู่ท่าเดิม

“แม่ร้องให้ทำไมครับ”

“แม่สบายดี เดือนกลับไปนอนเถอะ”

“ผมได้ยินแม่ร้องให้”

“แม่ฝันนะ ไม่มีอะไรหรอก” แม่บอกเสียงชัดเจน

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 105)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร เดือนแรมว่าเป็นเด็กที่ห่วงใยแม่ เมื่อได้ยินเสียงร้องให้ของแม่ก็ถามแม่ แต่แม่ก็ไม่อยากให้ลูกเป็นห่วงซึ่งไม่ได้พูดถึงอะไรกับเดือนแรม บทสนทนานี้ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก แสดงให้ผู้อ่านเห็นความรู้สึกรวมของตัวละครอย่างชัดเจน

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยที่ซื่อสัตย์ของตัวละครเดือนแรมและเพื่อน ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เราจะเริ่มกระโดดตรงเส้นนี้ วิ่งมาจากกองทรายนั้น”

เดือนแรมชี้กองทรายที่มีฟลัวอยู่ข้างบน

“ได้ ใครเริ่มก่อน” มานะศักดิ์ถาม

“จันเริ่มเลย” มานะศักดิ์พูดเสียงดัง

“ห้ามโกงกันนะ” เดือนแรมเตือนไว้ก่อน “หมดลมตรงไหน

ยืนตรงนั้น ใครขโมยขอให้นางพรายน้ำจับตูด” เดือนแรมพูดแล้ว

หัวเราะ นึกสนุกกับเกมใหม่นี้ธนวิสุทธ์กับมานะศักดิ์หัวเราะตาม

นึกถึงเรื่องพรายไม้กับพรายน้ำที่เคยเรียนเพียงแต่พรายน้ำใน

หนังสือไม่ทะลึ่งเหมือนพรายน้ำของเดือนแรม

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 105)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของเดือนแรม สะท้อนให้เห็นว่า เดือนแรมเป็นเด็กที่ยุติธรรมและมีความซื่อสัตย์ แม้เป็นการละเล่นระหว่างเพื่อนสนิทก็ตามก็ห้ามโกงกัน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความยุติธรรมของเดือนแรมอย่างชัดเจน

เรื่อง ดินสอแห่งสั้น ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละครก๊าวไกล และลูกชายเจ้าของร้านขายเครื่องเขียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ภาพสวยจังพี่” ก๊าวไกลเปล่งเสียง ยื่นมือจะไปจับภาพ
อย่างลืမ်ตัว แต่ก็ถูกปิดออก

“เอามือสกปรกของแกออกไป” เขาพูดเยาะ ๆ มองก๊าว
ไกลด้วยสายตาดูแคลน

“พี่เป็นคนวาดภาพนี่เองใช่ไหม พี่เก่งจังเลยครับ ผมอยาก
วาดได้เหมือนพี่จังครับ” ก๊าวไกลชื่นชม มองข้ามคำพูดหยิ่งยโสของ
ชายหนุ่มโดยสิ้นเชิง

(ดินสอแห่งสั้น : 28)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างบทสนทนาบอกลักษณะนิสัยของตัวละครของก๊าวไกลและลูกชายของเจ้าของร้านขายเครื่องเขียน จะทำให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างของนิสัยของตัวละครสองคนนี้อย่างชัดเจนว่า ก๊าวไกลเป็นเด็กที่ชอบวาดภาพมากแต่เป็นเด็กที่ยากจน ส่วนลูกชายของเจ้าของร้านเป็นเด็กที่มีฐานะแต่ไม่มีมารยาท ใช้คำไม่สุภาพว่า “มือสกปรก” กับก๊าวไกล และดูถูกก๊าวไกล แต่ก๊าวไกลชมภาพวาดอย่างเดียว การสร้างบทสนทนาโดยเปรียบเทียบนิสัยของตัวละครสองคนจะทำให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างของเยาวชนสองคนอย่างชัดเจน

เรื่อง ดินสอแห่งสั้น ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาบอกลักษณะนิสัยที่ไม่ดูหมิ่นเด็กขอทาน และมีความยุติธรรมของตัวละครชาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ใจเย็น ๆ นะ อาวิทยา”

“หรือไม่จริง ที่ไอ้เด็กขอทานยังให้มันผ่านได้เลย”

“ฉันบอกไปแล้วว่าไม่เกี่ยวกับ จะเป็นขอทานหรือลูกชาย
เจ้าของร้านขายเครื่องเขียนใหญ่โตฉันก็ไม่สนหรอก ฉันตัดสินจาก
ภาพที่วาดมาเท่านั้น” ชายพูดพลางยกไหล่

“เด็กขอทานไหน” ครูสมจิตรกับครูใหญ่กมลศรีถามพร้อมกัน

“ก็เด็กขายโรงเรียนนายโง่” วิทยาตอบ

“เด็กขายก๊าวไกล” คะนิงพูดขึ้นเป็นครั้งแรกด้วยน้ำเสียง
ภาคภูมิใจ

(ดินสอแห่งสั้น : 73)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างบทสนทนาบอกลักษณะนิสัยของตัวละครชายที่มีความยุติธรรมและไม่ดูหมิ่นเด็กขอทานก๊าวไกล เลือกวาดตามความสามารถ

แท้จริง ไม่ว่าจะเป็รลูกชายของร้านใหญ่ก็ตาม แสดงให้เห็นว่าความสามารถไม่เกี่ยวกับฐานะของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจตัวละครมากขึ้น

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละครต้นน้ำที่มีน้ำใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ข้าต้องขอภัยอย่างมากที่ทำให้พวกท่านต้องประสบกับ
อันตรายแบบนี้ กาสารกล่าว สีน้าเคราะห์มอง
ไม่เป็นไรครับ พวกผมยินดีช่วย ต้นน้ำรีบพูด ไม่ต้องการให้
อีกฝ่ายรู้สึกผิดเพราะเรื่องนี้ไม่ใช่ความผิดของเธอเลย
ขอบคุณนะ พรายสาวจูบแก้มของเด็กชายทั้งสองรวมทั้ง
เจ้าแมว แล้วเดินจากไปตามลำธาร

(ในสระน้ำ : 90)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างบทสนทนาบอกลักษณะนิสัยตัวละครต้นน้ำมีน้ำใจที่จะช่วยเหลือกาสารซึ่งประสบอันตราย แต่ต้นน้ำไม่ได้ท้อแท้ในเรื่องการช่วยเหลือกาสารเพราะต้นน้ำก็อยากให้สิ่งแวดล้อมกลับไปเป็นเหมือนเดิม การสร้างบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละครจะทำให้เรื่องสนุกขึ้น

3.4.3 บทสนทนาที่ให้คติและข้อคิด

บทสนทนาที่ให้คติและข้อคิด เป็นวิธีการที่ผู้แต่งสอดแทรกแสดงแนวคิดของคนที่มีความรู้เรื่องราว หรือว่าเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น โดยสร้างบทสนทนาที่ตัวละครได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ และแสดงแง่คิดเป็นคติธรรมที่ผู้อ่านสามารถนำไปเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตหรือนำไปปฏิบัติต่อไป ในเรื่อง ขนมหงอก มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

“อะไรกันนี้ ยินดีไม่ค่อยได้ไปบ้านลุงข้างแต่ทำไมเล่าได้
เป็นเรื่องเป็นราวขนาดนี้”

“ยินดีรู้”

“พอเถอะลูก กินข้าวเถอะ” ผู้เป็นแม่ขำในความเคียงสา
ของลูกชาย

“แต่ยินดีไม่เล่นพนันนะ ไม่ดี”

“หือ อะไรนะ แสดงว่าเวลาไปที่บ้านนั้นเขาเล่นพนันไก่ชน
ด้วยหรือ”

“ยินดีไม่ได้เล่น”

“นั่นไง แม้ว่าแล้วเขี้ยว เดี่ยวต้องไปคุยกับลุงข้างสัก
หน่อย”

“แม่ ก้อนหินว่าอย่าให้น้องไปบ้านนั้นดีกว่านะ อีกรูปอย่างไป
คุยกับลุงข้างก็คงช่วยอะไรไม่ได้หรอก เพราะยังไงพวกเขาก็ไม่เล็ก
อยู่ดี” ก้อนหินออกความเห็น เขาคิดว่าการทลายผลเล็ก ๆ น้อย ๆ
ของผู้ใหญ่ไม่ควรให้เด็กเข้าไปร่วมรับรู้ แต่ป่านนี้จะมาห้ามผู้ใหญ่
ไม่ให้ทำคงไม่ทันเสียแล้ว ทางที่ดีที่สุดคือต้องป้องกันไม่ให้เด็กใน
บ้านตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องพวกนี้

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 46)

จากตัวอย่างข้างต้นที่กล่าวถึง ได้เห็นว่า ผู้แต่งใช้บทสนทนาที่ให้คิดและข้อคิดในการ
เลี้ยงดูลูก หากอยากให้ลูกเป็นเด็กที่มีนิสัยที่ดี จะขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่ลูกได้พบได้เห็น ในบท
สนทนา ก้อนหินห่วงน้องชายมากเพราะน้องชายไปเที่ยวบ้านลุงข้างบ่อย ๆ แต่บ้านลุงข้างเล่นพนัน
ไก่ชนบ่อย ก้อนหินไม่อยากให้น้องชายพบเรื่องที่ไม่ดี ดังนั้น ก้อนหินก็เสนอความคิดของตนเองว่าไม่
อยากให้น้องชายไปเที่ยวบ้านลุงชาย บทสนทนาทำให้เห็นว่าวิธีอะไรเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการเลี้ยง
ดูลูก และทำให้เกิดข้อคิดในการพัฒนาเด็กหรือเยาวชน

สรุปได้ว่า ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการสร้างบทสนทนา 3 ลักษณะ ได้แก่ บทสนทนาที่ช่วยการดำเนิน
เรื่องเพื่อนำเหตุการณ์ไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง และทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเหตุการณ์นั้น ๆ จะดำเนิน
อย่างไร บทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร ซึ่งตัวละครที่พบในเรื่องต่าง ๆ ได้สมจริงใน
ชีวิต และบทสนทนาที่ให้คิดและข้อคิด เพื่อจะทำให้ผู้อ่านได้รับรู้คติข้อคิด และนำไปปฏิบัติใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

3.5 ฉาก

ฉาก เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของนวนิยายที่บ่งบอกยุคสมัยของเรื่อง ตลอดจน
สถานที่และเวลาที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นในเรื่อง นอกจากนี้ฉากยังให้รายละเอียดอื่น เช่น การสร้างอารมณ์
การสร้างบรรยากาศของเรื่อง เป็นต้น

ในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว ในปี พ.ศ. 2557 แนวคิดและตัวละครใน
ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีของประเทศไทย ดังนั้น ฉากจึง
เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและสภาพการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์การสร้างฉากในนวนิยาย
สำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้วในปีพ.ศ. 2557 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.5.1 ฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่

ฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่ผู้แต่งสร้างขึ้นเป็นสถานที่จริง เช่น บ้าน โรงเรียน
และสถานที่ที่ผู้อ่านคุ้นเคย เป็นต้น ฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่มักจะเป็นภูมิหลังของเหตุการณ์
หรือเรื่องราวต่าง ๆ หรือเป็นฉากที่สร้างขึ้นเพื่อบอกสถานที่เกิดเหตุการณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พวกเด็ก ๆ ยังไม่รู้ว่าบ้านหลังใหม่เป็นอย่างไรจนกระทั่ง พ่อขับรถเลี้ยวเข้าข้างทาง และเสียงของแม่ดังขึ้น ยินดีต้อนรับสู่ บ้านหลังใหม่จะ เธอกล่าวเสียงดังร่าเริงหวังจะให้ลูก ๆ ตื่นเต้น แต่ ต้นน้ำกลับขมวดคิ้วยิ่งกว่าเดิม

บ้านหลังนี้ปลูกลึกเข้าไปจากริมถนน มีสนามหญ้ากั้นอยู่ ระหว่างถนนกับตัวบ้าน เป็นบ้านสองชั้นขนาดกำลังพอดี หลังคาปู กระเบื้องสีน้ำเงินสดใส ตัวบ้านที่ทาสีขาวดูเก่าไปเล็กน้อย ส่วน สนามหน้าบ้านที่รถจอดอยู่มีหญ้าขึ้นเตี้ย ๆ เหมือนมีคนมาตัดให้ เรียบร้อยแล้ว บริเวณรอบบ้านเต็มไปด้วยต้นไม้และมีภูเขาเป็นฉาก หลัง ดวงอาทิตย์ขึ้นอยู่ตรงภูเขาเรารวกับภาพที่เด็ก ๆ ขอบวาด เห็น แล้วชวนให้เพื่อนคลายอย่างยิ่ง

(ในสระน้ำ : 11)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งพรรณนาฉากของบ้านหลังใหม่ที่สดชื่นเบิกบานในต่างจังหวัดของตัวละคร ซึ่งเป็นภูมิหลังของเนื้อเรื่องนี้ เพราะว่าเรื่อง ในสระน้ำ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในชนบทและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฉากนี้ทำให้ผู้อ่านมองเห็นจุดสำคัญของ ทั้งเรื่องและทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจติดตาม

เรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน บทที่ 9 ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นพิพิธภัณฑสถาน ดังนี้

รถบัสสองคันมุ่งหน้าสู่มิวเซียมสยาม พิพิธภัณฑสถานการเรียนรู้ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพระนคร ใกล้กับวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามหรือ วัดโพธิ์ เมื่อไปถึงพิพิธภัณฑสถานนักเรียนแบ่งกลุ่มกันแยกย้ายไปเดินชม วันนี้ไบหมอนกับต้นตาลมีความสุขมากที่ได้มาเจอเพื่อนแต่ไม่ต้อง เรียนหนังสือ สำหรับก้อนหินนั้นเขาไม่ตื่นเต้นมากนัก เพราะเคยเข้าไปดูนิทรรศการเสมือนจริงจากในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑสถานมาแล้ว แต่ ถึงอย่างไรพอได้มาสถานที่จริงก็ถือเป็นอีกหนึ่งประสบการณ์ที่น่าสนใจ

(ไม้หอมกับก้อนหิน : 69)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งสร้างฉากที่เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งหนึ่งโดย โดยไม่ได้บรรยายลักษณะอย่างละเอียด เพียงแต่บรรยายรอบพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งเป็นฉากที่ทำให้เห็นความขัดแย้งภายในจิตของตัวละครก้อนหินว่า เขาไม่ได้ตื่นเต้นมากนัก เพราะเคยเข้าไปดูนิทรรศการเสมือนจริงจากเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑสถานมาแล้ว

เรื่อง ดินสอแท่งสั้น บทที่ 1 ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นแกเลอเรีหรูหราแห่งหนึ่งซึ่งเป็น
ภูมิหลังของตัวละครก้าวไกลที่พยายามเรียนวาดภาพเพื่อจะได้มีโอกาสนำภาพวาดโชว์ที่แกเลอเรีนี้
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แกเลอเรีหรูหราแห่งหนึ่งตั้งอยู่ย่านอาคารเก่าแก่หัวมุม
ถนน ประตูด้านหน้าแกเลอเรีเปิดสู่ถนนสายหลัก ส่วนประตู
ด้านข้างเปิดไปสู่สวนหย่อมเนื้อที่ห้าสิบตารางวาซึ่งรายล้อมด้วย
กำแพงรั้วต้นโมกหนาที่บเลียบไปตามบาทวิถี ในรั้วเขียวขุ่มมีต้น
ลีลาวดีดอกขาวบานสะพรั่ง ดอกจำนวนมากร่วงเกลื่อนกลาดบน
พื้นหญ้า ใต้ต้นลีลาวดีมีโซฟาไม้ไผ่ที่นั่งรับลมหลายจุด

(ดินสอแท่งสั้น : 12)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นแกเลอเรีแห่งหนึ่ง
ซึ่งตั้งอยู่ในอาคารเก่าแก่ การบรรยายฉากนี้ทำให้ผู้อ่านนึกถึงความหรูหรา และความสวยงามของ
แกเลอเรี ผู้แตงนำความหรูหราและความสวยงามมาเปรียบเทียบกับความยากลำบากของตัวละคร
ก้าวไกล นำไปสู่เหตุการณ์ที่ก้าวไกลประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไป

เรื่อง ดินสอแท่งสั้น บทที่ 5 ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นร้านก๋วยเตี๋ยวซึ่งได้มีอาชีพ ดังนี้

กว่าครูใหญ่กลมศรีจะไปถึงร้านก๋วยเตี๋ยวรสโอซากีเกือบ
หกโมงเย็นเป็นเวลาใกล้จะปิดร้านแล้ว อาแป๊ะศักดิ์ชัยยิ้มร่าออกมา
ต้อนรับเพื่อนเก่าแก่สมัยยังเด็ก คนงานต่างด้าวทุกคนเงยบเลียง
ขณะเร่งมือเก็บร้าน แก้อี้ไม้ถูกยกขึ้นวางบนโต๊ะ ก้าวไกลยื่นเช็ค
ซ้อนอยู่ใกล้หม้อต้ม เหลือบตามองครูใหญ่กลมศรีกับอาแป๊ะศักดิ์ชัย
ที่นั่งคุยกันตรงมุมหนึ่งบริเวณหน้าร้าน

(ดินสอแท่งสั้น : 52)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นร้านก๋วยเตี๋ยวของอาแป๊ะศักดิ์ชัย
โดยได้บรรยายลักษณะของร้านอย่างละเอียดเมื่อในเวลาใกล้ปิด การสร้างฉากที่เป็นร้านก๋วยเตี๋ยวจะ
ทำให้ตัวละครได้มีอาชีพโดยหาเงินเลี้ยงแม่กับน้อง ๆ ได้ เหตุการณ์นี้จะนำไปสู่อีกเหตุการณ์ว่าก้าวไกล
ได้มีอาชีพและได้มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนอีก

3.5.2 ฉากและบรรยากาศที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

ฉากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติเป็นการบอกเล่าลักษณะของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งผู้แต่งสร้าง
ขึ้นโดยสมจริง เป็นสถานที่หรือบรรยากาศก็ได้ เพื่อสะท้อนให้เห็นความรู้สึกของตัวละครอย่างชัดเจน
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดไฟ ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในเวลา กลางคืน ดังนี้

เดือนแรมค้อยๆ หย่อนกันลงบนม้านั่งหินขัดตรงตำแหน่ง เดิม แต่ไม่ใช่บนม้านั่งเดิมที่เขาเคยนั่งเมื่อตอนเป็นเด็กชายเดือน แรม เขาวางกระเป๋าเอกสารไว้ใกล้ตัว ชานชาลายังมีกลิ่นเฉพาะตัว เหมือนเดิม เขาแหงนมองเดือนเสี้ยวเกี่ยวฟ้า ดวงดาวพรราวแสง ระยิบระยับกลางท้องฟ้าราตรี สายลมแผ่วพัดมาทักทายพอรู้สึกเย็น เดือนคืนนี้ยังคงเป็นเดือนดวงเดิมที่เขารักและหลงใหล ยังส่งยิ้มให้ เขาอย่างเมตตาและอบอุ่น เขาเพ่งพินิจดวงเดือนเหมือนจะค้นหา บางสิ่งบางอย่างที่เคยเก็บไว้ในนั้น เพียงชั่วอึดใจเดียว เรื่องราว ต่าง ๆ ก็ผุดพรั่งขึ้นในมโนภาพ

(เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ : 1)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้แต่งสร้างฉากที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในเวลา กลางคืน เพื่อบอกความรู้สึกของตัวละคร “เดือนเสี้ยวเกี่ยวฟ้า” “ดวงดาวพรราวแสงระยิบระยับกลางท้องฟ้าราตรี” “สายลมแผ่วพัดมาทักทายพอรู้สึกเย็น” เป็นบรรยากาศที่สะท้อนถึงตัวละครที่รู้สึกอบอุ่นชื่นใจ และมีความหวัง ทั้งนี้ก็เป็นฉากภูมิหลังของเหตุการณ์ของทั้งเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านอ่านติดตามจนจบเรื่อง เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ ผู้แต่งได้สร้างฉากและบรรยากาศที่เป็นสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ ดังนี้

จิ้งหรีดสองตัวออกมาประชันเสียงกันดังลั่นที่ลานเล็ก ๆ ตรงปากกู เดือนแรมไม่รู้ว่าเป็นจิ้งหรีดตัวเดิมหรือเปล่า บางที อาจจะเป็นตัวใหม่ก็ได้ คืนนี้ท้องฟ้าไร้เงาเมฆ เดือนเสี้ยวขึ้นเกี่ยวฟ้า ดำสวยงาม ดาวกะพริบพรราวเกลื่อนฟ้าลมเย็นผิวแผ่ว เขานั่งฟัง เสียงเดือนยามค่ำคืนอย่างสงบ

(เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ : 139)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างฉากที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ โดยได้พรรณนามามีจิ้งหรีดสองตัวร้องอยู่ ท้องฟ้าไร้เงาเมฆ เดือนเสี้ยวสวยงาม ดาวพริบพรราวเกลื่อนฟ้า และลมเย็นผิวแผ่ว ผู้แต่งได้กล่าวถึงท้องฟ้าสว่าง พระจันทร์สวยงาม ดาวพริบพรราว และลมเย็นผิวแผ่ว เพื่อจะบอกความรู้สึกที่เป็นสุขและสงบของตัวละคร

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งสร้างฉากและบรรยากาศที่เป็นป่า ดังนี้

สองข้างทางที่เจ้าหน้าที่นำไปมีต้นไม้แน่นขนัด ส่วนมาก

เป็นไม้ยืน

ต้นสูงใหญ่ให้ร่มเงาอย่างดี บางต้นก็ออกผลสีส้มสดใสให้
นกน้อยมาจิกกิน
ตามพื้นทางเดินปูด้วยกระเบื้องหินสำหรับให้นักท่องเที่ยว
เดินโดยเฉพาะ

นอกจากต้นไม้แล้วที่นี่ยังมีสัตว์เล็กมากมาย เช่น กระจอก
นกหลากหลายสายพันธุ์ หรือแม้แต่ลิง ส่วนพวกสัตว์ใหญ่อย่างกวาง
ช้าง เสือ เจ้าหน้าที่บอกว่า ต้องเดินเข้าป่าลึกกว่านี้อีกถึงจะพบ
พวกเด็กผู้ชายตีกันตื้นๆกันยกใหญ่ แต่น่าเสียดายที่ส่วนนั้นเป็นเขต
หวงห้าม พวกเขาจึงอดดูเสือ เป็น ๆ

(ในสระน้ำ : 52)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติใน
ป่าโดยได้บรรยายลักษณะของป่าไม้อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านนึกถึงภาพที่ผู้แต่งพรรณนาว่า ในป่า
ไม้นี้มีต้นไม้สูงใหญ่ บางต้นออกผลสีส้มสดใส และมีสัตว์หลากหลาย ซึ่งเป็นป่าที่สวยงาม ชิวภาพทุก
ชนิดอยู่อย่างสงบ และมีความสามัคคีการสร้างฉากที่เป็นป่าไม้สวยงามก็จะทำให้ตัวละครต้นน้ำ
ต้องการรักษาสิ่งแวดล้อมและทำให้สิ่งแวดล้อมกลับสวยงามเหมือนเดิม

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สร้างฉากและบรรยายอากาศที่เป็นป่าไม้ในความฝันของตัวละคร
ต้นน้ำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นน้ำฝันว่าตัวเองอยู่ในป่า เขานั่งอยู่บนของไม้มีมอสส์
สีเขียว ร่ายล้อมด้วยต้นไม้ใหญ่ ลำต้นหนาและสูงอย่างที่เขาไม่เคย
เห็นมาก่อน กิ่งก้านแผ่กระจายคล้ายร่มคันยักษ์อยู่ข้างบน ปล่อยให้
แสงสีทองวิบวับส่องลงมาได้รำไร อากาศเย็นฉ่ำ ทิวบริเวณชุ่มน้ำ
เหมือนยามหลังฝนตก

(ในสระน้ำ : 62)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างฉากและบรรยายอากาศที่เป็นป่า
ไม้เขียวชอุ่มใน ความฝันของตัวละครต้นน้ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงต่อสิ่งแวดล้อม
ของต้นน้ำ เพราะว่าในตอนแรกต้นน้ำไม่ชอบสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ตั้งแต่ตัวละครผีพรายได้ให้
ต้นน้ำรู้จักประโยชน์ และความสวยงามของธรรมชาติก็ทำให้ต้นน้ำเปลี่ยนความคิดเห็น แต่ปัจจุบันนี้
ธรรมชาติถูกมนุษย์ทำลาย ทำให้แหล่งน้ำเสียเน่า ต้นน้ำตัดสินใจจะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างแน่วแน่
ไม่ท้อแท้ จึงทำให้ต้นน้ำฝันถึงความสวยงามของป่าไม้

3.5.3 ฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์

ฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์ เป็นการบอกเล่าลักษณะของเหตุการณ์ในเรื่องที่กำลังเกิดขึ้น เพื่อให้เหตุการณ์ต่าง ๆ สมเหตุสมผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้เรื่องน่าสนใจ อีกทั้งยังทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตัวละครชัดเจนมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในเรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้สร้างฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนี้

พักเที่ยง นักเรียนทุกคนต่างรีบยึดสมุดหนังสือไว้ใต้โต๊ะเรียนอย่างลวก ๆ แล้วออกจากห้องเรียน บางคนวิ่งชนโต๊ะเก้าอี้ตั้งโครมคราม พอลงจากอาคารได้ก็วิ่งเข้าไปยังโรงอาหารด้านหลังอาคาร บ่อยครั้งที่วิ่งชนกันจนหัวร้างข้างแตกหรือบางทีก็ล้มลุกคลุกคลานกลายเป็นตัวตลกให้เพื่อนได้หัวเราะก่อนอาหารเที่ยง นักเรียนทั้งโรงเรียนเกือบพันคนต่างมายืนแออัดกันอยู่ในโรงอาหาร ทั้งที่อากาศก็ร้อนแสนร้อน นักเรียนต้องเข้าคิวซื้ออาหารตามระเบียบที่วางไว้ ใครมาถึงก่อนก็ได้ซื้ออาหารก่อน ทุกคนจึงพยายามวิ่งมาถึงโรงอาหารให้เร็วที่สุดเพื่อจะได้เข้าคิวก่อน ทุกเที่ยงวันความวุ่นวายจะเกิดขึ้นแบบนี้เสมอ เป็นภาพที่เห็นจนชินตา และคุ้นเคยเป็นอย่างดี

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 19)

จากตัวอย่างนี้เห็นได้ว่า ผู้แต่งสร้างบรรยากาศเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเมื่อเวลาพักเที่ยง โดยบรรยายการกระทำต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านรู้ว่าฐานะของโรงเรียนไม่ค่อยดี เพราะนักเรียนต้องยืนแออัด ไม่มีเครื่องปรับอากาศ แต่แม้กระทั่งบรรยากาศไม่ค่อยดี นักเรียนก็ยังมีมารยาทในเรื่องการต่อคิว และเป็นระเบียบอย่างเสมอ

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นเหตุการณ์โดยเล่าถึงแม่กับตัวละครเดือนแรมไปเยี่ยมยาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เดือนแรมกับแม่เข้าไปยืนข้างเตียงของยาย แม่จับมือยายขึ้นมานวดเบา ๆ แล้วมองยายตาละห้อย น้ำตาไหลเหมือนต่อมน้ำตาร่วงเจิบ ๆ แม่ยกมือปาดน้ำตาบนแก้มพลางถามเสียงแผ่วเบาและลั่นเครือ คงนึกเสียใจที่ไม่ได้ดูแลยาย

“แม่เป็นอย่างไรบ้าง”

ยายลืมหูลืมตาขึ้น หันมองแม่กับเดือนแรมแล้วดึงมือกลับไม่ยอมพูด หันหน้าเข้าข้างฝาทันที แม่ตัวลั่น เดือนแรมใจหายวาบ

เงยหน้ามองแม่ รู้สึกสะท้อนใจมาก เขาพยายามบังคับไม่ให้น้ำตาไหล รู้สึกอกติบตันจนกลืนน้ำลายแทบไม่ลง

(เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ : 66)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สร้างฉากที่เป็นเหตุการณ์โดยกล่าวถึงแม่กับเดือนแรมไปเยี่ยมายแต่ยายไม่ได้แสดงความยินดีกับแม่และเดือนแรม เดือนแรมไม่เข้าใจสาเหตุที่ยายไม่ชอบเขา เขาเพียงรู้สึกสมาชิกในครอบครัวต้องรักและช่วยเหลือกัน เขาจึงรู้สึกน้อยใจมาก เหตุการณ์นี้เป็นภูมิหลังที่จะนำเรื่องไปอีกเหตุการณ์หนึ่งว่าเดือนแรมอยากให้อายกับแม่กลับคืนดีกัน เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างฉากที่เป็นเหตุการณ์ไม่หมอนเล่าเรื่องของตัวเองให้ ก้อนหินฟัง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ไม่หมอนเล่าให้ก้อนหินฟังว่าเธอนั่งรถไฟมาจากนครราชสีมาเพื่อมาหาแม่ตอนปิดเทอม เนื่องจากปิดเทอมนี้ไม่หมอนอยากมาเที่ยวกรุงเทพฯ พ่อจึงพาเธอนั่งรถไฟมาหาแม่เพื่อเที่ยวสักสองอาทิตย์ หลังจากนั้นทุกคนจะกลับนครราชสีมาพร้อมกัน แต่วันนั้นตอนขบวนรถไฟเข้าชานชาลา เด็กหญิงไม่หมอนไม่ทันระวังลิ้มที่พ่อเตือนว่าให้คอยจับมือกันไว้ เลยพลอวิ้งลงไปบนราง ขณะที่รถไฟอีกขบวนกำลังเข้าสถานี ขบวนรถไฟสวนมาแล่นด้วยความเร็วสูงจึงชนเด็กหญิงล้มลงอย่างแรง ศีรษะของเธอกระแทกก้อนหินจนสลบไปทันที แม่หน่วยกู้ภัยจะมาถึงอย่างรวดเร็วแต่ก็ไม่ทันเสียแล้ว

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 58)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีการสร้างฉากที่เป็นเหตุการณ์ไม่หมอนเล่าเรื่องของตัวเองให้ก้อนหินฟัง ทำให้ก้อนหินรู้เรื่องราวที่ไม่หมอนเคยเกิดขึ้นในสถานีรถไฟ เหตุการณ์นี้เป็นภูมิหลังที่ให้อายกับแม่กลับคืนดีกัน และนำไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งว่าต้นน้ำกับไม่หมอนมีความสัมพันธ์ดีขึ้นในตอนต่อ ๆ ไป

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สร้างฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์โดยเล่าถึงตัวละครต้นน้ำได้พบสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายด้านหลังโรงงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความสกปรกเข้รุกรานทำลายความใสสะอาดของแหล่งน้ำและช่วงชิงสิ่งมีค่าของพวกเขาพรายไป พวกเขาสูญเสียพลังจึงต้องหนีไปหาที่อยู่ใหม่ แต่พวกปีศาจยังไม่ยอมหยุดแค่นั้น ถ้าหากปล่อยให้เป็นเช่นนั้นต่อไป แม่น้ำทุกสายจะเน่าเสียหมด แล้วทุกชีวิตก็จะเดือดร้อน ต้นน้ำเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เขาเห็นใจพวกเขา

น้ำและโมโทพวกปีศาจมาก อยากจะทำลายพวกปีศาจสกปรกให้
หมดสิ้น ไม่อยากให้พวกมันทำใครเดือดร้อนอีก

(ในสระน้ำ : 75)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้กลวิธีสร้างฉากและบรรยากาศที่เป็น
เหตุการณ์โดยเล่าถึงตัวละครต้นน้ำได้พบสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายด้านหลังโรงงาน จึงทำให้แหล่งน้ำเน่า
เสียหมดและพวกพรายชีวิตที่เดือดร้อน เหตุการณ์นี้ทำให้ตัวละครได้พบความสูญเสียของสิ่งแวดล้อม
ธรรมชาติ และตัดสินใจจะช่วยพรายน้ำรักษาสิ่งแวดล้อมทำให้แหล่งน้ำสะอาดเหมือนเดิม

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งสร้างฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในป่า ดังนี้

อาจดูแปลกตาไปหน่อย แต่ป่าครั้งเยาว์วัยเป็นเช่นนี้
กาสารตอบเหมือนอ่านความคิดเขาได้ เมื่อครั้งอดีตต้นไม้ต่างสูง
ใหญ่ เขียวขจี และงดงาม แต่ตอนนี้ ทุกอย่างกลับเปลี่ยนไป ต้นไม้
ถูกโค่นหมด ความโลภและเห็นแก่ตัวบุกเข้าทำลายไม่ช้าไม่นาน
ความงดงามนี้ก็คงหายไปด้วย ท่านอยากให้เป็นเช่นนี้นั้นรีไปเล่า

(ในสระน้ำ : 61)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งสร้างฉากและบรรยากาศในความฝันของ
ตัวละครที่ชื่อต้นน้ำ และได้ระบุชัดเจนว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไร เหตุการณ์นั้นนอกจากสะท้อนให้
ผู้อ่านนิภาพที่แตกต่างกันของธรรมชาติในอดีตและปัจจุบัน ยังทำให้ผู้อ่านสนใจจะรู้ว่าตัวละครจะทำ
อย่างไรจึงจะแก้ปัญหาให้ได้ และให้ผู้อ่านรู้ว่าการกระทำของตัวละครในฉากและบรรยากาศนี้เป็น
อย่างไร แม้กระทั่งเป็นฉากและบรรยากาศที่สร้างในฝันของตัวละคร แต่ยังเป็นฉากและบรรยากาศที่
สมเหตุสมผล

สรุปได้ว่ากลวิธีการแต่งนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ผู้แต่งใช้
กลวิธีการแต่งเรื่อง ได้ใช้กลวิธีการแต่งตามแนวการแต่งนวนิยายเยาวชน ได้แก่ การตั้งชื่อบทด้วย
เหตุการณ์สำคัญในเรื่องและด้วยสิ่งทั่วไป มีการเปิดเรื่องโดยใช้การบรรยาย การเล่าเรื่อง การใช้
บทสนทนา การดำเนินเรื่องโดยใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และภายใน
จิตใจของมนุษย์ มีวิธีการปิดเรื่องใช้วิธีแบบสุขนานุกรม แบบทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิดเอง และแบบ
โศกนาฏกรรม ในด้านตัวละคร ผู้แต่งสร้างตัวละครที่เป็นตัวละครเด็ก ตัวละครผู้ใหญ่ ตัวละครที่เหนือ
มนุษย์ และตัวละครสัตว์ ใช้กลวิธีการสร้างฉากเป็นสถานที่ที่เป็นสถานที่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ
และเหตุการณ์ ใช้บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง บ่งบอกลักษณะนิสัยตัวละคร ให้คิดและข้อคิด การใช้
กลวิธีการแต่งดังกล่าวทำให้นวนิยายมีเนื้อสาระที่มีชีวิตชีวาและสมจริงมากขึ้น ช่วยให้เรื่องดำเนินไป
อย่างสมเหตุสมผลและน่าสนใจ นอกจากนี้ ยังดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความ
สนุกสนานเพลิดเพลินจากเรื่อง และนำความคิด โลกทัศน์เชิงบวกที่ผู้แต่งนำเสนอ

บทที่ 4

การวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557

แนวคิดเป็นความคิดเห็นหรือทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยสะท้อนผ่านนวนิยายที่สร้างขึ้นเป็น องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น โครงเรื่อง การดำเนินเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบรรยากาศ แนวคิดของเรื่องเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดเนื้อหารวรรณกรรม พร้อมทั้งให้โลกทัศน์ต่าง ๆ แก่ผู้อ่าน การศึกษาแนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก

4.1.1 ความรักในครอบครัว

4.1.2 ความรักในชุมชน

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับคนอื่น

4.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

4.3.1 ความกตัญญู

4.3.2 ความรับผิดชอบ

4.3.3 ความอดทน

4.3.4 ความกล้าหาญ

4.3.5 ความมีน้ำใจ

4.4 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม

4.4.1 ปัญหาของเด็ก

4.4.2 ปัญหาของผู้ใหญ่

4.4.3 ปัญหาของสิ่งแวดล้อม

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก

ความรักมีความสำคัญในการใช้ชีวิตร่วมกันของชายและหญิง และนำไปสู่การสร้างครอบครัวที่ประกอบด้วยสามีภรรยา หรือพ่อแม่และลูก กล่าวได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของมนุษยชาติ เป็นสถาบันแห่งแรกในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และถ่ายทอดวัฒนธรรม นอกจากนี้ ความรักในครอบครัวยังกำหนดสถานภาพ สิทธิและหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวและการปฏิบัติต่อผู้อื่นในสังคม ครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสังคมและ ประเทศชาติ หากในครอบครัวมีความขัดแย้งกัน ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคม ความรักในครอบครัวจะช่วยให้มนุษย์ รวมทั้งสังคมมีความมั่นคง และมีความสุขแนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้ว

พ.ศ. 2557 ที่ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดของความรัก 2 ลักษณะ ได้แก่ ความรักในครอบครัว และความรักในชุมชน โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 ความรักในครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญในสังคม ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายหรือทางสายโลหิต มีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจ ในการดำเนินชีวิตร่วมกัน ต้องพึ่งพากันในทางเศรษฐกิจและสังคม ครอบครัวมีบทบาทในการสร้างสมาชิกให้รู้จักปฏิบัติหน้าที่เกื้อกูลกัน อีกทั้งมีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่ดีงามให้แก่กันด้วย จากการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 มีตัวอย่างดังนี้

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความรักระหว่างแม่ต่อลูก ดังนี้

เด็กชายอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วลงมาข้างล่าง ภายใน
บ้านเงียบกริบเพราะไม่มีใครอยู่สักคน พ่อกับแม่ไปทำงาน คิดจะไป
โรงเรียน ส่วนเขาหยุดอยู่บ้าน เขาเดินเข้าไปในครัวอย่างหิวโซ
เห็นโน้ตติดอยู่บนตู้เย็น

ต้นน้ำลูกรัก

กับข้าวอยู่ในตู้ กินให้เยอะ ๆ แล้วอย่าลืมกินยาล่ะ

ขอโทษนะจ๊ะที่แม่ไม่ได้อยู่เฝ้า

รักและเป็นห่วง

แม่

(ในสระน้ำ: 65)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความรักและความห่วงใยของแม่ต่อลูกอย่างชัดเจนโดยผ่านการจดบันทึกเตือนให้ลูกอย่าลืมรับประทานยา สื่อแนวคิดว่าปกติเป็นคนที่ดูแลครอบครัวในด้านความเป็นอยู่ โดยเฉพาะแม่มีบทบาทหน้าที่ดูแลลูก แม่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อลูกเติบโตอย่างมีความสุข

เรื่อง ไม่หมอนกับก้อนหิน ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความรักของลูกต่อพ่อแม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ไม่หมอนยืนมองบ้านไม้สองชั้นตรงหน้าด้วยความรู้สึกโดด
เดี่ยว เธอคิดถึงบ้านเหลือเกิน บ้านที่มีพ่อแม่อยู่พร้อมหน้า ทว่าปิด
เทอมครั้งนั้นทำให้เธอต้องจากพวกเขาไปตลอดกาล แต่เธอยาก
เจอแม่เหลือเกิน อยากให้แม่รู้ว่าไม่หมอนรักและเป็นห่วง ไม่หมอน
อยากขอโทษที่เธอไม่สามารถอยู่กับแม่ได้อีกแล้ว

(ไม่หมอนกับก้อนหิน : 29)

จากตัวอย่างที่ยากมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความรักความผูกพันของลูก ต่อแม่โดยผ่านความคิดของตัวละครไม้หอมอน แม้ว่าไม้หอมอนจะเพียงเป็นวิญญาณ แต่ไม่ยอมจากไป เพราะคิดถึง และต้องการพบแม่อีกครั้ง เป็นการสื่อแนวคิดที่ว่าผู้เป็นลูกก็รักและห่วงใยแม่ตลอดมา แม้จะไม่มีชีวิตแล้ว

เรื่อง ไม้หอมอนกับก้อนหิน ผู้แต่งได้กล่าวถึงความรักความอบอุ่นในครอบครัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หลังจากอาหารมื้อกลางวันที่ล่วงเลยมาจนบ่าย ก้อนหิน ช่วยแม่เก็บล้างจานชามจนเรียบร้อย ส่วนพ่อยืนดูท่อนไม้อยู่ เมื่อเห็นก้อนหินก็เรียกให้ไปช่วยยกไม้สำหรับเตรียมต่อโต๊ะเก้าอี้

“ก้อนหินเลือกคุณนะ ท่อนไหนยาวเท่า ๆ กันก็เรียงแยกไว้ เดี่ยวพ่อจะดูว่าเราจะต่อกี่ตัว”

“ทำไมพ่อไม่ตัดให้เท่ากันไปเลย จะได้ไม่ต้องมาเรียงแบบนี้”

“ที่พ่อต่อโต๊ะใหม่พวกนี้พ่อไม่ได้คิดจะขนไปเมื่อเราย้ายบ้านนะ แต่ตั้งใจว่าจะทิ้งไว้ที่บ้านพักหลังนี้เลย”

“ทิ้งไว้ที่นี่เหอ แล้วถ้าคนที่มาอยู่ต่อเขาไม่ยกได้ล่ะ”
เขารู้สึกขุ่นลุกนิต ๆ เมื่อคิดถึงของแถมที่มาอยู่กับกองไม้

“ไม่เหอ เราทำอย่างนี้เท่ากับอนุรักษ์ไม้หอมอนให้เขาไว้ดูกันด้วย”

(ไม้หอมอนกับก้อนหิน : 37-38)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ผู้แต่งได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับชีวิตความรักความอบอุ่นระหว่างพ่อแม่และลูก เป็นสภาพแวดล้อมที่ทำให้เยาวชนมีความเชื่อมั่นในตัวเอง และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นเสาหลักของครอบครัว หากเกิดความขัดแย้งในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวที่มีหน้าที่ต้องปรึกษาและหาวิธีแก้ไขปัญหา เช่นในตัวอย่างที่ยากมาข้างต้น เมื่อก้อนหินไม่เข้าใจต่อเรื่องการต่อโต๊ะก็ถามพ่อและสุดท้ายก็เข้าใจเรื่องนั้น ๆ ในตัวอย่างนี้ ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว และการทำหน้าที่ตามบทบาทของตัวเอง เช่น ลูกก้อนหินช่วยแม่เก็บล้างจานชามจนเรียบร้อย และพ่อทำงานต่อโต๊ะไม้หอมอน

เรื่อง ดินสอแห่งสัน ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความรักในครอบครัวที่ลูกต่อแม่โดยผ่านตัวละครก้าวไกลรับผิดชอบเลี้ยงดูแม่แทนพ่อที่เสียชีวิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก้าวไกลเล่าทุกอย่างให้แม่ฟัง พลังยีนธนบัตรหนึ่งร้อย บาทสองใบให้ แม่น้ำตารื้นเมื่อก้าวไกลบอกเจตจำนง กำชับแม่ไม่ให้

ออกไปขอทานอีก เขารับปากจะเลี้ยงดูทุกคนอย่างดีแทนพ่อที่จาก
ไปโดยไม่มีวันกลับ

(ดินสอแห่งสิ้น : 45)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความรักความผูกพันระหว่าง
ลูกต่อแม่โดยผ่านตัวละครก๊าวไกลที่มีความรับผิดชอบจะเลี้ยงดูแม่และน้อง ๆ แทนพ่อและไม่ให้แม่
ออกไปขอทานอีก ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดว่าเป็นเสาหลักของครอบครัวเสียชีวิตแล้ว ลูกคนโตก็
ต้องรับผิดชอบดูแลครอบครัวแทน

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความรักในครอบครัว ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

“ตอนนี้ไม่เป็นไรแล้ว” เดือนแรมบอก มื่อยังกุมหน้าผาก

“หมาตัวไหนมันลอบกัดวะ” มานะศักดิ์ตะโกนลั่น รู้สึก

โกรธแทนเพื่อน

เดือนแรมนั่งนิ่งด้วยความกังวลใจ ไม่รู้จะบอกแม่ว่าอย่างไรดี

เขารู้แต่ว่าจะไม่บอกความจริงกับแม่ เขาไม่อยากให้แม่ไม่สบายใจ

(เสียงหวูดเดือนในเสียงรถไฟ : 45)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งสื่อแนวคิดความรักที่ลูกต่อแม่โดยไม่ต้องการให้
แม่เดือดร้อนใจเพราะเป็นห่วงเขา จึงไม่อยากบอกความจริงที่ถูกทำร้าย เพราะจะทำให้แม่ไม่สบายใจ
แม่เป็นสมาชิกคนสำคัญที่ดูแลลูกในครอบครัวและทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลูกมีความสุข หากลูกพบ
ปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็มักจะไม่นิยมบอกให้แม่รู้เพราะจะทำให้แม่ห่วงลูก

4.1.2 ความรักในชุมชน

ความรักในชุมชน เป็นความรักระหว่างบุคคลที่มีน้ำใจช่วยเหลือกันเมื่อในชุมชนมี
ความรักใคร่กันทำให้มีความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีความผูกพันกันมากขึ้น ทำให้สังคมมีความสามัคคี
มากขึ้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เรื่อง ก้อนหินกับไม้หมอน ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความมีน้ำใจของคนในชุมชนใน
เหตุการณ์ที่ว่าก้อนหินช่วยเหลือลุงข้างไปหาไก่ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ก้อนหิน อยู่ไหมลูก” เสียงลุงข้างตะโกนจากหน้าบ้าน

“อยู่ครับลุง มีอะไรครับ” ก้อนหินส่งเสียงตอบพร้อมทั้งวิ่ง

ลงบันไดบ้าน

“เห็นไก่ลุงบ้างไหม มันหายไปอีกแล้ว”

“อีกแล้วเหรอ เดียวไปถามพ่อกับแม่ให้หน่อย ลุงเข้ามาก่อน”

“ที่บ้านเลี้ยงแมวแล้วใช้ไหม”

“ใช่ ไม่รู้ว่าอินดีปปล่อยให้น้ำตาลลงมาวิ่งเล่นหรือเปล่า”

“แมวอายุเท่าไร”

“ไม่ค่อยแน่ใจเหมือนกัน ตัวมันเล็ก ๆ แม่บอกว่าประมาณ สามเดือน”

“ถ้ามันลงมาก็คงแค่จ้องไถ่นะ ไม่น่าถึงขั้นกัดหรือ”

“น้ำตาลไม่อยู่บนบ้านจริง ๆ ด้วยลุง” ก้อนหินเดินสำรวจ ตามใต้โต๊ะและพุ่มไม้ “แต่ไม่เห็นไก่อะไรเลยนะ” เขาช่วยลุงชี้หาไก่อ

(ไม่เหมือนกับก้อนหิน : 84)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักและการช่วยเหลือของ คนในชุมชนโดยผ่านการกระทำของก้อนหิน ได้สื่อแนวคิดที่ว่า คนที่เป็นเพื่อนบ้านกันต้องช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ดังเช่นเมื่อไก่อของลุงชี้หาไปอีก ก้อนหินก็พยายามช่วยลุงชี้หาไปหาไก่ แสดงให้เห็น ความรักและการช่วยเหลือจากผู้ที่เป็เพื่อนบ้าน

เรื่อง ไม่เหมือนกับก้อนหิน ผู้แต่งได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความรักของคนในชุมชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เย็นวันนี้บ้านของก้อนหินวุ่นวายเป็นพิเศษเพราะอยู่ในช่วง ไกล่ปีใหม่ พ่อจัดงานปีใหม่ที่บ้านเพื่อให้เด็ก ๆ ลูกหลานของ เจ้าหน้าทีสถานีรถไฟได้มาสนุกสนานกัน บรรยากาศคางนเลียงยาม เย็นหน้าบ้านก้อนหินคึกคักมาก แม่ลงทุนไปหาซื้อต้นคริสต์มาส ขนาดกลางมาประดับตกแต่งบ้าน แม้อาติดยนี้ยังไม่เข้าสู่ช่วง เทศกาล แต่พ่อเกรงว่าหากจัดงานตรงกับวันปีใหม่อจริง ๆ คนอื่น อาจไม่ว่างกัน

(ไม่เหมือนกับก้อนหิน : 114)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับความรักระหว่างคนที่ อยู่อาศัยในชุมชนโดยผ่านเหตุการณ์การจัดงานปีใหม่ของชุมชนล่วงหน้า เพราะพ่อของก้อนหินเกรงว่า หากจัดงานตรงกับวันปีใหม่อาจจะมีคนไม่ว่างมาร่วมงานกัน เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นแนวคิดที่ว่า คนที่ อาศัยอยู่ในชุมชนกันต้องมีความรักดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน และต้องมึน้ำใจช่วยเหลือกันเพื่อให้ ชุมชนเข้มแข็ง และคนในชุมชนมีความสุข

ในเรื่อง ดินสอแท่งสั้น ได้สื่อแนวคิดความรักในชุมชนโดยกล่าวเหตุการณ์ครูช่วย เด็กชายก้าวไกล หางานพิเศษทำเพื่อให้ก้าวไกลได้มีโอกาสเรียนต่อ โดยรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ก้าวไกลก็ต้องเรียนต่อเหมือนกัน” ครูหันมาบอกก้าวไกล

“ผมคงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“ได้สิ ครูใหญ่จะช่วย”

“แต่ผมเป็นห่วงแม่ เป็นห่วงน้อง ใครจะหาเงินล่ะครับ”

“เรียนช่วงเช้าจนถึงบ่ายสาม ช่วงเย็นค่อยทำงานก็ได้
ไม่น่ามีปัญหา”

“แต่ ผมกลัวว่าแป๊ะจะไม่ให้ทำงาน คงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“อาแป๊ะคนนี้ชื่ออะไร”

“อาแป๊ะศักดิ์ชัยครับ”

“อ้อ อาแป๊ะศักดิ์ชัยเป็นเพื่อนครูเอง ครูจะไปขอให้
ก้าวไกลทำงานเฉพาะช่วงเย็น ๆ เองนะ ไม่ต้องห่วง”

“ได้หรือครับ”

“ได้สิ อาแป๊ะศักดิ์ชัยใจดี ครูรู้จักตั้งแต่เด็ก ๆ”

“โอ ขอขอบคุณค่ะคุณครู” แม่พนมมือไหว้ น้ำตาลลอบเข้า
ด้วยความปิติ

(ดินสอแห่งสัน : 47)

จากตัวอย่างยกมาข้างต้น ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักของคนในชุมชน โดยผ่านการช่วยเหลืองานให้เด็กยากจน สะท้อนถึงความรักของผู้ใหญ่ต่อเด็กเยาวชนในชุมชนโดยสื่อแนวคิดที่ว่า เพื่อนบ้านจะช่วยเหลือกัน มีน้ำใจห่วงใยกันตลอดเวลา ดังเช่นเมื่อครูทราบว่าก้าวไกลไม่มีเงินเรียนต่อได้ อีกทั้งมีภาระต้องดูแลแม่กับน้อง ต้องหางานทำเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว คนในชุมชนก็พยายามหาวิธีช่วยก้าวไกลให้มีงานทำมีรายได้เลี้ยงดูครอบครัวได้ และมีโอกาสเรียนหนังสือต่อไป

เรื่อง ดินสอแห่งสัน ผู้แต่งได้นำเสนอความรักและความเป็นมิตรของคนในชุมชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมจะเอาภาพวาดไปให้คุณชาญดู ก้าวไกลเรียกเส้นที่เขา
ลากว่าภาพวาดอย่างภาคภูมิใจ”

“เธอ เออ ดี ๆ” ลุงตอบทั้งที่ยืนโงนเงน “ดีที่ลุงจับปาก
โอ่งมังกรไว้ ไม่อย่างนั้นหน้าคงคม่า”

ก้าวไกลยิ้มมุมปาก เริ่มรู้สึกใจชื้นขึ้นบ้าง อย่างน้อยก็มีแว
ตาเป็นมิตรจากลุงคะเนิงที่หยิบยื่นให้ในยามท้อแท้

(ดินสอแห่งสัน : 36)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักและความเป็นมิตรของคนในชุมชน โดยผ่านการเล่าเรื่องตัวละครก้าวไกลที่จะนำภาพวาดไปให้คุณชาญดู

แต่ก้าวไกลกลัวว่าคุณชาญจะรังเกียจจึงเกิดความท้อแท้ แต่ลุงก็ให้กำลังใจก้าวไกล ผู้แต่งได้สื่อแนวคิด
ว่าเพื่อนบ้านในชุมชนมีความรักและความจริงใจจึงให้กำลังใจแก่คนในชุมชนเดียวกัน

ในเรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้พูดถึงความรักในชุมชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้
ต้นน้ำไม่รู้ว่าเพื่อนในห้องเป็นคนดีหรือตัวเขาเองมนุษย์
สัมพันธ์ดีกัน

แน่ แต่เพียงไม่นานเขาก็ปรับตัวเข้ากับโรงเรียนและ
สภาพแวดล้อมใหม่ได้แล้ว ช่วงแรกอาจติดขัดไปบ้าง แต่เพื่อนใน
ห้องก็คอยช่วยเหลือเขาตลอด โดยเฉพาะบอยที่คอยช่วยไม่ห่าง นำ
ทางเขาไปเรียน พาไปรู้จักเพื่อนใหม่ ไปทำกิจกรรม เล่นกีฬา
ที่สำคัญก็คือเพื่อนคนนี้คอยสอนเนื้อหาที่เรียนให้เขาเสมอเมื่อตาม
คุณครูไม่ทันหรือไม่เข้าใจ ต้นน้ำซึ่งน้ำใจเพื่อนใหม่คนนี้มีมาก ทั้งที่
เพิ่งรู้จักกันไม่นาน แต่บอยกลับดีต่อเขาถึงเพียงนี้

(ในสระน้ำ : 32)

จากตัวอย่างสองตัวอย่างยกมาข้างต้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความรักของบุคคลในชุมชน
โดยผ่านการกล่าวถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครต้นน้ำว่า เมื่อเขาเพิ่งย้ายไปเรียนที่โรงเรียนใหม่
เพื่อนในห้องช่วยเหลือเขาตลอดเวลา โดยเฉพาะบอยได้ช่วยเหลือเขามาก ทำให้ปรับตัวได้รู้จัก
เพื่อนใหม่ ได้ทำกิจกรรม และได้เล่นกีฬา เป็นต้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับความรักและความเอาใจ
ใส่ช่วยเหลือกัน แสดงให้เห็นมิตรภาพของคนในชุมชน

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักในชุมชนโดยผ่านการกล่าวถึง
เรื่องการเยี่ยมเพื่อนบ้านคนใหม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เออ...นายมาหาใครนะ” ต้นน้ำถามอย่างสงสัย

“สวัสดิ เราซื้อบอย อยู่บ้านตรงข้ามนี่เอง แม่ให้เอากับข้าว
มาให้ล่ะ” บอยตอบแล้วยกหม้อขึ้นเล็กน้อย

“อ้อ ยินดีที่ได้รู้จักนะ เราชื่อต้นน้ำ” ต้นน้ำกล่าวแล้วหัน
ไปตะโกนเรียกแม่เธอออกมากล่าวทักทายอย่างแจ่มใส

“ได้เพื่อนใหม่แล้วสินะจ๊ะ” แม่กระซิบอารมณ์ดีก่อนจะหัน
ไปพูดกับบอย ป้าฝากขอบคุณแม่ที่นะจ๊ะ แล้วยังงี้ก็ช่วยเป็นเพื่อน
เล่นกับเด็กคนนี้ด้วยนะ

(ในสระน้ำ : 17)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความรักในชุมชนโดยผ่าน
เหตุการณ์ที่บอยซึ่งเป็นเพื่อนบ้านในชุมชนนำอาหารไปให้ครอบครัวของต้นน้ำ เพราะต้นน้ำเพิ่งย้าย

บ้านมาอยู่จึงกลายเป็นเพื่อนบ้านของบอย ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นความรักระหว่างชุมชนที่มีความเอื้อเฟื้อต่อกันของเพื่อนบ้าน แสดงออกด้วยการต้อนรับสมาชิกใหม่ในชุมชน

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ผู้แต่งสื่อแนวคิดเกี่ยวกับความรักระหว่างบุคคลในชุมชนว่า มีการช่วยเหลือกันเกิดขึ้น โดยมีผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างของเยาวชน มีหน้าที่สั่งสอนเยาวชน นอกจากนี้ เยาวชนเป็นอนาคตและความหวังของประเทศ ทุกคนในชุมชนควรจะช่วยเหลือเยาวชนที่ต้องการไม่ใช่เพียงให้ทำงานเท่านั้น แต่ต้องทำให้เด็กหรือเยาวชนมีความสุขและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่จะมีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่นต่อ ๆ ไป ให้เกิดความสุขได้ และสามารถพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนตลอดไป

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 ได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับความรัก ได้แก่ ความรักของสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบด้วยพ่อแม่ลูกซึ่งทำให้ครอบครัวอบอุ่น มีความสุขและมั่นคง ในด้านความรักในชุมชน เป็นผลทำให้สังคมเข้มแข็งมีความสุข แนวคิดที่เกี่ยวกับความรักเหล่านี้ทำให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญของความรัก ได้สัมผัสความอบอุ่นของความรัก และยังสั่งสอนให้เด็กและเยาวชนรู้จักรักคนที่แวดล้อมอีกด้วย

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับคนอื่น

การอยู่ร่วมกับคนอื่นได้เป็นปกติสุข บุคคลต้องปฏิบัติต่อคนอื่นเป็นอย่างดี ซึ่งถือว่ามีมารยาทที่ดี มารยาทเป็นพฤติกรรมหรือกิจวัตรที่สุภาพเรียบร้อยดี แสดงถึงการมีแบบแผนในการปฏิบัติของบุคคล อันเหมาะสมตามความนิยมแห่งสังคม ในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 ผู้แต่งก็ได้นำเสนอแนวคิดด้านการอยู่ร่วมกับคนอื่น ดังนี้

เรื่อง ก้อนหินกับไม้หมอน ผู้แต่งได้ให้แนวคิดว่าเด็กต้องปฏิบัติอย่างไรต่อผู้อาวุโสในตอนที่กล่าวว่า เมื่อก้าวไกลพบกับลุงคนหนึ่งแม้เป็นคนที่อยู่ฐานะต่ำ แต่ก้าวไกลแสดงกิริยาท่าทางยินดีและยกมือไหว้ลุงคนนั้น ๆ อย่างมีมารยาท ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ไปไหนวะหลานชาย”

“สวัสดิ์ครับ” ก้าวไกลยกมือไหว้

“เออ สวัสดิ์ ๆ” ลุงยกมือไหว้ตอบพลางตะโกนถาม “แล้ว
นั้นจะไปไหน”

“ผมจะเอาภาพวาดไปให้คุณชาญดู” ก้าวไกลเรียกเส้นที่
เขาลากว่าภาพวาดอย่างภาคภูมิใจ

“เธอ เออ ดี ๆ” ลุงตอบทั้งที่ยืนโงนเงน “ดีที่ลุงจับปาก
โอ่งมังกรไว้ ไม่อย่างนั้นหน้าคงคะมำ”

ก้าวไกลยิ้มมุมปาก เริ่มรู้สึกใจชื้นขึ้นบ้าง อย่างน้อยก็มี
แววตาเป็นมิตรจากลูกคะเนิงที่หยบยื่นให้ในยามท้อแท้

(ดินสอแห่งสัน :36)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีมารยาทการไหว้โดยผ่านการกระทำของเด็กที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ แม้ลูกเป็นคนที่ฐานะต่ำ แต่ก้าวไกลก็อ่อนน้อมยกมือไหว้ลูกซึ่งมีอาวุโสมากกว่า ซึ่งผู้แต่งได้สื่อแนวคิดที่ว่า เด็กต้องมีมารยาทกริยาวาจาที่เรียบร้อยดี ไม่ว่าจะแสดงออกเมื่อพบผู้ใหญ่ที่มีฐานะต่ำหรือสูงก็ต้องมีกริยามารยาทที่ดี

เรื่อง ดินสอแห่งสัน ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันโดยเคารพ และมีมารยาทต่อกันเมื่อได้รับความช่วยเหลือที่กล่าวขอบคุณกันและกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แต่ผมเป็นห่วงแม่ เป็นห่วงน้อง ใครจะหาเงินล่ะครับ”

“เรียนช่วงเช้าจนถึงบ่ายสาม ช่วงเย็นค่อยทำงานก็ได้ ไม่น่ามีปัญหา”

“แต่ ผมกลัวอาแป๊ะจะไม่ให้ทำงาน คงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“อาแป๊ะคนนี้ซื้ออะไร”

“อาแป๊ะศักดิ์ชัยครับ”

“อ้อ อาแป๊ะศักดิ์ชัยเป็นเพื่อนครูเอง ครูจะไปขอให้ก้าวไกลทำงานเฉพาะช่วงเย็น ๆ เองนะ ไม่ต้องห่วง”

“ได้หรือครับ”

“ได้สิ อาแป๊ะศักดิ์ชัยใจดี ครูรู้จักตั้งแต่เด็ก ๆ”

“โอ ขอขอบคุณค่ะคุณครู” แม่พนมมือไหว้ น้ำตาลลอบเข้าด้วยความปิติ

(ดินสอแห่งสัน : 47)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดการมีมารยาทด้านแสดงออกโดยการยกมือไหว้เมื่อแสดงความขอบคุณ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดว่าการไหว้เป็นการกระทำที่มีมารยาทและเป็นภาษาท่าทางที่แสดงถึงการสำนึกในบุญคุณ นอกจากนี้ การไหว้ยังแสดงถึงการขอบคุณดังเช่นเมื่อครูช่วยให้ก้าวไกลหางานทำเพื่อเลี้ยงดูแลครอบครัวและได้มีโอกาสกลับไปเรียนที่โรงเรียนแม่ของก้าวไกลก็ยกมือไหว้แสดงความขอบคุณที่ครูได้ช่วยเหลือ

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีมารยาทในเรื่องการขออนุญาตผู้ปกครอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เจียบก่อน” คุณครูดอกไม้มะโกนเพื่อเรียกความสนใจ
 “ครูอยากให้ทุกคนไปขออนุญาตผู้ปกครองด้วยนะ เดี่ยวครูจะให้
 หัวหน้าห้องแจกใบขออนุญาตให้

(ในสระน้ำ: 29)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีมารยาทโดยผ่านเรื่องราวการ
 ขออนุญาตผู้ปกครองซึ่งเป็นมารยาทที่ต้องปฏิบัติ ผู้แต่งสื่อแนวคิดว่าการขออนุญาตของโรงเรียนเป็น
 การกระทำที่แสดงถึงมารยาท และเป็นกรกระทำที่เคารพผู้ปกครอง

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการขอโทษที่ไม่ดีกับเพื่อน
 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เอาเถอะ แล้วก็แล้วกันไป อย่าตั้งใจอะไรกันเลย” เดือน
 แรมให้อภัยเขาได้ คิดมากไปก็ไร้ประโยชน์ วีรยุทธหันไปมองหน้า
 ธนวิสุทธิที่นั่งตรงม้านั่งติดกัน

“ฉันขอโทษนะ ธนวิสุทธิ สมชัยกับฉันทำกับนายไว้มาก
 เหลือเกิน วีรยุทธพูดตาเศร้าหน้าเขียว”

“ไม่เป็นไร” ธนวิสุทธิพูดเสียงแผ่วเบา ฟังเหตุผลของวีร
 ยุทธแล้วเศร้าลึก ๆ อย่างบอกไม่ถูก

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 88)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมารยาทในเรื่องการขอโทษ
 โดยผ่านตัวละครวีรยุทธที่พูดขอโทษเพื่อน เพราะว่าวีรยุทธเคยทำไม่ดีกับธนวิสุทธิ การขอโทษเป็น
 มารยาทการกระทำที่แสดงถึงการขอภัย และการยกโทษไม่โกรธเคืองกันก็เป็นมารยาทที่ดี

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้กล่าวถึงการไถ่โทษผู้ใหญ่โดยใช้วิธีการช่วยเหลือโดยทำงานพิเศษให้
 พฤติกรรมกิริยานี้แสดงถึงการมีมารยาทของเด็ก ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตกบ่ารถชนเฟอร์นิเจอร์ก็มาจอดหน้าบ้านพร้อมกับบอย
 ที่มาขอโทษแม่ เรื่องพาดันน้ำไปเล่นโดยไม่ขออนุญาต บอยอาสา
 ช่วยขนของเป็นการไถ่โทษ ดูจากสีหน้าก็รู้ว่าแม่ปลื้มเพื่อนคนนี้มาก
 ทีเดียวน เล่นเอาคนเป็นลูกแท้ ๆ อย่างตันน้ำถึงกับตกกระป๋อง

ทุกคนช่วยกันขนของเข้าบ้าน คีตาก็ออกมาช่วยด้วย ของ
 ซิ่นหนัก ๆ จะปล่อยให้พนักงานยกไป ส่วนพวกเด็ก ๆ ก็ยกของ เบา ๆ
 ที่พอจะยกได้ เสียงของบอยดังตลอดลดการทำงาน ด้วยความที่
 เป็นเด็กพูดจาดีและมีมารยาท เพียงไม่นานแม่กับคีตาก็ถูกอกถูกใจ

(ในสระน้ำ : 20)

จากตัวอย่างยกมาที่ข้างต้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดที่ว่า เมื่อเด็ก ๆ หรือเยาวชนทำผิดมารยาทก็ต้องทำสิ่งต่าง ๆ เป็นการไถ่โทษผู้ใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีมารยาท ทำให้คนในสังคมโดยเฉพาะเด็กต้องมีมารยาทเมื่อทำเรื่องไม่ถูก

ในเรื่อง ดินสอแห่งสั้น ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีมารยาทในการไม่ได้เพียงดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ภาพสวยจังพี่” ก้าวไกลเปล่งเสียง ยื่นมือจะไปจับภาพ
อย่างลืมหืมตา แต่ก็ถูกปิดออก

“เอามือสกปรกของแกออกไป” เขาพูดเยาะ ๆ มองก้าว
ไกลด้วยสายตาดูแคลน

“พี่เป็นคนวาดภาพนี่เองใช่ไหม พี่เก่งจังเลยครับ ผมอยาก
วาดได้

เหมือนพี่จังครับ” ก้าวไกลชื่นชม มองข้ามคำพูดหยิ่งยโส
ของชายหนุ่มโดย
สิ้นเชิง

(ดินสอแห่งสั้น : 28)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมารยาทโดยผ่านตัวละคร ก้าวไกลที่ไม่ได้เถียงกับลูกชายของเจ้าของร้าน แม้ว่าลูกชายของเจ้าของร้านจะพูดคำไม่สุภาพและดูหมิ่นก้าวไกล แต่ก้าวไกลไม่ได้ตอบโต้หรือแสดงความไม่พอใจ และยังอ่อนน้อมเรียกลูกชายเจ้าของร้านว่า “พี่” และใช้คำสุภาพลงท้ายว่า “ครับ” แสดงถึงความสุภาพของคำพูดและการกระทำ

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข คนในสังคมโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนจะต้องประพฤติปฏิบัติดีมีมารยาทที่ดี คนที่มีมารยาทดีจึงมีการกระทำที่เรียบร้อย ไม่รบกวนหรือทำความไม่สบายใจไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่คนอื่น ๆ เช่น การสำรวมกิริยาท่าทางการทักทาย รู้จักการไหว้ การแสดงความเคารพ การขอโทษ แม้เป็นเรื่องเล็กน้อยแต่มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ มารยาทที่ดีเป็นสิ่งที่ไม่ได้ติดตัวมาแต่เกิด แต่ต้องฝึกอบรมและมีสภาพแวดล้อมที่ดีได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนต้องเรียนรู้และปฏิบัติให้เป็นนิสัยติดตัวตลอดไป

4.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรม หมายถึงความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ เป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นแนวคิดที่แสดงทฤษฎีของผู้แต่งที่สะท้อน

ผ่านเรื่องราวในนวนิยายสำหรับเยาวชน และให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน ให้รู้จักประพฤติปฏิบัติในศีลธรรม คุณธรรม รวมทั้งสภาพคุณงามความดีในด้านต่าง ๆ

จากการวิเคราะห์นวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ปรากฏว่า ผู้แต่งเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมในหลายด้าน ได้แก่

4.3.1 ความกตัญญู

ความกตัญญูคือความรู้สึกนึกคิดในบุญคุณ แสดงออกด้วยการเคารพนับถือ เชื่อฟัง และช่วยเหลือในกิจการงานต่าง ๆ ของผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีพระคุณ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดในด้านความกตัญญู ดังนี้

เรื่อง ดินสอแห่งสิ้น ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความกตัญญูโดยแสดงถึงความห่วงใยแม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ก๊าวไกลก็ต้องเรียนต่อเหมือนกัน” ครูหันมาบอกก๊าวไกล

“ผมคงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“ได้สิ ครูใหญ่จะช่วย”

“แต่ผมเป็นห่วงแม่ เป็นห่วงน้อง ใครจะหาเงินล่ะครับ”

(ดินสอแห่งสิ้น : 47)

จากตัวอย่างข้างต้นที่กล่าวถึง ผู้แต่งสื่อแนวคิดว่า ลูกมีความกตัญญูแสดงออกโดยการรับผิดชอบที่จะต้องหางานเพื่อช่วยเหลือแม่ของอย่างสม่ำเสมอ แม้กระทั่งก๊าวไกลยังเป็นเด็กอยู่ แต่ก็แสดงออกที่ทำให้รู้ว่าลูกมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ โดยการดูแลเอาใจใส่แม่ และจะไม่มัววันทอทิ้งให้พ่อแม่ของตัวเองลำบาก

ในเรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ ผู้แต่งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณโดยผ่านคำพูดของตัวละคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“มาเป็นหลานยายนะเดือนแรม” ยายเอ๋อมมือมาลูบหัว

เดือนแรมอย่างรักใคร่

“ค...ครับยาย ผ...ผมจะเป็นหลานยายให้ดีที่สุดนะคะครับ”

เขาพูด

ตะกุกตะกักเพราะยังสะอื้นอยู่พลางยกท่อนแขนข้างขวา

ขึ้นปาดน้ำตา

สองตาแดงกำพอกกับแม่

“ดีมากเดือนแรม” ยายเอ๋อมทั้งน้ำตา

(เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ : 169)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดกตัญญูโดยผ่านคำพูดของตัวละครเดือนแรมที่สำนึกในบุญคุณของยายแม้ว่าจะมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับยายในครั้งก่อน แต่เขาก็รักยายอยู่ในใจ เมื่อยายกับแม่กลับคืนดีกัน เดือนแรมก็รู้สึกมีความสุข และคิดว่ายายได้เลี้ยงดูแม่มาจนมีครอบครัว และเกิดเกิดเขาขึ้นมาจึงแสดงความกตัญญูกับยายว่า จะดูแลเอาใจใส่ยายและทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ยายสบายใจ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดที่ความรักในครอบครัวมีอิทธิพลต่อลูก เป็นตัวอย่างที่ดีของการมีคุณธรรมจริยธรรมด้านกตัญญูต่อผู้ใหญ่ เพื่อจะตอบแทนและทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ผู้ใหญ่มีความสุข

เรื่อง ไม้หมอนกับก้อนหิน ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดกตัญญูที่ลูกทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หลังจากอาหารมื้อกลางวันที่ล่วงเลยมาจนบ่าย ก้อนหิน
ช่วยแม่เก็บล้างจานชามจนเรียบร้อย ส่วนพ่อยืนดูท่อนไม้อยู่
เมื่อเห็นก้อนหินก็เรียกให้ไปช่วยยกไม้สำหรับเตรียมต่อโต๊ะเก้าอี้

“ก้อนหินเลือกดูนะ ท่อนไหนยาวเท่า ๆ กันก็เรียงแยกไว้
เดี่ยวพ่อจะดูว่าเราจะต่อกี่ตัว”

“ทำไมพ่อไม่ตัดให้เท่ากันไปเลย จะได้ไม่ต้องมาเรียง
แบบนี้”

“ที่พ่อต่อโต๊ะใหม่พวกนี้พ่อไม่ได้คิดจะขนไปเมื่อเราย้าย
บ้านนะ แต่ตั้งใจว่าจะทิ้งไว้ที่บ้านพักหลังนี้เลย”

(ไม้หมอนกับก้อนหิน : 37)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้แสดงความกตัญญูโดยกล่าวถึงตัวละครก้อนหินทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ช่วยแม่เก็บล้างจานให้เรียบร้อย และช่วยพ่อไปยกไม้สำหรับเตรียมต่อโต๊ะเก้าอี้ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดว่าการรับผิดชอบช่วยทำงานด้วยความเสียสละเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่เป็นการทำสิ่งเล็ก ๆ ที่แสดงถึงความกตัญญูเพื่อตอบแทนพระคุณพ่อแม่ที่ทำได้เป็นในชีวิตประจำวัน

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความกตัญญูต่อผู้ที่มีพระคุณคนอื่น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เขาก็นั่งไม่อยากจะกรบกวนใคร ไม่อยากเป็นหนี้บุญคุณใคร แต่
เขารู้สึกว่าเพื่อนตั้งใจให้เขาด้วยความบริสุทธิ์ใจจริง ๆ และไม่เคย
ทวงบุญคุณแม้แต่ครั้งเดียว สักคำก็ไม่เคยได้ยินจากปาก เขาเองก็
คอยปกป้องเพื่อนด้วยความบริสุทธิ์ใจเช่นกัน

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 42)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความกตัญญูต่อผู้ที่มีพระคุณคนอื่น ๆ แม้จะอยู่ในระดับเดียวกันโดยผ่านความรู้สึกนึกคิดของตัวละครเดือนแรมที่สะท้อนถึงความกตัญญูที่ต้องตอบแทนไม่ว่าเป็นใครที่เอาใจใส่แก่เราและไม่ขอรับการตอบแทนแม้แต่ครั้งเดียว เราก็ต้องจดจำบุญคุณความดีที่ทำให้แก่เรา เราจึงตอบแทนเท่าที่ตนจะทำได้ ดังเช่นเพื่อนเดือนแรมทำดีเอาใจใส่เขา เขาก็ต้องการตอบแทนคุณปกป้องตอบแทนเพื่อนด้วยความบริสุทธิ์ใจเช่นกัน

4.3.2 ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นความพอใจ จดจ่อตั้งใจ ความมุ่งมั่นต่อหน้าที่การงาน เช่นความดี โดยการศึกษาเล่าเรียน การทำความบอบทพหน้าที่ของตนเอง ฯลฯ และยอมรับผลการกระทำทั้งผลดี และผลเสียที่เกิดขึ้น ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนประสบความสำเร็จในชีวิตประจำวัน ดังนี้

ในเรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดคุณธรรมด้านความรับผิดชอบแม้ว่าจะกระทำผิดพลาด ดังตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตกบ่ารถชนเฟอร์นิเจอร์ก็มาจอดหน้าบ้านพร้อมบอย
ที่มาขอโทษแม่ เรื่องพาดันน้ำไปเล่นโดยไม่ขออนุญาต บอยอาสา
ช่วยขนของเป็นการไถ่โทษ ดูจากสีหน้าก็รู้ว่าแม่ปลื้มเพื่อนคนนี้นัก
ทีเดียว เล่นเอาคนเป็นลูกแท้ ๆ อย่างต้นน้ำถึงกับตกกระป๋อง

ทุกคนช่วยกันขนของเข้าบ้าน คีตาก็ออกมาช่วยด้วยของ
ชิ้นหนัก ๆ จะปล่อยให้พนักงานยกไป ส่วนพวกเด็ก ๆ ก็ยกของ
เบา ๆ ที่พอจะยกได้ เสียงของบอยดังตลอดการทำงาน
ด้วยความที่เป็นเด็กพูดจาดีและมีมารยาท เพียงไม่นานแม่กับคีตาก็
ถูกอกถูกใจ

(ในสระน้ำ : 20)

จากตัวอย่างที่ยกมาทำให้เห็นว่า ผู้แต่งสื่อแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่เด็กหรือเยาวชนต้องมี โดยแสดงออกด้วยการกระทำของตัวละครที่ชื่อบอยมีความรับผิดชอบในเหตุการณ์ที่บอยมาขอโทษกับแม่ของต้นน้ำที่พาดันน้ำไปเล่นน้ำโดยไม่ขออนุญาต เป็นการรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง และยังช่วยเหลืองานอื่น ๆ ด้วย ประกอบกับบอยเป็นเด็กที่มีความรับผิดชอบ พูดจาดี และมีมารยาท จึงเป็นตัวอย่างแก่เด็กและเยาวชน ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบและสอนผู้อ่านควรเป็นคนที่มีน้ำใจและความรับผิดชอบ

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความรับผิดชอบการกระทำของตัวละครชาญชัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชาญชัยเหม่อมองหมู่ไม้ข้างบ้านอย่างเหน้อยล้า ร่างกาย
ของเขาไม่ได้เจ็บป่วย แต่จิตใจต่างหากที่ไม่สู้ดีนัก ปัญหาหลายเรื่อง
ถ้าโถมเข้ามาจนยากจะรับไหว แม้ใจจริงเขาอยากจะปิดม่านทิ้งไปให้
พ้น อยากวิ่งหนีไปอยู่เฉย ๆ แลวชายทะเลอันเงียบสงบ แต่เขาก็ทำ
ไม่ได้เพราะหน้าที่และความรับผิดชอบจุกจุกไว้

(ในสรวน้ำ : 45)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้แสดงให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของ
ตัวละครที่ชื่อ ชาญชัย สะท้อนให้เห็นความรู้สึกรับผิดชอบ เมื่อประสบกับปัญหาที่เกี่ยวกับการปิด
โรงงานชาญชัยก็รู้สึกท้อแท้ และอยากหนีปัญหา แต่เขามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ และต้องแก้ไขปัญหา
ให้ได้ ผู้แต่งจึงสื่อแนวคิดที่ว่า ผู้ใหญ่ต้องมีความรับผิดชอบในการทำงานเมื่อมีปัญหาที่ต้องรับผิดชอบ
พยายามหาวิธีมาแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ

ในเรื่อง ในสรวน้ำ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความรับผิดชอบต่อตัวละครที่ต้องช่วยกันรักษา
และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นน้ำนี้ถึงป่าใหญ่เขียวชอุ่มในฝัน จากนั้นก็กลับ
กลายเป็นผืนดินรกร้างว่างเปล่า ความกลัวอันเย็นเยียบเข้าเกาะกุม
หัวใจอย่างเฉียบพลัน ใบหน้าเศร้าหมองของกาสารยิ่งทำให้เขาทุกข์
ใจขึ้นไปอีก “ฉันอยากช่วย อยากให้ธรรมชาติคงอยู่ต่อไป” เขาตอบ
รู้สึกเช่นนั้นจริงจากก้นบึ้งของหัวใจ

เจ้าแมวยิ้มมุมปาก “ดี ฉันเองก็หวังไว้อย่างนั้น”

(ในสรวน้ำ : 45)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้แสดงถึงเด็กหรือเยาวชนที่มีความคิดมี
ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพราะว่าต้นน้ำมีความคิดในความรับผิดชอบต่อช่วย
กาสารรักษาและอนุรักษ์ธรรมชาติให้กลับสวยงามเหมือนเดิม ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดที่ว่าแม้ว่าจะเป็นผู้ใหญ่
หรือเด็ก ก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อธรรมชาติที่อยู่ในรอบตัวมนุษย์

เรื่อง ดินสอแห่งสั้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดที่ว่าเด็กต้องมีความรับผิดชอบต่อเลี้ยงดู
ครอบครัวแทนพ่อที่เสียชีวิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก้าวไกลเล่าทุกอย่างให้แม่ฟัง พलयีนธนบัตรหนึ่งร้อย
บาทสองใบให้ แม่น้ำตารื้นเมื่อก้าวไกลบอกเจตจำนง กำชับแม่ไม่ให้
ออกไปขอทานอีก เขารับปากจะเลี้ยงดูทุกคนอย่างดีแทนพ่อที่จาก
ไปโดยไม่มีวันกลับ

(ดินสอแห่งสั้น : 45)

จากตัวอย่างข้างต้นที่ยกมาจะเห็นได้ว่าตัวละครก๊าวไกลมีความรับผิดชอบในการหาเงินเลี้ยงดูแม่และน้อง ๆ แทนหน้าที่ของพ่อที่เสียชีวิต ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดที่ว่า เมื่อพ่อไม่สามารถดูแลครอบครัวได้ ลูกคนโตก็ต้องรับภาระทางบ้าน และรับผิดชอบทำหน้าที่แทนพ่อ ไม่ว่าจะลำบากเพียงเท่าใด ก๊าวไกลก็มีความรับผิดชอบในการดูแลครอบครัวต่อไป

4.3.3 ความอดทน

ความอดทนเป็นคุณธรรมที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็ก ๆ และคนทั่วไป การมีความอดทนจะทำให้มีจิตใจเข้มแข็ง และเพียรพยายามจนประสบความสำเร็จในที่สุด ในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล แว่นแก้ว พ.ศ. 2557 ได้แทรกแนวคิดในด้านความอดทนในบทบาทของตัวละคร ดังนี้

เดิมทีครอบครัวของพวกเขาอาศัยอยู่ในเมืองหลวงใจกลางประเทศ แต่เนื่องจากพ่อได้งานใหม่ที่เหมือนจะดีกว่าเดิม พวกเขาทั้งหมดจึงต้องย้ายบ้านตามพ่อมาต่างจังหวัดด้วย ต้นน้ำกับคีตาจึงต้องจากผองเพื่อนและสภาพแวดล้อมอันคุ้นเคยที่พวกเขาเติบโตมา พวกเขาทั้งคร่ำและไม่พอใจ แต่ก็ต้องพยายามยอมรับให้ได้ โชคดีที่คีตาทำใจได้เร็ว เพราะเธอเชื่อเสมอว่าการเปลี่ยนแปลงย่อมนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ต่างจากต้นน้ำที่ไว้วางใจไม่เลิก

(ในสระน้ำ : 11)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดคุณธรรมด้านความอดทนโดยการเล่าเรื่องเหตุการณ์การย้ายบ้านของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านรู้ความอดทนจากตัวละครที่ต้องปรับตัวเองให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ แนวคิดนี้ให้ข้อคิดว่าเมื่อเราอยู่ในสภาพที่เปลี่ยนไม่ได้ แต่เราก็สามารถเปลี่ยนใจตนเองได้โดยมีความอดทนเพื่อจะแก้ปัญหานั้นได้

ในเรื่อง ดินสอแห่งสิ้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับความอดทนกับความลำบากขาดแคลนในครอบครัว ดังนี้

แสงอรุณพันฟ้า ก๊าวไกลเลือกสมุดที่ลากเส้นน้ำหนัคมชัดที่สุดขึ้นมากอดไว้ แม่ ฟางข้าว ต้นกล้า กำลังนั่งล้อมวงกินข้าว ก๊าวไกลบอกแม่ว่าจะไม่กินข้าวและจะออกไปก่อน ต้นกล้าลุกจากวงข้าวตะโกนไล่หลัง ขณะก๊าวไกลรีบใส่รองเท้าแตะคิกระโดดลงจากบ้านแทนลงบันได

“พี่ก๊าว กล้าขอไข่ต้มของพี่นะ”

“เออ” ก๊าวไกลตะโกนตอบ

ลำแสงอาทิตย์ส่องลอดหมอกควันไฟริมทางรถไฟ ก้าวไกล
 เทียบก่อนกรวดสลับหมอนรองรางเหล็กยาวสุดสายตา เลี่ยงหวุด
 ดั่งเดือนเวลา หยดน้ำค้างเกาะต้นไมยราบที่หุบใบหลับสนิททั้งคืน
 และถูกปลุกให้ตื่นมาอวดใบเมื่อต้องแสงตะวันเจิดจ้า
 ก้าวไกลหลังใจลึก ๆ ว่าเขาจะถูกปลุกให้ตื่นจากการถูกกั
 กร่อน ร้าวลึกลงในจิตใจ

(ดินสอแท่งสั้น : 33)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งสื่อแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมด้านความอดทนของ
 ครอบครัวตัวละครมีความเดือดร้อน เขาต้องมีความอดทน เนื่องจากตัวละครก้าวไกลชอบวาดภาพ
 แต่ต้องไปทำงานทำเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ก้าวไกลจึงไม่มีโอกาสไปเรียนวาดภาพ อีกทั้งต้อง
 ลาออกจากโรงเรียนเพื่อไปทำงานหารายได้ เพราะฉะนั้น ก้าวไกลจึงต้องทนต่อความลำบากในชีวิต
 ตนเอง เพื่อให้ครอบครัวมีความสุข และทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จในสุดท้าย

เรื่อง ดินสอแท่งสั้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดคุณธรรมด้านความอดทนโดยผ่านเรื่องราวของ
 ก้าวไกลต้องอดทนต่อความยากลำบากต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูแม่และน้อง ๆ แทนพ่อที่เสียชีวิต
 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่กับน้อง ๆ เป็นพันธะอันหนักอึ้งและเป็นหน้าที่ซึ่ง
 ก้าวไกลต้องแบกรับอย่างมีอาจหลักเลี้ยงได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยหรือ
 กอดตัน ก้าวไกลจะอดทนอย่างเต็มใจ เพียงคำพูดไม่กี่คำของชาญ
 เขารู้สึกสดชื่นมีพลังราวน้ำเย็นชโลมจิตใจ มีเรี่ยวแรงรับภาระที่
 พันธนาการร้อยรัดเขาได้ เหนียวนำให้เขาก้าวกระโดดได้ไกลเกิน
 กว่าปกติราวกับรองเท้าแตะคีบติดสปริง

(ดินสอแท่งสั้น : 40)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่าตัวละครก้าวไกลมีความอดทนต่อความยากลำบาก
 และต้องทำงานหนักในการเลี้ยงดูแม่และน้อง ๆ แทนพ่อที่เสียชีวิต ผู้แต่งได้สื่อแนวคิด
 เมื่อมนุษย์เราพบความยากลำบากหรือความทุกข์ ไม่ควรท้อแท้ ต้องมีความอดทนทำให้จิตใจเข้มแข็ง
 และหาวิธีแก้ไขปัญหาเพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีต่อไป

4.3.4 ความกล้าหาญ

ความกล้าหาญเป็นความกล้าต่อสู้กับไม่ย่อท้อ ไม่ยอมแพ้ และอุปสรรคต่าง ๆ ยินดี
 เผชิญกับความลำบากและอันตราย ความกลัว ความเจ็บปวด โดยไม่คิดหลีกเลี่ยง และรู้จักความ
 พยายามหาวิธีแก้ไขปัญหาหรือลำบากที่เกิดขึ้น รู้จักความพอเหมาะพอดีด้วย ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดใน

ด้านความกล้าหาญในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ได้สะท้อนแนวคิดความกล้าหาญที่ต่อสู้กับเด็กนิสัยไม่ดี ดังนี้

“พอเออะ ไม่ต้องพูดแล้ว” เดือนแรมไม่อยากฟังอีก รู้สึกเจ็บปวดแทนเพื่อน ธนวิสุทธิกะพริบตาถี่ น้ำตาเอ่อ

“ทำไมนายไม่สู้มันบ้าง” มานะศักดิ์พูดคล้ายอัดอั้นใจมานาน ธนวิสุทธิไม่ตอบคำถามของเพื่อน เดือนแรมเข้าไปโอบไหล่เพื่อนเหมือนจะปลอบใจ นึกถึงวันที่เกิดเรื่อง ตอนนั้นเขาเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด เขาชอบอ่านหนังสือมาก โดยเฉพาะวรรณกรรมเยาวชนที่ครูบรรณารักษ์ซื้อมาให้หลายสิบเรื่อง เขาคิดว่าถ้าตอนนั้นเขาอยู่ในห้องด้วยคงไม่เกิดเรื่องแบบนี้กับเพื่อนแน่นอน พอนึกถึงพวกเด็กเกรแล้วเขาไม่สบายใจทุกที เขารู้สึกว่าสามคนนั้นเหมือนหมาที่กักคาวอยู่ใต้ฝาเท้า ทำให้ก้าวเดินไม่สะดวก สร้างความปวดระบมอยู่ตลอดเวลาว่าจะเรียนจบชั้น ป. 6 คงมีเรื่องเกิดขึ้นอีกมากมาย

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ: 24)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งสื่อแนวคิดว่าในชีวิตของคนอาจเกิดเรื่องไม่ยุติธรรม ต้องมีความกล้าหาญต่อสู้ในเวลาพบปัญหาต่าง ๆ หรือหากว่าในเวลาเหตุการณ์เกิดขึ้นนั้นยังไม่มีกำลังต่อสู้กันก็ต้องพยายามทำให้ตัวเองแข็งแรงขึ้น

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความกล้าหาญในการต่อสู้กับปีศาจดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นน้ำร้องโวยวายดิ้นรนให้หลุดจากพันธนาการของพวกปีศาจโคลน แต่พวกมันจับเขาไว้แน่นแถมยังเหนียวหนืดไปทั้งตัว เขาไม่อาจรอดพ้นเงื้อมมือของพวกมัน ในเมื่อรู้ว่าสู้ไปก็เปล่าประโยชน์ ต้นน้ำจึงยอมให้พวกมันพาไปแต่โดยดี เขาไม่รู้ว่าตัวเองถูกพาไปที่ไหน แต่ดูเหมือนจะลึกลงไปในใจกลางทางระบายน้ำ

ไฟฉายคาดหน้าผากส่องให้เขาเห็นเพดานซึ่งทอดยาวไปในความมืดอย่างไม่สิ้นสุด พอพวกมันเลี้ยวซ้าย เพดานอุโมงค์ก็ขยายออกกว้างและสูงขึ้นไปเหมือนกับห้อง

(ในสระน้ำ : 128)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความกล้าหาญที่ตัวละครต้นน้ำพยายามสู้กับพวกปีศาจซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่ไม่ดีหรือปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ โดยต้นน้ำไม่ได้แสดงความกลัวออกมา หรือคิดที่จะหาวิธีแก้ไข ผู้แต่งจะนำเสนอแนวคิดว่า มนุษย์เราต้องมีความกล้าหาญเมื่อพบกับสิ่งที่น่ากลัวและสิ่งที่เราไม่เคยพบเป็นอุปสรรค ซึ่งต้องมีความเข้มแข็งพยายามหาวิธีแก้ไขให้พ้นความลำบากให้ได้

4.3.5 ความมีน้ำใจ

ความมีน้ำใจคือความจริงใจที่ไม่เห็นแก่ตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่ให้ความสนใจในความต้องการของคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นคนที่ต้องการความช่วยเหลือ จึงพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ความมีน้ำใจช่วยให้ความสัมพันธ์ของคนมีความใกล้ชิดกันและทำให้สังคมมีความดีงาม ในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดในด้านความมีน้ำใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความมีน้ำใจในเรื่องการเลี้ยงดูแลสัตว์เลี้ยงดังตัวอย่างต่อไปนี้

“จันเตี้ยแม่ไปหาอะไรให้มันกินก่อน” ว่าแล้วแม่ก็ลุกออกไป ระหว่างนั้นเจ้าแมวเพียงแต่มั่งร่อยอยู่เฉย ๆ เลียขนตัวเองเป็นครั้งคราว เหมือนรู้ว่าอีกไม่นานจะได้กินอาหารให้อิ่มท้อง ต้นน้ำมองดูอย่างสนใจ คิดว่ามันจะเข้ามาคลอเคลียเลียอีก แต่มันไม่ทำ

ไม่นานแม่ก็กลับเข้ามาพร้อมจานข้าวคลุกเนื้อปลาผสมซีอิ้วขาว แม่วางจานไว้ตรงมุมหนึ่งของห้อง เจ้าแมврื่องเมี้ยวก่อนจะเดินไปยังมุมกินอาหารของมัน

“แม่ว่าบางทีเราน่าจะให้ใครสักคนรับผิดชอบดูแลมันนะ มีใครอยากเลี้ยงแมวบ้างไหม” แม่ถามพลางมองไปรอบโต๊ะ แต่ทุกคนเงยบกริบ พ่อเคี้ยวข้าวต่อไป คิดาทำเป็นเหม่อ ส่วนต้นน้ำดูครุ่นคิดอะไรบางอย่าง

ในที่สุดต้นน้ำก็เอ่ยขึ้น “ผมดูแลเองครับแม่” ทุกคนหน้าขยับมาเป็นตาเดียวแทบไม่เชื่อหูตัวเอง

“ลูกจะไม่ทำมันตายใช่ไหม พ่อเลิกคิ้วถาม เด็กชายพยักหน้า แน่ใจนะ”

“ครับ”

“จันทกลงตามนั้นนะจ๊ะ” แม่สรุป “ต่อไปนี่ลูกจะเป็นคน
ดูแลมัน ทั้งให้อาหารรวมถึงเก็บกวาดอึของมันด้วย”

(ในสระน้ำ : 15)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น ผู้แต่งสื่อแนวคิดว่าการมีน้ำใจในการเลี้ยงดูแลสัตว์ที่ไม่มี
คนดูแลเลี้ยง แม้กระทั่งเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์เลี้ยง ก็ทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นอุปนิสัยของ
ตัวละครที่มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์เลี้ยง ดังนั้น ความมีน้ำใจหรือความเมตตาต่อสัตว์จะทำให้
มนุษย์มีความสุข และสัตว์ก็มีสุขภาพที่ดี

ในเรื่อง ดินสอแห่งนั้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดตัวละครก๊าวไกลมีน้ำใจที่ต่อเพื่อนในถิ่น
ชนบท ดังนี้

“ลุงจะไปไหน” ก๊าวไกลถามขณะพุงลุงคะนิง

“ลุงจะกลับบ้าน แต่เดินไม่ถึงสักที”

“ลุงเมามากแล้ว เดินข้ามถนนคนเดียวไม่ได้หรอก
มันอันตรายครับ”

“ปัดไฮ่ ลุงไม่ได้เมาสักหน่อย”

“ผมจะเข้าไปซื้อสมุดวาดเขียนในร้าน แป็บเดียวครับ เดี่ยว
จะส่งลุงกลับบ้าน” ก๊าวไกลบอกพลางพุงลุงคะนิงให้เดินมาหน้า
ร้านเครื่องเขียน

(ดินสอแห่งนั้น : 87)

จากตัวอย่างเห็นว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดการช่วยเหลือและความน้ำใจต่อคนอื่น ๆ
แม้ว่าตัวเองมีความยากลำบากแต่ยังมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ดังเช่นก๊าวไกลเป็นเด็กขอราน แต่มี
ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน เมื่อเห็นลุงเมามากแล้วก็มีน้ำใจช่วยพาลุงกลับบ้าน ผู้แต่งได้สื่อแนวคิด
ความมีน้ำใจเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้สังคมเข้มแข็งมีความรักใคร่สามัคคีกัน ดังนั้น มนุษย์เรา
ควรเป็นคนที่มีน้ำใจต่อกันในสังคม

ในเรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดการช่วยเหลือคนอื่น ดังนี้

“แล้วตอนนี้กาสารอยู่ไหนครับ เธอถูกจับตัวไปที่ไหน”

ต้นน้ำถามอย่างร้อนรน เป็นห่วงว่าเพื่อนจะเป็นอันตราย

“คาดว่าคงถูกขังอยู่ที่ฐานทัพของพวกปีศาจ ที่ทางระบาย
น้ำใต้ดินค่ะ” พรายสาวตอบ

“เราต้องรีบไปช่วยเธอ” ต้นน้ำพูดขึ้นอย่างไม่ลังเล

“อย่าเพิ่งใจร้อน” เจ้าสองสีรีบห้าม

“ข้าเองก็อยากให้ท่านช่วย จึงมาขอร้องท่าน” พรายสาวพูด เจ้าแม่วลัยหัวไม่เห็นด้วย “ข้ารู้ว่ามันอันตราย แต่ท่านคือความหวังเดียว ท่านเป็นมนุษย์และท่านสามารถช่วยพวกเราได้ได้โปรดเถิด”

“ครับ” ต้นน้ำยืนยันหนักแน่น “เราจะช่วยพวกคุณและช่วยกาสารให้ได้”

(ในสระน้ำ: 118)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้กล่าวถึงตัวละครต้นน้ำต้องการช่วยกาสารรักษาแหล่งน้ำให้กลับใสเหมือนเดิม แม้ว่าต้องไปสู้กับปีศาจที่อันตราย แต่ต้นน้ำไม่ท้อแท้และไม่เกรงกลัว ผู้แต่งสื่อแนวคิดที่ความมีน้ำใจและการช่วยเหลือเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมมีความสุขสงบ ได้ช่วยกันรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกันซึ่งจะทำให้สิ่งแวดล้อมธรรมชาติกลับเป็นเหมือนเดิม

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความมีน้ำใจในการช่วยเหลือเพื่อน ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เอาใจดีละ” มานะศักดิ์ดีดัดลิ้นใจไม่ถูก

“ช่วยพาข้ากลับบ้านหน่อย” ยงวิทย์บอกเสียงสั้นเครือเดือนแรมยี่นหันรีหันขวาง พวกวัยรุ่นที่เล่นฟุตบอลหายไปหมดแล้ว เขาคิดว่าจะพายงวิทย์กลับบ้านหรือไปโรงพยาบาลดี เขามามอีกฝ่ายว่า

“บ้านนายกับโรงพยาบาลที่ไหนไกลกว่ากัน”

“พอ ๆ กัน”

“ถ้าอย่างนั้นไปโรงพยาบาลดีกว่า”

(เสียงเดือนในเสียงหูดรถไฟ : 61)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความมีน้ำใจโดยผ่านตัวละครเดือนแรมที่ช่วยพาเพื่อนซึ่งเกิดอุบัติเหตุไปโรงพยาบาล การให้ช่วยเหลือแก่เพื่อน ๆ เป็นการกระทำที่ทำให้ตนเองมีความสุข ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดที่ เมื่อเพื่อน ๆ หรือคนรอบข้างเกิดอุบัติเหตุ เราควรให้ความช่วยเหลือโดยไม่คิดตอบแทน แม้ว่าเป็นการช่วยเหลือในเรื่องเล็กน้อยก็จะทำให้มีความสุขทั้งสองฝ่าย

เรื่อง ไม้หอมกับก้อนหิน ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดความมีน้ำใจโดยผ่านตัวละครก้อนหินที่ช่วยหาแม่ของไม้หอม เพราะไม้หอมไม่ได้พบแม่มานานและคิดถึงแม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ขอบใจมากนะก้อนหิน”

“อ้อ ไม่เป็นไร” ก้อนหินทำหน้านิ่ง ๆ อย่างที่เขาทำเสมอ

ยามรู้สึกแก้้อเขิน

“ตอนนี้ก็เหลือแต่รอว่าเมื่อไหร่แม่เราจะมา”

“คงไม่นานหรอก เดี่ยวแม่เธอก็มาอีก”

“เราก็คอยทำให้เป็นอย่างนั้น”

“เราเอาใจช่วยนะ”

(ไม่เหมือนกับก้อนหิน : 111)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดความมีน้ำใจโดยผ่านเรื่องราวของก้อนหินที่เอาใจช่วยหาแม่ของไม้หอมอนเพื่อให้ไม้หอมอนจะได้พบกับแม่ของเธอ ผู้แต่งสื่อแนวคิดว่าความมีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่นให้พ้นความทุกข์ จะทำให้ได้รับความสุขจากการช่วยเหลือคนอื่น ดังนั้นเด็กหรือเยาวชนควรเป็นคนที่มีน้ำใจและช่วยเหลือคนรอบข้างเท่าที่จะทำได้

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดกับคุณธรรมและจริยธรรมที่มีคุณค่าในด้านการดำเนินชีวิต ได้แก่ แนวคิดด้านความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความอดทน ความกล้าหาญ และความมีน้ำใจ คุณธรรมและจริยธรรม ที่ดังกล่าวทั้งหมดเป็นคุณสมบัติที่ดีของเด็กหรือเยาวชน ควรปลูกฝังอบรมสั่งสอนเพื่อให้เด็กหรือเยาวชนสู่เป้าหมายในชีวิตที่ดีและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป

4.4 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม

ปัญหาสังคมเป็นสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ทุกคนควรศึกษาและรู้ว่าสังคมมีปัญหาอะไรบ้างเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขให้ลุล่วงต่อไป ในการวิเคราะห์นวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมหลายประการ ได้แก่ ปัญหาของเด็ก ปัญหาของผู้ใหญ่ และปัญหาทางสิ่งแวดล้อม ดังนี้

4.4.1 ปัญหาของเด็ก

เด็กเป็นอนาคตของประเทศที่จะพัฒนาสังคม ปัญหาของเด็กเป็นปัญหาสำคัญทางสังคมที่ต้องร่วมมือกัน ในนวนิยายเยาวชนที่แก้ไขได้รับรางวัลแวนแก้ว พ.ศ. 2557 ได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาของเด็กที่เกิดขึ้นในหลายด้าน ดังนี้

1) ปัญหาของเด็กที่มีพฤติกรรมไม่ดี

ในเรื่อง ดินสอแห่งสั้น ผู้แต่งได้กล่าวถึงเมื่อก้าวไกลหิบบสมุดและดินสอในอุปกรณ์ที่คุณชาญทั้งแล้ว แต่เด็กชื่อตลพุดใส่ร้ายว่าก้าวไกลไปขโมยมา สุดท้ายเขาก็แย่งสมุดที่ก้าวไกลเก็บมาและทิ้งไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เฮ้ย ทำอะไรนะ” ตลพุดขึ้นจากด้านหลัง

ก้าวไกลสะดุ้งโหยง

“เปล่าครับ “เขาตอบแล้วรีบกำลงเก็บของที่เก็ลื่อนกลาด
บนพื้นขึ้นกอดราวกับกลัวใครมาแย่ง

“เปล่าอะไร เห็นชัด ๆ ว่าของพวกนั้นคืออุปกรณ์วาดเขียน
เอามาจากไหนหรือแกขโมยมา”

“ผมไม่ได้ขโมยสักหน่อย คุณซาญูให้ผมมา”

“คุณซาญู ตาเผ่ามันนะเธอ จะให้อะไรขอทานอย่างแก”

“ใช่ คุณซาญูให้ผม”

“จ้มนขอดูหน่อย” ดลพูดเสียงห้วนแล้วเข้าไปยื้อแย่ง

“ไม่ได้ ไม่ให้ดู พื้ดลปล่อยของของผมนะ” ก้าวไกลยื้อยุด
ไว้ แต่กลัวสมุดจะขาด ปล่อยให้ดลแย่งไปโดยง่าย

“ทีภาพวาดของฉันท่านไม่ให้อ่าน ตาเผ่าเฮี้ย แกอยากลองดีกับ
ฉันท่านไหม” ดลพูดกราดเกรี้ยว แล้วขว้างสมุดทิ้ง

(ดินสอแห่งสัน : 48)

จากตัวอย่างยกมาข้างต้น ผู้แต่งสื่อแนวคิดปัญหาของเด็กที่มีนิสัยก้าวร้าวซึ่งอาจ
เห็นแก่ตัวโดยผ่านตัวละครดลพูดใส่ร้ายก้าวไกลขโมยและแย่งสมุดมาทิ้งไป นำเสนอแนวคิดว่า เด็ก ๆ
บางคนสนใจแต่ตัวเอง ไม่สนใจความรู้สึกของคนอื่น ดังเช่นตัวละครดลก็มีลักษณะนิสัยที่เป็นปัญหา
เห็นแก่ตัว ทำให้สังคมขาดความสามัคคีและความมั่นคง เพราะคนในสังคมไม่สนใจและไม่มีความเข้าใจให้คน
อื่นและไม่เอื้อเฟื้อต่อกัน

เรื่อง ดินสอแห่งสัน ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดปัญหาของเด็กที่มีพฤติกรรมไม่ดีโดย
ผ่านการพูดไม่สุภาพ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ภาพสวยจังพี่” ก้าวไกลเปล่งเสียง ยื่นมือจะไปจับภาพ
อย่างลื้มตัว แต่ก็ถูกปิดออก

“เอามือสกปรกของแกออกไป” เขาพูดเยาะ ๆ มองก้าว
ไกลด้วยสายตาดูแคลน

“พี่เป็นคนวาดภาพนี่เองไอ้ใหม่ พี่เก่งจังเลยครับ ผมอยาก
วาดได้เหมือนพี่จังครับ” ก้าวไกลชื่นชม มองข้ามคำพูดเหยียดหยามของ
ชายหนุ่มโดยลื้มเชิง

(ดินสอแห่งสัน : 28)

จากตัวอย่างที่ขยักมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดปัญหาของเด็กที่มี
พฤติกรรมไม่ดีโดยผ่านการแสดงถึงพูดที่ไม่สุภาพเหยียดหยาม เมื่อก้าวไกลเห็นภาพวาดที่สวยงามก็ลื้มตัว
และยื่นมือจะไปจับภาพโดยไม่ได้ตั้งใจ แต่ตัวละครดลก็พูดคำไม่สุภาพและดูหมิ่นก้าวไกลว่าเป็นเด็ก

ขอทาน ผู้แต่งสื่อแนวคิดที่ว่า คนเราแต่ละคนไม่ว่าจะมีฐานะที่เป็นอะไร ก็ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ควรดูหมิ่นคนที่ฐานะต่ำกว่า

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดที่พฤติกรรมไม่ดีโดยผ่าน เรื่องราวการขโมยขนมของเพื่อนนักเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“มีอะไรหรือ”

“เหมือนถุงขนมของฉันเลย” เขากระซิบพอให้สุรียศรีได้ยิน เธอหันไปดูกลุ่มสองสมชัยที่ยืนยิ้มแผล่งอย่างสบายใจเกินเหตุ

“ดูท่าทางจะไม่ดีนะ เธอขึ้นไปดูขนมในห้องลิ” สุรียศรีบอก ธนวิสุทธิวิ่งอ้อมไปทางด้านหน้าตึก ขึ้นบันไดมุขทางด้านขวาห้องไปเปิดกระเป๋าดู ขนมสามถุงหายไปแล้ว แน่ใจเลยว่าขนมที่สามคนนั้นกินเป็นขนมของเขาเอง เขาเดินออกจากห้อง ลงบันไดวิ่งกลับไปหลังตึก เกือบชนเพื่อนต่างห้องที่เก็บขยะอยู่ข้างหน้า

“เป็นไงบ้าง สุรียศรีถามทันที”

“ขนมของฉันจริง ๆ ด้วย” เขาพูดเบา ๆ อดหันมองไปทางสมชัยกับพวกไม่ได้ เขาเห็นสมชัยแลบลิ้นปลิ้นตาใส่ โยกย้ายสายสะเอวไปมาอย่างยียวน ยงวิทย์กับวิรุทธิ์ยิ้มเจ้าเล่ห์

(เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ : 27-28)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดพฤติกรรมที่ไม่ดีของตัวละครสุรียศรีโดยผ่านสุรียศรีขโมยขนมของเพื่อน ผู้แต่งสื่อแนวคิดว่าพฤติกรรมขโมยของเป็นพฤติกรรมที่เสียหน้าซึ่งเราไม่ควรมีพฤติกรรมประเภทนี้

เรื่อง เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดพฤติกรรมไม่ดีโดยผ่านการกล่าวถึงตัวละครสมชัยมีนิสัยที่ชอบหาเรื่องเพื่อนทุกวัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผมก็พยายามหลีกเลี่ยง แต่สมชัยชอบหาเรื่องเพื่อนทุกวัน ชอบข่มขู่รังแกคนที่อ่อนแอกว่า ผมเห็นแล้วทนไม่ได้ต้องเข้าไปปกป้องเพื่อน แม่รู้ไหมว่าสมชัยข่มเหงรังแกธนวิสุทธิแทบทุกวัน กลั่นแกล้ง แย่งขนม ขโมยสมุดแบบฝึกหัดไปลอกการบ้านแล้วทิ้งลงถังขยะ บางวันข่มขู่เอาเงิน เขาไม่กลัว ลู ไม่กลัว พ่อครู ไม่กลัว บอกพ่อแม่ด้วย นำส่งสารมาก แล้วสมชัยยังเที่ยวกลั่นแกล้งเด็กผู้หญิง จนหัวหมุนทั้งวันอีก เขาพยายามอธิบายข้อเท็จจริงทั้งหมดให้แม่ฟัง

(เสียงเดือนในเสียงหวูดรถไฟ : 27-28)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งสื่อแนวคิดพฤติกรรมไม่ดีโดยผ่านการกล่าวถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครสมชายที่ไม่ดีกับเพื่อน ๆ ทุกวัน รวมทั้งข่มขู่เพื่อน ขโมยของ และเที่ยวกลั่นแกล้งเด็กผู้หญิงจนหัวหมุน พฤติกรรมเหล่านี้ก็จะทำให้เห็นว่านิสัยของสมชายเป็นเด็กที่ชอบหาเรื่อง ดังนั้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดว่า เราไม่ควรทำสิ่งไม่ดีกับเพื่อน และเราต้องพยายามสร้างสังคมที่มีความรักและความสามัคคี

2) ปัญหาของเด็กขาดโอกาสทางการศึกษา

ในเรื่อง ดินสอแท่งสั้น ไตพุดถึง ก้าวไกลเป็นคนที่ชอบวาดภาพ แต่เนื่องจากว่าครอบครัวของก้าวไกลยากจน ไม่มีเงินซื้อสมุดวาดภาพและดินสอให้ แม้กระทั่งก้าวไกลต้องพยายามไปทำงานตนเองเพื่อหาเงินดูแลแม่กับน้อง ก็เกือบไม่มีโอกาสเรียนต่อได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ก้าวไกลก็ต้องเรียนต่อเหมือนกัน” ครูหันมาบอกก้าวไกล

“ผมคงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“ได้สิ ครูใหญ่จะช่วย”

“แต่ผมเป็นห่วงแม่ เป็นห่วงน้อง ใครจะหาเงินล่ะครับ”

“เรียนช่วงเช้าจนถึงบ่ายสาม ช่วงเย็นค่อยทำงานก็ได้ ไม่น่ามีปัญหา”

“แต่...ผมกลัวอาแป๊ะจะไม่ให้ทำงาน คงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“อาแป๊ะคนนี้ชื่ออะไร”

“อาแป๊ะศักดิ์ชัยครับ”

“อ้อ อาแป๊ะศักดิ์ชัยเป็นเพื่อนครูเอง ครูจะไปขอให้ก้าวไกลทำงานเฉพาะช่วงเย็น ๆ เองนะ ไม่ต้องห่วง”

“ได้หรือครับ”

“ได้สิ อาแป๊ะศักดิ์ชัยใจดี ครูรู้จักตั้งแต่เด็ก ๆ”

“โอ ขอขอบคุณค่ะคุณครู” แม่พนมมือไหว้ น้ำตาลลอบเข้าด้วยความปิติ

(ดินสอแท่งสั้น : 47)

จากตัวอย่างยกมาข้างต้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการขาดโอกาสเรียนโดยผ่านครูช่วยตัวละครก้าวไกลหางานทำเพื่อหาเงินและได้มีโอกาสกลับไปเรียนที่โรงเรียน แสดงให้เห็นสังคมมีปัญหาในด้านการศึกษาของเด็กยากจน เพราะเด็กยากจนต้องไปหาเงินดูแลครอบครัวตัวเอง

4.4.2 ปัญหาของผู้ใหญ่

นวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาของผู้ใหญ่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ปัญหาผู้ใหญ่ติดการพนัน

ในเรื่อง ก้อนหินกับไม้หมอน ได้กล่าวถึงลุงช้างกับเพื่อน ๆ เล่นพนันกัน และเกิดผลกระทบไม่ดีต่อเด็ก ๆ โดยรายละเอียดต่อไปนี้

“อะไรกันนี้ ยินดีไม่ค่อยได้ไปบ้านลุงช้างแต่ทำไมเล่าได้
เป็นเรื่องเป็นราวขนาดนี้”

“ยินดีรู้”

“พอเออะลูก กินข้าวเออะ” ผู้เป็นแม่ขำในความเคียดสา
ของลูกชาย

“แต่ยินดีไม่เล่นพนันนะ ไม่ดี”

“หือ อะไรนะ แสดงว่าเวลาไปที่บ้านนั้นเขาเล่นพนันไก่ชน
ด้วยหรือ”

“ยินดีไม่ได้เล่น”

“นั่นไง แม่ว่าแล้วเซียว เดี่ยวต้องไปคุยกับลุงช้างสักหน่อย”

“แม่ ก้อนหินว่าอย่าให้น้องไปบ้านนั้นดีกว่านะ อีกรูปไป
คุยกับลุงช้างก็คงช่วยอะไรไม่ได้หรอก เพราะยังไงพวกเขาก็ไม่เลิก
อยู่ดี” ก้อนหินออกความเห็น เขาคิดว่าการทลายผลเล็ก ๆ น้อย ๆ
ของผู้ใหญ่ไม่ควรให้เด็กเข้าไปร่วมรับรู้ แต่ป่านนี้จะมาห้ามผู้ใหญ่
ไม่ให้ทำคงไม่กันเสียแล้ว ทางที่ดีที่สุดคือต้องป้องกันไม่ให้เด็กใน
บ้านตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องพวกนี้

(ไม้หมอนกับก้อนหิน : 46)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาสังคมในด้านการเล่นพนันโดยผ่านตัวละครลุงช้าง ได้สื่อแนวคิดว่า สังคมที่มีปัญหาด้านการติดเล่นพนัน มีผลกระทบต่อเด็ก เพราะหากเด็กเห็นการเล่นพนันก็เกิดความรู้สึกสนุกและติดตาม จนกระทั่งก็สร้างนิสัยที่ชอบเล่นพนันด้วยซ้ำ ดังนั้นจะทำให้ชีวิตของเด็ก ๆ มีปัญหา

2) ปัญหาที่ผู้ใหญ่ไม่รักษาสิ่งแวดล้อม

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดทางปัญหาที่ผู้ใหญ่ไม่รักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โรงงานของอภิพัฒน์สร้างทำให้เขาเป็นกอบเป็นกำ
อีกทั้งยังทำให้ชาวเมืองมีงานทำมากขึ้น พวกเขาจึงชอบโรงงานแห่งนี้
นี้ ต่างจากพวกชาวบ้านที่ต่อต้านอย่างรุนแรง เพราะควันไฟที่ปล่อย
ออกมามากราวกับเมฆสีดำซึ่งอยู่ติดที่ผิผิวทาง ทำให้กิวทัศน์ที่
สวยงามต้องแปดเปื้อน นอกจากนี้โรงงานยังกินพื้นที่ป่าไปมากโข
ระบบนิเวศพังทลายลง พวกสัตว์ต้องอพยพไปอยู่ที่อื่นและไม่เหลือ
ต้นไม้วัวค้อยรับน้ำยามฝนตกหนัก เกิดปัญหาต่อไปเรื่อย ๆ ไม่รู้จบ
คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจเรื่องนี้ ลำพังพวกชาวบ้านเองก็ทำอะไรไม่ได้

(ในสระน้ำ : 55)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดปัญหาที่ผู้ใหญ่นำมา
สิ่งแวดล้อมโดยผ่านการกล่าวถึงตัวละครอภิพัฒน์ได้สร้างโรงงานผลิตพลาสติกแห่งหนึ่งซึ่งควันไฟของ
โรงงานแห่งนี้ทำให้เมฆเป็นสีดำ ทำให้แหล่งน้ำสกปรก นอกจากนี้โรงงานยังกินพื้นที่ป่า ทำให้สัตว์ต่าง ๆ
ไม่มีที่อยู่อาศัย ทั้งหมดนี้ก็ทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ดังนั้น ผู้แต่งพยายามนำเสนอแนวคิดที่มนุษย์
เราต้องรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีที่สุด

4.4.3 ปัญหาทางสิ่งแวดล้อม

นวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทาง
สิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมโดยผ่านกล่าวถึงมนุษย์
ทำลายป่าไม้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อาจดูแปลกตาไปหน่อย แต่ป่าครั้งเยาว์วัยเป็นเช่นนี้
กาสารตอบเหมือนอ่านความคิดเขาได้ เมื่อครั้งอดีตต้นไม้ต่างสูง
ใหญ่ เขียวขจี และงดงาม แต่ตอนนี้ ทุกอย่างกลับเปลี่ยนไป ต้นไม้
ถูกโค่นหมด ความโลภและเห็นแก่ตัวบุกเข้าทำลายไม่ช้าไม่นาน
ความงดงามนี้ก็คงหายไปด้วย ท่านอยากให้เป็นอย่างนี้นั้นรีไปลา

(ในสระน้ำ :61)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมโดยผ่านการ
เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพป่าไม้ในอดีตกับปัจจุบันเพื่อทำให้ผู้อ่านได้คิดถึงความ
ล้มเหลวของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และอยากให้มนุษย์เรารักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติเท่าที่เราทำได้

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมธรรมชาติสูญเสียดัง
ตัวอย่างต่อไปนี้

ต่างจากพวกชาวบ้านที่ต่อต้านอย่างรุนแรง เพราะควันไฟ
ที่ปล่อยออกมาสามารถรวมกับเมฆสีดำซึ่งอยู่ผิดที่ผิดทาง ทำให้ทิวทัศน์
ที่สวยงามต้องแปดเปื้อน นอกจากนี้โรงงานยังกินพื้นที่ป่าไปมากโข
ระบบนิเวศพังทลายลง พวกสัตว์ต้องอพยพไปอยู่ที่อื่นและไม่เหลือ
ต้นไม้ไว้คอยรับน้ำยามฝนตกหนัก เกิดปัญหาต่อไปเรื่อย ๆ ไม่รู้จบ
คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจเรื่องนี้ ถ้าฟังพวกชาวบ้านเองก็ทำอะไรไม่ได้

(ในสระน้ำ : 55)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อม
ธรรมชาติสูญเสียโดยกล่าวถึงควันไฟทำให้เมฆเปลี่ยนเป็นสีดำ ต้นไม้ค่อยลง แหล่งน้ำเน่าเสียหมด
และสัตว์ต่าง ๆ ต้องย้ายที่อยู่อาศัย ทั้งหมดนี้เพราะว่ามนุษย์เปิดโรงงาน และไม่ได้ระมัดระวังการ
รักษาสิ่งแวดล้อม ผู้แต่งสื่อแนวคิดว่ามนุษย์ต้องการรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติเมื่อเราได้ประโยชน์
จากธรรมชาติ

เรื่อง ในสระน้ำ ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมธรรมชาติโดยผ่าน
การกล่าวถึงแหล่งที่น้ำเน่าเสียหมดและทำให้ชีวิตในธรรมชาติเดือดร้อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความสกปรกเข้ารุกรานทำลายความใสสะอาดของแหล่ง
น้ำและช่วยชิงสิ่งมีค่าของพวกเขาไป พวกเขาสูญเสียพลังจึงต้อง
หนีไปหาที่อยู่ใหม่ แต่พวกปีศาจยังไม่ยอมหยุดแค่นั้น ถ้าหากปล่อย
ให้เป็นเช่นนั้นต่อไป แม่น้ำทุกสายจะเน่าเสียหมด แล้วทุกชีวิตก็จะ
เดือดร้อน

(ในสระน้ำ : 75)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมธรรมชาติโดย
ผ่านกล่าวถึงแหล่งที่น้ำเน่าเสียหมดและทำให้ชีวิตต่าง ๆ ที่อยู่สิ่งแวดล้อมเดือดร้อน น้ำเป็นแหล่งที่มา
ของชีวิตต่าง ๆ ดังนั้น เราต้องรักษาแหล่งน้ำให้ดีที่สุดเท่าที่เราทำได้

จากการวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 สรุปได้ว่า
นวนิยายของเหล่านี้ได้นำเสนอแนวคิดหลากหลายให้แก่ผู้อ่าน แนวคิดที่ผู้แต่งสื่อและแฝงในเรื่องมี
ความสำคัญต่อผู้อ่าน รวมถึงผู้ใหญ่ เด็ก เยาวชน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับการมี
มารยาทแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม ผู้แต่งได้สื่อ
แนวคิดที่เป็นข้อคิดเตือนใจ และยังสื่อแนวคิดในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและสังคมที่
ผู้อ่านนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตัวเองได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 และเพื่อวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 โดยศึกษาในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว จำนวน 4 เล่ม มีผลสรุปการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 มีผลวิจัยสรุปดังนี้

1. กลวิธีการแต่งในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว มีสาระสำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 การตั้งชื่อบท ผู้แต่งใช้กลวิธีการตั้งชื่อบทด้วยเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง การตั้งชื่อบทด้วยฉากสำคัญและการตั้งชื่อบทด้วยสิ่งที่อยู่แวดล้อม โดยเนื้อเรื่องในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 เหมาะสมและสอดคล้องกับชื่อบท และทำให้สนใจอ่านเรื่องราวต่อไป

1.2 การวางโครงเรื่อง พบว่า ผู้แต่งวางโครงเรื่องโดยใช้กลวิธี 3 วิธี ได้แก่ การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง ในด้านการเปิดเรื่อง กลวิธีการเปิดเรื่อง ได้แก่ การเปิดเรื่องโดยใช้การบรรยาย การเล่าเรื่อง และการใช้บทสนทนา ในด้านการดำเนินเรื่อง มีจุดเด่นในด้านการสร้างความขัดแย้ง คือ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และความขัดแย้งภายในจิตใจของมนุษย์ ส่วนการปิดเรื่อง ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการปิดเรื่อง 3 วิธี ได้แก่ การปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม การปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม และการปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดเอง

1.3 ตัวละคร พบว่า ผู้แต่งได้สร้างตัวละคร 4 ลักษณะ ได้แก่ ตัวละครเด็ก กับตัวละครผู้ใหญ่ตัวละครที่เหนือมนุษย์ และตัวละครสัตว์ ตัวละครที่เป็นมนุษย์ที่มีความสมจริง ส่วนตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์เป็นสัญลักษณ์ที่เปรียบเทียบกับมนุษย์ที่พบเป็นได้ในสังคมปัจจุบัน ตัวละครมีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่องที่จะช่วยทำให้เรื่องราวน่าสนใจ

1.4 บทสนทนา พบว่าบทสนทนาในเรื่องมี 3 ประเภท ได้แก่ บทสนทนาที่ใช้ดำเนินเรื่อง บทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยตัวละคร และบทสนทนาที่ให้คิดและข้อคิด บทสนทนาเหล่านี้เหมาะกับตัวละครและท้องเรื่อง เป็นบทสนทนาที่บ่งบอกลักษณะนิสัยของตัวละคร ให้คิดและข้อคิดเชิงบวกแก่เด็กหรือเยาวชนและสะท้อนภาพสังคมได้อย่างชัดเจน

1.5 ฉาก ผู้แต่งได้สร้างฉาก 3 ลักษณะ ได้แก่ ฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่ ฉากและ

บรรยากาศที่เป็นสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ฉากและบรรยากาศที่เป็นเหตุการณ์ ฉากดังกล่าวช่วยให้เรื่องดำเนินไปอย่างสมเหตุสมผลและน่าสนใจ ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และนำความคิด โลกทัศน์เชิงบวกที่ผู้แต่งนำเสนอไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2. แนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 สรุปผลการวิจัยดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก พบว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับความรัก ได้แก่ ความรักในครอบครัวสมาชิกพ่อแม่ลูกที่ทำให้ครอบครัวอบอุ่น มีความสุขและมั่นคง และความรักในชุมชนที่ช่วยให้คนที่อยู่ในชุมชน และสังคมมีความสุข แนวคิดที่เกี่ยวกับความรักเหล่านี้ทำให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญของความรักในสถานภาพต่าง ๆ และยังให้แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์กับคนที่อยู่แวดล้อมอีกด้วย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับคนอื่น พบว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับคนอื่นที่มีมารยาทที่ดี มีการกระทำที่เรียบร้อย รู้จักใช้กิริยา “การไหว้” ทักทาย แสดงความเคารพผู้ใหญ่ ความขอบคุณ คนที่ให้การช่วยเหลือ โดยเฉพาะอยู่ร่วมกับอาวสุ ต้องใช้คำที่ถูกต้องและสุภาพ ทำให้เห็นว่าผู้แต่งให้ความสำคัญกับแนวคิดเกี่ยวกับการมีมารยาทที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่มีคุณค่าในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความกตัญญูพ่อแม่ เป็นพฤติกรรมที่รู้พระคุณผู้ที่เคยมีอุปการคุณ หรือที่เคยมีบุญคุณแล้วตอบแทนหรือสนองพระคุณ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความกล้าหาญ และความมีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่น ๆ คุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวเหล่านี้ทั้งหมดเป็นคุณสมบัติที่ดีของทุกคนโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาตนที่จะช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชน ไปสู่เป้าหมายในชีวิตที่ดี

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาในสังคม พบว่า ผู้แต่งได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาสังคมในด้านปัญหาของเด็ก ปัญหาของผู้ใหญ่ และปัญหาของสิ่งแวดล้อม ปัญหาของเด็กได้แก่ เด็กเห็นแก่ตัว และเด็กขาดโอกาสทางการศึกษา ปัญหาของผู้ใหญ่ เช่น ผู้ใหญ่ติดการพนัน ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่มีอยู่จริงในสังคมและอาจจะเกิดผลกระทบที่ไม่ดีต่อเด็กหรือเยาวชน ดังนั้นต้องให้ความสำคัญกับปัญหาเหล่านี้ และพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหา

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์เรื่องกลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้ว พ.ศ. 2557 มีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

1) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่า นวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 มีกลวิธีการแต่งที่มีองค์ประกอบ 5 ประการสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการสร้างสรรค์วรรณกรรม ที่ว่านวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แวนแก้ว พ.ศ. 2557 ได้ใช้กลวิธีการแต่ง

แบบเดียวกับวรรณกรรมประเภทนวนิยาย มีคุณค่าและให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการแต่งวรรณกรรม ดังที่ วัชร ีเกิดคำ (2550) และ ศิวกานต์ ปทุมสูติ (2553 : 260-262) ได้อธิบายว่า กลวิธีการแต่งช่วยให้วรรณกรรมมีเรื่องราวน่าอ่านตั้งแต่ต้นจนจบ และมีคุณค่าให้ความรู้ ข้อคิด และความบันเทิง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เช่น การตั้งชื่อบท การวางโครงเรื่อง ซึ่งได้ใช้วิธีที่หลากหลายมาเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง ปิดเรื่อง การสร้างบทสนทนา นอกจากนี้ ผู้แต่งยังสร้างฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่ สิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ และการสร้างตัวละครเด็กและผู้ใหญ่ซึ่งสมจริงตอบสนองความสนใจของผู้อ่านทุกวัย นอกจากนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jiang Nannan (2555) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายชุด ความสุขของกะทิ โดย งามพรรณ เวชชาชีวะ ซึ่งพบว่า ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการแต่งนวนิยายที่น่าสนใจในงานเขียน เป็นกลวิธีการตั้งชื่อ การวางโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างบทสนทนา การสร้างฉากและบรรยากาศที่เหมาะสม ทำให้นวนิยายมีคุณค่าน่าสนใจ และน่าติดตามมากขึ้น

2) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 พบว่าแนวคิดในนวนิยายเยาวชนที่ได้รับรางวัล แว่นแก้ว พ.ศ.2557 ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรัก ได้แก่ ความรักระหว่างสมาชิกครอบครัว และความรักระหว่างเพื่อนบ้านในชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความอดทน ความกล้าหาญและความมีน้ำใจ แนวคิดเกี่ยวกับการมีมารยาท แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาสังคม ได้แก่ ปัญหาของเด็ก และปัญหาของผู้ใหญ่ และปัญหาทางสิ่งแวดล้อม เป็นผลการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา วิชญาปกรณ์ (2534 : 72-74) ได้กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของแนวคิดในวรรณกรรม คือ ภาพชีวิตที่สะท้อนตามทรรศนะของผู้แต่งผ่านกลวิธีการแต่ง ผู้อ่านจะได้รับประสบการณ์โดยอ้อมและได้ข้อคิดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตหรือใช้สำหรับเป็นวิจารณ์ญาณในเรื่องต่าง ๆ เป็นแนวคิดที่สมจริง ที่มีคุณค่าทางปัญญาตามที่ผู้แต่งได้สื่อผ่านองค์ประกอบของกลวิธีการแต่งวรรณกรรมประเภทนวนิยาย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรีดา หน่อแดง (2552) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของปิยะพร ศักดิ์เกษม พ.ศ. 2537-2550 ที่พบว่า การเสนอแนวคิดของผู้แต่งเกี่ยวกับสังคม แสดงให้เห็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ทำให้เห็นธรรมชาติของมนุษย์ และสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความจริงของชีวิต ปลุกจิตสำนึกในเรื่องความถูกต้องดีงาม ความรับผิดชอบต่อสังคมและชาติ รวมทั้งเสนอความจริงของสังคม ปลุกเร้าสำนึกผู้อ่านโดยเฉพาะเด็กหรือเยาวชนให้ใช้วิจารณ์ญาณพิจารณาไตร่ตรองแก้ไขหรือได้มุมมองใหม่เกี่ยวกับชีวิตและสังคม

นอกจากนี้ ผลวิจัยยังสอดคล้องกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน ซึ่งสังคมคาดหวังจะพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ดังที่ สุรียเดว ทริปาตี (2552 : 15) ได้กล่าวว่าเด็กและเยาวชนไทยยังมีจุดอ่อนหลายประการ จึงควรพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านคุณธรรมและ

จริยธรรมตามแนวศาสนา เช่น ความซื่อสัตย์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา การมีคุณธรรม จริยธรรม การให้อภัยและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบร่มเย็น เป็นแนวคิดที่ทำให้เด็กและเยาวชนได้ บำเพ็ญประโยชน์หรือได้มอบหมายให้มีบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นค่านิยมของเด็กและเยาวชนที่สะท้อนผ่านนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2557 ได้อย่างชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรศึกษาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกลวิธีการแต่งและแนวคิดวรรณกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานรัฐหรือเอกชนอื่น ๆ
2. ควรศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว ในปีที่อื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กฤษศยา ณ หนองคาย. (2544) **วิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการประพันธ์ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่ชนะรางวัลคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2542.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ. (2541) **รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพการผลิตและพัฒนาหนังสือสำหรับเด็ก.** กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2549) **มาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน.** กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กาญจนา วิชญาปกรณ์. (2534) **หลักเบื้องต้นในการศึกษาเรื่องสั้นและนวนิยาย.** พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2542) **เอกสารคำสอน วิชาการวรรณกรรมสำหรับเด็ก (ไทย 427).** มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2535) **วรรณคดีวิจารณ์.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2554) **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2554.** กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิตจรดา สุวัตติกุล. (2530) **วรรณกรรมไทยร่วมสมัย.** นครปฐม : ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2534) **การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์.
- _____. (2541) **เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก.** กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำค้ำสุสภา.
- เจือ สตะเวที. (2510) **ศิลปะการประพันธ์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. (2527) **พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู.** กรุงเทพมหานคร : มิตรนราการ.
- ชลธิรา กลัดอยู่. (2517) **วรรณคดีของปวงชน.** กรุงเทพมหานคร : อักษรสาสน์.
- ชลธิรา สัตยาวัฒนา. (2522) **วัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ในสมัยอยุธยาตอนต้น.** กรุงเทพมหานคร : นวลจันทร์.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. (2549) **การเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทวีศักดิ์ ปันทอง. (2546) **นวนิยายกับการเมืองไทย ก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 (พ.ศ. 2507-2522).** กรุงเทพมหานคร : แชน โฟร์ พรินติ้ง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ถวัลย์ มาศจรัส. (2539) **การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม**. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อ แกรมมี่.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2538) **ปรากฏการณ์แห่งวรรณกรรม**. กรุงเทพมหานคร : นาคร.
- _____. (2539) **วรรณกรรมวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : นาคร.
- นันทน์ภัส พิมพะนิตย์ และ จารุวรรณ ธรรมวัตร. (พฤษภาคม – มิถุนายน 2555) “กลวิธีการนำเสนอและมุมมองทางสังคมในนวนิยายรักของพนมเทียน” ใน **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 31 (3) หน้า 76-88.
- นานมีบุ๊คส์. (ม.ป.ป) **โครงการประกวดวรรณกรรมรางวัลแว่นแก้ว**. [ออนไลน์]
แหล่งที่มา: <http://www.nanmeebooks.com/miniweb/wankaew/page1.html>
(22 มิถุนายน 2559)
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536) **แลลดวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. (2525) **ร้อยกรอง**. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- ปราณี เชียงทอง. (2526) **วรรณกรรมสำหรับเด็ก**. กรุงเทพมหานคร : วิชาการ.
- ปริญญา ฤทธิ์เจริญ. (2527) **การศึกษาเชิงวิเคราะห์งานเขียนของนิมิต ภูมิถาวร**. วิทยานิพนธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟิลิปดา. (ม.ป.ป). **การเขียนนวนิยายเบื้องต้น**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.forwriter.com/mysite/forwriter.com/newwriterroom/newwritebasic.htm>
(28 มิถุนายน 2559)
- พิศมร แสงสัตยา. (2544) **การวิเคราะห์นวนิยายของปิยะพร คักดีเกษม**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพโรจน์ บุญประกอบ. (2539) **การเขียนสร้างสรรค์ : เรื่องสั้น-นวนิยาย**. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า.
- เยาลักษณ์ สุวรรณแห. (กันยายน - ธันวาคม 2546) “เด็กกับการอ่าน” ใน **วารสารวิทยบริการ**. 14(3) หน้า 47
- รัถพร ชังธาดา. (2531) **หนังสือสำหรับเด็ก**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554) **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ลมุล รัตตากร. (2529) **การเขียนและการแปลหนังสือสำหรับเด็ก**. กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ลัดดา ราตรีพฤกษ์. (2541) **วิเคราะห์แนวคิด กลวิธีเสนอแนวคิดและศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วชิราภรณ์ สุวรรณวรางกูร. (2554) **การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนรางวัล แวนแก้วประเภทสารคดีพ.ศ.2546-2552** ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม (สาขาภาษาไทย) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณะรัตน์ ไชยวงศ์. (2550) **การวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและคุณค่าของนวนิยายแปลเกาหลี**. กศ.ม. (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วราภรณ์ บำรุงกุล. (2530) **เอกสารคำสอนวิชาไทย 427 : วรรณกรรมสำหรับเด็ก**. พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภา กงกะนั้นนท์. (2533) **วรรณคดีศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2540) **กำเนิดนวนิยายในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สามัคคีสาร (ดอกหญ้า).
- วิทย์ ศิวะศิริยานนท์. (2541) **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : ธรรมชาติ.
- วินัย รอดจ่าย และคณะ. (2534) **การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร : ตะเกียง.
- วนิดา บำรุงไทย. (2544) **ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2544) **สารคดีกลวิธีการเขียนและแนววิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วิริยะ สิริสิงห์. (2537) **การสร้างสรรควรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ศิริบุรณ์ เกกิงสุข. (2543) **การวิเคราะห์นวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2553) **คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เรียนรู้อาศรม.
- สมพร จารุณภู. (2541) **คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : องค์การคำครุสภา.
- สนั่น มีขันหมาก. (2537) **วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สะอาด รอดคง. (2533) **วิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้ว**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543) **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวคนธ์ อุปพงศ์. (2537) **วิเคราะห์กลวิธีการเขียนนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล**. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2552) **ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โครงการก้าวอย่างเข้าใจ ภายใต้การสนับสนุนของกองทุนโลก กระทรวงสาธารณสุข องค์การแพธ (PATH).
- สุวรรณา เกรียงไกรเพชร. (2548) **พระอภัยมณี : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ศยาม.
- สุภาณี ขุนรักรักษ์. (2542) **วิเคราะห์แนวคิดในเรื่องสั้นและนวนิยายของ พนม นันทพฤกษ์**. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- หทัยวรรณ ไชยะกุล. (2544). **วรรณกรรมศึกษา**. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย.
- อารยา ทองเพชร. (2550) **การวิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในวรรณกรรม สำหรับเยาวชนของ นางฉน ปรินญาวัช**. สารนิพนธ์. กศ.ม. (ภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิรวดี ไตลังคะ. (2543) **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอกพงศ์ พัฒนากุล. (2555) **การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดมนุษยนิยมในงานวรรณกรรมของฌองปอล ซาทร์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาปรัชญา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- LI ZIJUAN. (2558) **กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมบันเทิงคดีสำหรับเด็กของ ชัยภกร แสงกระจ่าง**. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- P.J. Anderson. (2550) **เขียน/พินาม แจ่มจรัส** (การเขียนการแต่งนวนิยายเรื่องสั้น) กรุงเทพมหานคร : แสงดาว.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 27 ตุลาคม 2559

ชื่อเรื่อง กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้ว พ.ศ. 2557

ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ

Miss Luo Yan

คณะวิชา/หลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับประกาศ
.สถชงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพัยค์ม์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 27 ตุลาคม 2559

เลขที่รับรอง

ฉ.450/2559.

วันที่ให้การรับรอง: 27 ตุลาคม 2559

วันหมดอายุใบรับรอง: 26 ตุลาคม 2561

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล MISS LUO YAN
วัน เดือน ปีเกิด 18 ตุลาคม พ.ศ. 2533
ที่อยู่ปัจจุบัน 10/145 รีเจอร์โฮม แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260
ประวัติการศึกษา คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี (สาขาวิชาภาษาไทย)
พ.ศ. 2557
ประวัติการทำงาน
พ.ศ.2557-2559 ล่ามและนักแปลภาษาจีน-ไทย
บริษัท วาเซิง เทคโนโลยี แอนด์ คัลเจอร์ อนด์สทรี(ไทยแลนด์) จำกัด
แขวงห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310

